

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Magyar Tannyelvű Speciális Alapiskola

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Školský vzdelávací program

*„Výchova dieťaťa je jeho druhým narodením.
Preto by malo byť v záujme každej spoločnosti
venovať im veľkú pozornosť.“
Kardinál Tomášek*

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Magyar Tannyelvű Speciális Alapiskola

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Školský vzdelávací program pre žiakov s ľahkým a stredným stupňom mentálneho postihnutia

Stupeň vzdelania	primárny – ISCED 1
Dĺžka štúdia	9 – variant A 10 rokov – variant B 10 rokov – variant C
Vyučovací jazyk	maďarský
Študijná forma	denná dochádzka
Druh školy	štátna
Dátum schválenia	26.08.2009
Miesto vydania	ŠZŠ s VJM Rimavská Sobota

Predkladateľ :

Názov školy : Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Magyar Tannyelvű Speciális Alapiskola

Adresa : Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

IČO: 35985011

DIČ : 2021628752

Riaditeľ školy : PaedDr. Iveta Tóthová

Zriadovateľ :

Názov : Krajský školský úrad Banská Bystrica

Platnosť dokumentu od : 01.09.2009

PaedDr. Iveta Tóthová

riaditeľ školy

Kontakt:

(pečiatka školy)

www.szsmrs.sk

skola@szsmrs.edu.sk

tothovaveta@centrum.sk

tel. : 047/56 23 232

0 911 857 019

Platnosť, revidovanie	Dátum	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy a pod.
Platnosť ŠkVP od	01.09.2009	
	25. 01. 2010	Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov – zmena po vydaní metodických pokynov
	01. 09. 2010	Doplnenie Školského vzdelávacieho programu pre 2. ročníky variantu A a B
	01. 09. 2010	Doplnenie Školského vzdelávacieho programu pre 6. ročníky variantu A a B
	23.6.2011	Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov – zmena po vydaní metodických pokynov
	01. 09. 2011	Doplnenie Školského vzdelávacieho programu pre 3. ročníky variantu A a B
	01. 09. 2011	Doplnenie Školského vzdelávacieho programu pre 7. ročníky variantu A a B

I. Všeobecná charakteristika školy

1. Veľkosť školy

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským sídli v Rimavskej Sobote na ul. Hviezdoslavovej 24. Škola sa zameriava na všestranný rozvoj osobnosti našich žiakov a ich prípravu na reálny život. Svoje ciele dosahujeme uplatňovaním moderných vyučovacích metód, žiakov motivujeme k dosahovaniu čo najlepších výsledkov v učení rôznymi formami výchovno-vzdelávacej práce. Škola poskytuje primárne vzdelanie žiakom s mentálnym postihnutím (ISCED 1) v jazyku maďarskom.

ŠZŠ s VJM v Rimavskej Sobote je plnoorganizovanou školou s právnou subjektivitou. Naším zriaďovateľom je Krajský školský úrad Banská Bystrica, ktorý zriadil túto školu ako svoju rozpočtovú organizáciu v roku 1.1.1999.

Pôvodne škola vznikla ako osobitná škola s vyučovacím jazykom maďarským 1. septembra 1950. Za riaditeľku školy bola vymenovaná Zlata Čipkayová. Škola mala jednu postupnú triedu. Počiatočný stav žiakov bol 16.

Od školského roka 1986/87 bola škola presťahovaná na Hviezdoslavovu ulicu, riaditeľom školy bol Zoltán Mács.

Od 1. januára 1994 riaditeľkou našej školy bola Mgr. Irena Csanková. V školskom roku 2008/2009 výchovno vyučovací proces prebieha v 13 triedach a v 3 oddeleniach ŠKD. Na 1.stupni vyučujú štyri učiteľky, na 2. stupni je 14 pedagógov, vrátane riaditeľky školy a zástupcu riaditeľa. V ŠKD pracujú 3 vychovávateľky. Máme aj 3 asistentov učiteľa.

Od 1. septembra 2008 na našej škole nastala ďalšia zmena riaditeľkou školy sa stala PaedDr. Iveta Tóthová.

Prevádzka školy funguje v dvoch budovách, materská budova je na Hviezdoslavovej ul. č 24 a ročníky 1. – 6. sú umiestnené na Jánošíkovej ulici.

V školských objektoch je 13 kmeňových tried, odborné učebne na pracovné vyučovanie, školská kuchynka, telocvičňa, počítačová učebňa.

2. Charakteristika žiakov

Školu navštevuje cca 110-120 žiakov s diagnostikovaným ľahkým až stredným stupňom mentálneho postihnutia, ktorí sa vzdelávajú v maďarskom jazyku. Prevažná časť žiakov je zo sociálne znevýhodneného väčšinou rómskeho prostredia, s pridruženými poruchami.

Okrem žiakov z Rimavskej Soboty navštevujú školu aj žiaci z okolitých obcí: Veľký Blh, Zacharovce, Husiná, Nižná Pokoradz.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Priemerný počet učiteľov sa pohybuje okolo 23, závisí to od počtu otvorených tried v konkrétnom školskom roku. Všetci pedagogickí zamestnanci sú vysokoškolsky vzdelaní a traja nespĺňajú kritériá vzdelania potrebné na vyučovanie v špeciálnej škole.

V škole pracujú aj 2 asistenti učiteľa, ktorí pracujú v triedach, ktorú navštevujú žiaci, ak si to vyžaduje ich výchova a vzdelávanie v závislosti od závažnosti ich postihnutia. V školských kluboch pracujú tri vychovávateľky. Vychovávateľky majú vysokoškolské.

Každoročne sa pedagógovia školy zúčastňujú cyklických vzdelávaní MPC Banská Bystrica, rozširujú si svoju pedagogickú spôsobilosť v oblasti IKT, anglického a nemeckého jazyka a iných podujatí v rámci ďalšieho vzdelávania.

4. Organizácia prijímacieho konania

Žiaci sú prijímaní v súlade s platnou legislatívou, na základe diagnostického vyšetrenia príslušného špeciálno-pedagogického zariadenia, písomnej žiadosti rodiča, prípadne po neúspešnom absolvovaní ročníka základnej školy. O prijatí žiaka do školy rozhoduje riaditeľ školy po prerokovaní návrhu na prijatie v komisii odborníkov.

Podmienky prijímania žiakov do škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím určuje § 7 ods. 1 až 4 vyhlášky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

5. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Spolupráca s rodičmi nie je na primeranej úrovni z dôvodu nízkeho záujmu rodičov o výchovno-vyučovacie výsledky svojich detí.

Škola spolupracuje s obecnými úradmi okolitých obcí, s Mestským úradom v Rimavskej Sobotě.

Dobrú spoluprácu má škola aj s Centrom voľného času v Rimavskej Sobotě.

Úspešná je i spolupráca s Centrom špeciálno-pedagogického poradenstva v Lučenci .

Účinnú podporu v oblasti prevencie nežiaducich javov u žiakov má škola v útvare Policajného zboru v Rimavskej Sobote a v Mestskej polícii.

6. Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

Vyučovanie sa uskutočňuje v 2 budovách – na ulici Jánošíkovej sú umiestnené ročníky 1. – 6., ročníky 7. – 9. a PŠ 1, PŠ 2,3 sú umiestnené na Hviezdoslavovej ulici.

Výučba prebieha v 13 učebniach, 2 dielňach, 1 cvičnej kuchynke, v 1 IKT učebni a 1 telocvični.

Školské kluby pre žiakov s vyučovacím jazykom maďarským vykonávajú výchovnú a krúžkovú činnosť v 3 miestnostiach budovy na ulici Jánošíkovej.

Školské pomôcky na výchovno-vzdelávaciu činnosť sú zaradené v inventároch 5 kabinetov, učitelia a žiaci majú k dispozícii 2 knižnice.

Areál školy dopĺňa školský dvor, školská záhrada s ovocnými stromami a pracovné polička pre výučbu pracovného vyučovania.

7. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Bezpečnosť žiakov a zamestnancov školy patrí medzi prioritné úlohy školy. Dôležitá je vhodná štruktúra práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa, ako aj vhodný režim vyučovania s ohľadom na vek a postihnutie žiakov.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri výchove a vzdelávaní je zabezpečovaná na viacerých úrovniach. Z pozície vedenia školy je vypracovaná dlhodobá koncepcia, v ktorej sú zahrnuté úlohy na zabezpečenie vyhovujúcich podmienok pre vzdelávanie ako v priestoroch na výučbu tak i v životných priestoroch zamestnancov na pracovisku.

Pre novoprijatých zamestnancov sa realizujú vstupné školenia BOZP a protipožiarnej ochrany. Pravidelne sa vykonávajú školenia zamestnancov školy v oblasti BOZP a PO, ktoré nám dodávateľsky zabezpečuje agentúra BETES – Hrachovo.

Vykonávajú sa pravidelné kontroly a revízie na technických zariadeniach tak, aby bola dodržaná BOZP zamestnancov a žiakov na všetkých úsekoch. Vedenie školy

každoročne vypracováva plán kontrol, čím sa tiež zisťujú a následne odstraňujú nedostatky.

BOZP týkajúca sa žiakov je zabezpečovaná poučovaním zo strany triednych učiteľov o dodržiavaní platného školského poriadku. Pre žiakov sa každoročne vykonáva poučenie na triednických hodinách, na úvodných hodinách predmetov vyžadujúcich zvýšenú pozornosť na bezpečnosť, pred exkurziami, výletmi a opakovane v prípade potreby. Akcie mimo budovy školy sa so žiakmi uskutočňujú len po písomnom súhlase zákonného zástupcu žiaka.

Vhodné podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní zabezpečíme aj vhodnou štruktúrou práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa, vhodným režimom vyučovania s ohľadom na vek a postihnutie žiakov :

- v prípravnom ročníku až štvrtom ročníku sa bude vyučovať v jednom slede najviac päť vyučovacích hodín, v piatom ročníku až deviatom ročníku najviac šesť vyučovacích hodín,

- vyučovacia hodina bude trvať 45 minút, posledná vyučovacia hodina bude skrátená na 40 minút,

Pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje podľa § 2 ods. 24 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.

- 1) pri kúpaní a pri plaveckom výcviku je v jednej skupine najviac päť žiakov,
- 2) pri lyžiarskom výcviku má jeden inštruktor v skupine najviac osem žiakov,
- 3) pri školskom výlete je počet žiakov v skupine rovnaký alebo nižší ako počet žiakov v triede, ak je počet žiakov v skupine pri školskom výlete vyšší ako počet žiakov v triede, riaditeľ školy zabezpečí účasť ďalšej poučenej plnoletej osoby.

Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagogických pracovníkov pri vzdelávaní zabezpečíme :

- zdravým prostredím tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),
- vhodnou štruktúrou pracovného a odpočinkového režimu žiakov a učiteľov, s dostatkom relaxácie a aktívneho pohybu najmä u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia,
- výrazným označením všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelnou kontrolou z hľadiska bezpečnosti,

- ochranou žiakov pred úrazmi, vhodne upravenými priestormi školy pre bezpečný pohyb žiakov,
- dostupnosťou prostriedkov prvej pomoci (lekárnička), kontaktom na lekára, linku dôvery, políciu, praktickou schopnosťou pedagóga poskytnúť prvú pomoc,
- zabezpečením vhodného pitného a stravovacieho režimu (podľa vekových a individuálnych potrieb žiakov),
- dodržiavaním zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

8. Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov

V záujme sústavného skvalitňovania vyučovacieho procesu je potrebné, aby sa zamestnanci školy kontinuálne vzdelávali v rámci svojich aprobácií, v oblasti IKT, v oblasti využívania inovačných metód. Škola podporuje ďalšie vzdelávanie zamestnancov podľa svojich finančných a personálnych možností.

Pedagogickí zamestnanci sa každoročne zúčastňujú rôznych vzdelávacích podujatí organizovaných MPC. V najbližšej dobe sa zameriame na vzdelávanie pedagogických zamestnancov v týchto oblastiach:

- zvyšovanie kompetencií v IKT,
- integrované tematické vyučovanie, projektové vyučovanie,
- zvyšovanie kompetencií v oblasti rozvoja čitateľskej gramotnosti žiakov,
- nadobúdanie a zvyšovanie vedomostí a zručností v oblastiach prierezových tém ŠkVP (multikultúrna výchova, výchova k ľudským právam, environmentálna výchova, dopravná výchova, regionálna výchova, dramatická výchova).

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

1. Pedagogický princíp školy

Škola umožní získať všetkým žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami dostatočné všeobecné vedomosti a zručnosti vo všetkých všeobecno-vzdelávacích predmetoch. Dá šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a možností

a bolo mu umožnené prežiť úspech. V záujme kvalitného vzdelávania žiakov je potrebné vyžadovať od rodičov maximálnu účasť na výchove a vzdelávaní svojich detí.

Výchovno-vzdelávaciú činnosť budeme smerovať k príprave žiakov na život, ktorý od nich vyžaduje, aby boli v rámci svojich možností kriticky a tvorivo myslieť a účinne riešiť problémy. Zabezpečíme kvalitnú prípravu žiakov so zameraním na komunikatívnosť s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov. Budeme u nich formovať tvorivý životný štýl, sociálne cítenie a hodnotové orientácie. Žiakov budeme vychovávať v duchu humanistických princípov. Pri cieľavedomom usmerňovaní výučby zo strany učiteľa ako facilitátora a pri uplatňovaní spoločenských potrieb sa kladie dôraz na vlastnú aktivitu, sebavýchovu, sebahodnotenie, sebareguláciu a sebarealizáciu žiaka.

Našou pedagogickou koncepciou chceme dosiahnuť, aby sa školský život žiakov čo najviac priblížil svetu dieťaťa, aby v ňom nebol stres, aby sa žiaci cítili bezpečne, aby na vyučovaní prevládala radosť, dobrá nálada, pozitívne prežívanie, zvedavosť, spolupráca, tvorivosť, snaha vedieť viac. V súvislosti so získavaním nových poznatkov, sa žiaci učia cítiť pozitívne, učia sa motivácii, žiť aj v sťažených podmienkach, získavajú kompetencie pre spoločenský život, progresívne medzilidské vzťahy. Učia sa slobode, zodpovednosti a tvorivosti.

Chceme vytvoriť zmysluplnú a prirodzenú školu otvorenú pre všetky deti. Snahou bude pripraviť také podnetné prostredie, aby každý jednotlivec mohol plne rozvinúť svoj potenciál podľa svojich možností a schopností, vytvoriť pozitívny vzťah žiakov ku škole, otvoriť ju životu a zamerať sa na prípravu do života, ako aj položiť základy celoživotného vzdelávania.

Dôraz budeme kladť na vytváranie dobrej učebnej atmosféry v triedach, kladných sociálnych vzťahov v kolektívoch detí, na rozvíjanie sebapoznania a sebahodnotenia žiakov.

2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

V špeciálnej základnej škole sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie žiakov s mentálnym postihnutím. Vzdelávanie je zamerané na maximálny možný rozvoj žiakov s mentálnym postihnutím po stránke psychickej, fyzickej a emocionálnej, na kompenzáciu ich nedostatkov s cieľom optimálne ich pripraviť na praktický život, schopnosť žiakov osvojiť si základy vzdelania a pokračovať vo vzdelávaní v OU alebo v praktickej škole.

Vnútorne členenie školy:

Škola sa vnútorne sa člení podľa stupňa mentálneho postihnutia žiakov na :

variant A – pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, žiaci sa vzdelávajú v slovenskom alebo maďarskom jazyku,

variant B – pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, žiaci sa vzdelávajú v slovenskom alebo maďarskom jazyku.

variant C – pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia.

Dĺžka výchovy a vzdelávania :

Špeciálna základná škola - variant A má deväť ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Špeciálna základná škola – variant B má desať ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Špeciálna základná škola – variant C má desať ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Žiakovi skončilo plnenie povinnej školskej dochádzky, ak od začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky absolvoval desať rokov vzdelávania, alebo dňom 31. augusta príslušného školského roka, v ktorom žiak dovŕšil 16.rok veku (§ 22 ods.1 zákon č. 245/2008).

Žiakovi s ťažkým zdravotným postihnutím môže riaditeľ školy umožniť vzdelávanie až do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 18. rok veku (podľa § 22 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z.).

Absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím získa žiak podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z. primárne vzdelanie (ISCED 1). Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

Špecifická výchovy a vzdelávania :

Dieťa s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s odloženou povinnou školskou dochádzkou sa môže vzdelávať v prípravnom ročníku, po absolvovaní ktorého môže žiak pokračovať v primárnom vzdelávaní na takom type školy, pre ktorý má predpoklady.

V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

3. Profil absolventa

Výsledkom procesu vzdelávania je získanie kľúčových kompetencií (spôsobilosti), ktoré slúžia na výkon pracovných a mimopracovných (občianskych, spotrebiteľských, rodinných, zdravotných a iných) aktivít žiakov v osobnom živote. K ich získaniu prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, aktivity v škole, ale aj v mimovyučovacej

činnosti. Vyvážene rozvíjajú perceptuálno-motorickú, kognitívnu a sociálno-emocionálnu oblasť osobnosti žiaka.

1. U absolventa programu **primárneho vzdelávanie pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia (variant A)** chceme dosiahnuť nasledujúce kľúčové kompetencie:

a) sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať na úrovni, ktorú mu umožňuje jeho stupeň vývinu jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie,
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

b) kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať

a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,

- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

c) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

d) kompetencia učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovou učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

e) kompetencia riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,

- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

g) kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

2. U absolventa programu **primárneho vzdelávania pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia (variant B)** chceme dosiahnuť nasledujúce kľúčové kompetencie:

a) sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadruje sa ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu jednoduchého písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovat',
- zvláda jednoduchou formou písomnú komunikáciu,
- dokáže určitý čas sústredene počúvať,
- je schopný vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,

- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- rešpektuje dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými,

b) kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu,

c) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- využíva základné formy informačnej a komunikačnej technológie,
- ovláda elementárne spôsoby práce s počítačom,
- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,

d) kompetencia učiť sa učiť

- ovláda základy čítania, písania, počítania a využíva ich k svojmu vzdelávaniu,
- používa termíny, znaky s symboly v spojitosti s konkrétnymi situáciami každodenného života,
- dokáže pracovať s pomocou učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých.,
- získané vedomosti, zručnosti a návyky dokáže uplatniť v praktických situáciách,

e) kompetencia riešiť problémy

- dokáže popísať problém, vie na koho sa môže obrátiť o pomoc pri riešení problémov,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- uvedomuje si, že má svoje práva a aj povinnosti,
- čiastočne dokáže odhadnúť dôsledky svojich činov,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor a prijať názor iných,
- dokáže spolupracovať v skupine,
- je ohľaduplný k iným ľuďom,
- uvedomuje si potrebu ochrany svojho zdravia,

g) kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- vníma krásu umeleckých diel, ľudových tradícií, produktov ľudskej práce,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- nepoškodzuje kultúrno-historické dedičstvo a pozná ľudové tradície.

4. Pedagogické stratégie

Hlavným cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s ľahkým a stredným stupňom mentálneho postihnutia sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

1. Rozvinutie kľúčových kompetencií na úrovni, ktorá je žiakmi dosiahnuteľná – *hlavného cieľa primárneho vzdelávania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia*, chceme dosiahnuť prostredníctvom nasledujúcich čiastkových cieľov :

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,

- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážene rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

2. Rozvinutie kľúčových kompetencií na úrovni, ktorá je žiakmi dosiahnuteľná – *hlavného cieľa primárneho vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia*, chceme dosiahnuť prostredníctvom nasledujúcich čiastkových cieľov :

- rozvíjať kognitívne a psychomotorické procesy, všestrannú komunikáciu,
- rozvíjať individuálne schopnosti a predpoklady mentálne postihnutých žiakov tak, aby si osvojili vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré dokážu využiť v osobnom živote,
- zamerať sa na pripravenosť v praktickom živote s možnosťou prirodzenej integrácie do spoločnosti a stali sa jej prirodzenou súčasťou,
- podnecovať žiakov k mysleniu na podklade názoru a k riešeniu problémov,
- učiť žiakov chrániť si svoje zdravie a zdravie iných.

Vyučovacie stratégie

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem práce budeme vychádzať z obsahového zamerania vyučovacej hodiny, no najmä z cieľov konkrétneho predmetu zameraných na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov. Nemenej dôležité bude prihliadať na individuálne osobitosti žiakov.

Motivácia má významnú úlohu vo vyučovacom procese. Je to snaha a túžba niečo dosiahnuť. Základom úspešnej činnosti a teda aj učenia je to ako k nemu žiak pristupuje. Preto budeme klásť veľký dôraz na výber *motivačných metód* – motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačná demonštrácia.

Expozícia zahrňuje spôsoby a postupy žiakovho poznávania. Pokiaľ sa žiakovi predkladajú definitívne vedecké poznatky, ktoré si osvojuje učením naspamäť, bez náležitého pochopenia, a ktoré sú indiferentné voči jeho vlastnému psychickému vývinu, tak potom žiaka pasívne prispôbujeme požiadavkám školy. Takéto poznanie sa nevčleňuje do jeho vlastného myšlienkového sveta. Úlohou učiteľa je zistiť, za akých podmienok proces učenia žiaka prebieha najefektívnejšie.

Expozičné metódy budeme uplatňovať pri vytváraní nových poznatkov a zručností:

- rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie)
- vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva), - rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie)
- demonštračná metóda (demonštrácia obrazov)
- pozorovanie (cieľové systematické vnímanie objektov a procesov)
- manipulácia s predmetmi (práca so symbolom, didaktická hra).

Do vyučovania budeme zavádzať *problémové metódy*: heuristické metódy (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a projektové metódy (riešenie projektu, praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov našej školy sú prioritné *aktivizujúce metódy*:

- zážitkové učenie,
- praktické aktivity, samostatná činnosť,
- učenie prostredníctvom IKT,
- diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému)

- situačná metóda (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov)
- inscenačná metóda (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie)
- didaktické hry (seba realizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti)
- kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny)
- dramatizácia (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.)
- simulácia (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami)
- kompozícia (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.)

Neoddeliteľnou súčasťou edukácie budú **fixačné metódy** zamerané na upevnenie osvojených vedomostí a zručností:

- pokus,
- demonštrácia,
- hra,
- opakovanie a precvičovanie (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy....) pokus, demonštrácia.

Formy vyučovania

Pre naplnenie cieľov školy budem využívať rôzne formy vyučovania, no najmä :

- integrované vyučovanie – blokové vyučovanie,
- skupinové vyučovanie,
- individuálne vyučovanie,
- práce na školskom pozemku a v dielni,
- praktická činnosť,
- vyučovanie v rôznom prostredí,
- exkurzie, výlety, vychádzky,
- súťaže, kvízy,
- športové aktivity,
- rôzne výchovné aktivity súvisiace so vzdelávaním.

Metódy a formy práce, ich logické usporiadanie a kombinovanie si volí učiteľ podľa predmetu, zamerania a konkrétnej situácie v triede so zameraním na motiváciu a usmernenie žiakov na vyučovaní a učení.

III. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

Vnútorný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho zákonnému zástupcovi spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde sú jeho rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež motivácia do ďalšej práce, návod ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z metodických pokynov MŠ SR na hodnotenie a klasifikáciu žiakov špeciálnych škôl č. 126/2000-44 schválenými MŠ SR s platnosťou od 1.9.2004.

Budeme dbať na to, aby hodnotenie nemalo za následok rozdelenie žiakov na úspešných a neúspešných, dôležité bude prežívanie úspechu u každého žiaka. Vždy budeme brať do úvahy mentálne postihnutie konkrétneho žiaka a jeho možný vplyv i na jeho správanie.

V prípravnom, prvom ročníku a počas celej školskej dochádzky žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia sa správanie i vyučovacie predmety hodnotia slovne. Okrem etickej výchovy ktorá sa klasifikuje slovne, všetky predmety aj s výchovným zameraním (telesná výchova, výtvarná výchova, hudobná výchova, etická výchova), občianskej náuky, sveta práce a informatickej výchovy, sa hodnotia klasifikačnými stupňami 1 -5 (výborný – nedostatočný).

Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

/zmena č.1- platnosť od 25.01.2010 po schválení v pedagogickej rade školy/

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho zákonnému zástupcovi spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde sú jeho rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež motivácia do ďalšej práce, návod ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Dbáme na to, aby hodnotenie nemalo za následok rozdelenie žiakov na úspešných a neúspešných, dôležité je prežívanie úspechu u každého žiaka. Vždy berieme do úvahy mentálne postihnutie konkrétneho žiaka a jeho možný vplyv i na jeho správanie.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED - 1 sa uskutočňuje v súlade s metodickým pokynom č. 1/2010-R z 12. januára 2010, hodnotenie a klasifikácia žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED – 1 v súlade s metodickým pokynom č. 3/2010-R z 12. januára 2010 vydaných Ministerstvom školstva Slovenskej republiky podľa § 14 ods.1 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Metodické pokyny boli vydané v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 462/2008 Z. z., zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláškou č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

A Zásady hodnotenia

(1) Hodnotenie žiaka je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, ktoré má informatívnu, motivačnú a korekčnú funkciu.

(2) Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Má právo, a aj jeho zákonný zástupca, dozvedieť sa spôsob a výsledok hodnotenia.

(3) Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou alebo slovným hodnotením. O spôsobe hodnotenia jednotlivých vyučovacích predmetov rozhodol riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade dňa 25. januára 2010.

a) Žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia všetkých ročníkov vzdelávaní podľa variantu B a žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia prípravného a 1. ročníka vzdelávaní podľa variantu A sa hodnotia slovne.

b) Žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ročníkov 2.-9. vzdelávaní podľa variantu A sa hodnotia klasifikáciou stupňami 1-5 (výborný – nedostatočný).

(4) Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:

a) priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter, učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,

b) celkové hodnotenie žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa uskutočňuje na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov v danom vyučovacom predmete.

(5) V procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje práva dieťaťa a humánne sa správa voči žiakovi. Predmetom hodnotenia a klasifikácie sú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s požiadavkami vymedzenými obsahom vzdelávania, osvojené kľúčové kompetencie

vymedzené vo vzdelávacom programe, usilovnosť, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku. Hodnotenie slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti žiaka.

(6) Pri hodnotení výsledkov práce žiaka sa postupuje v súlade s:

- a) výchovno-vzdelávacími požiadavkami školského vzdelávacieho programu,
- b) požiadavkami na rozvoj všeobecných kompetencií,
- c) obsahom vzdelávania vymedzeným vo vzdelávacom programe.

(7) Na konci prvého polroka školského roka škola vydá žiakovi natrvalo polročné vysvedčenie. Na konci školského roka škola vydá žiakovi vysvedčenie, v ktorom sa uvádzajú výsledky hodnotenia za prvý polrok a za druhý polrok školského roka.

B Získavanie podkladov na hodnotenie

(1) Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získava učiteľ

- a) sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
- b) sústavným sledovaním výkonov žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- c) rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové),
- d) analýzou výsledkov rôznych činností žiaka s osobitným zameraním na manuálnu zručnosť a na celkovú vyspelosť,
- e) konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami, podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, s pediatrom,
- f) rozhovormi so žiakom a zákonným zástupcom žiaka.

(2) Žiak môže byť z predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky, najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Formu skúšania určí učiteľ vzhľadom na individuálne možnosti a schopnosti žiaka.

(3) Učiteľ oznamuje žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných a grafických prác a praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 3 dní. Žiakom so stredným stupňom mentálneho postihnutia oznámi učiteľ výsledok ihneď.

(4) Písomné práce a ďalšie druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok. Pravidelným rozvrhnutím hodnotiacich činností zabráni preťažovaniu žiaka. Písomné práce archivuje do konca príslušného školského roka.

(5) Termín na vykonanie písomnej skúšky (variant A), ktorá má trvať viac ako 25 minút, prekonzultuje učiteľ s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania. V jednom dni môže žiak robiť len jednu skúšku uvedeného charakteru.

(6) Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka.

(7) Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu sú:

a) Variant A - známky alebo slovné hodnotenie za ústne odpovede, písomné práce, grafické práce, praktické práce, pohybové činnosti a posúdenie prejavov žiaka podľa bodu A(5),

b) Variant B – slovné hodnotenie za ústne odpovede, písomný prejav, grafické a praktické práce, pohybové činnosti a posúdenie prejavov žiaka podľa A (5).

C Hodnotenie prospechu a správania

(1) a) Prospech žiaka vzdelávaného podľa variantu A v ročníkoch 2.-9 sa vo všetkých vyučovacích predmetoch s výnimkou predmetu etická výchova – náboženská výchova klasifikuje týmito stupňami:

1 – výborný

2 – chváľitebný

3 – dobrý,

4 – dostatočný,

5 – nedostatočný.

Stupeň 1 (výborný)

Žiak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov a pojmov určených obsahom vzdelávania, a vo vzťahu medzi nimi nepodstatné medzery. Pri vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností prejavuje niekedy drobné nepresnosti, chyby vie s učiteľovou pomocou korigovať. Osvojené poznatky a zručnosti aplikuje pri riešení teoretických a praktických úloh niekedy s menšími chybami. Uplatňuje poznatky a hodnotí javy a zákonitosti podľa podnetov učiteľa. Jeho myslenie je v celku správne, ale pomalšie. Ústny a písomný prejav je pomerne správny a výstižný, grafický prejav je úhľadný a estetický. Kvalita výsledkov jeho činnosti je občas narušená nedostatkami. Žiak je schopný pracovať po predchádzajúcom návode učiteľa.

Stupeň 2 (chváľitebný)

Žiak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov, pojmov určených obsahom vzdelávania, a vo vzťahoch medzi nimi ojedinelé podstatnejšie medzery. Pri vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností prejavuje nepresnosti, ktoré dokáže s pomocou učiteľa korigovať. Osvojené poznatky a zručnosti aplikuje pri riešení teoretických a praktických úloh s menšími chybami. Pri vyžívaní poznatkov na výklad a hodnotenie javov je menej samostatný a potrebuje vedenie učiteľa. Jeho myslenie vykazuje drobné nepresnosti. Ústny a písomný prejav má zvyčajne nedostatky v správnosti a presnosti, grafický prejav je menej estetický. Kvalita výsledkov jeho činnosti je narušená nedostatkami. Žiak je po predchádzajúcom návode učiteľa schopný s menšími ťažkosťami samostatne pracovať.

Stupeň 3 (dobrý)

Žiak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov, pojmov určených obsahom vzdelávania, a vo vzťahoch medzi nimi závažné medzery. Pri vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností prejavuje často nepresnosti. Na výklad a hodnotenie javov dokáže svoje vedomosti uplatniť obmedzene a len s pomocou učiteľa. Niekedy prejavuje aj väčšie nedostatky v myslení. Ústny aj písomný prejav žiaka je slabý, grafický prejav je často menej estetický. Kvalita výsledkov jeho činnosti je narušená značnými nedostatkami. Žiak je schopný samostatne pracovať pod občasným dohľadom učiteľa.

Stupeň 4 (dostatočný)

Žiak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov, pojmov určených v obsahu vzdelávania, a vo vzťahoch medzi nimi mnoho závažných nedostatkov. Pri vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností prejavuje mnoho značných nepresností. Na výklad a hodnotenie javov dokáže svoje vedomosti uplatniť veľmi obmedzene a len za stálej pomoci učiteľa. Má často väčšie nedostatky v myslení. Ústny aj písomný prejav žiaka je veľmi slabý, grafický prejav nie je estetický. Kvalita výsledkov jeho činnosti je narušená veľkými nedostatkami. Žiak je schopný pracovať iba pod trvalým dohľadom učiteľa.

Stupeň 5 (nedostatočný)

Žiak si učivo určené v obsahu vzdelávania neosvojil. Trvalo má veľmi podstatné nedostatky vo vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností. Medzerovité a nepresné osvojenie vedomostí a zručností žiaka nestačí na riešenie teoretických a praktických úloh. Pri výklade a hodnotení javov nedokáže uplatniť svoje vedomosti ani za pomoci učiteľa. Trvalo má výrazné nedostatky v myslení. Jeho ústny a písomný prejav je celkom nevyhovujúci. Aj grafický prejav je na veľmi nízkej úrovni. Žiak nie je schopný uspokojivo pracovať ani pod trvalým dohľadom učiteľa.

b) Prospech žiaka vzdelávaného podľa variantu B vo všetkých ročníkoch a prospech žiaka vzdelávaného podľa variantu A v ročníkoch prípravný a 1. sa vo všetkých vyučovacích predmetoch s výnimkou predmetu etická výchova – náboženská výchova hodnotí slovne týmito stupňami:

dosiahol veľmi dobré výsledky ,

dosiahol dobré výsledky,

dosiahol uspokojivé výsledky,

dosiahol neuspokojivé výsledky.

Triedny učiteľ zaznamenáva prospech do triedneho výkazu skratkami :

dosiahol veľmi dobré výsledky – VDV,

dosiahol dobré výsledky – DV,

dosiahol uspokojivé výsledky – UV,

dosiahol neuspokojivé výsledky - NV.

Stupeň „dosiahol veľmi dobré výsledky“

Žiak je aktívny, tvorivý, prevažne samostatný, ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti určené obsahom vzdelávania. Využíva svoje osobné predpoklady a úspešne ich rozvíja v individuálnych a kolektívnych prejavoch. Jeho ústny a písomný prejav je správny, výstižný. Grafický prejav je estetický. Žiak aplikuje osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v nových úlohách. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je veľmi dobrá.

Stupeň „dosiahol dobré výsledky“

Žiak je menej aktívny, snaží sa byť tvorivý a samostatný, prevažne ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti určené obsahom vzdelávania. Iba čiastočne využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave. Jeho ústny a písomný prejav je takmer správny a prevažne výstižný. Grafický prejav je estetický, bez väčších nepresností. Vedomosti a zručnosti aplikuje s čiastočnou pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je dobrá.

Stupeň „dosiahol uspokojivé výsledky“

Žiak je prevažne pasívny, nerozširuje svoju tvorivosť, nie je samostatný. Poznatky, pojmy a zákonitosti podľa obsahu vzdelávania ovláda iba čiastočne. Grafický prejav je málo estetický. Jeho ústny a písomný prejav má v správnosti a výstižnosti nedostatky. Žiak často potrebuje usmernenie svojej práce a pomoc učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je uspokojivá.

Stupeň „dosiahol neuspokojivé výsledky“

Žiak je v činnosti pasívny a nesamostatný. Neosvojil si poznatky, pojmy a zákonitosti požadované obsahom vzdelávania, nedokáže ich využívať. Jeho ústny a písomný prejav má v správnosti a výstižnosti podstatné nedostatky, grafický prejav je na nízkej úrovni. Úlohy rieši s častými a závažnými chybami. Žiak nedokáže uspokojivo pracovať, svoje minimálne vedomosti a zručnosti aplikuje len pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je neuspokojivá.

(2) Prospech z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení pre druhý až štvrtý ročník A variantu uvádza arabskou číslicou, označujúcou klasifikačný stupeň, na vysvedčení pre piaty ať deviaty ročník A variantu sa vypíše slovom. Prospech z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení pre prípravný a 1.ročník A variantu a všetky ročníky B variantu hodnotí slovne stupňami:

dosiahol veľmi dobré výsledky ,

dosiahol dobré výsledky,

dosiahol uspokojivé výsledky,

dosiahol neuspokojivé výsledky.

(3) Správanie žiaka sa klasifikuje týmito stupňami:

1 – veľmi dobré,

2 – uspokojivé,

3 – menej uspokojivé,

4 – neuspokojivé.

Triedny učiteľ zaznamenáva klasifikáciu správania do triedneho výkazu skratkami :

veľmi dobré – VD

uspokojivé – USP

menej uspokojivé – MUSP

neuspokojivé - NEUSP

Stupeň 1 (veľmi dobré)

Žiak dodržiava pravidlá správania a školský poriadok a len ojedinele sa dopúšťa menej závažných previnení.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Žiak porušuje jednotlivé pravidlá správania a školského poriadku, je prístupný výchovnému pôsobeniu a usiluje sa svoje chyby napraviť.

Stupeň 3 (menej uspokojivé)

Žiak závažne porušuje pravidlá správania a školský poriadok alebo sa dopúšťa ďalších previnení.

Stupeň 4 (neuspokojivé)

Žiak sústavne porušuje pravidlá správania a školský poriadok, zámerne narúša korektné vzťahy medzi spolužiakmi a závažnými previneniami ohrozuje ostatných žiakov a zamestnancov školy.

(4) Celkové hodnotenie žiaka prípravného ročníka a prvého ročníka sa na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:

a) prospel (a),

b) neprospel (a).

(5) Celkové hodnotenie žiaka druhého až deviateho ročníka A variantu a druhého až desiateho ročníka B variantu sa na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:

a) prospel (a) s vyznamenaním,

b) prospel (a) veľmi dobre,

c) prospel (a),

d) neprospel (a).

(6) Celkové hodnotenie žiaka na konci prvého a druhého polroka vyjadruje výsledky jeho hodnotenia/klasifikácie v povinných vyučovacích predmetoch, ktoré sa hodnotia/klasifikujú a hodnotenie/klasifikáciu jeho správania; nezahŕňa hodnotenie/klasifikáciu v nepovinných vyučovacích predmetoch.

(7) Žiak hodnotený slovne prospel s vyznamenaním, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nedosiahol horšie hodnotenie ako „dosiahol dobré výsledky“ a jeho správanie je hodnotené ako „veľmi dobré“.

(8) Žiak hodnotený slovne prospel veľmi dobre, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nedosiahol horšie hodnotenie ako „dosiahol uspokojivé výsledky“ a jeho správanie je hodnotené ako „veľmi dobré“.

(9) Žiak hodnotený slovne prospel, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nebol hodnotený ako „dosiahol neuspokojivé výsledky“.

(10) Žiak hodnotený slovne neprospel, ak bol z niektorého povinného vyučovacieho predmetu aj po opravnej skúške hodnotený ako „dosiahol neuspokojivé výsledky“.

(11) Žiak prospel s vyznamenaním (PV), ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá stupeň prospechu horší ako chváľitebný, priemerný stupeň prospechu z povinných vyučovacích predmetov nemá horší ako 1,5 a jeho správanie je hodnotené ako „veľmi dobré“.

(12) Žiak prospel veľmi dobre (PVD), ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá stupeň prospechu horší ako dobrý, priemerný stupeň prospechu z povinných vyučovacích predmetov nemá horší ako 2,0 a jeho správanie je hodnotené ako „veľmi dobré“.

(13) Žiak prospel (P), ak nemá stupeň prospechu nedostatočný ani v jednom povinnom vyučovacom predmete.

(14) Žiak neprospel (N), ak má z niektorého povinného vyučovacieho predmetu aj po opravnej skúške stupeň prospechu nedostatočný.

(15) Žiak, ktorý bol na konci druhého polroka hodnotený stupňom prospechu nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky z viac ako dvoch povinných vyučovacích predmetov, opakuje ročník počas plnenia povinnej školskej dochádzky.

(16) Ročník opakuje aj žiak, ktorého nebolo možné hodnotiť/klasifikovať ani v náhradnom termíne zo závažných objektívnych dôvodov, najmä zdravotných, dlhodobého pobytu v zahraničí.

(17) Žiakovi, ktorý je v niektorom vyučovacom predmete nehodnotený/neklasifikovaný, sa na vysvedčení uvádza namiesto klasifikačného stupňa alebo slovného hodnotenia slovo:

a) absolvoval, ak sa žiak aktívne zúčastňoval na vyučovacom procese daného predmetu alebo ak bol žiak prítomný na vyučovacej hodine, aj keď zo závažných objektívnych dôvodov nepracoval, v triednom výkaze učiteľ uvedie skratku „abs.“

b) neabsolvoval, ak žiak na vyučovacej hodine nepracoval, nevie uplatniť svoje vedomosti a zručnosti ani na podnet učiteľa; celkové hodnotenie takéhoto žiaka je neprospel, v triednom výkaze učiteľ uvedie skratku „neabs.“

(18) V predmete etická výchova – náboženská výchova sa žiak nehodnotí/neklassifikuje. Na vysvedčení sa žiakovi uvádza namiesto klasifikačného stupňa slovo absolvoval / neabsolvoval podľa C (17).

D Postup pri hodnotení prospechu žiaka

(1) Stupeň prospechu určí učiteľ, ktorý vyučuje príslušný predmet.

(2) Predmet, ktorý vyučuje viac učiteľov, stupeň prospechu žiaka určia za hodnotiace obdobie po vzájomnej dohode.

(3) Pri celkovom hodnotení sa pri určovaní stupňa prospechu v jednotlivých predmetoch hodnotí kvalita vedomostí, zručností a návykov, ktorú žiak dosiahol na konci hodnotiaceho obdobia, pričom sa prihliada na systematickosť práce a úsilia žiaka počas celého obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru klasifikácie za príslušné obdobie. Triedni učitelia a vedenie školy sú o stave hodnotenia žiaka v triede informovaní prostredníctvom pedagogickej rady a priebežne z klasifikačných záznamov.

(4) Prípady zaostávania prospechu žiakov a nedostatky v ich správaní prerokúva pedagogická rada v prvom polroku spravidla do 15. novembra a v druhom polroku do 15. apríla. V prípade mimoriadneho zhoršenia prospechu alebo správania žiaka bezprostredne preukázateľným spôsobom o tejto skutočnosti informuje zákonného zástupcu žiaka triedny učiteľ.

(5) Pedagogická rada zameraná na hodnotenie žiakov za prvý polrok sa uskutoční najskôr 22. januára a za druhý polrok sa uskutoční najskôr 21. júna príslušného školského roka.

(6) Na konci hodnotiaceho obdobia najneskôr 24 hodín pred rokovaním pedagogickej rady o hodnotení, zapíše triedny učiteľ do triedneho výkazu stupne celkovej klasifikácie alebo slovného hodnotenia jednotlivých predmetov. Vyučujúci príslušného predmetu pripravujú návrhy na opravné skúšky a hodnotenie v náhradnom termíne. Hodnotenie preukázaného výkonu žiaka v príslušnom predmete nemôže byť znížené na základe správania žiaka.

(7) Triedny učiteľ a učitelia jednotlivých predmetov priebežne a preukázateľným spôsobom informujú zákonného zástupcu žiaka o prospechu a správaní žiaka. Na informovanie zákonného zástupcu o priebežných výsledkoch žiaka sa používa žiacka knižka alebo iný informačný prostriedok (zasadnutia rodičov, rodinná návšteva, písomne).

(8) Ak žiak prestupuje do inej školy, riaditeľ školy, ktorú žiak navštevoval, zašle záznam o jeho správaní a prospechu za neukončené hodnotiace obdobie riaditeľovi školy, do ktorej žiak prestupuje. Tento záznam sa využije na hodnotenie žiaka. Ak žiak prestupuje do inej školy po 15. novembri alebo po 15. apríli, je záznam súčasne podkladom na celkové hodnotenie žiaka.

(9) Žiak, ktorý navštevoval školu pri zdravotníckom zariadení, v diagnostickom centre alebo liečebno-výchovnom zariadení (ďalej len „škola pri zariadení“), sa celkovo hodnotí v kmeňovej škole. Pri hodnotení v kmeňovej škole sa berie do úvahy priebežné hodnotenie v škole pri zariadení, Ak žiak navštevoval školu pri zariadení nepretržite viac ako tri mesiace

pred koncom hodnotiaceho obdobia, kmeňová škola preberá návrh na celkové hodnotenie zo školy pri zariadení v tých predmetoch, ktoré sa v nej vyučoval. Návrh sa zasiela po prerokovaní v pedagogickej rade školy pri zariadení najneskoršie 14 dní pred termínom vydávania vysvedčenia. V ostatných vyučovacích predmetoch sa nehodnotí.

(10) Úspešným absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z. žiak získa primárne vzdelanie. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1). Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania nasledovne: „Žiak (žiačka) získal (získala) primárny stupeň vzdelania“. Ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku uvedú sa aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzky nasledovne: „Žiak (žiačka) ukončil (ukončila) povinnú školskú dochádzku“.

E Hodnotenie žiaka v náhradnom termíne

(1) Ak nemožno žiaka pre závažné objektívne príčiny hodnotiť v riadnom termíne v prvom polroku, žiak sa za prvý polrok nehodnotí. Riaditeľ školy určí na jeho hodnotenie náhradný termín, a to tak, aby sa hodnotenie mohlo uskutočniť najneskôr do dvoch mesiacov po skončení prvého polroka. Za hodnotenie zodpovedá príslušný vyučujúci predmetu.

(2) Ak nemožno žiaka pre závažné objektívne príčiny hodnotiť v riadnom termíne v druhom polroku, riaditeľ školy určí na jeho hodnotenie náhradný termín, a to tak, aby sa hodnotenie žiaka vykonalo spravidla v poslednom týždni augusta.

F Opravné skúšky

(1) Žiak, ktorý má na konci druhého polroka najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov prospech nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky v slovnom hodnotení, alebo vyučovací predmet neabsolvoval a neprospeš, môže na základe rozhodnutia riaditeľa školy vykonať z týchto predmetov opravnú skúšku.

(2) Obsah a formu opravnej skúšky žiaka, ktorý na konci druhého polroka je hodnotený neabsolvoval a neprospeš v niektorom vyučovacom predmete, určí riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade.

(3) Termín opravných skúšok určí riaditeľ školy tak, aby sa opravné skúšky podľa odseku 1 vykonali najneskôr do 31. augusta; žiakovi, ktorý zo závažných dôvodov nemôže prísť vykonať opravnú skúšku v určenom termíne, možno povoliť vykonanie opravnej skúšky najneskôr do 15. septembra; žiakovi, ktorý bol hodnotený podľa E(2) najneskôr do 15. októbra.

(4) Žiak, ktorý bez závažných dôvodov nepríde na opravnú skúšku, sa hodnotí z vyučovacieho predmetu, z ktorého mal vykonať opravnú skúšku, stupňom prospechu nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky.

(5) O opravnej skúške sa vyhotoví protokol o komisionálnej skúške, dátum vyhotovenia skúšky a jej výsledok sa zaznamenajú do triedneho výkazu.

G Komisionálna skúška

(1) Žiak sa hodnotí podľa výsledkov komisionálnej skúšky, ak:

- a) je skúšaný v náhradnom termíne,
- b) vykonáva opravnú skúšku,
- c) o preskúšanie požiada zákonný zástupca,
- d) sa preskúšanie koná na podnet riaditeľa školy.

(2) Žiak, ktorému bolo povolené individuálne vzdelávanie na základe odporúčania všeobecného lekára pre deti a dorast z dôvodu zdravotného znevýhodnenia, komisionálnu skúšku nevykonáva. Pedagogický zamestnanec, ktorý zabezpečuje vzdelávanie žiaka, štvrtročne predkladá riaditeľovi školy písomnú správu o postupe a výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti so žiakom, na základe ktorej sa po prerokovaní v pedagogickej rade školy vykoná hodnotenie prospechu žiaka. Písomná správa o postupe a výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti žiaka obsahuje:

- a) údaje identifikujúce žiaka,
- b) hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiaka,
- c) návrh hodnotenia.

(3) Ak má zákonný zástupca žiaka pochybnosti o správnosti hodnotenia jednotlivých predmetoch na konci prvého polroka a druhého polroka, môže do troch pracovných dní odo dňa vydania vysvedčenia, požiadať riaditeľa školy o vykonanie komisionálnej skúšky žiaka; ak je vyučujúcim riaditeľ školy, o preskúšanie žiaka možno požiadať KŠÚ v Banskej Bystrici. Preskúšať žiaka nemožno, ak bol v hodnotiacom období z tohto vyučovacieho predmetu hodnotený na základe komisionálnej skúšky.

(4) Preskúšanie sa uskutoční neodkladne, najneskôr do desiatich dní od vydania rozhodnutia. Ak pre neprítomnosť žiaka nemožno preskúšanie uskutočniť v tomto termíne, nemožno žiaka ďalej preskúšavať. Výsledok preskúšania, ktorý je konečný, oznámi riaditeľ školy zákonnému zástupcovi žiaka. Ďalšie preskúšanie žiaka je neprípustné. Na požiadanie zákonného zástupcu žiaka môže byť zákonný zástupca prítomný na komisionálnom preskúšaní svojho dieťaťa po predchádzajúcom súhlase riaditeľa školy.

H Postup pri hodnotení správania žiaka

(1) Za vzorné správanie, za vzorné plnenie povinností, mimoriadny prejav aktivity a iniciatívy, za dlhodobú usilovnú prácu a korektné vzťahy medzi spolužiakmi alebo za statočný čin môže riaditeľ školy udeliť žiakovi pochvalu alebo iné ocenenie.

(2) Návrh na udelenie pochvaly alebo iného ocenenia sa prerokuje v pedagogickej rade.

(3) Pochvala alebo iné ocenenie sa zaznamenávajú do triedneho výkazu.

(4) Opatrenie na posilnenie disciplíny žiaka sa ukladá po objektívnom prešetrení za závažné alebo opakované previnenie proti školskému poriadku. Podľa závažnosti previnenia sa ukladá niektoré z opatrení, najmä napomenutie od triedneho učiteľa, pokarhanie od triedneho učiteľa, pokarhanie od riaditeľa školy.

(5) O udelení opatrenia informuje riaditeľ školy preukázateľným spôsobom zákonného zástupcu žiaka, opatrenie sa zaznamená do triedneho výkazu.

(6) Vo výnimočných prípadoch sa správanie žiaka, ktorý nie je dostatočne schopný ho ovládať nehodnotí/neklasifikuje. Rozhoduje o tom triedny učiteľ a riaditeľ školy v spolupráci so psychológom, odborným lekárom a zákonným zástupcom žiaka. V triednom výkaze sa uvedie, prečo žiak nebol hodnotený/klasifikovaný. Na vysvedčení sa uvedie „nehodnotené“.

I Postup do vyššieho ročníka

(1) Do vyššieho ročníka postupuje žiak, ktorý prospel.

(2) Žiak, ktorý bol na konci druhého polroka hodnotený stupňom prospechu nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky z viac ako dvoch povinných vyučovacích predmetov, opakuje ročník.

(3) Ak žiak neprospeš v roku, kedy končí povinnú školskú dochádzku a žiak 9. ročníka A variantu alebo 10.ročníka B variantu, ktorý bol prijatý do odborného učilišťa alebo praktickej školy, ročník neopakuje.

/zmena č.2- platnosť od 23.06.2011 po schválení v pedagogickej rade školy/

Hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED - 1 sa uskutočňuje v súlade s metodickým pokynom č. 32/2011 s účinnosťou od 1.júna 2011, hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED – 1 v súlade s metodickým pokynom č. 35/2011 s účinnosťou od 1.júna 2011, hodnotenie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED – 1 v súlade s metodickým pokynom č. 36/2011 s účinnosťou od 1.júna 2011 vydaných Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky podľa § 14 ods.1 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

A Zásady hodnotenia

(1) Hodnotenie žiaka je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, ktoré má informatívnu, motivačnú a korekčnú funkciu.

(2) Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Má právo, a aj jeho zákonný zástupca, dozvedieť sa spôsob a výsledok hodnotenia.

(3) Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou alebo slovným hodnotením. O spôsobe hodnotenia jednotlivých vyučovacích predmetov rozhodol riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade dňa 23. júna 2011.

a) Žiaci so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia všetkých ročníkov vzdelávaní podľa variantu B a C a žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia prípravného a 1. ročníka vzdelávaní podľa variantu A sa hodnotia slovne.

b) Žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ročníkov 2.-9. vzdelávaní podľa variantu A sa hodnotia klasifikáciou stupňami 1-5 (výborný – nedostatočný).

(1) Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:

a) priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter, učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,

b) celkové hodnotenie žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa uskutočňuje na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov v danom vyučovacom predmete.

(2) V procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje práva dieťaťa a humánne sa správa voči žiakovi. Predmetom hodnotenia a klasifikácie sú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s požiadavkami vymedzenými obsahom vzdelávania, osvojené kľúčové kompetencie vymedzené vo vzdelávacom programe, usilovnosť, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku. Hodnotenie slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti žiaka.

(3) Pri hodnotení výsledkov práce žiaka sa postupuje v súlade s:

a) výchovno-vzdelávacími požiadavkami školského vzdelávacieho programu,

b) požiadavkami na rozvoj všeobecných kompetencií,

c) obsahom vzdelávania vymedzeným vo vzdelávacom programe,

d) so stupňom mentálneho postihnutia, individuálnymi schopnosťami a možnosťami žiaka.

B Získavanie podkladov na hodnotenie

(1) Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získava učiteľ

- a) sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
- b) sústavným sledovaním výkonov žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- c) rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové),
- d) analýzou výsledkov rôznych činností žiaka s osobitným zameraním na manuálnu zručnosť a na celkovú vyspelosť,
- e) konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami, podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, s pediatrom,
- f) rozhovormi so žiakom a zákonným zástupcom žiaka.

(2) Žiak môže byť z predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky, najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Formu skúšania určí učiteľ vzhľadom na individuálne možnosti a schopnosti žiaka.

(3) Učiteľ oznamuje žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných a grafických prác a praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 3 dní. Žiakom so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia oznámi učiteľ výsledok ihneď a tak, aby žiak hodnoteniu porozumel.

(4) Písomné práce a ďalšie druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok. Pravidelným rozvrhnutím hodnotiacich činností zabráni preťažovaniu žiaka. Písomné práce archivuje do konca príslušného školského roka.

(5) Termín na vykonanie písomnej skúšky (variant A), ktorá má trvať viac ako 25 minút, prekonzultuje učiteľ s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania. V jednom dni môže žiak robiť len jednu skúšku uvedeného charakteru.

(6) Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka.

(4) Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu sú:

- a) Variant A - známky alebo slovné hodnotenie za ústne odpovede, písomné práce, grafické práce, praktické práce, pohybové činnosti a posúdenie prejavov žiaka podľa bodu A(5),
- b) Variant B – slovné hodnotenie za ústne odpovede, písomný prejav, grafické a praktické práce, pohybové činnosti a posúdenie prejavov žiaka podľa A (5),
- c) Variant C – slovné hodnotenie za ústny prejav, písomný prejav, grafické a praktické práce, pohybové činnosti, posúdenie prejavov žiaka podľa A (5).

C Hodnotenie prospechu a správania

(1) a) Prospech žiaka vzdelávaného podľa variantu A v ročníkoch 2.-9 sa vo všetkých vyučovacích predmetoch s výnimkou predmetu etická výchova – náboženská výchova klasifikuje týmito stupňami:

1 – výborný

2 – chváľitebný

3 – dobrý,

4 – dostatočný,

5 – nedostatočný.

Stupeň 1 (výborný)

Žiak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov a pojmov určených obsahom vzdelávania, a vo vzťahu medzi nimi nepodstatné medzery. Pri vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností prejavuje niekedy drobné nepresnosti, chyby vie s učiteľovou pomocou korigovať. Osvojené poznatky a zručnosti aplikuje pri riešení teoretických a praktických úloh niekedy s menšími chybami. Uplatňuje poznatky a hodnotí javy a zákonitosti podľa podnetov učiteľa. Jeho myslenie je v celku správne, ale pomalšie. Ústny a písomný prejav je pomerne správny a výstižný, grafický prejav je úhladný a estetický. Kvalita výsledkov jeho činnosti je občas narušená nedostatkami. Žiak je schopný pracovať po predchádzajúcom návode učiteľa.

Stupeň 2 (chváľitebný)

Žiak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov, pojmov určených obsahom vzdelávania, a vo vzťahoch medzi nimi ojedinelé podstatnejšie medzery. Pri vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností prejavuje nepresnosti, ktoré dokáže s pomocou učiteľa korigovať. Osvojené poznatky a zručnosti aplikuje pri riešení teoretických a praktických úloh s menšími chybami. Pri využívaní poznatkov na výklad a hodnotenie javov je menej samostatný a potrebuje vedenie učiteľa. Jeho myslenie vykazuje drobné nepresnosti. Ústny a písomný prejav má zvyčajne nedostatky v správnosti a presnosti, grafický prejav je menej estetický. Kvalita výsledkov jeho činnosti je narušená nedostatkami. Žiak je po predchádzajúcom návode učiteľa schopný s menšími ťažkosťami samostatne pracovať.

Stupeň 3 (dobrý)

Žiak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov, pojmov určených obsahom vzdelávania, a vo vzťahoch medzi nimi závažné medzery. Pri vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností prejavuje často nepresnosti. Na výklad a hodnotenie javov dokáže svoje vedomosti uplatniť obmedzene a len s pomocou učiteľa. Niekedy prejavuje aj väčšie nedostatky v myslení. Ústny aj písomný prejav žiaka je slabý, grafický prejav je často menej estetický. Kvalita výsledkov jeho činnosti je narušená značnými nedostatkami. Žiak je schopný samostatne pracovať pod občasným dohľadom učiteľa.

Stupeň 4 (dostatočný)

Žiak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov, pojmov určených v obsahu vzdelávania, a vo vzťahoch medzi nimi mnoho závažných nedostatkov. Pri vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností prejavuje mnoho značných nepresností. Na výklad a hodnotenie javov dokáže svoje vedomosti uplatniť veľmi obmedzene a len za stálej pomoci učiteľa. Má často väčšie nedostatky v myslení. Ústny aj písomný prejav žiaka je veľmi slabý, grafický prejav nie je estetický. Kvalita výsledkov jeho činnosti je narušená veľkými nedostatkami. Žiak je schopný pracovať iba pod trvalým dohľadom učiteľa.

Stupeň 5 (nedostatočný)

Žiak si učivo určené v obsahu vzdelávania neosvojil. Trvalo má veľmi podstatné nedostatky vo vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností. Medzerovité a nepresné osvojenie vedomostí a zručností žiaka nestačí na riešenie teoretických a praktických úloh. Pri výklade a hodnotení javov nedokáže uplatniť svoje vedomosti ani za pomoci učiteľa. Trvalo má výrazné nedostatky v myslení. Jeho ústny a písomný prejav je celkom nevyhovujúci. Aj grafický prejav je na veľmi nízkej úrovni. Žiak nie je schopný uspokojivo pracovať ani pod trvalým dohľadom učiteľa.

b) Prospech žiaka vzdelávaného podľa variantu B a C vo všetkých ročníkoch a prospech žiaka vzdelávaného podľa variantu A v ročníkoch prípravný a 1. sa vo všetkých vyučovacích predmetoch s výnimkou predmetu etická výchova – náboženská výchova hodnotí slovne týmito stupňami:

- dosiahol veľmi dobré výsledky ,
- dosiahol dobré výsledky,
- dosiahol uspokojivé výsledky,
- dosiahol neuspokojivé výsledky.

Triedny učiteľ zaznamenáva prospech do triedneho výkazu skratkami :

dosiahol veľmi dobré výsledky – VDV,

dosiahol dobré výsledky – DV,

dosiahol uspokojivé výsledky – UV,

dosiahol neuspokojivé výsledky - NV.

1.-10. roč. variant B a prípravný a 1.roč. variant A:

Stupeň „dosiahol veľmi dobré výsledky“

Žiak je aktívny, tvorivý, prevažne samostatný, ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti určené obsahom vzdelávania. Využíva svoje osobné predpoklady a úspešne ich rozvíja v individuálnych a kolektívnych prejavoch. Jeho ústny a písomný prejav je správny, výstižný. Grafický prejav je estetický. Žiak aplikuje osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v nových úlohách. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je veľmi dobrá.

Stupeň „dosiahol dobré výsledky“

Žiak je menej aktívny, snaží sa byť tvorivý a samostatný, prevažne ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti určené obsahom vzdelávania. Iba čiastočne využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave. Jeho ústny a písomný prejav je takmer správny a prevažne výstižný. Grafický prejav je estetický, bez väčších nepresností. Vedomosti a zručnosti aplikuje s čiastočnou pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je dobrá.

Stupeň „dosiahol uspokojivé výsledky“

Žiak je prevažne pasívny, nerozširuje svoju tvorivosť, nie je samostatný. Poznatky, pojmy a zákonitosti podľa obsahu vzdelávania ovláda iba čiastočne. Grafický prejav je málo estetický. Jeho ústny a písomný prejav má v správnosti a výstižnosti nedostatky. Žiak často potrebuje usmernenie svojej práce a pomoc učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je uspokojivá.

Stupeň „dosiahol neuspokojivé výsledky“

Žiak je v činnosti pasívny a nesamostatný. Neosvojil si poznatky, pojmy a zákonitosti požadované obsahom vzdelávania, nedokáže ich využívať. Jeho ústny a písomný prejav má v správnosti a výstižnosti podstatné nedostatky, grafický prejav je na nízkej úrovni. Úlohy rieši s častými a závažnými chybami. Žiak nedokáže uspokojivo pracovať, svoje minimálne vedomosti a zručnosti aplikuje len pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je neuspokojivá.

1.-10. roč. variant C:

Stupeň „dosiahol veľmi dobré výsledky“

Žiak je prevažne aktívny, čiastočne samostatný. Ovláda poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania. Využíva a čiastočne rozvíja svoje osobné predpoklady v individuálnych a kolektívnych prejavoch. Jeho ústny, písomný a grafický prejav je adekvátny stupňu postihnutia. Žiak aplikuje osvojené poznatky v nových úlohách s čiastočnou pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je veľmi dobrá.

Stupeň „dosiahol dobré výsledky“

Žiak je menej aktívny, snaží sa byť samostatný, prevažne ovláda poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania. Iba čiastočne využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave. Jeho ústny, písomný a grafický prejav dosahuje dobré výsledky vzhľadom na stupeň postihnutia. Získané poznatky a zručnosti aplikuje v úlohách s pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je dobrá.

Stupeň „dosiahol uspokojivé výsledky“

Žiak je prevažne pasívny. Poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania ovláda iba čiastočne. Jeho ústny, písomný a grafický prejav vykazuje uspokojivé výsledky vzhľadom na stupeň postihnutia. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov, potrebuje usmernenie svojej práce a pomoc učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je uspokojivá.

Stupeň „dosiahol neuspokojivé výsledky“

Žiak je v činnosti pasívny a nesamostatný. Neosvojil si poznatky a pojmy požadované obsahom vzdelávania. Svoje minimálne vedomosti a zručnosti aplikuje len pomocou učiteľa. Jeho ústny, písomný a grafický prejav je neuspokojivý aj s prihliadnutím na stupeň postihnutia. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je neuspokojivá.

(2) Prospech z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení pre druhý až štvrtý ročník A variantu uvádza arabskou číslicou, označujúcou klasifikačný stupeň, na vysvedčení pre piaty až deviaty ročník A variantu sa vypíše slovom. Prospech z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení pre prípravný a 1.ročník A variantu a všetky ročníky B variantu hodnotí slovne stupňami:

- dosiahol veľmi dobré výsledky ,
- dosiahol dobré výsledky,
- dosiahol uspokojivé výsledky,
- dosiahol neuspokojivé výsledky.

(3) Správanie žiaka sa klasifikuje týmito stupňami:

- 1 – veľmi dobré,
- 2 – uspokojivé,
- 3 – menej uspokojivé,
- 4 – neuspokojivé.

Triedny učiteľ zaznamenáva klasifikáciu správania do triedneho výkazu skratkami :
veľmi dobré – VD
uspokojivé – USP
menej uspokojivé – MUSP
neuspokojivé - NEUSP

Stupeň 1 (veľmi dobré)

Žiak dodržiava pravidlá správania a školský poriadok a len ojedinele sa dopúšťa menej závažných previnení.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Žiak porušuje jednotlivé pravidlá správania a školského poriadku, je prístupný výchovnému pôsobeniu a usiluje sa svoje chyby napraviť.

Stupeň 3 (menej uspokojivé)

Žiak závažne porušuje pravidlá správania a školský poriadok alebo sa dopúšťa ďalších previnení.

Stupeň 4 (neuspokojivé)

Žiak sústavne porušuje pravidlá správania a školský poriadok, zámerne narúša korektné vzťahy medzi spolužiakmi a závažnými previneniami ohrozuje ostatných žiakov a zamestnancov školy.

(4) Celkové hodnotenie žiaka prípravného ročníka a prvého ročníka sa na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:

- a) prospel (a),
- b) neprospel (a).

(5) Celkové hodnotenie žiaka druhého až deviateho ročníka A variantu a druhého až desiateho ročníka B a C variantu sa na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:

- a) prospel (a) s vyznamenaním,
- b) prospel (a) veľmi dobre,
- c) prospel (a),

d) neprospeľ (a).

(6) Celkové hodnotenie žiaka na konci prvého a druhého polroku vyjadruje výsledky jeho hodnotenia/klasifikácie v povinných vyučovacích predmetoch, ktoré sa hodnotia/klasifikujú a hodnotenie/klasifikáciu jeho správania; nezahŕňa hodnotenie/klasifikáciu v nepovinných vyučovacích predmetoch.

(7) Žiak hodnotený slovnou prospeľ s vyznamenaním, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nedosiahol horšie hodnotenie ako „dosiahol dobré výsledky“ a jeho správanie je hodnotené ako „veľmi dobré“.

(5) Žiak hodnotený slovnou prospeľ veľmi dobre, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nedosiahol horšie hodnotenie ako „dosiahol uspokojivé výsledky“ a jeho správanie je hodnotené ako „veľmi dobré“.

(6) Žiak hodnotený slovnou prospeľ, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nebol hodnotený ako „dosiahol neuspokojivé výsledky“.

(7) Žiak hodnotený slovnou neprospeľ, ak bol z niektorého povinného vyučovacieho predmetu aj po opravnej skúške hodnotený ako „dosiahol neuspokojivé výsledky“.

(8) Žiak prospeľ s vyznamenaním (PV), ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá stupeň prospechu horší ako chválitebný, priemerný stupeň prospechu z povinných vyučovacích predmetov nemá horší ako 1,5 a jeho správanie je hodnotené ako „veľmi dobré“.

(9) Žiak prospeľ veľmi dobre (PVD), ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá stupeň prospechu horší ako dobrý, priemerný stupeň prospechu z povinných vyučovacích predmetov nemá horší ako 2,0 a jeho správanie je hodnotené ako „veľmi dobré“.

(10) Žiak prospeľ (P), ak nemá stupeň prospechu nedostatočný ani v jednom povinnom vyučovacom predmete.

(11) Žiak neprospeľ (N), ak má z niektorého povinného vyučovacieho predmetu aj po opravnej skúške stupeň prospechu nedostatočný.

(12) Žiak, ktorý bol na konci druhého polroku hodnotený stupňom prospechu nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky z viac ako dvoch povinných vyučovacích predmetov, opakuje ročník počas plnenia povinnej školskej dochádzky.

(13) Ročník opakuje aj žiak, ktorého nebolo možné hodnotiť/klasifikovať ani v náhradnom termíne zo závažných objektívnych dôvodov, najmä zdravotných, dlhodobého pobytu v zahraničí.

(14) Žiakovi, ktorý je v niektorom vyučovacom predmete nehodnotený/neklasifikovaný, sa na vysvedčení uvádza namiesto klasifikačného stupňa alebo slovného hodnotenia slovo:

a) absolvoval, ak sa žiak aktívne zúčastňoval na vyučovacom procese daného predmetu alebo ak bol žiak prítomný na vyučovacej hodine, aj keď zo závažných objektívnych dôvodov nepracoval, v triednom výkaze učiteľ uvedie skratku „abs.“,

b) neabsolvoval, ak žiak na vyučovacej hodine nepracoval, nevie uplatniť svoje vedomosti a zručnosti ani na podnet učiteľa; celkové hodnotenie takéhoto žiaka je neprospeš, v triednom výkaze učiteľ uvedie skratku „neabs.“,

c) neabsolvoval, ak žiak zo závažných dôvodov nemohol vykonávať požadované činnosti v rámci príslušného vyučovacieho predmetu, a preto sa na vyučovacom predmete ospravedlnene nezúčastňoval.

(18) V predmete etická výchova – náboženská výchova sa žiak nehodnotí/neklasifikuje. Na vysvedčení sa žiakovi uvádza namiesto klasifikačného stupňa slovo absolvoval / neabsolvoval podľa C (17).

(19) Žiak, ktorý bol oslobodený od vyučovania niektorého vyučovacieho predmetu, sa v ňom nehodnotí a kolónka príslušného predmetu sa na vysvedčení nevyplní.

D Postup pri hodnotení prospechu žiaka

(1) Stupeň prospechu určí učiteľ, ktorý vyučuje príslušný predmet.

(2) Predmet, ktorý vyučuje viac učiteľov, stupeň prospechu žiaka určia za hodnotiace obdobie po vzájomnej dohode.

(3) Pri celkovom hodnotení sa pri určovaní stupňa prospechu v jednotlivých predmetoch hodnotí kvalita vedomostí, zručností a návykov, ktorú žiak dosiahol na konci hodnotiaceho obdobia, pričom sa prihliada na systematickosť práce a úsilia žiaka počas celého obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru klasifikácie za príslušné obdobie. Triedni učitelia a vedenie školy sú o stave hodnotenia žiaka v triede informovaní prostredníctvom pedagogickej rady a priebežne z klasifikačných záznamov.

(4) Prípady zaostávania prospechu žiakov a nedostatky v ich správaní prerokúva pedagogická rada v prvom polroku spravidla do 15. novembra a v druhom polroku do 15. apríla. V prípade mimoriadneho zhoršenia prospechu alebo správania žiaka bezprostredne preukázateľným spôsobom o tejto skutočnosti informuje zákonného zástupcu žiaka triedny učiteľ.

(5) Pedagogická rada zameraná na hodnotenie žiakov za prvý polrok sa uskutoční najskôr 22. januára a za druhý polrok sa uskutoční najskôr 21. júna príslušného školského roka.

(6) Na konci hodnotiaceho obdobia najneskôr 24 hodín pred rokovaním pedagogickej rady o hodnotení, zapíše triedny učiteľ do triedneho výkazu stupne celkovej klasifikácie alebo

slovného hodnotenia jednotlivých predmetov. Vyučujúci príslušného predmetu pripravia návrhy na opravné skúšky a hodnotenie v náhradnom termíne. Hodnotenie preukázaného výkonu žiaka v príslušnom predmete nemôže byť znížené na základe správania žiaka.

(7) Triedny učiteľ a učitelia jednotlivých predmetov priebežne a preukázateľným spôsobom informujú zákonného zástupcu žiaka o prospechu a správaní žiaka. Na informovanie zákonného zástupcu o priebežných výsledkoch žiaka sa používa žiacka knižka alebo iný informačný prostriedok (zasadnutia rodičov, rodinná návšteva, písomne).

(8) Ak žiak prestupuje do inej školy, riaditeľ školy, ktorú žiak navštevoval, zašle záznam o jeho správaní a prospechu za neukončené hodnotiace obdobie riaditeľovi školy, do ktorej žiak prestupuje. Tento záznam sa využije na hodnotenie žiaka. Ak žiak prestupuje do inej školy po 15. novembri alebo po 15. apríli, je záznam súčasne podkladom na celkové hodnotenie žiaka.

(9) Žiak, ktorý navštevoval školu pri zdravotníckom zariadení, v diagnostickom centre alebo liečebno-výchovnom zariadení (ďalej len „škola pri zariadení“), sa celkovo hodnotí v kmeňovej škole. Pri hodnotení v kmeňovej škole sa berie do úvahy priebežné hodnotenie v škole pri zariadení, Ak žiak navštevoval školu pri zariadení nepretržite viac ako tri mesiace pred koncom hodnotiaceho obdobia, kmeňová škola preberá návrh na celkové hodnotenie zo školy pri zariadení v tých predmetoch, ktoré sa v nej vyučoval. Návrh sa zasiela po prerokovaní v pedagogickej rade školy pri zariadení najneskoršie 14 dní pred termínom vydávania vysvedčenia. V ostatných vyučovacích predmetoch sa nehodnotí.

(10) Úspešným absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z. žiak získa primárne vzdelanie. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1). Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania nasledovne: „Žiak (žiačka) získal (získala) primárny stupeň vzdelania“. Ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku uvedú sa aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzky nasledovne: „Žiak (žiačka) ukončil (ukončila) povinnú školskú dochádzku“.

(11) V doložke vysvedčenia žiaka so zdravotným znevýhodnením sa uvádzajú aj ďalšie dôležité skutočnosti súvisiace s jeho vzdelávaním, ako napríklad vzdelávanie podľa individuálneho vzdelávacieho programu, variant vzdelávacieho programu, podľa ktorého bol vzdelávaný, ak ukončil povinnú školskú dochádzku v nižšom ako poslednom ročníku aj ročník ukončenia povinnej školskej dochádzky.

E Hodnotenie žiaka v náhradnom termíne

(1) Ak nemožno žiaka pre závažné objektívne príčiny hodnotiť v riadnom termíne v prvom polroku, žiak sa za prvý polrok nehodnotí. Riaditeľ školy určí na jeho hodnotenie náhradný termín, a to tak, aby sa hodnotenie mohlo uskutočniť najneskôr do dvoch mesiacov po skončení prvého polroka. Za hodnotenie zodpovedá príslušný vyučujúci predmetu.

(2) Ak nemožno žiaka pre závažné objektívne príčiny hodnotiť v riadnom termíne v druhom polroku, riaditeľ školy určí na jeho hodnotenie náhradný termín, a to tak, aby sa hodnotenie žiaka vykonalo spravidla v poslednom týždni augusta.

F Opravné skúšky

(1) Žiak, ktorý má na konci druhého polroka najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov prospech nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky v slovnom hodnotení, alebo vyučovací predmet neabsolvoval a neprospeš, môže na základe rozhodnutia riaditeľa školy vykonať z týchto predmetov opravnú skúšku.

(2) Obsah a formu opravnej skúšky žiaka, ktorý na konci druhého polroka je hodnotený neabsolvoval a neprospeš v niektorom vyučovacom predmete, určí riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade.

(3) Termín opravných skúšok určí riaditeľ školy tak, aby sa opravné skúšky podľa odseku 1 vykonali najneskôr do 31. augusta; žiakovi, ktorý zo závažných dôvodov nemôže prísť vykonať opravnú skúšku v určenom termíne, možno povoliť vykonanie opravnej skúšky najneskôr do 15. septembra; žiakovi, ktorý bol hodnotený podľa E(2) najneskôr do 15. októbra.

(4) Žiak, ktorý bez závažných dôvodov nepríde na opravnú skúšku, sa hodnotí z vyučovacieho predmetu, z ktorého mal vykonať opravnú skúšku, stupňom prospechu nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky.

(5) O opravnej skúške sa vyhotoví protokol o komisionálnej skúške, dátum vyhotovenia skúšky a jej výsledok sa zaznamenajú do triedneho výkazu.

G Komisionálna skúška

(1) Žiak sa hodnotí podľa výsledkov komisionálnej skúšky, ak:

- a) je skúšaný v náhradnom termíne,
- b) vykonáva opravnú skúšku,

- c) o preskúšanie požiada zákonný zástupca,
- d) sa preskúšanie koná na podnet riaditeľa školy.

(2) Žiak, ktorému bolo povolené individuálne vzdelávanie na základe odporúčania všeobecného lekára pre deti a dorast z dôvodu zdravotného znevýhodnenia, komisionálnu skúšku nevykonáva. Pedagogický zamestnanec, ktorý zabezpečuje vzdelávanie žiaka, štvrťročne predkladá riaditeľovi školy písomnú správu o postupe a výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti so žiakom, na základe ktorej sa po prerokovaní v pedagogickej rade školy vykoná hodnotenie prospechu žiaka. Písomná správa o postupe a výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti žiaka obsahuje:

- a) údaje identifikujúce žiaka,
- b) hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiaka,
- c) návrh hodnotenia.

(3) Ak má zákonný zástupca žiaka pochybnosti o správnosti hodnotenia jednotlivých predmetoch na konci prvého polroka a druhého polroka, môže do troch pracovných dní odo dňa vydania vysvedčenia alebo výpisu hodnotenia, požiadať riaditeľa školy o vykonanie komisionálnej skúšky žiaka; ak je vyučujúcim riaditeľ školy, o preskúšanie žiaka možno požiadať KŠÚ v Banskej Bystrici. Preskúšať žiaka nemožno, ak bol v hodnotiacom období z tohto vyučovacieho predmetu hodnotený na základe komisionálnej skúšky.

(4) Preskúšanie sa uskutoční neodkladne, najneskôr do desiatich dní od vydania rozhodnutia. Ak pre neprítomnosť žiaka nemožno preskúšanie uskutočniť v tomto termíne, nemožno žiaka ďalej preskúšavať. Výsledok preskúšania, ktorý je konečný, oznámi riaditeľ školy zákonnému zástupcovi žiaka. Ďalšie preskúšanie žiaka je neprípustné. Na požiadanie zákonného zástupcu žiaka môže byť zákonný zástupca prítomný na komisionálnom preskúšaní svojho dieťaťa po predchádzajúcom súhlase riaditeľa školy.

H Postup pri hodnotení správania žiaka

(1) Za vzorné správanie, za vzorné plnenie povinností, mimoriadny prejav aktivity a iniciatívy, za dlhodobú usilovnú prácu a korektné vzťahy medzi spolužiakmi alebo za statočný čin môže riaditeľ školy udeliť žiakovi pochvalu alebo iné ocenenie.

(2) Návrh na udelenie pochvaly alebo iného ocenenia sa prerokuje v pedagogickej rade.

(3) Pochvala alebo iné ocenenie sa zaznamenávajú do triedneho výkazu.

(4) Opatrenie na posilnenie disciplíny žiaka sa ukladá po objektívnom prešetrení za závažné alebo opakované previnenie proti školskému poriadku. Podľa závažnosti previnenia sa ukladá niektoré z opatrení, najmä napomenutie od triedneho učiteľa, pokarhanie od triedneho učiteľa, pokarhanie od riaditeľa školy.

(5) O udelení opatrenia informuje riaditeľ školy preukázateľným spôsobom zákonného zástupcu žiaka, opatrenie sa zaznamená do triedneho výkazu.

(6) Vo výnimočných prípadoch sa správanie žiaka, ktorý nie je dostatočne schopný ho ovládať nehodnotí/neklasifikuje. Rozhoduje o tom triedny učiteľ a riaditeľ školy v spolupráci so psychológom, odborným lekárom a zákonným zástupcom žiaka. V triednom výkaze sa uvedie, prečo žiak nebol hodnotený/klasifikovaný. Na vysvedčení sa uvedie „nehodnotené“.

I Postup do vyššieho ročníka

(1) Do vyššieho ročníka postupuje žiak, ktorý prospel.

(2) Žiak, ktorý bol na konci druhého polroka hodnotený stupňom prospechu nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky z viac ako dvoch povinných vyučovacích predmetov, opakuje ročník.

(3) Ak žiak neprospel v roku, kedy končí povinnú školskú dochádzku a žiak 9. ročníka A variantu alebo 10. ročníka B a C variantu, ktorý bol prijatý do odborného učilišťa alebo praktickej školy, ročník neopakuje.

3. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Vnútorý systém kontroly sa uskutočňuje v oblastiach poznávacej, preventívnej a rozhodovacej. Hodnotenie zamestnancov je jednou z najdôležitejších činností systému riadenia ľudských zdrojov. Okrem motivácie slúži ako zdroj veľkého množstva užitočných informácií pre ďalšiu personálnu činnosť. Dobře spracovaný systém hodnotenia zamestnancov sa prejaví hlavne v zvýšenom pracovnom výkone, v zlepšení motivácie zamestnancov ku kvalite, v zvýšení spravodlivosti a efektívneho odmeňovania a mnohých ďalších aspektov.

Ciele kontroly:

- získať prehľad o odbornej a metodickej pripravenosti učiteľov a výchovných pracovníkov,
- zabezpečiť plynulý chod vyučovania, dodržiavanie pracovnej disciplíny, rozvrhu hodín,

- zabezpečiť realizáciu školského vzdelávacieho programu,
- sledovať plnenie úloh plánu práce školy, ako aj ostatných vnútorných dokumentov školy, pracovno-právnych predpisov, z pracovných porád,
- dodržiavanie bezpečnostných predpisov,
- získať prehľad o úrovni výchovno - vzdelávacieho procesu,
- získať prehľad o objektívnosti hodnotenia a klasifikácie žiakov jednotlivými učiteľmi, s cieľom zabezpečiť zjednocovanie kritérií pri klasifikácii,
- sledovať dodržiavanie psychohygienických zásad na vyučovaní,
- využívanie učebných pomôcok a didaktickej techniky,
- stav pedagogickej a žiackej dokumentácie,
- plnenie úloh vyplývajúcich z funkcií triednych učiteľov,
- kvalita spolupráce jednotlivých vyučujúcich ako aj všetkých zamestnancov,
- úroveň práce v záujmových útvaroch, v ŠKD,
- sledovať efektívne využívanie finančných prostriedkov.

Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na základe:

- pozorovania (hospitácie),
- rozhovoru,
- kontrolou,
- výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže, aktivity),
- na základe ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok mimoškolskej činnosti,
- vzájomného hodnotenia učiteľov (otvorené hodiny, vzájomné hospitácie)
- hodnotenia rodičmi, verejnosťou,
- dobrých, dlhotrvajúcich výsledkoch vo výchovno-vyučovacom procese,
- príkladného vzťahu k žiakom a ich rodičom,
- tvorivého prístupu, ochote ďalšieho vzdelávania, presnosť, dochvilnosť, samostatnosť,
- taktnosť a kladný vzťah k organizácii,
- reprezentácie seba a školy prostredníctvom výsledkov žiakov na súťažiach,
- tvorba projektov,
- účasť na akciách školy, žiakov.

3. Hodnotenie školy

Hlavným cieľom autoevalvácie – hodnotenia školy je zhodnotenie stavu o tom, ako funguje školský vzdelávací program, aké je prostredie školy, v ktorom sa uskutočňuje edukácia. Tieto informácie slúžia ako spätná väzba vedúca k skvalitneniu výchovno – vyučovacieho procesu.

Ďalšie hodnotenie školy bude prebiehať na základe sledovania a zhromažďovania žiackych prác, dotazníkov pre žiakov a rodičov, ale aj učiteľov.

Kritériá hodnotenia :

- spokojnosť žiakov,
- spokojnosť rodičov,
- naplnenie cieľov školy stanovených v ŠkVP a v Koncepčnom zámere,
- výsledky žiakov na súťažiach,
- úspešnosť projektov,
- hodnotenie zriaďovateľom, verejnosťou,
- kvalita výchovno-vyučovacích výsledkov žiakov školy,
- atmosféra školy, pozitívna klíma,
- úroveň materiálno-technických podmienok.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy :

- dotazníky pre žiakov a rodičov,
- ankety,
- rozhovory,
- stav pedagogickej dokumentácie,
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach,
- výstupy z kontrolnej činnosti,
- SWOT analýza.

IV. Školský učebný plán

Učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom maďarským

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	Prípr	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu ŠkVP	
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a slovenská literatúra				3	3	3,5	3,5	4	4	4	27	
						1	0,5	0,5					
	maďarský jazyk a literatúra		8	8	5	5	4	4	4	4	4	52	
					2	1	2	1					
	rozvíjanie komunikačných schopností	7										7	
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2										2	
												88	
Príroda a spoločnosť	vecné učenie	1	1	1	1							7	
			1	1	1								
	vlastiveda					2	2	3				7	
												14	
Človek a príroda	fyzika								1	1	1	3	
	chémia										1	1	
	biológia									1	1	1	3
												7	

Človek a spoločnosť	dejepis								1	1	1	3
	geografia								1	1	1	3
	občianska náuka								1	1	1	3
												9
Človek a hodnoty	etická výchova /náboženská výchova						1	1	1	1	1	5
												5
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	42
				1	1	1						
	informatická výchova						0,5	0,5	0,5	0,5	1	5
						0,5	0,5	0,5	0,5			
												47
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1	1	2	3	4	4	4	4	4	3,5	35
		1	2	1							0,5	
	svet práce								0,5	0,5	0,5	3
									0,5	0,5	0,5	
												38
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
												20
Zdravie a pohyb	telesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	23
		1	1	1								

												23
ŠVP		18	18	19	20	22	23	24	27	27	28	226
Voliteľné hodiny		2	4	4	4	3	3	2	1	1	1	25
Spolu: ŠkVP		20	22	23	24	25	26	26	28	28	29	251

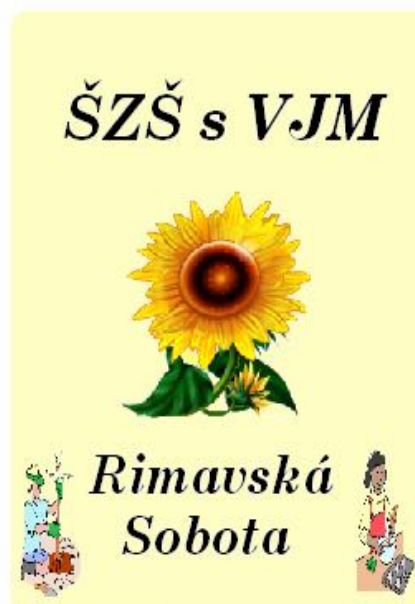
Poznámky k učebnému plánu pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom maďarským

1. Posilnili sme vyučovanie **slovenského jazyka** v 3. a 4. ročníku o 1 vyučovaciu hodinu, v 5. a 6. ročníku o 0,5 vyučovacej hodiny tak, aby sa tento predmet vyučoval 4 hodiny týždenne s tým, aby bolo žiakovi umožnené viac rozvíjať svoje komunikačné schopnosti.
2. Učebný predmet **maďarský jazyk a literatúra** na špeciálnych základných školách s vyučovacím jazykom maďarským má kľúčové postavenie z hľadiska utvárania a získavania komunikatívnej kompetencie žiakov v materinskom jazyku. Žiaci sa vzdelávajú a získavajú základné vedomosti prostredníctvom materinského jazyka, preto sme posilnili hodinovú dotáciu predmetu o 2 vyučovacie hodiny v 5. ročníku a o 1 hodinu v 3., 4. a 6. ročníku, nakoľko rozvíjanie spôsobilostí z maďarského jazyka sa prelína celým výchovno-vzdelávacím procesom primárneho vzdelávania.
3. Dôvodom navýšenia 1 vyučovacej hodiny v predmete **vecné učenie** v 1., 2. a 3. ročníku je rozsiahly obsah učiva daného ŠVP a nedostatok priestoru na upevňovanie vedomostí a zručností.
4. V predmete **matematika** sme navýšili časovú dotáciu v ročníkoch 2., 3. a 4. ročníku o 1 vyučovaciu hodinu, pretože na dosiahnutie trvácnych vedomostí našich žiakov je hodinová dotácia ŠVP nepostačujúca
5. V ročníkoch 5.-8. sme navýšili týždennú časovú dotáciu o 0,5 vyučovacej hodiny v predmete **informatická výchova** z dôvodu veľkého záujmu žiakov o prácu s IKT.
6. V predmete **pracovné vyučovanie**, kde si žiak posilňuje pracovné zručnosti a návyky v rámci svojich schopností sme časovú dotáciu doplnili nasledovne: v prípravnom a 2. ročníku o 1 vyučovaciu hodinu, v 1. ročníku o 2 vyučovacie hodiny a v 9. ročníku o 0,5 vyučovacej hodiny.
7. Týždennú dotáciu sme v predmete **svet práce** doplnili na jednu vyučovaciu hodinu v ročníkoch 7., 8, a 9., pretože chceme dosiahnuť, aby naši žiaci flexibilne reagovali na zmeny na trhu práce v snahe čo najlepšie sa uplatniť.

8. Posilnili sme vyučovanie **telesnej výchovy** v prípravnom až v 2. ročníku o 1 vyučovaciu hodinu, pričom sme zohľadnili špecifiká vývinu a telesných prejavov našich žiakov.

Obsah vzdelávania
pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho
postihnutia /A variant/
s vyučovacím jazykom
maďarským

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

1.ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	1. ročník
ŠVP	8
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	8

Maďarský jazyk – 8 VH týždenne - 1. ročník	
Jazyková komunikácia	3 VH týždenne
Čítanie a literatúra	5 VH týždenne

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie maďarského jazyka a literatúry pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celej výchovy a vzdelávania. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh maďarského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ostatných vyučovacích predmetov. Učebný predmet maďarský jazyk a literatúra má komplexný charakter, pretože zahŕňa jazykovú oblasť (jazykovú a slohovú zložku, písanie) a literárnu oblasť (čítanie a literárnu výchovu).

Cieľom vyučovania maďarského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu a zo žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Vzdelávací obsah maďarského jazyka a literatúry v 1. až 9. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA
KOMUNIKÁCIA A SLOH
ČÍTANIE A LITERATÚRA

V 1. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- písanie

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- komunikácia, ústny prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania

- literárna výchova

V 2. až 5. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- písanie

- zvuková rovina jazyka a pravopis

- významová rovina

- tvarová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia

- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, základy čítania s porozumením

- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre

V 6. až 9. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- zvuková rovina jazyka a pravopis

- významová rovina

- tvarová rovina

- skladobná rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia

- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, základy čítania s porozumením, reprodukcia prečítaného textu, verejná prezentácia textu,

- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre.

Jazyková komunikácia

- Hlavnou úlohou tejto oblasti v 1. až 3. ročníku je rozvíjať reč žiakov, privykáť ich hovoriť spisovným jazykom, učiť ich vyjadrovať sa v krátkych a jednoduchých hovorených prejavoch, vytvárať základné zručnosti čítania a písania.

- Vo 4. až 9. ročníku je cieľom rozvíjať jazykové zručnosti, aby žiaci získali zručnosť vyjadrovať sa jednoducho a súvisle v ústnych a písomných prejavoch primeraných ich rozumových schopnostiam a zručnosť rozumieť takýmto prejavom po obsahovej stránke.

- Dosahuje sa to napodobňovaním a na základe vybraných poznatkov o jazyku a jeho spisovnej podobe. Rozvoj reči sa priamo spája s rozvojom myslenia a poznania.

- Vyučovanie má charakter elementárneho uvedenia do náuky o jazyku a ide v ňom predovšetkým o utváranie jazykových zručností. Žiaci sa oboznamujú so základnými gramatickými pojmami a zároveň si osvojujú aj ďalšie javy pravopisu. Rozširuje sa ich slovná zásoba, spresňuje a aktivizuje sa ich slovník.

Z celkového cieľa jazykového vyučovania vyplývajú tieto úlohy:

- Na základe jazykových a pravopisných vedomostí a zručností zvykať žiakov vyjadrovať sa spisovným jazykom.

- Vypestovať zručnosť vyjadrovať sa jednoducho, jasne a súvisle v hovorených a písomných prejavoch.

- Dať žiakom základné poznatky o zvukovej, významovej, tvarovej a skladobnej rovine jazyka.

- Vypestovať u žiakov návyk spisovnej výslovnosti a návyk dodržiavania správneho dýchania, artikulácie.

- Oboznámiť žiakov s jednoducho, stručne a jasne formulovanými základnými pravidlami

pravopisu. Stálym systematickým precvičováním a opakovaním na konkrétných jazykových javoch dosiahnuť ich praktické osvojenie.

- Celým vyučovaním rozvíjať myslenie žiakov, ich rozumové schopnosti.

Písanie

- Cieľom vyučovania písania je naučiť žiakov písať správne tvary písanej abecedy, vypestovať u nich správne zručnosti a návyky písania, dbať o to, aby ich písmo bolo primerané k ich možnostiam úhl'adné a písomné prejavy vkusne upravené, aby zvládali základné hygienické, pracovné a estetické návyky spojené s písaním. Žiaci sa učia správne používať písmo ako dorozumievací, vyjadrovací, spájací a výrazový prostriedok. Vyučovanie písania sa uskutočňuje integrovane s ostatnými zložkami jazykového vyučovania.

- Žiaci sa učia nechávať správne medzery medzi slovami v riadku, učia sa kontrolovať svoj písací výkon a dopĺňať diakritické znamienka. Učia sa byť sebakritickí a hodnotiť vlastné písmo: vyhľadať a označiť najvydarenejšie a najmenej vydarené tvary.

- Osobitnú pozornosť treba venovať ľavákovi.

Komunikácia a sloh

- Úlohou tejto oblasti je pestovať u žiakov zručnosť súvisle, usporiadane, jasne a jazykovo správne vyjadrovať myšlienky v ústnych a písomných prejavoch.

- Vyučovanie slohu je úzko späté s ostatnými zložkami maďarského jazyka, najmä s čítaním. Čítaný text poskytuje vhodný materiál na dopĺňanie a rozširovanie slovnej zásoby. Obsah čítaného textu sa využíva na ústne aj písomné slohové cvičenia a zároveň je východiskom pre ďalšiu prácu (napr. rozprávanie podľa obrázka, obmeny viet, vystihnutie charakteru konajúcich osôb).

- Hodiny jazykového vyučovania pomáhajú rozvíjať vyjadrovacie schopnosti žiakov tým, že žiaci nielen poznávajú gramatické a lexikálne prostriedky, ale sa ich učia aj prakticky používať. Všetky zložky vyučovacieho predmetu maďarský jazyk a literatúra, aj ostatné predmety, pomáhajú plniť úlohy slohovej výchovy.

- Žiaci na začiatku odpovedajú na otázky učiteľa, neskôr s jeho pomocou tvoria súvislé prejavy na témy, ktoré sú blízke ich záujmom a skúsenostiam. Pritom sa vedú k stále väčšej samostatnosti. Ústne prejavy sú prípravou na písomné prejavy.

- V písaných prejavoch sa postupuje od kolektívne zostavených celkov k reprodukcii podľa osnovy, k samostatným krátkym správam, opisom a formám spoločenského styku.

- Vo všetkých prejavoch sa uplatňuje princíp úzkeho spojenia školy so životom. Vhodná motivácia je dôležitým predpokladom dobrých výsledkov vo výcviku ústneho a písomného vyjadrovania.

Čítanie a literatúra

- V čítaní a literárnej výchove sa prehľbuje a zdokonaľuje zručnosť čítať nahlas, s dôrazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov. Táto zručnosť sa má stať pre všetkých žiakov nástrojom ďalšieho vzdelávania vo všetkých predmetoch aj vo voľnom čase mimo školy. Osobitnú pozornosť treba venovať deťom s poruchami čítania.

Cieľom literárnej výchovy je:

- Vychovať pozorného detského poslucháča a čitateľa prostredníctvom umeleckých diel detskej literatúry a prispievať k rozvoju osobnosti postihnutého dieťaťa.
- Oboznámiť žiakov s niektorými literárnymi druhmi (prózou, poéziou, rozprávkou, povest'ou, bájkou, poviedkou, drámou) a s dielami našich významných umelcov.
- Utvárať ich estetické názory a vkus.
- Pôsobiť na kultúru ich vyjadrovania.

1. ROČNÍK

CIELE

- rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov,
- postupne poznávať niektoré hlásky a príslušné písmená, čítať jednoslabičné a dvojslabičné slová,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti,
- vnímať literárne texty počúvaním a vzbudiť záujem o detskú literatúru.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Prípravné cviky na písanie.

Nácvik správneho držania ruky.

Nácvik držania ceruzky pri písaní v liniatúre, prvky prvých písmen.

Využitie týchto prvkov na nácvik písania písmen.

Písanie písmen, ktoré sa žiaci učia čítať.

Písanie slabík a krátkych slov zložených z osvojených písmen.

Prepis slabík a slov z tlačeneho do písaného písma.

Diktát písmen a slabík.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Nácvik vyjadrovania a výslovnosti.

Od pomenovávania predmetov a javov sa prechádza k nácviku vecných formulácií, predovšetkým jednoduchých viet.

Nácvik pozdravov, krátkych oznámení, vyjadrenia jednoduchej prosby, poďakovania, ospravedlnenia.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Rozvíjanie sluchového a zrakového vnímania.

Nácvik sledovania obrázkov zľava doprava, orientácia v riadku.

Členenie krátkych viet na slová.

Sluchová analýza a syntéza slov.

Poznávanie samohlások a, á, e, é, i, í, o, ó, ö, ı, u, ú, ü, ő a príslušných malých a veľkých písmen.

Rozlišovanie krátkych a dlhých samohlások.

Poznávanie a čítanie spoluhlások m, n, v, c, z, k, t, l, s, b.

Nácvik čítania otvorených a zatvorených slabík.

Čítanie jednoslabičných, dvojslabičných a niektorých trojslabičných slov zložených najmä

z otvorených slabík.

Čítanie jednoduchých viet.

Čítanie písaného písma.

Literárna výchova

Počúvanie a rozprávanie najznámejších jednoduchých rozprávok založených na jednoduchom časovom radení opakovaných a obmieňaných dejov (výber z ľudovej tvorby a z prozaickej tvorby maďarských a slovenských autorov: Varga Katalin, Fazekas Anna a iní).

Počúvanie a vnímanie krátkych príbehov, s pokusom o dramatizáciu, prípadne ilustráciu.

Memorovanie jednoduchých rečovaniiek, vyčítaniek (vyčítanky, rečovanky, hádanky, jednoduché básničky, ľudové piesne, básne Sándora Weöresa a pod.).

PROCES

Jazyková komunikácia

Písanie

Pri písaní sa vychádza z detských hier a motivovaných prípravných cvikov. Postupne sa zvyšujú nároky na presnosť vykonania. Vytvárajú sa potrebné hygienické, pracovné a estetické návyky. Žiaci sa učia správne zaobchádzať s písacími nástrojmi a materiálom a dbať na úhladnú úpravu. Grafický záznam sa vhodne motivuje a sprevádza slovom. Určené cvičenia sa postupne rozvíjajú, opakujú a zdokonaľujú. Písmená sa nacvičujú v poradí podľa postupu v čítaní.

Komunikácia a sloh

Hrou a častými cvikmi sluchového vnímania sa zlepšuje schopnosť žiakov diferencovane vnímať zvuky. Sústavne sa pestuje výslovnosť, správne dýchanie a artikulácia žiakov.

Prebúda sa vlastné úsilie žiakov o zreteľnú a správnu výslovnosť.

Čítanie a literatúra

Na začiatkové čítanie a na postupné osvojovanie čitateľských návykov treba pripravovať žiakov hrou a špeciálnymi cvičeniami.

V rámci vyučovania literárnej výchovy jednotlivé zručnosti si žiaci osvojujú pri počúvaní ukážok z literatúry pre deti zo zvukových nahrávok, pri sledovaní videoprogramov, z vybraných televíznych vysielaní, pri sledovaní bábkových hier, filmov a diafilmov s rozprávkovými námetmi. Žiaci si vypočujú krátke rozprávky o deťoch a zvieratkách a po vypočutí ich zreprodukovávajú dramatizáciou prípadne ilustráciami

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	1. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie v prípravnom až 3. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je syntézou najjednoduchších prírodovedných a spoločenskovedných poznatkov, ktoré žiaci získavajú na základe pozorovania prírodných zmien počas roka a vzťahov medzi človekom a prírodou.

Cieľom vecného učenia je dať žiakom najzákladnejšie vedomosti o prírode, spoločnosti a našej vlasti. Z tohto cieľa vyplývajú predovšetkým úlohy rozumovej výchovy. Myslenie žiakov sa rozvíja na základe zmyslového poznávania, postupne sa prechádza k jednoduchým konkrétnym myšlienkovým operáciám. Na základe zmyslového vnímania a činností s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Vo vyučovaní vecného učiva sa vytvárajú a upevňujú zdravotné a hygienické návyky žiakov.

Žiaci si osvojujú základné pravidlá kultúrneho správania, utvára sa ich vzťah k spoločenskému a súkromnému vlastníctvu, uvedomujú si význam spolupráce a vedú sa k nej. Vytváraním citových väzieb k spolužiakom, ku škole, k domovu, k obci a k vlasti sa vecné učenie podieľa na mravnej výchove žiakov.

Prostredníctvom realizácie dopravnej výchovy sa utvárajú a prehlbujú základné poznatky žiakov o dopravných prostriedkoch a návyky dodržiavať ich v praktickom živote.

Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke.

Témy obsahu vecného učiva sú prostriedkom hlbšieho poznávania slovenského jazyka, rozvíjania slovnej zásoby a výcviku vyjadrovania. Vecné učenie poskytuje aj námety na pracovné vyučovanie, na praktické činnosti žiakov (modelovanie, kútik živej prírody a pod.). Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody; jednoduché pokusy a praktické činnosti, premietanie diapozitívov a filmových slučiek. Učiteľ volí primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov. Uplatňuje sa výchova žiakov k spolupráci, ktorá sa chápe ako príprava postihnutého žiaka na život v spoločnosti a ako prostriedok socializácie žiakovej osobnosti.

1. ROČNÍK

CIELE

- získať základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia,
- viesť žiakov k osvojeniu si základných spoločenských a hygienických návykov,
- orientovať sa v školskej budove a na ceste z domu do školy,
- získať predstavu o ročných obdobiach,
- poznať názvy ročných období, mesiacov a dní v týždni,
- oboznamovať sa so zásadami osobnej hygieny, správnej životosprávy a kultúrneho správania,
- zúčastňovať sa na školských a mimoškolských akciách k sviatkom, pamätným dňom a na oslavách významných udalostí.

OBSAH

Škola a život v škole

Trieda

Poznať označenie triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek (vhodné používať, šetriť a uložiť).

Poznať meno svojho učiteľa, prípadne spolužiakov, vedieť sa im predstaviť, pozdraviť.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Udržiavanie poriadku v triede, na lavici, v školskej taške.

V škole

Orientácia v budove školy. Dodržiavanie poriadku v triede a v budove školy.

Bezpečnosť cestnej premávky. Zčať si osvojovať návyk správania sa počas vyučovania, cez prestávku. Hlásiť sa o slovo, ticho si sadáť, vstávať.

Osvojovanie si najdôležitejších poznatkov zo zásad dopravnej bezpečnosti a ochrany vlastnej bezpečnosti (rozlišovať cestu, chodník, prechod pre chodcov, význam svetelných signálov).

Príroda

Na jeseň

Zmeny v prírode. Zber úrody. Jesenné mesiace. Dodržiavanie hygienických požiadaviek (otužovanie, prezliekanie). Ochrana pred ochorením, lieky (ich význam a používanie), lekár.

V sade a v záhrade

Pozorovanie činností dospelých a detí v jeseni doma, a aj v prírode. Oboznámenie sa so zberom ovocia a zeleniny. Poznávať a rozlišovať ovocie a zeleninu podľa tvaru, chuti a vône.

Na poli

Pole - repné a zemiakové, strnisko a zorané pole. Oboznámenie sa so zberom napr. zemiakov, cukrovej repy.

Pozorovanie prírody na jeseň (zmeny počasia, rastlín, zvieratá - odlietanie vtákov do teplých krajín, ...).

Zvieratá na jeseň

Získavanie poznatkov o zvieratách (rozprávanie učiteľa, vysielanie rozhlasu a televízie).

Oboznámenie sa s prípravou zvierat na jeseň. Starostlivosť o voľne žijúce zvieratá (krmidlo pre lesnú zver, krmidlá pre vtáky, zber gaštanov, a iné.).

Domov a jeho okolie

Doma

Poznať mená členov rodiny a príbuzenské vzťahy (otec, matka, súrodenci).

Pomenovanie zariadenia bytu, triedenie predmetov v domácnosti podľa ich účelu (nábytok, riad, hračky, školské potreby).

V okolí domova a školy

Orientácia v okolí domova a školy. Poznať obchody kde nakupujeme potraviny.

Poznať cestu do školy, prípadne k zastávke najbližšieho dopravného prostriedku.

Bezpečnosť na vozovke pred školou a v okolí školy.

Zima

Príroda v zime - pozorovanie prírody v zime, porovnávanie s inými ročnými obdobiami.

Zmeny počasia (mráz, sneh, ľad). Poznávanie vlastností snehu a ľadu (zrakom).

Deň a noc – získavanie poznatkov o tom kedy sa rozvidnieva, kedy sa stmieva, že deň je krátky a noc je dlhá.

Oboznámenie sa s pravidlami bezpečnosti na ulici - potrebné odhadzovať sneh, posýpať chodníky pred námrazou, nebezpečné sánkovať na vozovke a korčuľovať na tenkom ľade.

Poznať zimné mesiace a zimné činnosti detí. Poznať vhodné oblečenie na zimné obdobie.

Oboznámenie sa s vianočnými tradíciami, poznajú nebezpečenstvo požiaru pri zapáľovaní sviečok.

Starostlivosť o zdravie

Oboznámenie sa so zásadami a dodržiavaním osobnej hygieny - pravidelne ráno a večer sa umyť, umývať si ruky pred jedlom a po ňom, po použití WC.

Význam čistoty tela a prostredia pre zdravie, význam vetrania doma aj v škole. Dodržiavať poriadok v triede, v školskej jedálni, získavať návyky sebaobsluhy.

Predchádzanie úrazom a chorobám. Účelne sa obliekať, otužovať, poznať zdravé a nezdravé potraviny. Uprednostňovať zdravé potraviny – ovocie, zeleninu.

Predchádzanie úrazom pri športe, pri prechádzaní cez cestu, pri manipulácii s ohňom, s elektrinou, pri kúpaní, opaľovaní. Osvojovať si poznatky ako chrániť svoje zdravie, aj zdravie druhých (používať vreckovku, posýpať šmyklivé miesta, odpadky odhadzovať do koša, vedieť sa správať v prípade karantény a pod.).

Zdravotné stredisko – poznať jeho význam a miesto.

Jar

Pozorovanie zmien v prírode (oteplovanie, odmäk, dlhší deň, kratšia noc).

Porovnávanie krajiny na jar s predstavou tej istej krajiny na jeseň a v zime. Oboznámenie sa s niektorými typickými jarnými kvetmi (napr. snežienku, fialku a pod.). Poznať ich časti: koreň, stonku, list a kvet, pozorovať jednotlivé fázy vývoja rastliny, starať sa o rastliny v kútiku živej prírody a na školskom pozemku (polievanie, kyprenie, pletie, význam týchto činností).

Domáce zvieratá a ich mláďatá - triedenie z rozličných hľadísk, využívanie vlastných skúseností. Počúvanie poviedok o zvieratách, rozprávanie o vlastných zážitkoch so zvieratami.

Oboznamovanie sa s veľkonočnými tradíciami.

Práca a odpočinok

Deň a jeho časti (ráno, poludnie, večer).

Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Názvy v týždni. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny.

Účelné využívanie voľného času.

Leto

Zmeny v prírode.

Pozorovanie dĺžky dňa (noci), počasia (letné prehánky, búrky). Vedieť, ako sa správať pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom).

Pozorovanie odkvitania stromov a dozrievania ovocia (ktoré ovocie dozrieva najskôr, ktoré neskôr).

Poznávať rôzne druhy ovocia, jeho farbu a chuť (tvrdé, mäkké, sladké, kyslé, horké, trpké).

Poznávať lúčne kvety z najbližšieho okolia.

Poznať názvy letných mesiacov.

Príprava na prázdniny - správanie sa v prírode, ako dbať na bezpečnosť pri letných športoch.

PROCES

Žiaci si postupne uvedomujú rozdiel v požiadavkách na správanie pri vyučovaní a cez prestávku, riadia sa nimi. Postupne si osvojujú návyk dodržiavať poriadok, ticho si sadieť a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, upraviť si svoje miesto, udržiavať poriadok v lavici.

Pozdravia pri vstupe do triedy, pri odchode postavením sa privítajú prichádzajúceho

a rozlúčia sa s odchádzajúcim.

Dodržiajú podľa svojich možností a schopností pravidlá cestnej premávky. Vedia ako sa polícia stará o bezpečnosť chodcov. Vedia, že hrať sa môžu len na miestach vyhradených na hranie, mimo cestnej premávky. Sústavne pozorujú cestnú premávku. Pozorovanie sa sprevádza opakovaným vysvetľovaním zásad cestnej premávky spôsobom primeraným chápaniu žiakov. Získané skúsenosti si žiaci precvičujú a prehlbujú formou pohybových a didaktických hier. Žiaci si osvojujú návyk chodiť po pravej strane chodníka, prípadne po ľavej strane krajnice, či po ľavom okraji cesty. Učia sa orientovať v okolí školy, v mieste bydliska a spoznávajú najbezpečnejšiu cestu z domu do školy.

Vedia si pripraviť školské potreby. Rozprávajú o práci, ktorú vedia, alebo ktorú sa učia pravidelne vykonávať.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	1. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

Matematika – 4 VH týždenne - 1. ročník	
Aritmetika	3,5 VH týždenne
Geometria	0,5 VH týždenne

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej základnej škole je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole.

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch.

Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

1. ROČNÍK

CIELE

- porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné geometrické predstavy,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,

- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

ARITMETIKA

Úvod k učivu o prirodzenom čísle

Triedenie predmetov podľa vlastností (množstvo, veľkosť, farba, tvar).

Dvojica. Vzťahy rovnako – nie rovnako, viac – menej.

Usporiadanie (napr. veľa, málo, veľký, malý). Vzťahy – pred, za. Prvý, posledný.

Prirodzené čísla 1, 2, 3, 4, 5, 0 – numerácia a počtové výkony

Číselný obor sa rozširuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do dvoch a žiaci sa oboznámia so sčítaním a odčítaním v tomto obore. Potom sa preberie numerácia a počtové výkony s číslami 3, 4, 5, 0.

Numerácia v obore do 2 a počtové výkony.

- Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 1, znázorňovanie čísla 1.

- Číslo 2. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 2, znázorňovanie čísla 2.

- Porovnávanie čísel 1, 2. Vzťahy väčší, menší, rovná sa. Znak $>$, $<$, bez písania.

Nerovnosti $1 < 2$, $2 > 1$, rovnosti $1 = 1$, $2 = 2$. Znázorňovanie nerovnosti (rovnosti) pomocou tvorenia dvojíc.

Sčítovanie a odčítovanie v obore do dvoch.

- Sčítovanie. Objasnenie podstaty sčítovania. Znak + (plus).

Zápis príkladov sčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

- Odčítovanie. Objasnenie odčítovania ako obráteného počtového výkonu k sčítovaniu.

Znak – (mínus).

Zápis príkladov odčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

- Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania v obore do dvoch.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 3 a počtové výkony.

- Číslo 3. Rad názvov: jeden, dva, tri. Počítanie po jednej do troch. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 3. Porovnávanie čísla 3 s číslami 1, 2, 3.

Znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Rad čísel 1, 2, 3. Vzťahy – hneď pred, hneď za.

Sčítovanie a odčítovanie v obore do troch.

- Sčítovanie.

Zápis príkladov sčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

- Odčítovanie.

Zápis príkladov odčítovania.

Znázorňovanie príkladov odčítovania.

- Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania v obore do 3.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 4 a počtové výkony.

- Rad názvov: jeden, dva, tri, štyri. Vzťahy pred, za a vzťahy hneď pred, hneď za.

- Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

- Čítanie a písanie číslice 4, znázorňovanie čísla 4.

- Radové číslovky (prvý, druhý, tretí, štvrtý).

- Porovnávanie čísla 4 so všetkými doteraz známymi číslami.

Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc.

Určovanie čísel menších (väčších) ako je dané číslo.

- Rad čísel 1, 2, 3, 4. Vzťahy pred, za, hneď za.

Sčítovanie a odčítovanie v obore do štyroch.

- Sčítovanie.

Zápis príkladov sčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

- Odčítovanie.

Zápis príkladov odčítovania.

Znázorňovanie príkladov odčítovania.

- Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania v obore do 4.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 5 a počtové výkony.

- Rad názvov jeden – päť. Vzťahy pred, za, hneď pred, hneď za.
- Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
- Čítanie a písanie číslice 5, znázorňovanie čísla 5.
- Radové číslovky – piaty.
- Porovnávanie čísla 5 so všetkými doteraz známymi číslami.

Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc.

Určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo.

- Rad čísel 1 až 5. Vzťahy hneď pred, hneď za, pred, za.

Sčítovanie a odčítovanie v obore do 5.

- Sčítovanie.

Zápis príkladov sčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

- Odčítovanie.

Zápis príkladov odčítovania.

Znázorňovanie príkladov odčítovania.

- Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania do 5.
- Rozklad čísel na sčítance v obore do 5.
- Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Číslo 0

- Sčítovanie a odčítovanie s číslom 0.

GEOMETRIA

Rovinné útvary – štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik – priradovanie názvu.

Priestorové útvary – guľa, kocka.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	1. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	2
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne. Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci,

pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce.

Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni. Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov

v domácnosti, zručnosti potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny. Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

1. ROČNÍK

CIELE

- utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť adekvátne používať predmety a hračky,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Umyť si ruky, tvár, čistiť si zuby, česať sa, klokať, používať vreckovku, používať WC. Obúvať sa, šnúrovať a zaväzovať topánky. Čistiť topánky - očistiť prach, nakrémovat', vyleštiť. Ovládať rôzne druhy zapínania. Samostatne sa obliekať. Odstrániť prach z odevu, kefovať, prášiť. Odkladať odev a obuv.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Utierať smaltovaný riad a riad z plastov. Pomáhať pri stolovaní. Udržiavať poriadok.

Zametať. Utierať prach.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Navliekanie **goralov** rovnakej farby alebo v rôznom farebnom rytme, rovnakej veľkosti alebo rozdielnej veľkosti, triediť podľa veľkosti, tvaru, farby.

Skladanie mozaiky, pracovať s plodmi - napichávať, navliekať, nadväzovať, nalepovať (náhrdelníky, náramky, mozaiky z rozličných materiálov, zvieratká z plodov, koláže a iné).

Modelovanie

Oboznámenie sa s modelovacím materiálom –Modelovací materiál miesiť, stláčať, valkať, guľať, vyťahovať, odštipávať, modelovať základné tvary - valčeky, šišky, placky atď.

Modelovať jednoduché tvary z jedného kusa, neskôr modelovať predmety z dvoch a viacerých častí. Na dokončenie výrobkov používať drievka, zápalky, špajdle, špáradlá, papier, perie atď. Modelovať na pieskovisku alebo na pieskovom stole.

Montážne a demontážne práce

Hry so stavebnicami z dreva aj z plastov.

Triediť a ukladať časti stavebníc. Voľne zostavovať a spájať časti stavebníc. Zisťovať, čo patrí a nepatrí do súboru. Cvičiť motoriku, pozornosť, presnosť. Zisťovať laterálnu.

Práce s papierom a kartónom

Poznávať vlastnosti papiera (povrch - hladkosť, drsnosť, hrúbku, farbu). Triediť papier podľa vlastností. Prekladať, skladať, vystrihovať, nalepovať, zlepovať. Perforácia podľa tvaru šablóny. Poučiť o práci s nožnicami. Potláčať papier odtlačkami rozličných predmetov a detskými tlačidielkami.

Pestovateľské práce

Polievať kvetiny na záhone aj v kútiku živej prírody. Pestovať hrach a fazuľu, siať ich do črepníka, polievať. Pomáhať pri zbere zeleniny, ovocia, čistiť záhony a cesty, vyberať kamienky. Oboznámiť sa s jednoduchým záhradníckym náradím. Ísť na vychádzku do záhrad, do parkov.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	1. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka.

Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

1. ROČNÍK

CIELE

- upevňovať zručnosti nadobudnuté v materskej škôlke,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- napomáhať rozvíjať grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Na vychádzkach a pri hrách žiaci si všímajú prírodu a jednotlivé prírodniny. Zbierajú prírodné materiály pre ich zvláštnosti; kamene, kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtlačajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

Tematické práce - domov; školské prostredie, moja mamička, kamaráti, na ihrisku, dom, v ktorom bývam; naša škola; naša mačka a pod. Príroda v rôznych ročných obdobiach (vegetácia), ilustrácie k rozprávkam.

Uplatňujeme kresbu, maľbu, modelovanie, výtvarné hry s rozličnými materiálmi a výtvarnými prostriedkami, priestorové vytváranie, konštruovanie.

Výtvarné prostriedky vyberáme v súvislosti s nácvikom jednotlivých tvarov písma.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Kresba (mäkká ceruza, fixka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv – žiaci napodobňujú pracovné pohyby, ako napr. miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, kyvadlové hodiny, vietor, graficky ich zaznamenávajú. Rytmicky radia rozličné prírodné a dekoratívne prvky.

Voľné kreslenie – rozvinutie grafického pohybu.

Vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom, grafický záznam robia postojáčky a na veľkej ploche.

Maľba (štetec, tampón, drievko, prsty / temperové farby, akvarelové farby)

Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami.

Ukladať farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca: bodky, škvrnny, čiarky.

Zväčšovaním škvŕn zo stredu vytvárať niektoré jednoduché tvary: lopta, jablko a pod.

Modelovanie (plastelína, hlina, modurit)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním.

Vytváranie modelov jednoduchého tvaru, napr. pečivo, ovocie, zeleninu, rozličné nádoby točením ušúľaného valčeka podľa vzoru.

Ozdobovanie modelov.

Vytváranie modelov z piesku na pieskovisku alebo pieskovom stole pomocou formičiek na vyklápanie, kopce, cesty a pod.

PROCES

Žiakov priebežne oboznamujeme s ukážkami výtvarného umenia, s umeleckou tvorbou pre deti, ilustráciami kníh a časopisov pre deti (V. Machaj, Ľ. Fulla, J. Lada a ďalší).

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	1. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k

tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov.

Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

1. ROČNÍK

CIELE

- rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

OBSAH

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby.

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši atď.).

Detské rečovanky, vyčítanky, popevky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby (napr. uspávanka, pochod) a detské pohybové hry.

Piesne na spev žiakov – Kiugrott a gombóc; Süss fel nap; Megy a gyűrű vándorútra; Télapó itt van; Kicsi vagyok én; Kolo, kolo mlynské; Ég a gyertya, ég; Cifra palota; Maličká som; A bundának nincs gallérja.

Piesne na počúvanie – Moja rodná zem; Szlovák himnusz; Rubbak: Házasodik a motolla; Suchoň: Maličká som; Bartók: Hej, tulipán; Detský rok c. dalgyűjteményből évszakok szerint hallgatni; Varila myšička kašičku; Jeden kováč koňa kuje.

Hudobno-pohybové hry – Csön, csön gyűrű; Lánc, lánc, eszterlánc; Hogy a csibe, hogy; Fehér liliumszál.

PROCES

Prebúdzat' záujem žiakov o hudbu na princípe detskej hry. Na tomto základe začat' utvárať ich prvé predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy; uvoľňovať motoriku žiakov, rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu, rytmus, tempo a dynamiku, zjednocovať kolektívny spev žiakov a kultivovať všetky ich hudobné prejavy.

Žiaci si osvojujú piesne, inštrumentálne a vokálne skladby a hudobno-pohybové hry, ktoré v nich prebúdzajú radosť zo spevu a z počúvania hudby.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	1. ročník
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠKVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná výchova v špeciálnej základnej školy sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy, zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná výchova, odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a

fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

1. ROČNÍK

CIELE

- rozvíjať prirodzenú pohyblivosť žiakov a špeciálnymi prostriedkami dosiahnuť ich optimálny telesný a pohybový rozvoj,
- pri pohybových činnostiach upevňovať základné hygienické návyky,
- formovať kladné postoje k pohybovej aktivite v škole i mimo nej a postupne žiakov viesť k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Základný postoj - Pozor! - Pohov!
- Nástupy do radu. Rozchod.
- Nástup družstva do radu a do zástupu.

Kondičné cvičenia

Beh

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
  - Beh na vytrvalosť.
  - Beh striedavým tempom na rovine, v teréne.

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Preskoky jednoožmo, striedavo, znožmo.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.
- Podbiehanie krúžiaceho švihadla.

Cvičenie s využitím lana

- Preťahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti.

Cvičenie s plnou loptou 1 - 1,5 kg

- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

Cvičenie s využitím lavičky

- Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.
- Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh i s nosením ľahkého predmetu.
- Výskoky, zoskoky jednonožmo i obojnožmo.

Cvičenia na rebrinách

- Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

- Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch.

Rytmická gymnastika a tanec

- Rytmizovaná chôdza a beh.
- Prísuný krok bokom, vpred.
- Poskočný krok.
- Cval stranou.
- Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniak, piesní a hudobného sprievodu.
- Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho - silno, pomaly - rýchlo, nízko - vysoko.

Akrobacie

- Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch - ľah vznesmo, pádom do sedu.
- Z drepu spojného, predpažiť - kotúl vpred do drepu spojného, predpažiť.
- Kotúl vpred a výskok prehnuto do stoja.
- Kotúl vpred na zvýšenej podložke.
- Kotúl vzad na mierne šikmej podložke.

Atletika

- Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu.
- Hod loptičkou horným oblúkom na diaľku a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

- Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi.
- Dribling na mieste.
- Podávanie lopty.
- Prihrávka - obojručne.
- Vrchná prihrávka jednoručne.
- Vrchné chytenie obojručne.

Obsah vzdelávania

**pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho
postihnutia**

s vyučovacím jazykom maďarským

2 . ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	2. ročník
ŠVP	8
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	8

Maďarský jazyk – 8 VH týždenne - 2. ročník	
Jazyková komunikácia	3 VH týždenne
Čítanie a literatúra	5 VH týždenne

CIELE

- Rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov a spresňovať zmyslove vnímanie,
- poznávať ďalšie hlásky a príslušné písmena, čítať jednoduché vety pozostávajúce z jednoslabičných a dvojslabičných slov,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti,
- vzbudiť záujem o literárne texty a detskú literatúru.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Pisanie

Nácvik písania jednotlivých prvkov písaných písmen.

Nácvik písania písmen, ktoré sa žiaci učia čítať.

Píšanie slabík a krátkych slov zložených z osvojených písmen.

Nácvik písania interpunkčných znamienok: bodka, čiarka, otáznik, výkričník.

Píšanie krátkych viet.

Nácvik odpisovania krátkeho, jednoduchého písaného textu.

Nácvik prepisovania slabík a slov z tlačeného do písaného písma.

Diktát slabík a jednoduchých slov.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Nácvik a spresňovanie správnej a zreteľnej výslovnosti.

Tvorba odpovedí na (učiteľove) otázky.

Formulovanie želania, prosby, poďakovania, blahoželaní (s pomocou učiteľa).

Ústne opísať niektoré činnosti osôb, zvierat, známe predmety z domáceho, školského a mimoškolského prostredia (s pomocou učiteľa).

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Opakovanie známych písmen z 1. ročníka.

Poznávanie a nácvik čítania ďalších spoluhlások: p, r, j, h, d, g, f, cs, sz, zs, gy, ly, ny, ty.

Rozlišovanie krátkych a dlhých spoluhlások.

Nácvik čítania písanej a tlačenej abecedy.

Rozvíjanie fonemického sluchu.

Automatizácia čítania jednoslabičných slov typu: tel, haz.

Čítanie dvojslabičných a viacslabičných slov zložených z otvorených slabík typu: neni, neveti.

Čítanie dvojslabičných slov zložených zo zatvorených slabík na začiatku alebo na konci slova, napr. labda, madár.

Nácvik čítania slov s výskytom písmen cs, sz, zs, gy, ty, ny, ly.

Nácvik čítania slov s dlhými spoluhláskami typu: enni, addig.

Čítanie jednoduchých viet, ktoré sú obsahom a slovnou zásobou primerane schopnostiam žiakov.

Nácvik tvorby slovných odpovedí na otázky z obsahu prečítaného textu pomocou jednoduchých viet.

Literárna výchova

Počúvanie, rozprávanie a dramatizácia literárnych textov.

Prednes, memorovanie krátkych rečovaniiek, vyčítaniiek, básničiek.

Vymenovať postavy vystupujúce v rozprávkach a poviedkach.

Orientácia v deji literárnych textov z aspektu miesta a času.

PROCES

Jazyková komunikácia

Písanie

Žiaci sa učia písať tie písmena malej a veľkej abecedy, ktoré sa učia čítať (s ťažšími tvarmi veľkých písmen sa žiaci iba oboznamujú, nemusia ich písanie dokonale zvládnuť). Nácvik jednotlivých písmen prebieha podľa postupu v čítaní.

Z interpunkčných znamienok vedia napísať bodku a čiarku. Otáznik a výkričník odpisujú podľa predlohy. Z diakritických znamienok sa učia napísať dve bodky, dĺžeň, dva dĺžne.

Nadalej je potrebné rozvíjať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi.

Komunikácia a sloh

Nadalej sa rozvíja výslovnosť, správne dýchanie a artikulácia žiakov. Systematicky viest' žiakov k vyjadrovaniu osobných, spoločenských zážitkov a skúsenosti v krátkych hovorených prejavoch.

Čítanie a literárna výchova

Je dôležité dôkladne nacvičovať slova s dlhými spoluhláskami a slova výskytom spoluhlások cs, sz, zs, gy, ty, ny, ly.

V rámci literárnej výchovy oboznamujeme žiakov s detskou literatúrou. Odporúča sa vyberať zo slovenskej, maďarskej a ďalšej inonárodnej ľudovej tvorby – ľudové

rozprávky, bájky, rečňovanky.

Vytvárať kladný vzťah k literatúre vhodnou motiváciou napr. počúvaním rozprávok, príbehov zo života detí a zvierat zo zvukových nahrávok; sledovaním bábkových hier, filmov, videoprogramov s rozprávkovými námetmi.

Prostredníctvom zážitkov, ktoré poskytuje literatúra, upevňovať citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju.

Prebúdzat' u žiakov záujem o poznávanie kníh.

Navštíviť počas roka aspoň 2 detské filmové alebo divadelne predstavenia.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	2. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	2

CIELE

- Získať ďalšie vybrané základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia,
- viesť žiakov naďalej k osvojeniu si základných spoločenských, pracovných a hygienických návykov,
- spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v budove školy a určovať ich polohu vzhľadom ku škole,
- spresňovať predstavu žiakov o roku a ročných obdobiach,

- uvedomovať si základné vzťahy v rodine,
- učiť sa o práci dospelých,
- upevňovať si hygienické návyky precvičovať pravidlá kultúrneho správania,
- prehlbovať poznatky žiakov o sviatkoch a pamätných dňoch.

OBSAH

Škola a jej širšie okolie

Trieda

Pomenovanie zariadenia triedy, jeho účel a použitie.

Určovanie polohy vecí v triede.

Pomenovanie školských potrieb a pomôcok, ich uloženie na lavicu, do aktovky, udržiavanie poriadku.

Rozoznávanie spoločných a osobných vecí.

Dodržiavanie ustáleného poriadku: postavenie, posadenie, zoradenie v tichosti, hlásenie sa o slovo.

Pozdravy pri vstupe do triedy a odchode z triedy, vítanie prichádzajúceho a lúčenie sa s odchádzajúcim.

V škole

Poznávanie riaditeľa školy, zástupcu riaditeľa, učiteľov iných tried, vychovávateľov, školníka a iných zamestnancov.

Nácvik zdvorilého pozdravenia, požiadania a poďakovania.

Orientácia v školskej budove.

Štetenie školského i súkromného majetku.

Okolie školy

Poznávanie objektov v okolí školy, určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, bližšie, ďalej).

Pozorovanie, ktorým smerom od školy slnko vychádza a zapadá.

Poznávanie najbezpečnejšej cesty z domu do školy.

Rozprávanie o tom, čo cestou žiaci vidia.

Nácvik správneho prechádzania cez križovatku, význam svetelnej signalizácie a reagovanie.

Jeseň

Jesenné dni

Pozorovanie počasia v jeseni, zaznačovanie do kalendára prírody, poznávanie pojmov

snečný, hmlistý, daždivý.

Pomenovanie jesenných mesiacov.

Oboznamovanie sa s údajmi: hodina, deň, noc, dnes, včera, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.

V sade, v záhrade a v parku

Rozoznávanie sadu, záhrady a parku.

Zber a spôsob odkladania ovocia.

Rozoznávanie a triedenie zeleniny a ovocia. Ich poznávanie podľa tvaru, chuti a vône.

Pozorovanie stromov, ich zmeny. Poznávanie ovocných stromov.

Veľkosť plodov: menší, väčší, ľahší, ťažší.

Význam ovocia a zeleniny pre zdravie. Ich výstavka v kútiku živej prírody.

Na poli

Rozlišovanie poľa s obilím, repou, zemiakmi.

Poznávanie zemiakov a cukrovej repy. Význam ich pestovania, zber plodín.

Zvieratá na jeseň

Poznávanie zvierat v skutočnosti aj na obrázku (veverička, jež, myš, zajac, bažant, vrabec, žaba).

Príprava zvierat na prezimovanie (zhustnutie srsti a peria, odlet vtákov, tvorenie zásob, vyhľadávanie úkrytov).

Zima

Prišla zima

Pozorovanie zmeny počasia, rozdiely vzhľadom na predchádzajúce obdobie, dĺžka dňa, stmievanie, rozodnievanie.

Pomenovanie zimných mesiacov.

Poznávanie vlastností snehu a ľadu.

Pozorovanie listnatých stromov v zime.

Poznávanie ihličnatých stromov (smrek, borovica).

Dodržiavanie pravidiel bezpečnosti pri zimných športoch.

Oboznamovanie sa s vianočnými tradíciami.

Zvieratá v zime

Poznávanie voľne žijúcich zvierat (srnec, jeleň, líška, drozd, sýkorka, vrabec, vrana).

Význam kŕmenia lesnej zveri. Nebezpečenstvo v lese – besnota zvierat.

Zimný spánok niektorých zvierat (medveď, žaba, jašterica, jež, mucha, včela).

Pozorovanie vtákov na kŕmidle, porovnávanie ich vzhľadu.

Poznávanie, čím sa ktoré zviera živí. Počúvanie poviedok o zvieratách.

Rodina a spoločnosť

Doma

Poznávanie zamestnania členov rodiny.

Podieľanie sa jednotlivých členov rodiny na spoločnej práci v domácnosti.

Opisovanie práce, ktorú žiaci doma pravidelne vykonávajú. Význam práce jednotlivca pre celok.

Orientácia v príbuzenských vzťahoch - stará mama, starý otec, vnučka, vnuk.

Bydlisko žiaka. Dom a jeho vnútorné členenie, umiestnenie bytu v dome.

Triedenie predmetov podľa účelu (nábytok, kuchynský riad, hračky, školské potreby) a podľa materiálu, z ktorého sú vyrobené.

V obchode

Poznávanie rozdielov v spôsobe nákupu – obchod s predavačmi a samoobsluha. Osvojiť si, čo sa kde nakupuje.

Nácvik správania sa pri nákupe (hra na obchod).

Poznávanie platidiel – mince.

Oboznámenie sa s najdôležitejšími službami obyvateľstvu (oprava obuvi, oprava odevov, práčovne, čistiarne a pod.).

Na pošte

Oboznamovanie sa so službami, ktoré pošta zabezpečuje.

Poznávanie práce poštového doručovateľa.

Bezpečnosť cestnej premávky

Dodržiavanie zásad správneho a bezpečného správania sa pri chôdzi po chodníku a po ceste.

Križovatka, prechádzanie cez riadenú križovatku, prechádzanie cez vozovku mimo vyznačeného priechodu.

Precvičovanie získaných vedomostí žiakov a vytváranie návykov (cvičenia s jednotlivcami, vo dvojiciach, v malých skupinkách).

Bezpečné miesta na hry v lete a v zime.

Starostlivosť o zdravie

Vytváranie návyku dodržiavať zásady hygieny počas celého školského roka, rozvíjať

a upevňovať návyky osobnej hygieny: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, umývanie ovocia a zeleniny, pravidelné cvičenie, vetranie, kúpanie sa, účelné obliekanie a otužovanie, striedme jedenie.

Čistota svojho okolia, udržiavanie poriadku na svojom mieste, v triede, na chodbe.

Udržiavanie čistoty svojho odevu a obuvi.

V školskej jedálni upevňovanie návykov samoobsluhy, nacvičovanie správneho stolovania.

Oboznamovanie sa s niektorými chorobami (napr. chrípka, kašeľ, nádcha, hnačka).

Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo choroby.

Ochrana pred nákazou, správanie sa pri nádche a kašli.

Oboznamovanie s prácou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku.

Správanie sa u lekára.

Jar

Prišla jar

Pozorovanie zmien počasia na jar (otepl'ovanie, odmäk, dlhší deň) a ich vplyv na prírodu.

Uvedomovanie si jari ako ročného obdobia. Porovnávanie krajiny v predjarí s predstavou tej istej krajiny v jeseni a v zime.

Porovnávanie záznamov v kalendári prírody s pomocou učiteľa.

Pomenovanie jarných mesiacov.

Pozorovanie činnosti detí a práce dospelých na jar doma a v prírode. Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov.

Poznávanie niektorých jarných kvetov z okolia domova žiakov (napr. snežienky, prvosenky, fialky, tulipány a iné). Opisovanie ich vzhľadu a miesta, kde rastú.

Nebezpečenstvo požiaru v prírode pri vypaľovaní suchej trávy.

Poznávanie a pomenovanie domácich zvierat a ich mláďat (pes, mačka, králik, hus, sliepka, sviňa, krava, kôň).

Jar v záhrade a v sade

Pozorovanie jarných prác v záhrade.

Pomoc pri príprave záhonov a poznávanie základných prác na záhonoch.

Význam rýľovania, hrabania, polievania a kyprenia pre správny vývoj rastlín.

Oboznamovanie sa s najdôležitejším záhradným náradím.

Sadenie (veľkých) semien a pozorovanie klíčenia rastlín v kútiku živej prírody.

Pozorovanie sadu v čase kvitnutia ovocných stromov. Rozlišovanie včely a čmeliaka.

Pozorovanie včiel a ich lietanie do úľov.

Práca a odpočinok

Ludia a veci

Poznávanie výrobkov, ktoré sa denne používajú. Určovanie, z čoho sú vyrobené.

Oboznamovanie sa s pojmi tovarň, dielňa, predajňa.

Práca a odpočinok

Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny.

Osvojovanie si názvov dní v týždni.

Určovanie časti dňa.

Sledovanie času na hodinách, určovanie celých hodín.

Účelné využívanie voľného času.

Leto

Začína sa leto

Pozorovanie zmien v prírode (teplé dni, slnko dlho hreje, otepľuje sa voda).

Pozorovanie počasia, osvojenie si správania sa pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom). Oboznámenie sa s bleskozvodom.

Pozorovanie dozrievania letného ovocia (čerešne, jahody).

Pomenovanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov z najbližšieho okolia.

Poznávanie rastlín, ktoré ohrozujú zdravie (jedovaté plody rastlín, huby a pod.).

Kalendár prírody v lete.

Uvedomovanie si ročného obdobia, osvojenie názvov letných mesiacov.

Rok a ročné obdobia

Uvedomovanie si striedania ročných období.

Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov v priebehu celého roka.

Rozlišovanie situácie v prírode podľa ročných období.

Príprava na prázdniny

Význam pobytu na čerstvom vzduchu pre zdravie.

Vhodné obliekanie vzhľadom na počasie.

Poznávanie letných športov, bezpečnosť, opatrnosť pri kúpaní a opaľovaní.

Osvojovanie si správania v prírode, ochrana prírody.

PROCES

Žiaci si postupne osvojujú základné spoločenské, pracovné a hygienické návyky.

Na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí si spresňujú predstavu o roku a ročných obdobiach. Postupným poznávaním prírody a spoločnosti rozlišujú skutočnosť od rozprávkových príbehov. Učia sa o práci dospelých, vedia ju v hre napodobniť, vážiť si prácu dospelých, aj svoju vlastnú prácu. V hre na obchod sa učia správaniu pri nakupovaní.

Oboznamujú sa s najdôležitejšími službami pre obyvateľstvo.

Prehľbujú si poznatky o pamätných dňoch. Zúčastňujú sa na oslavách, podieľajú sa na nich primeranou činnosťou. Precvičujú si pravidlá kultúrneho správania.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	2. ročník
ŠVP	4

Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	5

Matematika – 4 VH týždenne - 2. ročník	
Aritmetika	4,5 VH týždenne
Geometria	0,5 VH týždenne

CIELE

- Opakovať a prehĺbiť učivo z 1. ročníka,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 5,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10,
- osvojiť si základné geometrické tvary
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote

OBSAH

ARITMETIKA

Numerácia v obore 0 až 10 a počtové výkony

Číselný obor sa rozlišuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do 6 a žiaci sa oboznámia so sčítaním a odčítaním v tomto obore. Potom sa postupne preberie numerácia a počtové výkony čísel 7, 8, 9 a 10.

- Prirodzené čísla 6 až 10.
- Určovanie počtu predmetov.
- Vytváranie skupín predmetov o danom počte predmetov.
- Čítanie a písanie číslíc 6 až 10, ich názorné vyjadrenie.
- Usporiadanie čísel 1 až 10, číselná os, porovnávanie čísel, vyjadrenie pomocou znakov =, >, <.
- Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10.

1. Opakovanie sčítania a odčítania v obore 0 až 5.
  2. Sčítanie a odčítanie v obore do 6.
  3. Sčítanie a odčítanie v obore do 7.
  4. Sčítanie a odčítanie v obore do 8.
  5. Sčítanie a odčítanie v obore do 9.
  6. Sčítanie a odčítanie v obore do 10.
  7. Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10 – zhrnutie.
- Vzájomná súvislosť sčítania a odčítania.
  - Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

GEOMETRIA

Geometrické tvary

Rovinné útvary - priradovanie k názvu.

Priestorové útvary – valec – priradovanie k názvu.

Priamosť

Vlastnosť „priamy“, „nie je priamy“.

Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.

PROCES

Žiakov získavame pre učebnú činnosť nenásilnou, prirodzenou motiváciou. Hlavným motívom učenia je radosť z osvojeného poznatku, z vyriešeného problému.

Učebné pomôcky využívame tak pri vytváraní matematických pojmov a objasňovaní súvislosti medzi nimi, ako aj pri upevňovaní učiva.

Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene, postupne číselný obor rozširujeme a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	2. ročník
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CIELE

- Upevňovať základné hygienické návyky a sebaobslužné zručnosti,
- oboznamovať sa so základmi jednoduchého pracovného postupu,
- pozorovaním a triedením materiálu získať elementárne poznatky o materiáloch,
- správne používať pracovné nástroje a pomôcky.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Umývanie rúk, tváre, čistenie zubov, česanie sa, kloktanie, používanie vreckovky, používanie WC. Obúvanie sa, čistenie obuvi.

Čistenie šiat, kefovanie, prášenie.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Utieranie a ukladanie riadu. Pomoc pri stolovaní, estetická úprava stola, rozkladanie obrúskov, príborov, tanierov. Udržiavanie poriadku, zametanie, utieranie prachu.

Ukladanie nástrojov, potrieb, pomôcok na určené miesto.

Šitie

Prípravné práce na šitie, preťahovanie bužírky na cvičných drevených doskách.

Oboznámenie sa s ihlou – prepichovanie kartónu s narysovanými priamkami a bodmi.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, strihanie, lisovanie, prepichovanie, zväzovanie a zlepovanie drobného materiálu.

Určovanie farby, triedenie materiálu podľa farby a tvaru, rozlišovanie prírodného a umelého materiálu.

(mozaiky, vláčik a stôl zo zápalkových škatuliek, vianočné a veľkonočné ozdoby, koláže)

Modelovanie

Miesenie, stláčanie, valkanie, guľanie, vyťahovanie, odoberanie, odštipávanie, rozdeľovanie modelovacieho materiálu, vytváranie základných tvarov : valčeky, šišky, placky – sušenie.

Poznávanie tvárnosti a súdržnosti materiálu.

Modelovanie predmetov z viacerých častí. Doplňovanie výrobkov inými materiálmi: drievka, špajle, papier, špáradlá a iné.

(jednoduché tvary zeleniny, ovocia, pekárenských výrobkov, rozprávkové postavy, zvieratá)

Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole (ulice, križovatka, okolie školy, kopec).

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov podľa predlohy a podľa vlastnej predstavy z jednotlivých častí stavebníc. V praktických činnostiach poznávanie vlastností materiálov, ktoré sa používajú na montážne práce a ich porovnávanie s inými materiálmi.

Práce s papierom a kartónom

Prekladanie, skladanie, vytrhávanie, strihanie, nalepovanie, zlepovanie, rezanie, obkresľovanie tvaru podľa šablóny, vystrihávanie jednoduchých symetrických tvarov z predloženého papiera.

Určovanie vlastnosti papiera (hrúbka, povrch, farba) v praktických činnostiach.

Rozlišovanie druhov papiera, s ktorým sa pracuje: novinový, baliaci, priekleповý, výkresový, farebný, pijavý.

(skladačky, vystrihovačky, ozdoby, geometrické tvary)

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín: polievanie, kyprenie, prihnojenie, čistenie listov od prachu, odstraňovanie odumretých častí.

Pestovanie hrachu, fazule a reďkovky: úprava pôdy pred siatím, siatie do riadkov, pretrhávanie, zalievanie, priebežná starostlivosť o rastliny počas vegetácie.

Práca s motyčkou a hrablami pri úprave záhonov. Zalievanie a priebežná starostlivosť o trvalky.

Poznávanie podmienok života rastlín (voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda).

Pozorovanie klíčenia semien hrachu a fazule, sledovanie zmien na semenách pri klíčení

a začiatočnom raste. Pestovanie hrachu a fazule na suchých a predklíčených semenách.

Siatie obilia do misky (príprava veľkonočnej výzdoby).

Vychádzky do záhrad a parkov.

PROCES

Upevňovať poznatky z 1. ročníka, najmä ukladanie pomôcok na určené miesto.

Účelne spracúvať materiál tak, aby bol čo najlepšie využitý.

Priebežne po celý školský rok vykonávať práce v kútiku živej prírody.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	2. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť,
- prostredníctvom výtvarných činností získavať základné zručnosti, poznatky a výtvarné skúsenosti,
- poznávať vlastnosti farby,
- oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcií výtvarných diel

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí a dospelých, ilustrácie k známym rozprávkam a rečňovankám.

Výtvarné rozprávanie zážitkov dieťaťa kresbou a maľbou.

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Na vychádzkach vyhľadávajú tvarovo, farebne a štruktúrou zaujímavých prírodných materiálov, ich dotváranie. Práca s prírodnými materiálmi (otlačanie, vtláčanie do vhodných

materiálov, prenášanie do plochy a pod.)

Pozorovanie vecí dennej potreby z hľadiska tvaru, funkcie a materiálu. Ich zobrazovanie na základe poznania a detských predstáv (kresbou, maľbou, modelovaním).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti

Hry s farbou

Využívanie hry s farbou na poznanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu; husté a riedke, svetlé a tmavé farby.

Kontrast svetlých a tmavých farieb (obloha, krajina, svetlo a tieň v krajine).

Radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov (pastel, tempera, krieda, akvarel, lepidlo, klovatina, farebné tuše a pod.)

Priestorové vytváranie

Poznávanie vlastností modelovacích materiálov (sochárska a tehliarska hlina, cesto, modurit, plastelína).

Modelovanie jednoduchej skutočnosti (napr. ovocie, huby a pod.)

Prebúdzanie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s poznávaním životného prostredia.

Vytváranie konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku a pod. (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky, hlavnej cesty, stavebných dominant a pod.) s využitím makiet domov a stromov.

Dekoratívne práce

Prebúdzanie zmyslu pre rytmus.

Rytmické radenie rôznych prírodných prvkov, farebných plôch a tvarov, odtlačkov do vhodných materiálov (piesok, hlina, blato, cesto, sadra, plastelína), trhanie, strihanie, nalepovanie, práce so štetcom – pásy látok, stužky, koberce a pod.

Výtvarná kultúra

Oboznamovanie žiakov s ilustráciami kníh pre deti (A. Klimo, Š. Cpin, J. Čapek).

Vymenovanie osôb a vecí na obrázku, pokus o jednoduchý opis obrázka.

Hračky. S čím sa deti hrajú. Hračka, bábika, maňuška.

PROCES

Pestovanie zmyslu pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

Oboznamovanie sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcí výtvarných diel pre deti.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	2. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie,
- sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
- rozvíjať senzomotorické schopnosti,
- rozlišovať ľudský hlas a iné zvuky,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus
- prebúdzat' záujem o hudbu na princípe detskej hry.

OBSAH

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia bez vizuálneho vnímania zvuku.

Určovanie zdroja zvuku.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý – krátky tón, hlasný – tichý tón, hudba – ľudský hlas.

Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Detské popevky, riekanky, vyčítanky (Varila myšička kašičku; Medved'ku, daj labku; Hijo, hjo na koničku; Haju, haju, hajušky; Ťap, ťap, ťapušky a iné).

Detské piesne (Prší, prší; Čížiček, čížiček; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Šila som; Išla sova na tanec a iné)

Detské hudobno-pohybové hry (Kolo, kolo mlynské; Venček; Tanček; Na ručníček a iné)

Hra na telo na známe piesne, rečovanky.

Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.

PROCES

Na princípe detskej hry utvárame predpoklady k primeranému vnímaniu hudby, spevu, rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus.

Hudobno-pohybovými hrami vytvárame interakcie s viacerými žiakmi, zjednocujeme kolektívny spev.

Učíme žiakov pohybom reagovať na počutú hudbu, snažíme sa kultivovať ich hudobno pohybové prejavy.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	2. ročník
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CIELE

- Poskytnúť žiakom čo najviac pohybových podnetov a rozvíjať ich prirodzenú pohyblivosť,
- pasívne osvojiť základné povely a poradové cviky,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu v kondičných cvičeniach
- upevňovať základné hygienické návyky a dodržiavanie zásad bezpečnosti pri cvičení

OBSAH

Poradové cvičenia

- Základný postoj - Pozor! - Pohov!
- Nástupy do radu. Rozchod ! Voľno!
- Nástup družstva do radu a do zástupu.

Kondičné cvičenia

Beh

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Beh na vytrvalosť.
- Beh striedavý až do 12 minút (i v teréne).

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Preskoky jednoňôž, striedaním nôh, znožmo.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.
- Podbiehanie krúžiaceho švihadla.

Cvičenie s využitím lana

- Pret'ahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 1,5 kg

- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

Cvičenie s využitím lavičky

- Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.
- Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh i s nosením ľahkého predmetu.
- Výskoky, zoskoky jednoňôžmo i znožmo.
- Vystupovanie, vyliezanie a vybiehanie na šikmo zavesenú lavičku (sklon asi 30°) s obmenami.

Cvičenie na rebrinách

- Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie.
- Výskoky a zoskoky.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

- Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny.
- Vystupovanie a výskoky na debnu z 3 až 4 dielov a zoskoky na pružnú podložku.

Jazda na kolobežke

- Cvičenia rovnováhy.

- Nácvik rýchlosti.

Jazda na trojkolke

- Nácvik pedálovania.

- Cvičenie rýchlosti.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a v kĺboch.

Rytmická gymnastika a tanec

- Rytmizovaná chôdza a beh.

- Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniek, piesní a hudobného sprievodu.

- Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho- silno, pomaly – rýchlo, nízko – vysoko.

- Prísuný krok, poskočný krok, cval stranou.

Akrobacie

- Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch – ľah vznesmo, pádom späť do sedu.

- Z drepu spojného, predpažit'- kotúl' vpred do drepu spojného, predpažit'.

- Kotúl' vpred a výskok prehnuto do stoja.

- Kotúl' vpred na zvýšenej podložke.

- Kotúl' vzad na mierne šikmej podložke.

Atletika

- Rýchly beh na 30 – 50 m.

- Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu.

- Hod loptičkou horným oblúkom do diaľky a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

- Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi.

- Dribling na mieste.

- Podávanie lopty.

- Prihrávka obojruč trčením.

- Vrchná prihrávka jednoruč.

- Vrchné chytenie obojruč.

Odporúčame plavecký výcvik (podľa podmienok školy).

PROCES

Postupne rozvíjame prirodzenú pohyblivosť, obratnosť, estetický pohybový prejav a rytmické cítenie vo vzťahu k priestoru a času.

Vytvárame predpoklady k správne mu držaniu tela a predchádzame funkčným nedostatkom pohybového systému. Žiaci si osvojujú špeciálnu obratnosť, kĺbovú pohyblivosť, odrazové schopnosti, pružnosť a rovnováhu.

Ak má škola na to podmienky, odporúčame realizovať predplaveckú výchovu a plavecký výcvik.

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

3 . ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Slovenský jazyk a slovenská literatúra - VJM	3. ročník A v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠKVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Slovenský jazyk je štátnym jazykom v Slovenskej republike (slovenský jazyk má štatút štátneho jazyka, používanie ktorého reguluje Zákon Národnej rady Slovenskej republiky 318/2009 Z. z. z 30. júna 2009, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 270/1995 Z. z. z 15. novembra 1995 o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a je nástrojom dorozumenia občanov maďarskej národnosti s občanmi inej národnosti v Slovenskej republike.

Slovenský jazyk zaberá v hierarchii učebných predmetov popredné miesto: slúži na vyjadrenie vlastných myšlienok na veku primeranej úrovni žiakov, má napomáhať celkovému osobnostnému rozvoju žiaka, získavaniu návykov slušného správania špeciálne v rečovej oblasti, kladne pôsobiť na vývin jeho rečovo-analogických schopností, rozvoj jazykového čítania, tvorivosti a kladných postojov k slovenskému jazyku.

Na hodinách slovenského jazyka žiaci vnímajú slovenskú reč na základe osvojených poznatkov v materinskom jazyku. Vyučovanie slovenského jazyka preto úzko súvisí aj ostatnými učebnými predmetmi. Žiaci tejto vekovej kategórie sa orientujú hlavne na hrové situácie a formy vyučovania.

Cieľom pedagóga je, aby žiaci získali najzákladnejšie jazykové a rečové zručnosti. Konečným cieľom vyučovania slovenského jazyka je dosiahnuť, aby žiaci v závere špeciálnej základnej školy vyjadrovali svoje myšlienky ústne aj písomne po slovensky primerane veku a

mentálnym danostiam, t. j. dosiahnuť mierne pokročilú úroveň A1 – A2 ovládania slovenského jazyka podľa vzoru európskeho jazykového portfólia.

A1	Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a frázy dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, o ľuďoch, ktorých pozná, o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.
A2	Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú. Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými termínmi opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb.

Východiskovou stratégiou vyučovania je komunikatívne vyučovanie, komunikatívny prístup k tvorbe koncepcie a stratégie vyučovania.

Ťažiskovými princípmi sú:

- princíp cieľavedomosti,
- princíp podriadenosti jazykových prostriedkov nácviku komunikatívnych zručností s prihliadaním na funkčnosť pri výbere jazykových prostriedkov s osobitným zreteľom na kontextualizáciu, kontrastívnosť a dlhodobosť,
- situačný princíp,
- princíp autenticity komunikačných procesov,
- princíp hodnotenia komunikačnej činnosti žiakov vo vzťahu k daným cieľom a úlohám.

Pre vyučovanie slovenského jazyka platia všeobecne platné psychologické zásady a zásady technológie vyučovania cudzích jazykov. Vzhľadom na ciele komunikatívneho vyučovania treba dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka. Pre konkrétny výber slov pri obohacovaní slovnej zásoby a v tvorení slovných asociácií je potrebné prihliadať na vývinové špecifiká a na špecifiká postihnutia.

Komunikatívny prístup k tvorbe obsahu a procesu vyučovania, učenia sa a osvojovania slovenského jazyka sa riadi princípmi tematického modelovania jazyka a princípmi

prednášania jazyka cez rečový kanál komunikácie. V edukačnom procese sa musí rešpektovať a využívať jazykový kód už osvojený žiakom vo svojej materinskej reči a súčasne rešpektovať aj osvojený jazykový kód v slovenskom jazyku, získaný prirodzeným osvojovaním slovenského jazyka v dvojjazyčnom prostredí.

V začiatkovej etape budovania pevných základov jazykových zručností obsah predmetu tvorí počúvanie s porozumením, ústna interakcia a úvod do písania a čítania s umožnením maximálnej diferenciacie s ohľadom na rôzne jazykové kompetencie žiakov. V úvodnom ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia. Postupne sa integruje počúvanie s porozumením a hovorenie do usmerňovaného rozhovoru. Vyššia úroveň osvojovania slovenského jazyka sa dosiahne aj využitím medzipredmetových vzťahov, konkrétnych každodenných situácií, názorným vyučovaním a tvorivou aplikáciou získaných poznatkov. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

V ďalšej etape sa počúvanie s porozumením integruje do usmerňovaného rozhovoru v rámci partnerských komunikatívnych činností. Obsah zložky hovorenie tvoria usmerňované rozhovory s dôrazom na dramatizáciu, v ktorom sa žiaci naučia vnímať repliku partnera v rozličných rečových situáciách, a tvorba krátkych jednoduchých súvislých prejavov na základe obrázkov, otázok, vypočutých textov a pod. V procese osvojovania tvorby ústnych prejavov formou praktických cvičení, na úrovni lexikálneho osvojovania sa žiaci oboznamujú aj so základnými gramatickými javmi nevyhnutnými pre správne ústne a písomné vyjadrovanie.

Úlohou zložky čítanie je osvojenie techniky čítania a zručnosti čítania s porozumením, úlohou zložky písanie je osvojiť si slovenské písmená a základné pravopisné zručnosti. Treba zdôrazniť potrebu zabezpečenia priechodnosti zavedenia čítania a písania vo 4. ročníku podľa jazykových schopností žiakov a stupňa mentálneho postihnutia.

CIELE

V úvodnom ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia, kedy vyjadrovacia schopnosť žiakov nie je na požadovanej úrovni, ale radi sa zapájajú do rôznych hrových rečových činností, preto v tomto období je prípustné reagovať na povely a pokyny učiteľa pohybom. Táto etapa sa vhodne využíva na rozvoj neverbálnej komunikácie. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných povelov a pokynov, (Pozor!, Vstaň/te!, Sadni/te si!, Pod'/te sem!, Chod'/te na miesto!, Prines/te!, Odnos/te!, Pozri/te!, Pozri/te si!, Ukáž/te!, Hovor/te!, Opakuj/te!, Povedz/te!, (Za)Spievaj/te!, Odlož/te!, Odpovedaj/te!, (Na)Kresli/te!, Na(Maľuj/te!, Pracuj/te!, Otvor/te!, Zatvor/te!, Dávaj/te pozor!), pozdravov (Dobrý deň! Dobrý večer! Dobrú noc! Ahoj! Dovidenia! Bozkávam!), zdvorilostných prejavov (Prosím ťa/prosím vás, Ďakujem!, Prepáč/prepáčte!, Pomôž/Pomôžte...).

Vnímanie a globálne porozumenie prejavu učiteľa.

Globálne porozumenie veľmi krátkej rozprávky, ktorá má obdobu aj v maďarčine.

Porozumenie otázok učiteľa

Ústny prejav

Správna výslovnosť a artikulácia hlások, najfrekventovanejších slov.

Používanie zámen (osobné: ja, ty, on, ona, my, oni, ukazovacie: ten, tá, to, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké).

Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (pozdravy: Ahoj! Bozkávam!, poďakovanie: Ďakujem!, prosba: Prosím ťa/prosím vás, Pomôž/Pomôžte, ospravedlnenie: Prepáč/prepáčte!).

Predstavovanie sa (Volám sa...), poďakovanie sa za pomoc (Ďakujem!).

Reprodukovanie jednoduchých viet, ktoré žiaci majú poznať spamäti.

Ovládanie naspamäť jednoduchých piesní a básní určených na memorovanie.

Opakovanie krátkych viet po učiteľovi.

Vymenovanie členov rodiny.

Tvorenie jednoduchých viet o škole a rodine s pomocou na základe otázok.

Tvorenie jednoduchých krátkych viet o známom obrázku s pomocou na základe otázok.

Usmerňovaný rozhovor

V rámci precvičenej témy tvorenie odpovedí na otázky s pomocou.

Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiakov v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia – otec, mama, súrodenci – brat, sestra, slovenská podoba svojho mena, chlapec, dievčatko, ujo, teta),

Dom a domov (dom, byt, miestnosti – izba, kuchyňa, spálňa, kúpeľňa),

Cestovanie (dopravné prostriedky: auto, bicykel, autobus, vlak),

Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela: hlava, telo, ruka, noha),

Škola a trieda (budova - škola, trieda, predmety – tabuľa, lavica, stolička, žiak, žiačka, pán učiteľ, pani učiteľka, farby: červená, biela, modrá, zelená, žltá, čierna, čísla do 10),

Obchod/nakupovanie (kultúra nakupovania: Prosím si..., Ďakujem., peniaze, základné potraviny, počet: 0-10),

Počasia, kalendár (ročné obdobia: jar, leto, jeseň, zima, aktuálne počasie: slnko, dážď, sneh, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Nový rok, Veľká noc, prázdniny),

Príroda, ročné obdobia (domáce zvieratá – pes, mačka, sliepka, kohút, kôň, zajac, rastliny: ovocie, zelenina, strom, kvet).

Jazykové prostriedky

Osvojenie základných vetných modelov:

- Pomenovanie osôb, zvierat a vecí.

Kto je to? Čo je to? To je chlapec. To je mačka. To je auto.

- Činnosti osôb, zvierat.

Čo robí Katka? Čo robí kohút? Katka kreslí. Kohút kikiríka.

- Činnosti vzťahujúce sa na 1. a 2. gramatickú osobu.

Čo robím? Čo robíš? Ja sedím. Ty maľuješ.

- Vlastnosti osôb, zvierat a vecí.

Aký/Aká/Aké je....? Peter (ten) je malý. Zošit (ten) je modrý. Katka (tá) je milá. Kniha (tá) je nová. Dievčatko (to) je pekné. Mačiatko (to) je malé. Auto (to) je nové.

PROCES

V začiatkovej etape sa považuje za optimálnu taká metóda, ktorá modeluje prirodzenú komunikáciu, podnecuje záujem žiakov o ďalšie oblasti spoločenského života. Spája sa rečová činnosť s pohybom, v úvodnom ústnom kurze sa vyučuje audiovizuálnou štruktúrne-globálnou metódou spojenou s lingvomotorickou metódou. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa efektívne využívajú aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania.

Pri plánovaní a príprave sa odporúča využívať materiálno-technické prostriedky pre vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre základné školy s vyučovacím jazykom maďarským, odbornú literatúru z oblasti vyučovania slovenského jazyka, slovenskej literatúry a cudzích jazykov, literatúru pre deti a mládež, detské a mládežnícke časopisy, služby školských a obecných knižníc.

V edukačnom procese treba dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka. Odporúča sa striedať kontrolované, čiastočne kontrolované a nekontrolované techniky výučby. Z organizačných foriem sa odporúča frontálna a individuálna práca so žiakmi.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	3. ročník A v.
ŠVP	5
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	6

Maďarský jazyk – 6 VH týždenne - 3. ročník	
Jazyková komunikácia	2 VH týždenne
Čítanie a literatúra, komunikácia a sloh	4 VH týždenne

CIELE

- Rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov a spresňovať zmyslové vnímanie,
- poznávať ďalšie hlásky a príslušné písmená, čítať jednoduché vety pozostávajúcich

- z jednoslabičných a dvojslabičných slov,
- poznávať vetu, slovo, slabiky, hlásky, písmená,
- vytvárať zručnosť členiť krátke jazykové prejavy na vety, vety rozkladať na slová,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti,
- obohacovať a spresňovať slovnú zásobu žiakov a vzbudiť záujem o detskú literatúru.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Opakovanie, zdokonaľovanie prebraných písmen z 2. ročníka.

Písanie nových písmen: **dz, dzs, q, x, y, w**.

Písanie slabík a krátkych slov zložených z osvojených písmen.

Písanie písmen malej a veľkej abecedy.

Spájanie písmen do slabík, slov.

Rozlišovanie dĺžky samohlások a spoluhlások v písomnom prejave napr. kerek – kerék; torok – török; hal – hall, megy – meggy.

Písanie interpunkčných znamienok: bodka, čiarka, otáznik, výkričník.

Písanie krátkych viet.

Písanie viet s veľkým začiatočným písmenom.

Písanie s veľkým začiatočným písmenom vlastné mená osôb.

Odpisovanie krátkeho, jednoduchého písaného textu.

Prepisovanie jednoduchých viet z tlačeneho do písaného písma.

Diktát jednoduchých slov a krátkych viet.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Nácvik a spresňovanie správnej a zreteľnej výslovnosti.

Poznávanie, rozlišovanie viet, slov, slabík, hlások.

Členenie krátkych jazykových prejavov na vety a vety na slová.

Tvorenie odpovedí na otázky.

Formulovanie želania, prosby, poďakovania, blahoželania, stručne oznamovať krátke správy (s pomocou učiteľa).

Ústne opísať niektoré známe predmety, činnosti osôb, zvierat, pomocou jednoduchých viet opísať svoje skúsenosti, zážitky.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Opakovanie, spresňovanie čítania písmen z 2. ročníka.

Poznávanie a čítanie ďalších spoluhlások: **dz, dzs, q, x, y, w**.

Čítanie písanej a tlačenej abecedy.

Čítanie slabík s krátkymi a dlhými samohláskami a spoluhláskami.

Čítanie slov rôzneho slabikového zloženia.

Čítanie slov s výskytom dlhých spoluhlások napr. hall, áll, kettő, reggel, meggy, hosszú, pöttyös, könnyű.

Čítanie jednoduchých viet s porozumením.

Tvorenie slovných odpovedí na otázky z obsahu prečítaného textu.

Literárna výchova

Počúvanie, čítanie literárnych textov.

Rozprávanie, prednes a dramatizácia literárnych textov.

Prednes, memorovanie krátkych rečovaniiek, básničiek.

Vymenovanie postáv vystupujúcich v rozprávkach a poviedkach.

Orientácia v deji literárnych textov.

PROCES

Jazyková komunikácia

Písanie

Úlohou písania je ďalej zdokonaľovať rukopis žiakov a nacvičiť nové písmená.

Naučiť žiakov písať so správnym poradím písmen krátke známe slová, ktoré sa píšú tak, ako sa vyslovujú. Viesť žiakov k sebakontrolu, v potrebnej miere spájať jazykovú a grafickú stránku písania. Vytvárať zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto pri písaní a dbať na úpravu písaného textu.

Komunikácia a sloh

Pokračovať vo výcviku vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch. Je potrebné postupne a systematicky obohacovať a spresňovať slovnú

zásobu žiakov. Pri rozprávaní, dramatizácii dbať na správnu výslovnosť, správne dýchanie, na hlasovú moduláciu a artikuláciu.

Čítanie a literárna výchova

Je dôležité dôkladne nacvičovať slová výskytom spoluhlások **dz, dzs, q, x, y, w**, ktoré sa v maďarskom jazyku vyskytujú len zriedkavo. Je naďalej dôležité rozvíjanie fonematického sluchu žiakov. V treťom ročníku je potrebné automatizovať presné poznávanie písmen abecedy a ich pevné spojenie s hláskami, ktoré označujú. Postupne vytvárať zručnosť u žiakov plynule a presne čítať slabiky, jednoduché slová. Nacvičovať čítať správne, plynule a s porozumením jednoduché vety v krátkych, primerane náročných textoch.

V rámci literárnej výchovy je dôležité prebúdzat' u žiakov záujem o detskú literatúru spoločným čítaním z čítanky, predčítaním z detských kníh a časopisov, viesť žiakov k pokusu o samostatné čítanie vo voľnom čase. Vychovávať žiakov k čítaniu, počúvaniu, prednesu, rozprávaniu a dramatizácii literárnych diel.

Počas školského roka sa odporúča navštíviť aspoň 2 filmové alebo divadelné predstavenia pre deti.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	3. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	2

CIELE

- Prehĺbiť a spresniť jednoduché prírodovedné a spoločenskovedné poznatky žiakov,
- spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v blízkom okolí obce,

- spresniť predstavu o roku a ročných obdobiach,
- poznať a vedieť pomenovať vybrané zvieratá a rastliny,
- učiť sa aktívne chrániť prírodu,
- oboznamovať sa s rozličnými druhmi práce dospelých,
- naďalej u žiakov upevňovať hygienické návyky, najmä starostlivosť o osobnú čistotu.

OBSAH

Orientácia v priestore

Širšie okolie školy

Poznávanie významných objektov v okolí školy (blízke alebo vzdialené miesto), určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, blízko, ďaleko). Ústny opis cesty do školy. Osvojenie si názvov niektorých ulíc a námestí. Určenie polohy mestského, obecného úradu.

Obec a jej okolie

Pozorovanie okolia obce z vyvýšeného miesta. Členitosť krajiny v okolí obce (údolie, rovina, úbočie, kopec, pohorie). Názvy miestnych tokov, rybníka, kopca. Určovanie polohy vzdialenejších miest z vyvýšeného stanoviska (bližšie, ďalej). Poznávanie názvov najbližšieho mesta, dediny. Opis cesty do susedného mesta, dediny.

Orientácia v čase

Kalendár

Začiatok kalendárneho a školského roka. Pomenovanie dní v týždni, mesiacov a ročných období.

Porovnávanie časových jednotiek – hodina, deň, týždeň, mesiac, rok. Určovanie celých hodín a polhodín. Správne určovanie častí dňa.

Kalendár prírody

Celý rok žiaci pravidelne robia záznamy o počasí. Uvedomovanie si zmien počasia v priebehu ročných období. Vplyv zmien teploty počas roka na život v prírode. Pozorovanie východu a západu slnka. Určovanie svetových strán: východ, západ, sever, juh. Poznávanie fáz mesiaca (pribúdanie, spln, ubúdanie).

Príroda na jeseň

Zber plodov v sade, v záhrade, na poli. Poznávanie rôznych druhov zeleniny. Triedenie zeleniny podľa častí, pre ktoré sa pestujú (koreň, stonka, list, plod). Poznávanie spôsobov konzervovania ovocia a zeleniny.

Domáce zvieratá

Prehľadovanie poznatkov o domácich zvieratách – mačka, pes, králik. Poznávanie ich vzhľadu a spôsobu života. Bližšie poznávanie kravy, ovce, kozy, koňa, kury domácej, holuba domáceho. Význam chovu domácich zvierat.

Zdravie a choroba

Upevňovanie návykov osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Vonkajšie časti ľudského tela, zmyslové ústroje – zrak, sluch, starostlivosť o ne. Poznávanie práce lekárov a zdravotných sestier na stredisku, v nemocnici. Pohotovostná služba, lekáreň. Pojmy: predpis a lieky. Praktické meranie teploty. Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo bolesti. Ochrana pred nákazou. Ošetrovanie odreniny.

Príroda v zime

Poznávanie pojmov mráz, sneh, ľad. Pozorovanie vody, snehu a ľadu za mrazu v prírode a v teplej miestnosti. Spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu (biely, priehľadný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený, teplom sa topí).

Bezpečnosť cestnej premávky

Poznávanie základných pravidiel správania chodcov na vozovke. Poznávanie najdôležitejších dopravných značiek pre chodcov a cyklistov.

Umiestnenie dopravných značiek. Poznávanie dopravných prostriedkov, ktoré sa pohybujú po zemi, vo vode a vo vzduchu.

Technika a výroba

Stavba domu

Poznávanie pracovníkov, ktorí pracujú na stavbe domu. Poznávanie a rozlišovanie stavebných materiálov (tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok). Stroje na stavbe – miešačka, žeriav, bager, dopravný pás a akú prácu vykonávajú. Rozlišovanie rôznych druhov budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu).

Požiarnici

Oboznamovanie sa so zásadami bezpečnosti pri kúrení, varení a svietení. Príčiny požiaru, hlásenie požiaru. Práca požiarnikov.

V pekárni

Poznávanie, z čoho a ako sa vyrába pečivo (múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie). Rozprávanie o výrobe pečiva.

Rodina a spoločnosť

Rodina a príbuzní

Poznávanie ďalších príbuzenských vzťahov: teta, strýko, bratranec, sesternica. Vedenie žiakov k chápaniu úlohy rodiny, k úcte a vážnosti vo vzťahu k rodičom.

Pracujúci

Rôzne druhy prác v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve (u obvodného lekára, u zubného lekára, v lekárni).

V obchode

Poznávanie rozdielu v spôsobe nákupu v obchode s predavačmi a v samoobsluže. Nákup tovaru, zisťovanie ceny výrobku, požiadanie o tovar. Hra na obchod (meranie, váženie, platenie). Poznávanie platidiel: 1 €, 2 €, 5 €, 10 €, 20 €. 7

Príroda na jar a v lete

Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na poli. Pomenovanie vykonávaných činností, používaných nástrojov a strojov, vysvetľovanie ich použitia.

Sadenie semien, pozorovanie ich klíčenia a rastu v kútiku živej prírody alebo na záhone. Poznanie podmienok potrebných pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda). Pozorovanie kvitnutia ovocných stromov v sade, opelenie kvetov hmyzom. Spoznávanie lesa a lesných rastlín: ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody. Oboznamovanie sa s najbežnejšími hubami. Poznávanie niektorých jedovatých rastlín a ich plodov. Pozorovanie života zvierat na jar a v lete (stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat).

PROCES

Žiaci si upevňujú návyky osobnej hygieny. Učia sa o význame osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Udržujú čistotu prostredia a svojho odevu a obuvi. Učia sa, ako sa majú správať v zdravotnom stredisku. Ošetrojú odreniny čistením rany a priložením rýchloobväzu. Učia sa, ako sa majú správať pri čakaní na verejné dopravné prostriedky, pri nakupovaní, počas jazdy a pri vystupovaní. Riešia jednoduché dopravné situácie na cvičnej stolnej križovatke alebo dopravnom koberci.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	3. ročník A v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	5

Matematika – 5 VH týždenne - 3. ročník	
Aritmetika	4 VH týždenne
Geometria	1 VH týždenne

CIELE

- Opakovať a prehĺbiť učivo z 2. ročníka,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 20,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si násobenie číslom 2,
- vedieť rysovať úsečku pomocou pravítka a vyznačovať jej krajné body,
- vedieť určiť body, ktoré ležia a neležia na danej úsečke.

OBSAH

ARITMETIKA

Numerácia v obore 10 až 20

Vymenovanie radu názvov čísel. Určovanie počtu predmetov počítaním po jednej. Priradovanie skupiny predmetov k číslu. Čítanie a písanie číslíc. Určovanie rádu čísel- jednotky, desiatky. Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel. Zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os. Riešenie jednoduchých nerovnic typu $a < 20$ postupným dosadzovaním. Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ

1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ.

Príklady typu:

$$10 + 7 = 17 \quad 17 - 7 = 10$$

$$13 + 4 = 17 \quad 17 - 4 = 13$$

2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20:

- upevňovanie spojov spamäti,

- riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ

1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ.

Príklady typu:

$$9 + 5 = 14$$

$$14 - 5 = 9$$

2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20 :

- upevňovanie pamäťového sčítania a odčítania,

- vzťahy: o n viac, o n menej,

- riešenie jednoduchých slovných úloh.

Úvod do násobenia v obore do 20

1. Znak . (krát).

2. Súčin prirodzených čísel ako opakované sčítanie.

3. Násobilka 2 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Bod, úsečka

1. Bod, vyznačovanie bodov, označovanie bodov veľkými tlačenými písmenami.

2. Úsečka, krajné body úsečky. Označovanie úsečky pomocou jej krajných bodov.

Vyznačovanie úsečky, rysovanie úsečky pomocou pravítka.

Vyznačovanie bodov, ktoré na danej úsečke ležia, neležia.

PROCES

K tomu, aby žiak vedel sčítať/odčítať príklady typu $15 + 4$, $19 - 5$, má vedieť rozložiť číslo na desiatku a jednotky, má vedieť sčítať/odčítať jednociferné číslo a sčítať desiatku a jednociferné číslo. Ak to žiaci zvládnu, početové výkony robia bez zápisu rozkladu.

Pri utváraní matematických poznatkov prihliadame na intelektové schopnosti žiakov a preto sa vo väčšej miere opierame o názor a o ich manipulačnú účinnosť. K zovšeobecneniam dochádza na základe riešenia viacerých konkrétnych príkladov. Pri rozvíjaní matematickej zručnosti žiakov treba učivo precvičovať viackrát.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	3. ročník A v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Upevňovať zručnosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
- udržiavať poriadok na pracovnom stole,
- zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
- rešpektovať požiadavky hygieny a bezpečnosti práce.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena. Prehlbovanie zdravotných a hygienických návykov. Oboznamovanie sa s významom otužovania, vhodného obliekania podľa ročných období.

Práce v domácnosti

Umývanie ovocia a zeleniny pred použitím. Balenie jedla na desiatu. Hygiena v domácnosti. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu. Čistenie kovových častí nábytku a bytového zariadenia.

Príprava pokrmov :

- Nákup najzákladnejších potravín (chlieb, pečivo, mlieko).
- Nalievanie mlieka do hrnčeka. Umývanie zemiakov.

Šitie:

- Odmeranie nite, navliekanie do ihly navliekačom i bez neho, robenie uzla.
- Šitie predným stehom na páse kartónu, látky, s vyznačenými bodmi a spojnicami.
- Obnitkovávaci steh. Porovnávanie vlastností tkaniny a papiera.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností z predchádzajúcich ročníkov. Využívame drievka, handričky, škatuľky, korok, bužírku, papier, špagáty, vyfúkané vajíčka na výrobu hračiek, ozdôb a darčiekov. Navliekanie, skladanie mozaiky, práca s plodmi a prírodným materiálom (slama, listy, šišky, gaštany, konáriky zo stromov, ryža, plody slnečnice a iné).

Modelovanie

Miesenie, valkanie, stláčanie, pridávanie, odoberanie, ohýbanie, delenie na časti, sušenie, varenie modelovacieho materiálu, používanie formičiek. Poznávanie vlastností rozličných materiálov, porovnávanie rozdielov medzi nimi. Výroba drobných úžitkových predmetov.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice vyrobenej z plastu (spájanie súčiastky pomocou matíc a skrutiek, rôznych typov pásov, spojovacích dosiek) a z kartónových stavebnicových častí (rozlišovanie modelov). Vytváranie priestorových modelov (vozík, nábytok, veža a iné). Oboznámenie sa s jednotlivými súčast'ami stavebnice a s predlohami.

Práce s papierom a kartónom

Vytrhávanie podľa jednoduchého predkresleného vzoru. Nalepovanie vytrhávaných obrazcov. Vystrihovanie podľa predkresleného jednoduchého vzoru, nalepovanie vystrihovaných obrazcov. Zostavovanie viacfarebných vzorov. Používanie lepiaceho papiera. Natieranie papiera lepidlom a nalepovanie. Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, rezanie a meranie papiera a tenkého kartónu. (Obal na knihy, záložka, hračky, pohárik, lastovička, vrtuľka, lietadlo, maska na karneval, ozdoby.)

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín – opakovanie a prehĺbovanie činností z predchádzajúcich ročníkov. Presádzanie izbových rastlín. Rozmnožovanie rastlín stonkovými a listovými odrezkami (tradeskancia, pelargónia a iné). Zisťovanie podmienok pre život rastlín porovnávaním (voda, svetlo, vzduch, teplo, pôda). Práca s kľúčidlom (hrach, obilie, zemiaky). Pestovanie trvaliek (pivónie, králiky, nevädze): kyprenie, pletie, polievanie. Zbieranie liečivých rastlín podľa miestnych podmienok (správne trhanie, sušenie, uskladňovanie). Pestovanie šalátu: sejba do debničiek, sadenie, ošetrovanie počas vegetácie, zber. Pestovanie hrachu, reďkovky, fazule.

PROCES

Snažíme sa o zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Zameriavame sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovanie správneho pomeru veľkosti a ladenia farieb. Žiaci sa učia používať správne názvy nástrojov a stavebnice.

V praktických činnostiach sa oboznamujú s vlastnosťami papiera a kartónu – hrúbkou, akosťou povrchu, pevnosťou, pružnosťou, vplyvom vody, nasiakavosťou. Porovnávajú rôzne druhy papiera a zostavujú si z nich zbierku.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	3. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať detskú predstavivosť dejovými a figurálnymi námetmi zo života detí,
- rozvíjať zmysel pre vystihnutie proporčných vzťahov,
- rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,
- rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí na základe vlastných zážitkov a rozprávania. Dejové a figurálne námety, nadväzujúce na úlohy predchádzajúcich ročníkov smerujú k rozvoju detskej predstavivosti.

Približné vystihnutie proporčných vzťahov. Výtvarné rozprávania.

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov na základe fantázie – reliéfne (odtlačky alebo odlievanie do sadry) alebo voľné útvary – napr. strašiak v poli a podobne formou kolektívnych aj samostatných prác). Veci, ktoré slúžia človeku. Objavovanie a pozorovanie tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku a materiálu. Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky, žehlička, visiaci zámok a iné).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti

Hry s farbou

Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu, napr. krajina, obloha. Hra s náhodou, ktorú možno výtvarne využiť – dotváranie farebnej škvrny na základe predstáv a podobne. Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnúť náladu (kontrast svetlej a tmavej krajiny a naopak). Poznávanie výrazových vlastností svetlej a tmavej plochy. Rozdelenie rozlične širokých svetlých a tmavých pásov (napr. vzory na textil) rozširovaním a narastaním, nie vyplňovaním.

Priestorové vytváranie

Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie (napr. rozprávkové postavy). Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor a súvislosti s poznávaním životného prostredia. Hra s vytváraním priestoru z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky a pod.) s využitím stavebnicových makiet domov a stromov.

Dekoratívne práce

Pomocou jednoduchých techník tlače (odtlačky prírodnín, zvitku papiera, vyrobených tlačidiel – zemiak, guma, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov.

V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

Výtvarná kultúra

Ukážky ilustrácií z kníh pre deti z predchádzajúceho ročníka rozširovať o ďalšie (V. Hložník,

V. Gergeľová, J. Trnka, V. Bombová).

Čo vyjadrujú farby, napr. modrá (obloha, voda), červená (ohň, ruža), zelená (tráva, les), žltá (slnko, obilie) a podobne.

PROCES

Pri ilustráciách kníh postupujeme od jednoduchého opisu obrázka k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru (vzdialenosti). Pri plošných prácach dbáme na dôsledné pokrytie plochy. Upozorňujeme deti na možnosti vytvárania odtieňov zmenou prítlaku. Využívame možnosť

terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	3. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Prehĺbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch,
- osvojiť si ďalšie piesne zborovým a skupinovým spevom,
- prehĺbiť sluchové vnímanie a obohatiť citový život žiakov,
- podporovať spontánnu detskú kreativitu.

OBSAH

Osvojovanie ďalších piesní zborovým a skupinovým spevom. Práca v skupine pri vytváraní inštrumentálnych sprievodov, výber najvhodnejšieho sprievodu (dvojtónového).

Piesne na spev žiakov

Láttál-e már valaha; Elvesztettem zsebkendőmet; Ennek a gazdának; Megfogtam egy szúnyogot; Hopp Juliska; Virágéknál ég a világ; Te szép zöld fenyő; Dobru noc, má milá; Pokapala na salaši; Gúl'alo sa, gúl'alo.

Piesne na počúvanie

Kodály: Népdalfeldolgozások; Bartók: Házasodik a tücsök; Mózsí: Ide furman;

Počúvanie skladieb

Szlovák himnusz ; Moyzes: Keď komára ženili; Detský rok – c. dalgyűjteményt felhasználni

Hudobno – pohybové hry

Elvesztettem zsebkendőmet; Šli dievčence viť; Kolo, kolo, mlynské; Pám, pám, paripám

PROCES

Žiakov vedieme slovom, melódiou a rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu vo všetkých zložkách hudobnej výchovy. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností a celkového charakteru triedy tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť, kladné emócie a snahu uplatniť svoje schopnosti.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	3. ročník A v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Podporovať a sústavne rozvíjať záujem o pohybovú aktivitu,
- pestovať v žiakoch hygienické návyky a kladný vzťah k pohybu, k cvičeniu a športu,
- rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť,
- uplatňovať osvojené základné povely a určené poradové cviky.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Upevnenie pasívne osvojených základných povelov z nižších ročníkov.
- Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.
- Obraty na mieste.

Kondičné cvičenie

Cvičenia s využitím behu

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.
- Beh vzad.

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Opakované preskoky znožmo, jednoož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.
- Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana

- Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg

- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.
- Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky
(sklon lavičky asi 45°).
- Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.
- Zoskoky zo 4. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

- Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.
- Rýchle preskoky odrazom jednoňož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku

- Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči

- Šplh s prírazom.
- Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli

- Nácvičenie pedálovania.
- Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.
- Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou.

Rytmická gymnastika a tanec

- Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.
- Prísuný krok so zmenami v tempe.
- Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.
- Polkový krok.

Akrobacie

- Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.
- Kotúl vpred.
- Kotúl vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.
- Kotúl vpred na zvýšenej podložke (2 diely debny).
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Kotúl vzad do vzporu drepmo i opakovane.

Atletika

- Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.
- Vytrvalostný beh do 12 minút.
- Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.
- Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.
- Podávanie lopty na mieste i v pohybe.
- Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.
- Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.
- Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.

Drobné pohybové hry

Formovanie kladných vlastností.

- Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
- Hry na snehu, na ľade.

Turistika

- Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 1,5 km. Prekonávanie terénnych prekážok.

Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy

na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.

- Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.

Plavecký výcvik (podľa aktuálnych podmienok).

PROCES

Žiaci si osvojujú a zdokonaľujú základy techniky pohybových činností, rozvíjajú prirodzenú pohyblivosť a obratnosť, osvojujú si estetický pohybový prejav. Vytvárame predpoklady k správne držaniu tela. Rozvíjame u žiakov rýchlosť, vytrvalosť, pohybovú silu a obratnosť. Zdokonaľujú si základné herné zručnosti s loptou.

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

3 . ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Slovenský jazyk a slovenská literatúra -	3. ročník A v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Slovenský jazyk je štátnym jazykom v Slovenskej republike (slovenský jazyk má štatút štátneho jazyka, používanie ktorého reguluje Zákon Národnej rady Slovenskej republiky 318/2009 Z. z. z 30. júna 2009, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 270/1995 Z. z. z 15. novembra 1995 o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a je nástrojom dorozumenia občanov maďarskej národnosti s občanmi inej národnosti v Slovenskej republike.

Slovenský jazyk zaberá v hierarchii učebných predmetov popredné miesto: slúži na vyjadrenie vlastných myšlienok na veku primeranej úrovni žiakov, má napomáhať celkovému osobnostnému rozvoju žiaka, získavaniu návykov slušného správania špeciálne v rečovej oblasti, kladne pôsobiť na vývin jeho rečovo-analogických schopností, rozvoj jazykového čítania, tvorivosti a kladných postojov k slovenskému jazyku.

Na hodinách slovenského jazyka žiaci vnímajú slovenskú reč na základe osvojených poznatkov v materinskom jazyku. Vyučovanie slovenského jazyka preto úzko súvisí aj ostatnými učebnými predmetmi. Žiaci tejto vekovej kategórie sa orientujú hlavne na hrové situácie a formy vyučovania.

Cieľom pedagóga je, aby žiaci získali najzákladnejšie jazykové a rečové zručnosti. Konečným cieľom vyučovania slovenského jazyka je dosiahnuť, aby žiaci v závere špeciálnej

základnej školy vyjadrovali svoje myšlienky ústne aj písomne po slovensky primerane veku a mentálnym danostiam, t. j. dosiahnuť mierne pokročilú úroveň A1 – A2 ovládania slovenského jazyka podľa vzoru európskeho jazykového portfólia.

A1	Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a frázy dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, o ľuďoch, ktorých pozná, o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.
A2	Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú. Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými termínmi opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb.

Východiskovou stratégiou vyučovania je komunikatívne vyučovanie, komunikatívny prístup k tvorbe koncepcie a stratégie vyučovania.

Ťažiskovými princípmi sú:

- princíp cieľavedomosti,
- princíp podriadenosti jazykových prostriedkov nácviku komunikatívnych zručností s prihliadaním na funkčnosť pri výbere jazykových prostriedkov s osobitným zreteľom na kontextualizáciu, kontrastívnosť a dlhodobosť,
- situačný princíp,
- princíp autenticity komunikačných procesov,
- princíp hodnotenia komunikačnej činnosti žiakov vo vzťahu k daným cieľom a úlohám.

Pre vyučovanie slovenského jazyka platia všeobecne platné psychologické zásady a zásady technológie vyučovania cudzích jazykov. Vzhľadom na ciele komunikatívneho vyučovania treba dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka. Pre konkrétny výber slov pri obohacovaní slovnej zásoby a v tvorení slovných asociácií je potrebné prihliadať na vývinové špecifiká a na špecifiká postihnutia.

Komunikatívny prístup k tvorbe obsahu a procesu vyučovania, učenia sa a osvojovania slovenského jazyka sa riadi princípom tematického modelovania jazyka a princípom prednášania jazyka cez rečový kanál komunikácie. V edukačnom procese sa musí rešpektovať a využívať jazykový kód už osvojený žiakom vo svojej materinskej reči a súčasne rešpektovať aj osvojený jazykový kód v slovenskom jazyku, získaný prirodzeným osvojením slovenského jazyka v dvojjazyčnom prostredí.

V začiatkovej etape budovania pevných základov jazykových zručností obsah predmetu tvorí počúvanie s porozumením, ústna interakcia a úvod do písania a čítania s umožnením maximálnej diferenciacie s ohľadom na rôzne jazykové kompetencie žiakov. V úvodnom ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia. Postupne sa integruje počúvanie s porozumením a hovorenie do usmerňovaného rozhovoru. Vyššia úroveň osvojovania slovenského jazyka sa dosiahne aj využitím medzipredmetových vzťahov, konkrétnych každodenných situácií, názorným vyučovaním a tvorivou aplikáciou získaných poznatkov. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

V ďalšej etape sa počúvanie s porozumením integruje do usmerňovaného rozhovoru v rámci partnerských komunikatívnych činností. Obsah zložky hovorenie tvoria usmerňované rozhovory s dôrazom na dramatizáciu, v ktorom sa žiaci naučia vnímať repliku partnera v rozličných rečových situáciách, a tvorba krátkych jednoduchých súvislých prejavov na základe obrázkov, otázok, vypočutých textov a pod. V procese osvojovania tvorby ústnych prejavov formou praktických cvičení, na úrovni lexikálneho osvojovania sa žiaci oboznamujú aj so základnými gramatickými javmi nevyhnutnými pre správne ústne a písomné vyjadrovanie.

Úlohou zložky čítanie je osvojenie techniky čítania a zručnosti čítania s porozumením, úlohou zložky písanie je osvojiť si slovenské písmená a základné pravopisné zručnosti. Treba zdôrazniť potrebu zabezpečenia plynulosti zavedenia čítania a písania vo 4. ročníku podľa jazykových schopností žiakov a stupňa mentálneho postihnútia.

CIELE

V úvodnom ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia, kedy vyjadrovacia schopnosť žiakov nie je na požadovanej úrovni, ale radi sa zapájajú do rôznych hrových rečových činností, preto v tomto období je prípustné reagovať na povely a pokyny učiteľa pohybom. Táto etapa sa vhodne využíva na rozvoj neverbálnej

komunikácie. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných povelov a pokynov, (Pozor!, Vstaň/te!, Sadni/te si!, Pod'/te sem!, Chod'/te na miesto!, Prines/te!, Odnos/te!, Pozri/te!, Pozri/te si!, Ukáž/te!, Hovor/te!, Opakuj/te!, Povedz/te!, (Za)Spievaj/te!, Odlož/te!, Odpovedaj/te!, (Na)Kresli/te!, Na(Maľuj/te!, Pracuj/te!, Otvor/te!, Zatvor/te!, Dávaj/te pozor!), pozdravov (Dobrý deň! Dobrý večer! Dobrú noc! Ahoj! Dovidenia! Bozkávam!), zdvorilostných prejavov (Prosím ťa/prosím vás, Ďakujem!, Prepáč/prepáčte!, Pomôž/Pomôžte...).

Vnímanie a globálne porozumenie prejavu učiteľa.

Globálne porozumenie veľmi krátkej rozprávky, ktorá má obdobu aj v maďarčine.

Porozumenie otázok učiteľa

Ústny prejav

Správna výslovnosť a artikulácia hlások, najfrekventovanejších slov.

Používanie zámen (osobné: ja, ty, on, ona, my, oni, ukazovacie: ten, tá, to, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké).

Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (pozdravy: Ahoj! Bozkávam!, poďakovanie: Ďakujem!, prosba: Prosím ťa/prosím vás, Pomôž/Pomôžte, ospravedlnenie: Prepáč/prepáčte!).

Predstavovanie sa (Volám sa...), poďakovanie sa za pomoc (Ďakujem!).

Reprodukovanie jednoduchých viet, ktoré žiaci majú poznať spamäti.

Ovládanie naspamäť jednoduchých piesní a básní určených na memorovanie.

Opakovanie krátkych viet po učiteľovi.

Vymenovanie členov rodiny.

Tvorenie jednoduchých viet o škole a rodine s pomocou na základe otázok.

Tvorenie jednoduchých krátkych viet o známom obrázku s pomocou na základe otázok.

Usmerňovaný rozhovor

V rámci precvičenej témy tvorenie odpovedí na otázky s pomocou.

Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiakov v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia – otec, mama, súrodenci – brat, sestra, slovenská podoba svojho mena, chlapec, dievčatko, ujo, teta),

Dom a domov (dom, byt, miestnosti – izba, kuchyňa, spálňa, kúpeľňa),

Cestovanie (dopravné prostriedky: auto, bicykel, autobus, vlak),

Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela: hlava, telo, ruka, noha),

Škola a trieda (budova - škola, trieda, predmety – tabuľa, lavica, stolička, žiak, žiačka, pán učiteľ, pani učiteľka, farby: červená, biela, modrá, zelená, žltá, čierna, čísla do 10),

Obchod/nakupovanie (kultúra nakupovania: Prosím si..., Ďakujem., peniaze, základné potraviny, počet: 0-10),

Počasie, kalendár (ročné obdobia: jar, leto, jeseň, zima, aktuálne počasie: slnko, dážď, sneh, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Nový rok, Veľká noc, prázdniny),

Príroda, ročné obdobia (domáce zvieratá – pes, mačka, sliepka, kohút, kôň, zajac, rastliny: ovocie, zelenina, strom, kvet).

Jazykové prostriedky

Osvojenie základných vetných modelov:

- Pomenovanie osôb, zvierat a vecí.

Kto je to? Čo je to? To je chlapec. To je mačka. To je auto.

- Činnosti osôb, zvierat.

Čo robí Katka? Čo robí kohút? Katka kreslí. Kohút kikiríka.

- Činnosti vzťahujúce sa na 1. a 2. gramatickú osobu.

Čo robím? Čo robíš? Ja sedím. Ty maľuješ.

- Vlastnosti osôb, zvierat a vecí.

Aký/Aká/Aké je....? Peter (ten) je malý. Zošit (ten) je modrý. Katka (tá) je milá. Kniha (tá) je nová. Dievčatko (to) je pekné. Mačiatko (to) je malé. Auto (to) je nové.

PROCES

V začiatkovej etape sa považuje za optimálnu taká metóda, ktorá modeluje prirodzenú komunikáciu, podnecuje záujem žiakov o ďalšie oblasti spoločenského života. Spája sa rečová činnosť s pohybom, v úvodnom ústnom kurze sa vyučuje audiovizuálnou štruktúrnou–

globálnou metódou spojenou s lingvomotorickou metódou. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa efektívne využívajú aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania.

Pri plánovaní a príprave sa odporúča využívať materiálo-technické prostriedky pre vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre základné školy s vyučovacím jazykom maďarským, odbornú literatúru z oblasti vyučovania slovenského jazyka, slovenskej literatúry a cudzích jazykov, literatúru pre deti a mládež, detské a mládežnícke časopisy, služby školských a obecných knižníc.

V edukačnom procese treba dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka. Odporúča sa striedať kontrolované, čiastočne kontrolované a nekontrolované techniky výučby. Z organizačných foriem sa odporúča frontálna a individuálna práca so žiakmi.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	3. ročník A v.
ŠVP	5
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	6

Maďarský jazyk – 6 VH týždenne - 3. ročník	
Jazyková komunikácia	2 VH týždenne
Čítanie a literatúra, komunikácia a sloh	4 VH týždenne

CIELE

- Rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov a spresňovať zmyslové vnímanie,
- poznávať ďalšie hlásky a príslušné písmená, čítať jednoduché vety pozostávajúcich z jednoslabičných a dvojslabičných slov,
- poznávať vetu, slovo, slabiky, hlásky, písmená,
- vytvárať zručnosť členiť krátke jazykové prejavy na vety, vety rozkladať na slová,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti,
- obohacovať a spresňovať slovnú zásobu žiakov a vzbudiť záujem o detskú literatúru.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Opakovanie, zdokonaľovanie prebraných písmen z 2. ročníka.

Písanie nových písmen: **dz, dzs, q, x, y, w.**

Písanie slabík a krátkych slov zložených z osvojených písmen.

Písanie písmen malej a veľkej abecedy.

Spájanie písmen do slabík, slov.

Rozlišovanie dĺžky samohlások a spoluhlások v písomnom prejave napr. kerek – kerék; torok – török; hal – hall, megy – meggy.

Písanie interpunkčných znamienok: bodka, čiarka, otáznik, výkričník.

Písanie krátkych viet.

Písanie viet s veľkým začiatočným písmenom.

Písanie s veľkým začiatočným písmenom vlastné mená osôb.

Odpisovanie krátkeho, jednoduchého písaného textu.

Prepisovanie jednoduchých viet z tlačeného do písaného písma.

Diktát jednoduchých slov a krátkych viet.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Nácvik a spresňovanie správnej a zreteľnej výslovnosti.

Poznávanie, rozlišovanie viet, slov, slabík, hlások.

Členenie krátkych jazykových prejavov na vety a vety na slová.

Tvorenie odpovedí na otázky.

Formulovanie želania, prosby, poďakovania, blahoželania, stručne oznamovať krátke správy (s pomocou učiteľa).

Ústne opísať niektoré známe predmety, činnosti osôb, zvierat, pomocou jednoduchých viet opísať svoje skúsenosti, zážitky.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Opakovanie, spresňovanie čítania písmen z 2. ročníka.

Poznávanie a čítanie ďalších spoluhlások: **dz, dzs, q, x, y, w**.

Čítanie písanej a tlačenej abecedy.

Čítanie slabík s krátkymi a dlhými samohláskami a spoluhláskami.

Čítanie slov rôzneho slabikového zloženia.

Čítanie slov s výskytom dlhých spoluhlások napr. hall, áll, kettő, reggel, meggy, hosszú, pöttyös, könnyű.

Čítanie jednoduchých viet s porozumením.

Tvorenie slovných odpovedí na otázky z obsahu prečítaného textu.

Literárna výchova

Počúvanie, čítanie literárnych textov.

Rozprávanie, prednes a dramatizácia literárnych textov.

Prednes, memorovanie krátkych rečovaniiek, básničiek.

Vymenovanie postáv vystupujúcich v rozprávkach a poviedkach.

Orientácia v deji literárnych textov.

PROCES

Jazyková komunikácia

Písanie

Úlohou písania je ďalej zdokonaľovať rukopis žiakov a nacvičiť nové písmená.

Naučiť žiakov písať so správnym poradím písmen krátke známe slová, ktoré sa píšú tak, ako sa vyslovujú. Viest žiakov k sebakontrolu, v potrebnej miere spájať jazykovú a grafickú stránku písania. Vytvárať zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto pri písaní a dbať na úpravu písaného textu.

Komunikácia a sloh

Pokračovať vo výcviku vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch. Je potrebné postupne a systematicky obohacovať a spresňovať slovnú zásobu žiakov. Pri rozprávaní, dramatizácii dbať na správnu výslovnosť, správne dýchanie, na hlasovú moduláciu a artikuláciu.

Čítanie a literárna výchova

Je dôležité dôkladne nacvičovať slová výskytom spoluhlások **dz, dzs, q, x, y, w**, ktoré sa v maďarskom jazyku vyskytujú len zriedkavo. Je naďalej dôležité rozvíjanie fonemického sluchu žiakov. V treťom ročníku je potrebné automatizovať presné poznávanie písmen abecedy a ich pevné spojenie s hláskami, ktoré označujú. Postupne vytvárať zručnosť u žiakov plynule a presne čítať slabiky, jednoduché slová. Nacvičovať čítať správne, plynule a s porozumením jednoduché vety v krátkych, primerane náročných textoch.

V rámci literárnej výchovy je dôležité prebúdzat' u žiakov záujem o detskú literatúru spoločným čítaním z čítanky, predčítaním z detských kníh a časopisov, viesť žiakov k pokusu o samostatné čítanie vo voľnom čase. Vychovávať žiakov k čítaniu, počúvaniu, prednesu, rozprávaniu a dramatizácii literárnych diel.

Počas školského roka sa odporúča navštíviť aspoň 2 filmové alebo divadelné predstavenia pre deti.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	3. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	2

CIELE

- Prehľbiť a spresniť jednoduché prírodovedné a spoločenskovedné poznatky žiakov,
- spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v blízkom okolí obce,
- spresniť predstavu o roku a ročných obdobiach,
- poznať a vedieť pomenovať vybrané zvieratá a rastliny,
- učiť sa aktívne chrániť prírodu,
- oboznamovať sa s rozličnými druhmi práce dospelých,
- naďalej u žiakov upevňovať hygienické návyky, najmä starostlivosť o osobnú čistotu.

OBSAH

Orientácia v priestore

Širšie okolie školy

Poznávanie významných objektov v okolí školy (blízke alebo vzdialené miesto), určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, blízko, ďaleko). Ústny opis cesty do školy. Osvojenie si názvov niektorých ulíc a námestí. Určenie polohy mestského, obecného úradu.

Obec a jej okolie

Pozorovanie okolia obce z vyvýšeného miesta. Členitosť krajiny v okolí obce (údolie, rovina, úbočie, kopec, pohorie). Názvy miestnych tokov, rybníka, kopca. Určovanie polohy vzdialenejších miest z vyvýšeného stanoviska (bližšie, ďalej). Poznávanie názvov najbližšieho mesta, dediny. Opis cesty do susedného mesta, dediny.

Orientácia v čase

Kalendár

Začiatok kalendárneho a školského roka. Pomenovanie dní v týždni, mesiacov a ročných období.

Porovnávanie časových jednotiek – hodina, deň, týždeň, mesiac, rok. Určovanie celých hodín a polhodín. Správne určovanie častí dňa.

Kalendár prírody

Celý rok žiaci pravidelne robia záznamy o počasí. Uvedomovanie si zmien počasia v priebehu ročných období. Vplyv zmien teploty počas roka na život v prírode. Pozorovanie východu a západu slnka. Určovanie svetových strán: východ, západ, sever, juh. Poznávanie fáz mesiaca (pribúdanie, spln, ubúdanie).

Príroda na jeseň

Zber plodov v sade, v záhrade, na poli. Poznávanie rôznych druhov zeleniny. Triedenie zeleniny podľa častí, pre ktoré sa pestujú (koreň, stonka, list, plod). Poznávanie spôsobov konzervovania ovocia a zeleniny.

Domáce zvieratá

Prehľadovanie poznatkov o domácich zvieratách – mačka, pes, králik. Poznávanie ich vzhľadu a spôsobu života. Bližšie poznávanie kravy, ovce, kozy, koňa, kury domácej, holuba domáceho. Význam chovu domácich zvierat.

Zdravie a choroba

Upevňovanie návykov osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Vonkajšie časti ľudského tela, zmyslové ústroje – zrak, sluch, starostlivosť o ne. Poznávanie práce lekárov a zdravotných sestier na stredisku, v nemocnici. Pohotovostná služba, lekárne. Pojmy: predpis a lieky. Praktické meranie teploty. Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo bolesti. Ochrana pred nákazou. Ošetrovanie odreniny.

Príroda v zime

Poznávanie pojmov mráz, sneh, ľad. Pozorovanie vody, snehu a ľadu za mrazu v prírode a v teplej miestnosti. Spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu (biely, priehľadný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený, teplom sa topí).

Bezpečnosť cestnej premávky

Poznávanie základných pravidiel správania chodcov na vozovke. Poznávanie najdôležitejších dopravných značiek pre chodcov a cyklistov.

Umiestnenie dopravných značiek. Poznávanie dopravných prostriedkov, ktoré sa pohybujú po zemi, vo vode a vo vzduchu.

Technika a výroba

Stavba domu

Poznávanie pracovníkov, ktorí pracujú na stavbe domu. Poznávanie a rozlišovanie stavebných materiálov (tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok). Stroje na stavbe – miešačka, žeriav, bager, dopravný pás a akú prácu vykonávajú. Rozlišovanie rôznych druhov budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu).

Požiarnici

Oboznamovanie sa so zásadami bezpečnosti pri kúrení, varení a svietení. Príčiny požiaru, hlásenie požiaru. Práca požiarnikov.

V pekárni

Poznávanie, z čoho a ako sa vyrába pečivo (múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie). Rozprávanie o výrobe pečiva.

Rodina a spoločnosť

Rodina a príbuzní

Poznávanie ďalších príbuzenských vzťahov: teta, strýko, bratranec, sesternica. Vedenie žiakov k chápaniu úlohy rodiny, k úcte a vážnosti vo vzťahu k rodičom.

Pracujúci

Rôzne druhy prác v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve (u obvodného lekára, u zubného lekára, v lekárni).

V obchode

Poznávanie rozdielu v spôsobe nákupu v obchode s predavačmi a v samoobsluže. Nákup tovaru, zisťovanie ceny výrobku, požiadanie o tovar. Hra na obchod (meranie, váženie, platenie). Poznávanie platidiel: 1 €, 2 €, 5 €, 10 €, 20 €. 7

Príroda na jar a v lete

Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na poli. Pomenovanie vykonávaných činností, používaných nástrojov a strojov, vysvetľovanie ich použitia.

Sadenie semien, pozorovanie ich klíčenia a rastu v kútiku živej prírody alebo na záhone. Poznanie podmienok potrebných pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda). Pozorovanie kvitnutia ovocných stromov v sade, opelenie kvetov hmyzom. Spoznávanie lesa a lesných rastlín: ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody. Oboznamovanie sa s najbežnejšími hubami. Poznávanie niektorých jedovatých rastlín a ich plodov. Pozorovanie života zvierat na jar a v lete (stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat).

PROCES

Žiaci si upevňujú návyky osobnej hygieny. Učia sa o význame osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Udržujú čistotu prostredia a svojho odevu a obuvi. Učia sa, ako sa majú správať v zdravotnom stredisku. Ošetrujú odreniny čistením rany a priložením rýchloobväzu. Učia sa, ako sa majú správať pri čakaní na verejnú dopravnú prostriedky, pri nakupovaní, počas jazdy a pri vystupovaní. Riešia jednoduché dopravné situácie na cvičnej stolnej križovatke alebo dopravnom koberci.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	3. ročník A v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	5

Matematika – 5 VH týždenne - 3. ročník	
Aritmetika	4 VH týždenne
Geometria	1 VH týždenne

CIELE

- Opakovať a prehľbiť učivo z 2. ročníka,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 20,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si násobenie číslom 2,
- vedieť rysovať úsečku pomocou pravítka a vyznačovať jej krajné body,
- vedieť určiť body, ktoré ležia a neležia na danej úsečke.

OBSAH

ARITMETIKA

Numerácia v obore 10 až 20

Vymenovanie radu názvov čísel. Určovanie počtu predmetov počítaním po jednej. Priradovanie skupiny predmetov k číslu. Čítanie a písanie číslíc. Určovanie rádu čísel- jednotky, desiatky. Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel. Zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os. Riešenie

jednoduchých nerovnic typu $a < 20$ postupným dosadzovaním. Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ

1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ.

Príklady typu:

$$10 + 7 = 17 \quad 17 - 7 = 10$$

$$13 + 4 = 17 \quad 17 - 4 = 13$$

2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20:

- upevňovanie spojov spamäti,
- riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ

1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ.

Príklady typu:

$$9 + 5 = 14$$

$$14 - 5 = 9$$

2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20 :

- upevňovanie pamäťového sčítania a odčítania,
- vzťahy: o n viac, o n menej,
- riešenie jednoduchých slovných úloh.

Úvod do násobenia v obore do 20

1. Znak $\cdot$ (krát).
2. Súčin prirodzených čísel ako opakované sčítanie.
3. Násobilka 2 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Bod, úsečka

1. Bod, vyznačovanie bodov, označovanie bodov veľkými tlačenými písmenami.
2. Úsečka, krajné body úsečky. Označovanie úsečky pomocou jej krajných bodov.
Vyznačovanie úsečky, rysovanie úsečky pomocou pravítka.
Vyznačovanie bodov, ktoré na danej úsečke ležia, neležia.

PROCES

K tomu, aby žiak vedel sčítať/odčítať príklady typu $15 + 4$, $19 - 5$, má vedieť rozložiť číslo na desiatku a jednotky, má vedieť sčítať/odčítať jednociferné číslo a sčítať desiatku a jednociferné číslo. Ak to žiaci zvládnu, početné výkony robia bez zápisu rozkladu.

Pri utváraní matematických poznatkov prihliadame na intelektové schopnosti žiakov a preto sa vo väčšej miere opierame o názor a o ich manipulačnú účinnosť. K zovšeobecneniam dochádza na základe riešenia viacerých konkrétnych príkladov. Pri rozvíjaní matematickej zručnosti žiakov treba učivo precvičovať viackrát.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	3. ročník A v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Upevňovať zručnosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
- udržiavať poriadok na pracovnom stole,
- zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
- rešpektovať požiadavky hygieny a bezpečnosti práce.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena. Prehlbovanie zdravotných a hygienických návykov. Oboznamovanie sa s významom otužovania, vhodného obliekania podľa ročných období.

Práce v domácnosti

Umývanie ovocia a zeleniny pred použitím. Balenie jedla na desiatu. Hygiena v domácnosti. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu. Čistenie kovových častí nábytku a bytového zariadenia.

Príprava pokrmov :

- Nákup najzákladnejších potravín (chlieb, pečivo, mlieko).
- Nalievanie mlieka do hrnčeka. Umývanie zemiakov.

Šitie:

- Odmeranie nite, navliekanie do ihly navliekačom i bez neho, robenie uzla.
- Šitie predným stehom na páse kartónu, látky, s vyznačenými bodmi a spojnicami.
- Obnitkovávací steh. Porovnávanie vlastností tkaniny a papiera.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností z predchádzajúcich ročníkov. Využívame drievka, handričky, škatuľky, korok, bužírku, papier, špagáty, vyfúkané vajička na výrobu hračiek, ozdôb a darčiekov. Navliekanie, skladanie mozaiky, práca s plodmi a prírodným materiálom (slama, listy, šišky, gaštany, konáriky zo stromov, ryža, plody slnečnice a iné).

Modelovanie

Miesenie, valkanie, stláčanie, pridávanie, odoberanie, ohýbanie, delenie na časti, sušenie, varenie modelovacieho materiálu, používanie formičiek. Poznávanie vlastností rozličných materiálov, porovnávanie rozdielov medzi nimi. Výroba drobných úžitkových predmetov.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice vyrobenej z plastu (spájanie súčiastky pomocou matíc a skrutiek, rôznych typov pásov, spojovacích dosiek) a z kartónových stavebnicových častí (rozlišovanie modelov). Vytváranie priestorových modelov (vozík, nábytok, veža a iné). Oboznámenie sa s jednotlivými súčast'ami stavebnice a s predlohami.

Práce s papierom a kartónom

Vytrhávanie podľa jednoduchého predkresleného vzoru. Nalepovanie vytrhávaných obrazcov. Vystrihovanie podľa predkresleného jednoduchého vzoru, nalepovanie vystrihovaných obrazcov. Zostavovanie viacfarebných vzorov. Používanie lepiaceho papiera. Natieranie papiera lepidlom a nalepovanie. Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, rezanie a meranie papiera a tenkého kartónu. (Obal na knihy, záložka, hračky, pohárik, lastovička, vrtuľka, lietadlo, maska na karneval, ozdoby.)

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín – opakovanie a prehĺbovanie činností z predchádzajúcich ročníkov. Presádzanie izbových rastlín. Rozmnožovanie rastlín stonkovými a listovými odrezkami (tradeskancia, pelargónia a iné). Zisťovanie podmienok pre život rastlín porovnávaním (voda, svetlo, vzduch, teplo, pôda). Práca s kľúčidlom (hrach, obilie, zemiaky). Pestovanie trvaliek (pivónie, králiky, nevädze): kyprenie, pletie, polievanie. Zbieranie liečivých rastlín podľa

miestnych podmienok (správne trhanie, sušenie, uskladňovanie). Pestovanie šalátu: sejba do debničiek, sadenie, ošetrovanie počas vegetácie, zber. Pestovanie hrachu, reďkovky, fazule.

PROCES

Snažíme sa o zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Zameriavame sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovanie správneho pomeru veľkosti a ladenia farieb. Žiaci sa učia používať správne názvy nástrojov a stavebnice. V praktických činnostiach sa oboznamujú s vlastnosťami papiera a kartónu – hrúbkou, akosťou povrchu, pevnosťou, pružnosťou, vplyvom vody, nasiakavosťou. Porovnávajú rôzne druhy papiera a zostavujú si z nich zbierku.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	3. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať detskú predstavivosť dejovými a figurálnymi námetmi zo života detí,
- rozvíjať zmysel pre vystihnutie proporčných vzťahov,
- rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,
- rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí na základe vlastných zážitkov a rozprávania. Dejové a figurálne námety, nadväzujúce na úlohy predchádzajúcich ročníkov smerujú k rozvoju detskej predstavivosti. Približné vystihnutie proporčných vzťahov. Výtvarné rozprávanie.

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov na základe fantázie – reliéfne (odtlačky alebo odlievanie do sadry) alebo voľné útvary – napr. strašiak v poli a podobne formou kolektívnych aj samostatných prác). Veci, ktoré slúžia človeku. Objavovanie a pozorovanie tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku a materiálu. Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky, žehlička, visiaci zámok a iné).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti

Hry s farbou

Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu, napr. krajina, obloha. Hra s náhodou, ktorú možno výtvarne využiť – dotváranie farebnej škvrny na základe predstáv a podobne. Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny a naopak). Poznávanie výrazových vlastností svetlej a tmavej plochy. Rozdelenie rozlične širokých svetlých a tmavých pásov (napr. vzory na textil) rozširovaním a narastaním, nie vyplňovaním.

Priestorové vytváranie

Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie (napr. rozprávkové postavy). Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor a súvislosti s poznávaním životného prostredia. Hra s vytváraním priestoru z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky a pod.) s využitím stavebnicových makiet domov a stromov.

Dekoratívne práce

Pomocou jednoduchých techník tlače (odtlačky prírodnín, zvitku papiera, vyrobených tlačidiel – zemiak, guma, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov.

V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

Výtvarná kultúra

Ukážky ilustrácií z kníh pre deti z predchádzajúceho ročníka rozširovať o ďalšie (V. Hložník, V. Gergeľová, J. Trnka, V. Bombová).

Čo vyjadrujú farby, napr. modrá (obloha, voda), červená (ohneň, ruža), zelená (tráva, les), žltá (slnko, obilie) a podobne.

PROCES

Pri ilustráciách kníh postupujeme od jednoduchého opisu obrázka k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru (vzdialenosti). Pri plošných prácach dbáme na dôsledné pokrytie plochy. Upozorňujeme deti na možnosti vytvárania odtieňov zmenou prítlaku. Využívame možnosť terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	3. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Prehĺbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch,
- osvojiť si ďalšie piesne zborovým a skupinovým spevom,
- prehĺbiť sluchové vnímanie a obohatiť citový život žiakov,
- podporovať spontánnu detskú kreativitu.

OBSAH

Osvojovanie ďalších piesní zborovým a skupinovým spevom. Práca v skupine pri vytváraní inštrumentálnych sprievodov, výber najvhodnejšieho sprievodu (dvojtónového).

Piesne na spev žiakov

Láttál-e már valaha; Elvesztettem zsebkendőmet; Ennek a gazdának; Megfogtam egy szúnyogot; Hopp Juliska; Virágéknál ég a világ; Te szép zöld fenyő; Dobru noc, má milá; Pokapala na salaši; Gúfalo sa, gúfalo.

Piesne na počúvanie

Kodály: Népdalfeldolgozások; Bartók: Házasodik a tücsök; Mózsi: Ide furman;

Počúvanie skladieb

Szlovák himnusz ; Moyzes: Keď komára ženili; Detský rok – c. dalgyűjteményt felhasználni

Hudobno – pohybové hry

Elvesztettem zsebkendőmet; Šli dievčence vit'; Kolo, kolo, mlynské; Pám, pám, paripám

PROCES

Žiakov vedieme slovom, melódiou a rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu vo všetkých zložkách hudobnej výchovy. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností a celkového charakteru triedy tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť, kladné emócie a snahu uplatniť svoje schopnosti.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	3. ročník A v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Podporovať a sústavne rozvíjať záujem o pohybovú aktivitu,
- pestovať v žiakoch hygienické návyky a kladný vzťah k pohybu, k cvičeniu a športu,

- rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť,
- uplatňovať osvojené základné povely a určené poradové cviky.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Upevnenie pasívne osvojených základných povelov z nižších ročníkov.
- Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.
- Obraty na mieste.

Kondičné cvičenie

Cvičenia s využitím behu

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.
- Beh vzad.

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Opakované preskoky znožmo, jednonož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.
- Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana

- Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg

- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.
- Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky

(sklon lavičky asi 45°).

- Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.

- Zoskoky zo 4. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

- Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.

- Rýchle preskoky odrazom jednož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku

- Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči

- Šplh s prírazom.

- Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli

- Nácvik pedálovania.

- Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.

- Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou.

Rytmická gymnastika a tanec

- Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.

- Prísuný krok so zmenami v tempe.

- Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.

- Polkový krok.

Akrobacie

- Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.
- Kotúl' vpred.
- Kotúl' vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.
- Kotúl' vpred na zvýšenej podložke (2 diely debny).
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Kotúl' vzad do vzporu drepmo i opakovane.

Atletika

- Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.
- Vytrvalostný beh do 12 minút.
- Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.
- Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.
- Podávanie lopty na mieste i v pohybe.
- Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.
- Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.
- Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.

Drobné pohybové hry

Formovanie kladných vlastností.

- Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
- Hry na snehu, na ľade.

Turistika

- Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 1,5 km. Prekonávanie terénnych prekážok.

Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy

na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.

- Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.

Plavecký výcvik (podľa aktuálnych podmienok).

PROCES

Žiaci si osvojujú a zdokonaľujú základy techniky pohybových činností, rozvíjajú prirodzenú pohyblivosť a obratnosť, osvojujú si estetický pohybový prejav. Vytvárame predpoklady k správne držaniu tela. Rozvíjame u žiakov rýchlosť, vytrvalosť, pohybovú silu a obratnosť. Zdokonaľujú si základné herné zručnosti s loptou.

Rámcový obsah vzdelávania pre 3. ročník – variant A Špeciálnej základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským bol schválený pedagogickou radou 31.08.2011 . Účinnosť nadobúda od 01.09.2011.

v Rimavskej Sobote, 26.08.2011

PaedDr. Iveta Tóthová
riaditeľka školy

**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským,
Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

Rámcový obsah vzdelávania

pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

5. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Slovenský jazyk a literatúra	5. ročník
ŠVP	3,5
Voliteľné hodiny	0,5
ŠkVP	4

Maďarský jazyk a literatúra - 4 VH týždenne - 5. ročník	
Jazyková komunikácia	2 VH týždenne
Komunikácia a sloh	1 VH týždenne
Čítanie a literatúra	1 VH týždenne

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom vyučovania slovenského jazyka v špeciálnych základných školách s vyučovacím jazykom maďarským je formovať základné rečové návyky a zručnosti žiakov na princípe praktickej použiteľnosti, rozvíjať reč žiakov tak, aby postupne nadobúdali schopnosť tvoriť rozhovor – až súvislý prejav v bežných životných situáciách.

Jedným zo základných predpokladov dobrej úrovne ovládania slovenského jazyka je dôsledné uplatnenie komunikatívneho princípu v jazykovom vyučovaní. Vo vyučovaní slovenského jazyka sa treba zamerať na rozvoj rečových návykov a zručnosti v podmienkach podobných reálnej jazykovej komunikácie, aby podnecovali žiakov používať slovenský jazyk čo najviac.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka v špeciálnych základných školách s vyučovacím jazykom maďarským je:

- jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať v slovenskom jazyku – schopnosť komunikácie,
- vytvoriť návyk správneho čítania a naučiť žiakov rozumieť prečítanému textu,

- primerane mentálnym danostiam naučiť žiakov vyjadrovať sa písomnou formou slovenského jazyka,

Ústny a písomný prejav

- nácvik ústneho a písomného vyjadrovania má predovšetkým praktický význam. Jeho úlohou je naučiť žiakov vyjadrovať sa ústne a písomne v súvislých, logicky usporiadaných celkoch. Je pevne spätý s vyučovaním konverzačnej pohotovosti, gramatiky a čítania,

- rozvíjanie komunikačných schopností podľa daných tém tvorí s gramatikou a slohom štruktúrovaný celok. Učiteľ realizuje obsah učiva tak, že si volí ako východisko istú tému rozvíjania reči, na tento obsah aplikuje (prakticky) pravidlá gramatiky a slohu. Takto všeobecne určený postup v prípade potreby nevyklučuje preberať určité učivo osobitne.

- pomocou nácviku ústneho a písomného vyjadrovania poskytujeme široký priestor na využitie aktivity žiakov, na vyjadrenie vlastných zážitkov a skúsenosti.

Základné gramatické a pravopisné učivo sa implicitne precvičuje v rámci komunikačných činností:

- Gramatika má svoju úlohu predovšetkým v zabezpečovaní analýzy osvojenej jazykovej reprodukcie slov, viet, celých textov. Pomáha žiakom pochopiť existenciu jednotlivých jazykových foriem. Obohacuje a zlepšuje vyjadrovaciu schopnosť žiakov v slovenskom jazyku.

- Žiaci sa majú naučiť prakticky poznávať a triediť slová podľa ich lexikálneho a gramatického významu a zovšeobecňovať slovné tvary na základe analógie.

Zoskupovaním, grafickým a farebným znázorňovaním väčšieho počtu analogických tvarov slov môžeme im pomáhať zovšeobecňovať, osvojovať, prakticky používať a chápať gramatický význam slova.

Čítanie a literárna výchova

- Cieľom čítania a literárnej výchovy je naučiť žiakov čítať text s porozumením.

- Zdokonaľuje sa technika čítania a porozumenie obsahu textu. Je dôležité vypestovať u žiakov záujem o čítanie a rozširovanie slovnej zásoby. Žiaci čítajú texty v takom rozsahu a náročnosti, aby to zodpovedalo ich mentálnej úrovni a stupňu osvojenia reči.

- Literárna výchova oboznamuje žiakov vhodnou formou s najznámejšími ukážkami z diel slovenskej a inej literatúry, približuje významné osobnosti slovenskej literatúry.

Počúvanie s porozumením, čítanie, ústny a písomný prejav

CIELE

- rozumieť učiteľovým pokynom a krátkemu súvislému prejavu,
- vedieť čítať a písať písmená slovenskej abecedy v slovách,
- vedieť čítať krátke, jednoduché vety s porozumením,
- vyjadrovať sa v krátkych rečových prejavoch v jednoduchých vetách, s opisom deja pomocou otázok.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumieť učiteľovým pokynom.

Rozumieť krátkemu súvislému prejavu a dialógu (5 - 6 viet) predneseného priamo alebo zo zvukovej nahrávky pozostávajúceho zo známych slov, pri súbežnom sledovaní ilustrácie.

Čítanie

Rozlišovanie písmen slovenskej abecedy, ich spájanie v slovách spolu so správnou intonáciou.

Postupné zdokonaľovanie techniky čítania čítaním slov, slovných spojení a vetných štruktúr.

Nácvik čítania textov s porozumením.

Ústny a písomný prejav

Vyjadrovanie sa v krátkych jednoduchých vetách.

Opis deja podľa obrázkov pomocou otázok.

Rozvíjanie slovnej zásoby.

Reprodukovanie jednoduchých krátkych textov pomocou osvojených slov, slovných spojení.

Ukončiť vypočutú a prečítanú vetu, utvoriť jednoduché vety.

Písanie slovenskej abecedy (nácvik).

Odpisovanie rôznych primerane náročných textov v slovenskom jazyku.

Základné gramatické učivo:

Spoznávanie samohlások (krátke, dlhé), dvojhĺasky, spoluhlĺasky.

Rozlišovanie viet – oznamovacia, rozkazovacia, opytovacia.

Nácvik mäkkých slabík di, ti, ni, li, de, te, ne, le.

Tvrde spoluhlĺasky, slabiky dy, ty, ny, ly, gy, hy, chy, ky.

Podstatné mená.

Vlastné podstatné mená – mená osôb.

Osobné a ukazovacie zámená.

Základné číslovky.

Tematické zameranie rozvoja komunikačných schopností

Rodina (členovia rodiny, zamestnania členov rodiny).

Škola (začiatok školského roka, trieda, okolie školy, budova školy, koniec školského roka, školský výlet, vysvedčenie, prázdniny).

Príroda, ročné obdobia (jar – jarná príroda, jarné práce v záhrade, jarné sviatky; jeseň – zelenina, zber zeleniny; zima – zvieratá v zime, zimné hry, športy, zimné sviatky).

Kalendár (mesiace v roku).

Cestovanie, doprava (auto, autobus, vlak, lietadlo, loď; cestovanie dopravnými prostriedkami).

Obchod, nakupovanie (potraviny, papiernictvo, drogéria, obuv, odevy, zelenina, ovocie).

Zdravie (ochrana zdravia, u zubára, u lekára).

Naša vlasť (Slovensko, hlavné mesto Bratislava, obec, mesto, dedina).

PROCES

Nadalej sa rozvíjajú vhodnou kombináciou cvičení rečovo – komunikatívne zručnosti žiakov.

Základné gramatické a pravopisné učivo sa implicitne precvičuje v rámci komunikačných činností. Žiaci poznávajú vetu z obsahovej a grafickej stránky. Cvičia sa v tvorbe jednoduchých ústnych prejavov, rozlišujú slová vo vete podľa významu. Rozvíja sa schopnosť orientovať sa v prečítanom texte. Na rozvoj počúvania s porozumením treba využívať rečové hry podnecujúce komunikáciu a znižujúce psychické napätie.

Počas celého vyučovacieho procesu učiteľ dbá na správnu artikuláciu, rytmus reči a na celkový prirodzený hlasový prejav. Príležitostné rozhovory pri spoločenskom styku sú formou tvorenia a rozvíjania reči v prirodzenej alebo učiteľom navodenej situácii. Nacvičujú sa vetné modely, ktoré vyplývajú z rôznych emocionálnych stavov, zážitkov a zo spoločenského styku.

Všetky lexikálne okruhy a témy sa systematicky využívajú na konverzáciu. V rámci vyučovania slovenského jazyka dbáme aj na nácvik hovorových foriem, používaných pri spoločenskom styku – predstavovanie, ospravedlnenie, prosba a pod.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	5. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	2
ŠkVP	6

Maďarský jazyk a literatúra - 6 VH týždenne - 5. ročník	
Jazyková komunikácia	2 VH týždenne
Komunikácia a sloh	1 VH týždenne
Čítanie a literatúra	3 VH týždenne

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie maďarského jazyka a literatúry pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celej výchovy a vzdelávania. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh maďarského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ostatných vyučovacích predmetov. Učebný predmet maďarský jazyk a literatúra má komplexný charakter, pretože zahŕňa jazykovú oblasť (jazykovú a slohovú zložku, písanie) a literárnu oblasť (čítanie a literárnu výchovu).

Cieľom vyučovania maďarského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu a zo žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Vzdelávací obsah maďarského jazyka a literatúry v 1. až 9. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

**JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA
KOMUNIKÁCIA A SLOH
ČÍTANIE A LITERATÚRA**

V 1. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- písanie

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- komunikácia, ústny prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania

- literárna výchova

V 2. až 5. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- písanie

- zvuková rovina jazyka a pravopis

- významová rovina

- tvarová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia

- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, základy čítania s porozumením

- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre

V 6. až 9. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- zvuková rovina jazyka a pravopis

- významová rovina

- tvarová rovina

- skladobná rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia

- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, základy čítania s porozumením, reprodukcia prečítaného textu, verejná prezentácia textu

- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre

Jazyková komunikácia

- Hlavnou úlohou tejto oblasti v 1. až 3. ročníku je rozvíjať reč žiakov, privykáť ich hovoriť spisovným jazykom, učiť ich vyjadrovať sa v krátkych a jednoduchých hovorených prejavoch, vytvárať základné zručnosti čítania a písania.

- Vo 4. až 9. ročníku je cieľom rozvíjať jazykové zručnosti, aby žiaci získali zručnosť vyjadrovať sa jednoducho a súvisle v ústnych a písomných prejavoch primeraných ich rozumových schopnostiam a zručnosť rozumieť takýmto prejavom po obsahovej stránke.

- Dosahuje sa to napodobňovaním a na základe vybraných poznatkov o jazyku a jeho spisovnej podobe. Rozvoj reči sa priamo spája s rozvojom myslenia a poznania.

- Vyučovanie má charakter elementárneho uvedenia do náuky o jazyku a ide v ňom predovšetkým o utváranie jazykových zručností. Žiaci sa oboznamujú so základnými gramatickými pojmami a zároveň si osvojujú aj ďalšie javy pravopisu. Rozširuje sa ich slovná zásoba, spresňuje a aktivizuje sa ich slovník.

Z celkového cieľa jazykového vyučovania vyplývajú tieto úlohy:

- Na základe jazykových a pravopisných vedomostí a zručností zvykať žiakov vyjadrovať sa spisovným jazykom.

- Vypestovať zručnosť vyjadrovať sa jednoducho, jasne a súvisle v hovorených a písomných prejavoch.

- Dať žiakom základné poznatky o zvukovej, významovej, tvarovej a skladobnej rovine jazyka.

- Vypestovať u žiakov návyk spisovnej výslovnosti a návyk dodržiavania správneho dýchania, artikulácie.

- Oboznámiť žiakov s jednoducho, stručne a jasne formulovanými základnými pravidlami pravopisu. Stálym systematickým precvičovaním a opakovaním na konkrétnych

jazykových javoch dosiahnuť ich praktické osvojenie.

- Celým vyučovaním rozvíjať myslenie žiakov, ich rozumové schopnosti.

Písanie

- Cieľom vyučovania písania je naučiť žiakov písať správne tvary písanej abecedy, vypestovať u nich správne zručnosti a návyky písania, dbať o to, aby ich písmo bolo primerané k ich možnostiam úhladné a písomné prejavy vkusne upravené, aby zvládali základné hygienické, pracovné a estetické návyky spojené s písaním. Žiaci sa učia správne používať písmo ako dorozumievací, vyjadrovací, spájací a výrazový prostriedok.

Vyučovanie písania sa uskutočňuje integrovane s ostatnými zložkami jazykového vyučovania.

- Žiaci sa učia nechávať správne medzery medzi slovami v riadku, učia sa kontrolovať svoj písací výkon a dopĺňať diakritické znamienka. Učia sa byť sebakritickí a hodnotiť vlastné písmo: vyhľadať a označiť najvydarenejšie a najmenej vydarené tvary.

- Osobitnú pozornosť treba venovať ľavákovi.

Komunikácia a sloh

- Úlohou tejto oblasti je pestovať u žiakov zručnosť súvisle, usporiadane, jasne a jazykovo správne vyjadrovať myšlienky v ústnych a písomných prejavoch.

- Vyučovanie slohu je úzko späté s ostatnými zložkami maďarského jazyka, najmä s čítaním. Čítaný text poskytuje vhodný materiál na dopĺňanie a rozširovanie slovej zásoby. Obsah čítaného textu sa využíva na ústne aj písomné slohové cvičenia a zároveň je východiskom pre ďalšiu prácu (napr. rozprávanie podľa obrázka, obmeny viet, vystihnutie charakteru konajúcich osôb).

- Hodiny jazykového vyučovania pomáhajú rozvíjať vyjadrovacie schopnosti žiakov tým, že žiaci nielen poznávajú gramatické a lexikálne prostriedky, ale sa ich učia aj prakticky používať. Všetky zložky vyučovacieho predmetu maďarský jazyk a literatúra, aj ostatné predmety, pomáhajú plniť úlohy slohovej výchovy.

- Žiaci na začiatku odpovedajú na otázky učiteľa, neskôr s jeho pomocou tvoria súvislé prejavy na témy, ktoré sú blízke ich záujmom a skúsenostiam. Pritom sa vedú k stále väčšej samostatnosti. Ústne prejavy sú prípravou na písomné prejavy.

- V písaných prejavoch sa postupuje od kolektívne zostavených celkov k reprodukcii podľa osnovy, k samostatným krátkym správam, opisom a formám spoločenského styku.

- Vo všetkých prejavoch sa uplatňuje princíp úzkeho spojenia školy so životom. Vhodná motivácia je dôležitým predpokladom dobrých výsledkov vo výcviku ústneho a písomného vyjadrovania.

Čítanie a literatúra

- V čítaní a literárnej výchove sa prehľbuje a zdokonaľuje zručnosť čítať nahlas, s dôrazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov. Táto zručnosť sa má stať pre všetkých žiakov nástrojom ďalšieho vzdelávania vo všetkých predmetoch aj vo voľnom čase mimo školy. Osobitnú pozornosť treba venovať deťom s poruchami čítania.

Cieľom literárnej výchovy je

- Vychovať pozorného detského poslucháča a čitateľa prostredníctvom umeleckých diel detskej literatúry a prispievať k rozvoju osobnosti postihnutého dieťaťa.
- Oboznámiť žiakov s niektorými literárnymi druhmi (prózou, poéziou, rozprávkou, povest'ou, bájkou, poviedkou, drámou) a s dielami našich významných umelcov.
- Utvárať ich estetické názory a vkus.
- Pôsobiť na kultúru ich vyjadrovania.

CIELE

- Vyjadrovať sa jednoducho, jasne a súvisle v hovorených a písomných prejavoch primeraných rozumovým schopnostiam žiakov,
- rozumieť takýmto prejavom po obsahovej stránke napodobňovaním a na základe vybraných poznatkov o jazyku,
- dať žiakom základné poznatky o zvukovej, významovej, tvarovej a skladobnej rovine jazyka,
- oboznámiť žiakov s niektorými jednoducho, stručne a jasne formulovanými základnými pravidlami pravopisu,
- písať správne tvary písanej abecedy, vypestovať u žiakov správne zručnosti a návyky písania, dbať o to, aby ich písmo bolo primerané k ich možnostiam úhladné a písomné prejavy vkusne upravené,
- čítať nahlas s dôrazom na porozumenie primerane náročných textov s uplatnením návykov správneho dýchania, artikulácie, správnej výslovnosti a prirodzenej intonácie,
- oboznámiť žiakov s niektorými literárnymi druhmi,
- rozširovať slovnú zásobu žiakov,
- vychovať z väčšiny žiakov čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Pravopis dlhých samohlások a spoluhlások.

Pravopis dlhých spoluhlások (cs, gy, ly, ny, sz, ty, zs).

Slovesá zakončené na -t, -d; (uplatňovanie etymologického princípu v odchýlkach od výslovnosti: épít, építesz, építs; ad, adsz, adj a pod.) – pravopis.

Pravopis spodobovania v písaní v slovách zakončených na prípony -val, -vel (slová typu: kenyérrel, füzettel a pod.).

Rozdeľovanie jednoduchých slov na základe slabičného princípu.

Rozdeľovania slov typu: ki-esik, er-di, kert-ben, any-nyi.

Poznávanie slovies v prítomnom a minulom čase (v oznamovacom spôsobe).

Pravopis slovies v minulom čase.

Osobné zámená v súvislosti s časovaním slovies.

Postupné poznávanie pojmov: slovotvorný základ a prípony.

Písanie

Zdokonaľovanie rukopisu so zreteľom na individuálne potreby žiakov (v spojení s jazykovým vyučovaním).

Dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma.

Postupné zvyšovanie rýchlosti písania.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Ústne tvorenie viet s danými slovami.

Písomné dopĺňanie a obmieňanie viet – výber vhodných výrazov, používanie rovnoznačných slov (synonymá).

Tvorenie a rozprávanie jednoduchých krátkych textov.

Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov aj vlastnej činnosti a vyjadrovanie sa o nich.

Rozprávanie podľa obrázkov, vlastných skúseností a čítankových textov pomocou otázok.

Tvorenie otázok k jednoduchým, krátkym textom.

Reprodukcia krátkych textov.

Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov a na základe vlastných zážitkov pomocou jednoduchej osnovy (s pomocou učiteľa, neskôr za spolupráce všetkých žiakov).

Nácvik ústneho prejavu - opis spolužiaka, predmetov, obrázkov.

Vyžiadanie a podávanie stručných informácií (simulovanie situácií: privítať návštevu a rozlúčiť sa s ňou; blahoželať k narodeninám, k Novému roku, Dňu matiek a pod. – ústne).
Napísanie pohľadnice (úprava – adresa, dátum, oslovenie, pozdrav/blahoželanie, podpis).

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie primerane náročných textov, správne a s porozumením.

Rozvíjanie a uplatnenie návykov správneho dýchania, artikulácie, správnej výslovnosti a uplatnenie prirodzenej intonácie.

Nácvik plynulého čítania súvetí a správnej intonácie jednoduchých textov.

Sústredenie sa na významovú stránku viet a odsekov a na porozumenie obsahu textu.

Správne tvorenie viet voľbou vhodných výrazov.

Dokázať odpovedať na otázky z prečítaného textu.

S pomocou učiteľa jednoducho reprodukovat obsah.

Literárna výchova

Vnímanie literárnych textov počúvaním, hlasným čítaním.

Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.

Vymenovanie postáv z prečítanej rozprávky, príbehu (určiť hlavnú postavu).

Dramatizácia rozprávky alebo poviedky (s pomocou učiteľa).

Rozlišovanie reálneho a nereálneho (rozprávkového) prostredia.

Poznať a vysvetliť pojmy v praktických činnostiach (bez ich definovania): povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, básnik, časopis.

PROCES

Jazyková komunikácia

Jazykové vyučovanie v 5. ročníku pozostáva z aktivizácie poznatkov zo 4. ročníka, hláskovania, pravopisu a výslovnosti, z tvaroslovia a zo súhrnného opakovania. Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia.

Písanie

Zvyšuje sa dôraz na plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu), so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu. Priemerná veľkosť písmen strednej výšky je 3 – 4 mm, hornej a dolnej dĺžky 6 – 8 mm.

Komunikácia a sloh

V rámci tejto oblasti sa žiaci cvičia v pozorovaní, pozorované predmety a javy pomenúvajú a jednoducho sa o nich vyjadrujú. Výcvik v súvislých prejavoch pozostáva z nasledujúcich zložiek: odpovede na otázky, reprodukcia, rozprávanie, opis a formy spoločenského styku.

Čítanie a literatúra

Žiaci sa s literárnymi textami oboznamujú hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo zvukovej nahrávky textu. Pri práci s textom sa učia vnímať a chápať ilustrácie ukážok v čítanke, ilustrácie v literatúre pre deti a mládež, v časopisoch pre deti a rozumieť im. Počas vyučovania sa žiaci vhodne motivujú k mimočítankovému čítaniu.

Literatúra odporúčaná na čítanie v 5. ročníku ukazuje krásu sveta, prírody a ľudí.

V slovenských a maďarských ľudových rozprávkach sa žiaci oboznamujú s typom národného rozprávkového hrdinu, čítaním moderných rozprávok o zvieratkách si rozvíjajú vzťah k prírode, pri čítaní poviedok o deťoch získavajú poznatky o živote detí v minulosti a v súčasnosti. Pri čítaní poviedok zo súčasnosti poznávajú vzťahy k rodine, v detskom a školskom kolektíve a prebúdzať sa ich city priateľstva k osobám vo svojom okolí, k deťom vo všetkých krajinách a k dospelým ľuďom na celom svete. Cieľom je, aby žiaci pochopili, že dobré a hodnotné ľudské vzťahy vznikajú na báze vzájomného pochopenia a tolerancie.

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

Poézia – výber z tvorby maďarských básnikov: Petőfi Sándor, József Attila, Weöres Sándor, Zelk Zoltán, Nemes Nagy Ágnes a iní.

Prozaická tvorba – výber z tvorby maďarských a slovenských spisovateľov: Benedek Elek, Gárdonyi Géza, Móricz Zsigmond, Móra Ferenc, Janikovszky Éva, Lázár Ervin, Fekete István, Rudo Moric a iní.

a) Rozprávky a povesti (maďarské a slovenské ľudové rozprávky a povesti)

b) Poviedky o deťoch, zvieratkách

Náučná literatúra: Ablak –Zsiráf obrázkový detský lexikón, Búvárzsebkönyvek atď.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vlastiveda

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vlastiveda	5. ročník
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vlastiveda je integrovaný predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, prostredníctvom ktorého žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku., a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov.

Obsah predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode z prostredia miestnej krajiny.

Obsah predmetu vlastivedy vytvára vzťah k miestu, kde žiaci žijú. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia.

Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí.

Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomínáme priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

CIELE

- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientovať sa vo veku osôb,
- starať sa primeraným spôsobom o domácnosť,
- orientovať sa na mape v miestnej krajine,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije,
- oboznámiť sa so životom ľudí v dávnej minulosti,
- získať základné poznatky o živej a neživej prírode.

OBSAH

Život v rodine

Vzťahy v rodine.

Deľba práce.

Rodičia a deti.

Úcta k starobe.

Povinnosti a práva členov rodiny.

Rodisko a bydlisko.

Vybavenie domácnosti

– jednoduché stroje a prístroje v domácnosti, používanie výtahu, plynového variča, telefónu, elektrických spotrebičov,

– bezpečnosť v domácnosti, možnosti vzniku a šírenia požiaru, predchádzanie požiaru, nebezpečenstvo požiaru v byte, v budove, privolanie požiarnikov.

Orientácia na mape a v regióne

Orientácia v obci – ulice, ich názvy, križovatky, význam orientačných tabúl.

Dopravné značky, správanie sa chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.

Poznávanie obce a okolitej krajiny, dominantné prvky obce, pamätihodnosti, významné objekty, inštitúcie a zariadenia - obchod, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia.

Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania.

Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie.

Krajina – mestská, vidiecka, zalesnená, nezalesnená, poľnohospodárska, priemyselná.

Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu.

Priemysel a poľnohospodárstvo v regióne.

Dopravné spojenie v regióne – cesty, železnice, vodné cesty, letiská.

Orientácia na mape

Mapa – farby na mape, značky, turistická mapa, automapa.

Orientácia na mape regiónu.

Určovanie hlavných svetových strán (podľa slnka, kompasu).

Slovenská republika

Mapa SR.

Poloha.

Hlavné mesto – Bratislava.

Hranice štátu. Susedné štáty – ukázať a vymenovať podľa mapy.

Naše mesto, obec na mape, poloha.

Život ľudí v dávnej minulosti

Život ľudí v najstaršej minulosti, spôsob ich života.

Zberači a lovci, lovci mamutov, prví roľníci.

Živá príroda

Hlavné znaky života.

Rozdelenie živej prírody: živočíchy a rastliny.

Živočíchy

Cicavce – životné prostredie cicavcov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: mačka, tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna, význam a ochrana cicavcov.

Vtáky – životné prostredie vtákov, charakteristické znaky; hlavní predstaviteľ: holub, ostatní predstavitelia: hus, kura, lastovička, sova, význam a ochrana vtákov.

Plazy – životné prostredie plazov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: jašterica, vretenica, ostatní predstavitelia: užovka, význam a ochrana plazov.

Obojživelníky – životné prostredie obojživelníkov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: žaba, skokan zelený, ostatní predstavitelia: ropucha, rosnička, význam a ochrana obojživelníkov.

Ryby – životné prostredie rýb, charakteristické znaky; hlavní predstaviteľ: kapor, ostatní predstavitelia: štika, sardinka; význam a ochrana rýb.

Rastliny

Spoločné znaky rastlín a živočíchov.

Charakteristické znaky rastlín.

Rozdelenie rastlín – *dreviny, byliny*.

Dreviny: strom, ker; ihličnaté stromy – smrek; listnaté stromy – dub, čerešňa; ker – ríbezľa.

Byliny: púpava, pšenica, zemiak, pelargónia.

Význam a ochrana rastlín.

Neživá príroda

Vzduch, voda, nerasty, horniny.

Voda

V prírode a v živote človeka – kolobeh vody v prírode, povrchová a spodná voda, ochrana vôd, úprava vody a jej čistenie, minerálna voda a kúpele.

Vzduch

Význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.

Pôda

Význam pôdy, typy pôd.

Starostlivosť o pôdu - kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvodňovanie, vplyv vonkajších činiteľov na pôdu, ochrana pôd.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Etická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Etická výchova	5. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov

k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

CIELE

- získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učiť sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

OBSAH

Úvodná hodina

Oboznámenie žiakov s obsahom predmetu etická výchova.

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca

Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.

Zrakový kontakt

Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod. Snažíme sa odstrániť ľahostajný výraz tváre.

Úsmev

Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať, upozorniť niekoho a pod.).

Pozdrav

Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev.

Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky. Oboznámenie sa so spoločenskými pravidlami pri podaní ruky – kto prvý podáva ruku, v pri akých príležitostiach sa podáva ruka a pod.

Otázka a prosba

Osvojiť si základné prvky komunikácie.

Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí.

Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponižovania seba samého.

Pod'akovanie a ospravedlnenie

Osvojiť si základné prvky komunikácie. Pod'akovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby.

Rozhovor

Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania – orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.

Počúvanie

Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozerat' striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).

Pravda a lož

Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe.

Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.

Pozitívne sebahodnotenie

Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky.

Sebaovládanie. Modelové situácie na sebaovládanie.

Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Poznať svoje slabé a silné stránky

Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebapoznávanie, ochota nechať sa poznať.

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach.

Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie. Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých.

Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“

Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus, xenofóbia). Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

IV. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

Tvorivé myslenie žiakov

Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Riešenie problémov

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov..

V. Etické aspekty ochrany prírody

Životné prostredie

Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.).

POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.

LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. - KRIŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.

LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.

LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III. K predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1995.

ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Poctus Istropolitana, 1992.

JOYEUX, H.: *Přichází puberta. Sexuální výchova od 10 do 13 let*. Praha: Portál, 1994.

Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	5. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

Matematika - 4 VH týždenne - 5. ročník	
Aritmetika	3 VH týždenne
Geometria	1 VH týždenne

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej základnej škole je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole.

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru. Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia

úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

CIELE

- opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť sčítavať a odčítavať prirodzené čísla písomne, v obore do 100,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000,
- vedieť sčítavať a odčítavať prirodzené čísla v obore do 1000 spamäti a písomne,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60,
- vedieť merať a rýsovať úsečky danej dĺžky,
- vedieť používať jednotky dĺžky: m, dm, cm,
- pracovať s kružidlom.

OBSAH

ARITMETIKA

Sčítovanie a odčítovanie prirodzených čísel písomne v obore do 100

1. Sčítovanie a odčítovanie dvojčiferných čísel bez prechodu cez základ.

Príklady typu:

$$\begin{array}{r} 34 \\ + 23 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} 57 \\ - 34 \\ \hline \end{array}$$

Sčítovanie a odčítovanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ.

Príklady typu:

$$\begin{array}{r} 47 \\ \underline{35} \end{array} \qquad \begin{array}{r} 82 \\ \underline{- 35} \end{array}$$

2. Riešenie slovných úloh.

Nový typ: o **n** viac, o **n** menej.

Prirodzené čísla v obore do 1000

Počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísel 10, 100.

Čítanie a písanie číslíc.

Rád čísel tisícky, stovky, desiatky, jednotky.

Usporiadanie čísel, číselná os.

Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >.

Riešenie jednoduchých nerovníc postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítovanie a odčítovanie prirodzených čísel do 1000 spamäti a písomne

1. Sčítovanie a odčítovanie násobkov 100. Príklady typu: $300 + 400$, $700 - 400$.

2. Pričítovanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100.

Príklady typu: $300 + 4$, $300 + 34$.

3. Odčítovanie jednociferných a dvojciferných čísel od násobkov 100.

Príklady typu: $304 - 4$, $334 - 34$.

4. Ostatné príklady sčítovania a odčítovania v obore do 1000 bez prechodu cez základ.

Príklady typu: $532 + 4$, $648 - 40$.

5. Precvičovanie a upevňovanie sčítovania a odčítovania v obore do 1000.

Vzťah: o **n** viac, o **n** menej,

Riešenie slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore násobiliek

1. Opakovanie a prehĺbenie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.

2. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60.

Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60.

Násobilka číslom 4, 5, 6 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

1. Jednotka dĺžky, meradlo, dĺžka úsečky.
2. Jednotka dĺžky dm, m.
  - jednotka dĺžky – dm,
  - meradlo s decimetrovou stupnicou,
  - jednotka dĺžky – m,
  - meradlo s metrovou stupnicou,
  - premieňanie jednotiek (m – dm, m – cm, dm – cm).
3. Meranie dĺžky úsečky, rysovanie úsečky danej dĺžky,
  - meranie dĺžky úsečky s presnosťou na cm, dm,
  - rysovanie úsečiek danej dĺžky,
  - vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m.
4. Súčet dĺžok úsečiek – numericky.
Rozdiel dĺžok úsečiek – numericky.
5. Práca s kružidlom. Rysovanie kružnice (stred, polomer).

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Informatická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Informatická výchova	5. ročník
ŠVP	0,5
Voliteľné hodiny	0,5
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet informatická výchova má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakom s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Cieľom informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

Cieľom predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy.

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy

Informácie okolo nás

Komunikácia prostredníctvom IKT

Postupy, riešenie problémov

Princípy fungovania IKT

Informačná spoločnosť

Informácie okolo nás - žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí.

Komunikácia prostredníctvom IKT - sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Postupy, riešenie problémov - žiaci sa zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako program, programovanie.

Princípy fungovania IKT - sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súborami a priečkami.

Informačná spoločnosť - tematický okruh sa zaoberá s etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Žiaci by mali sa oboznámiť s ukázkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

CIELE

- samostatne/s pomocou zapnúť a vypnúť počítač,
- samostatne/s pomocou pracovať s myšou,
- samostatne/s pomocou pracovať s klávesnicou,
- samostatne/s pomocou správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač,
- e-mailly posilať a prijať,
- používať jednoduché zásady písania e-mailov,
- rozpoznať vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné, náučné, je oboznámený s negatívnym vplyvom stránok, propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

OBSAH

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom

Vedieť z akých základných častí sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš).

Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.

Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).

Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka).

Dodržiavanie základných zásad písania textu.

Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár

Oboznámenie sa s pojmami – e-mail, poštový program, e-mailová adresa.

Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).

Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov).

E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adresy, využitie adresára),

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Oboznámenie sa s pojmami – www, webový prehliadač, webová stránka.

Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.

Detské webové stránky (rozprávky, obrázky).

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica

Funkcie vybraných klávesov.

Tlačiareň

Funkcia tlačiarne.

CD

Spúšťanie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Edukačné programy, komunikácia. - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov

pre rôzne predmety.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

Využitie softvéru v školských podmienkach

Spustenie didaktických hier pre deti a mládež Terasoft Detský kútik 1-5

Matematika logické úlohy a hádanky

Spustenie programu Výučbové pexesá

Použitie softvéru Dys Com program pre deti so špeciálnymi potrebami

Práca s Powerpointom hľadanie a ukladanie obrázkov do prezentácie

Použitie Terasoftu Prírodoveda,

Svet hmyzu

Staň sa svetobežníkom

Ako veci pracujú

- hygiena pri práci s počítačom
- informačná spoločnosť
- licencie programov – freeware, právna ochrana
- kriminalita – zneužívanie údajov, prienik cez ochranu systému
- vírusy – etika, ochrana
- IT vo vyučovaní a vzdelávaní postihnutých detí a dospelých

Výber poznatkov je vymedzený tak, aby sa žiaci oboznámili so základnými pojmami informatickej vedy pretransformovanými do didaktického systému a oboznámili sa s prácou na počítači.

Obsah je členený do piatich logických celkov, ktoré nepredstavujú oddelené tematické celky. V rámci celku sú vymenované podtémy. Podtémy týchto celkov možno chápať ako alternatívy. Vybrané podtémy rôznych celkov je potrebné prepojiť do integrovaného celku. Dve podtémy z každého celku tvoria základné učivo. Učiteľ si ich vyberie podľa možnosti technického vybavenia školy a zamerania žiakov. Je nevyhnutné využívať medzipredmetové vzťahy formou projektov.

- sa naučili rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo infromatických produktov, systémov a aplikácií (aby chápali, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopili sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	5. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne. Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce.

Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpano, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni. Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných

prac. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

CIELE

- Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- rozvíjať estetické cítenie,
- aktívne využívať voľný čas,
- vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach,
- upevňovať pravidlá správneho stolovania,
- rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehľbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Pravidelne si čistiť zuby.

Obviazať poranenie na ruke alebo na nohe.

Stolovanie

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Poučiť o výrobe papiera, o závislosti kvality papiera od použitého výrobného materiálu.

Jednoduchšie kartonážne práce. Papier a kartón merať, strihať, rezať, narezávať podľa pravítka, ohýbať, prebíjať,...

Zhotovovať zložitejšie skladačky, vytvárať priestorové kužeľovité figúrky a papierové plastiky.

Zošívať listy osmičkovým a dvojslučkovým stehom. Vlepovať vložky do mäkkých obalov bez orezania.

Modelovanie

Opakovať zručnosti z predchádzajúcich ročníkov, používať formičky a profilové šablóny, farbiť a lakovať výrobky. Pracovať s pilinovou kašou. Oboznamovať sa s vlastnosťami rozličných modelovacích materiálov a porovnávať rozdiely medzi nimi.

Montážne a demontážne práce

Zostavovať zložitejšie modely (aj pohybové) z konštrukčnej stavebnice z plastu aj z kovovej stavebnice. Zostavovať priestorové modely z kartónových vystrihovačiek.

Práca s drevom

Poznať názvy pracovných nástrojov a ich funkciu.

Oboznámiť sa so štruktúrou dreva, posúdiť podľa štruktúry dreva ako sa dá deliť, rezať, štiepať. Rozoznať mäkké a tvrdé drevo.

Mäkké drevo merať, upínať, rezať, orezávať, hladiť, vŕtať, spájať klineciami, moriť. Vyťahovať zatlčené klinec.

Oboznámiť sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva.

Práce s kovom

Zdokonaliť sa v osvojených technikách z predchádzajúceho ročníka. Vytvárať meandre z drôtu podľa nákresu v skutočnej veľkosti, figúrky z drôtu a nastrihaných plechových pásov.

Práce z kože alebo koženky

Pokračovať v jednoduchých prácach z kože alebo koženky. Vystrihovať, vysekávať, rezať materiál podľa kovového pravítka, zošívať.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí učiteľ.

Pestovateľské práce

Ošetrovať izbové rastliny - umývať rastlinu, čistiť črepník, odstraňovať plesň a mach.

Oboznámiť sa so zásadami správneho zalievania.

Pracovať s kľúčidlom. Pozorovať klíčenie obilnín.

Okopaniny. Oboznámiť sa s významom okopanín, najmä s druhmi, ktoré rastú v mieste školy.

Pestovať zemiaky - pripraviť pozemok, pripraviť sadivo, sadiť, ošetrovať (kypriť, plieť, okopávať, obhŕňať, ochraňovať pred škodcami a burinou).

Pestovať strukoviny (hrach, fazuľu, šošovicu).

Oboznámiť sa s hlavnými druhmi burín, poznať ich škodlivosť a zásady boja proti nim.

Založiť herbár, ukladať kvety a listy poznávaných rastlín. Siat' semená kvetín do debničiek.

Presádzať kvetiny. Starat' sa o okrasné kry.

Práce v domácnosti

Hygiena domácnosti.

Umývať a udržiavať rôzne druhy podlahových krytín. Vysávať.

Príprava pokrmov

Urobiť jednoduchý nákup.

Pripraviť raňajky - vajíčko na mäkko, na tvrdo, miešané.

Pripraviť polievku zeleninovú, zemiakovú.

Čistiť zeleninu a zemiaky.

Šitie

Zvládnuť základné stehy (vrátane jednoslučkového stehu).

Prišívanie rozličných gombíkov, spínačiek, háčikov.

Plátať a vykonávať jednoduché opravy odevov.

Háčkovanie.

Háčkovať retiazku, krátky stĺpik, dlhý stĺpik.

PROCES

Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Pozor na zranenie pri práci s pílkou, nožom a plechovými pásmi.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	5. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzenie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka.

Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných

činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

CIELE

- Získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať.
- Rozširovať používanie farebnej škály miešaním základných farieb a učiť žiakov paletu farieb v jednotlivých oblastiach obsahu výtvarnej výchovy vhodne používať.
- Zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a naučiť žiakov uplatniť ju v kompozíciách tematických prác (dynamická, statická kompozícia).

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov a skúseností - z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostriedku a pod..

Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov.

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby, pozorovania prírodnín vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Upozorňujeme na proporcionálne vzťahy jednotlivých častí k celku, šírky k výške a pod.

Žiakov učíme využívať kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb.

Výtvarné techniky: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika.

Výtvarné materiály: tuš, rudka, mäkká ceruzka, akvarel, tempera, fixky, farebný papier, časopisy, textil a iné.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V kompozíciách vychádzame z osvojených základných poznatkov z predošlého ročníka.

Odporúčame realizovať rastlinný, vecný, figuratívny i geometrický dekoratívny motív.

Používať šablónu, ktorú učíme zhotovovať samostatne. Využívať pritom zjednodušené štylizované tvary. Dbáť na vhodnú jednoduchú farebnú kombináciu. Opäť uplatňovať kontrast tmavých, svetlých, teplých a studených farieb.

Maľba (akvarel), kombinované techniky - modrotlač (odkrývacia technika, vosková rezerva), batika.

V priestorovom vytváraní uplatňujeme a dopĺňame poznatky a výtvarné zručnosti z

predošlého ročníka. Modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov. Námety volíme analogicky s oblasťou - výtvarné osvojovanie skutočnosti.

Modelovanie (hlina, sadra, plastelína, modurit), kaširovanie (noviny, papierová buničina, škrob, voda).

Plastiky z rôzneho materiálu (látka, farebný papier, kartónové škatuľky, prírodniny, drevo ...).

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí.

Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.

PROCES

Postupne dopĺňame vedomosti žiakov v oblasti výtvarného umenia - maliarstva, sochárstva, architektúry, užitého umenia. Vychádzame z regionálnych možností.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	5. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov,

bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov.

Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

CIELE

- Prehlbovať záujem o hudbu,
- rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- rozlišovať sluchom jednotlivé hudobné nástroje v skladbe.

OBSAH

Učenie sa piesní – Iglíce szívem, Csipkefa bimbója, Fúkaj, fúkaj vetričku, Láttál-e már valaha, Ó-ó-ó, Hull a szilva, Kukulienka, kde si bola, Gábor Áron rézágyúja, Kis kece lányom, Moje milé, premilené, Zöld erdőben a tücsök, Én elmentem a vásárra, Hej, Dunáról fúj a szél

Počúvanie skladieb – Szlovák himnusz, Letňan: Zázračná muzika, Prokofjev: Péter és a farkas, Trojan: Csibe és az elefánt, Erkel: Hunyadi László – Palotás, Kodály: Tóborzó, Javor, javor, vysoký si, Mozart: Török induló, cigánydalok – tájegységre jellemzően

Hudobno - pohybové hry: Én elmentem a vásárra, ľudové hry a tance typické pre náš región

PROCES

V 5. ročníku žiaci spevom a nástrojovou hrou uskutočňujú rytmickú a melodickú hru na ozvenu a hudobný dialóg. Hru na rytmickú ozvenu sprevádzajú pohybom a hrou na telo. Rytmizujú texty rečovaniiek a vyčítaniiek, spievajú ich ako popevky na 2 - 3 tónoch.

Žiaci vnímajú 4-taktovú inštrumentálnu a vokálnu melódiu. Zrakom a sluchom sledujú jej pohyb v jednoduchom notovom zápise. Všímajú si, či sledovaná melódia je smutná, veselá, žartovná, rázna, slávnostná a pod. V inštrumentálnych skladbách rozlišujú hru rozličných hudobných nástrojov.

Žiakov usmerňujeme k intonačne čistému spevu piesní interpretovaných rytmicky správne, v ucelených speváckych frázach, s mäkkým nasadením tónu a jednoduchým odstupňovaním dynamiky (slabo - silno). Spev žiakov zjednocujeme podľa taktovacích pohybov učiteľa, najmä na nástup a ukončenie. K piesňam vytvárajú žiaci jednoduché nástrojové a pohybové sprievody.

V skladbách na počúvanie žiaci sluchom rozoznávajú hru rozličných hudobných nástrojov (napr. flauty, klarinetu, lesného rohu), hru dychového orchestra a cimbalovej hudby.

Pohybom stvárnajú najznámejšie ľudové tance (napr. karička, čardáš, odzemok).

Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	5. ročník
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná výchova v špeciálnej základnej školy sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy, zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná výchova, odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

CIELE

- osvojiť si telesné cvičenia, základné pravidlá a organizáciu športových hier,
- upevniť zmysel pre kolektív, spoluprácu a vzájomnú pomoc,
- osvojiť si základy techniky a taktiky používaných cvičení,
- osvojiť si znalosť pravidiel, pasívnu znalosť základov odbornej terminológie,
- získať elementárne zručnosti k účinnému poskytovaniu prvej pomoci, záchrany a pomoci pri cvičení a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Postoje.
- Obraty na mieste.
- Nástupové tvary družstva.
- Pochodové tvary družstva.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Zásady správneho držania tela.
- Zásady správnej techniky pohybov švihových, vodených hmitov a výdrží.
- Cvičenia bez náčinia, s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými činkami (500 g), s krátkym švihadlom, so švédskou lavičkou, cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m).
- Rýchly beh na vzdialenosť 60 m.
- Beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min. prekážková dráha.

Drobné a prípravné pohybové hry

- Základné pravidlá pohybových hier.
- Zásady úrazovej zábrany.
- Drobné pohybové hry - bežecké, skokanské, loptové, štafetové, hry s náčiním, bez náčinia, prekážkové hry.
- Prípravné pohybové hry - gymnastické, atletické, hravé.

Športová gymnastika

- Zásady organizácie práce a bezpečného cvičenia.
- Zásady pre poskytovanie pomoci a záchrany.

Akrobacia

- Kotúľ vpred, vzad.
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Stoj na lopatkách.
- Stoj na rukách pri opore.
- Premet stranou (vľavo, vpravo).
- Skoky na mieste.
- Skoky z miesta.
- Preskoky (s použitím pružného mostíka alebo trampolíny).
- Nácvik odrazu.
- Skok jednoduchý.
- Roznožka.
- Výskok do vzporu drepmo na debne.

Trampolína

- Cvičenie obratnosti a rovnováhy.
- Výskoky.
- Zoskoky.

Kladina - výška 1 m

- Chôdza.
- So sprievodným pohybom paží, s obratmi.
- Rovnovážne polohy v postojoch.
- Zoskoky - priamy a prehnutý.

Rytmická gymnastika

- Technika cvičenia základných pohybov.
- Chôdza, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty, ktoré sú primerané pohybovej vyspelosti žiakov.
- Technika cvičenia z hľadiska princípov správneho držania tela.
- Osvojenie tanečného kroku polky, valčika.

Atletika

- Bežecká technika.
- Nízky a polovysoký štart.
- Beh na 60 m.
- Skok do diaľky, do výšky.
- Hod loptičkou 150 g (do diaľky, na cieľ).
- Hod granátom 350 g (do diaľky a na cieľ).

Športové hry

Futbal - pasívna znalosť pravidiel a terminológie, pohybové činnosti

- Prihrávky vnútornou stranou nohy, vnútorným členkom a priehlavkom aj v pohybe vo dvojiciach, ľavou aj pravou nohou.
- Vhadzovanie lopty.
- Strelba z miesta a po vedení lopty - ľavou aj pravou nohou.
- Vedenie lopty priamym smerom, zastavenie lopty zašliapnutím.
- Chytanie lopty v základnom postoji.

Pohybové činnosti

- Prihrávka - vrchná, jednoruč, obojruč, trčením z miesta, na stojaceho alebo bežiaceho spoluhráča.
- Strelba z krátkej vzdialenosti jednoruč, obojruč z miesta.

Prehadzovaná, vybíjaná

Cvičenia v prírode

Špecifické poznatky

- Ochrana a tvorba životného prostredia.
- Zásady bezpečnosti pri turistike.

Pohybové činnosti

- Chôdza a beh v teréne.
- Dĺžka trasy 4 km.
- S prekonávaním nízkych terénnych prekážok.
- Lezenie, podliezanie, preliezanie.
- Zdolávanie prírodných a umelých prekážok šplhaním, rúčkovaním, preliezaním, preskakovaním.
- Cvičenie rovnováhy na prírodných a umelých prekážkach zmenou polohy tela,

chôdzou s obratmi, vyhýbaním vo dvojiciach, nosením (hádzaním a chytaním predmetov).

- Dvíhanie a nosenie predmetov (využívať kamene, polená).
- Hádzanie a vrhanie predmetov do diaľky, do výšky, na cieľ.
- Preťahovanie a pretláčanie v dvojiciach, trojiciach, skupinách.

Praktické precvičovanie odbornotechnických vedomostí a zručností z turistiky

- Odhad vzdialenosti (do 100 m) a výšok do 10 m.
- Ochrana životného prostredia.

Praktické precvičovanie prvej pomoci

- Ošetrovanie povrchového zranenia.

Praktické precvičovanie vedomostí a zručností z dopravnej výchovy

- Dopravné značky, riešenie dopravných situácií pri presune a na stanovištiach.

Obsah vzdelávania

**pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho
postihnutia**

s vyučovacím jazykom maďarským

6. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Slovenský jazyk a literatúra	6. ročník
ŠVP	3,5
Voliteľné hodiny	0,5
ŠkVP	4

Slovenský jazyk a literatúra - 4 VH týždenne – 6. ročník	
Jazyková komunikácia	1 VH týždenne
Komunikácia a sloh	1 VH týždenne
Čítanie a literatúra	2 VH týždenne

CIELE

- Rozumieť učiteľovým pokynom a krátkemu súvislému prejavu v slovenskom jazyku,
- vedieť čítať a písať písmena slovenskej abecedy vo vetách, krátkych textoch,
- vedieť čítať krátke, jednoduché vety s porozumením,
- vyjadrovať sa v krátkych rečových prejavoch v jednoduchých vetách,
- rozvíjať komunikačne zručnosti.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Rozumieť učiteľovým pokynom.

Rozumieť krátkemu súvislému prejavu a dialógu (6 - 7 viet) predneseného priamo alebo zo zvukovej nahrávky pozostávajúceho zo známych slov, pri súbežnom sledovaní ilustrácie.

Čítanie

Nácvik správneho čítania písmen, slabík, ktoré obsahujú písmena odlišne od maďarských písmen.

Nácvik správneho čítania slov so spodobovaním.

Postupne zdokonaľovanie techniky čítania slov, slovných spojení a vetných štruktúr so správnou intonáciou.

Porozumenie obsahu prečítaného textu (s pomocou učiteľa).

Nácvik reprodukovania jednoduchých textov.

Nácvik čítania krátkych textov s porozumením.

Ústny a písomný prejav

Samostatne tvoriť jednoduché vety.

Nácvik vyjadrovania sa v krátkych jednoduchých vetách.

Tvorenie otázok (s pomocou učiteľa).

Tvorenie jednoduchých odpovedí na otázky (s pomocou učiteľa).

Rozvíjanie slovnej zásoby.

Reprodukovanie jednoduchých, krátkych textov pomocou osvojených slov a slovných spojení.

Opis deja a jednoduchých predmetov podľa obrázkov, pomocou otázok.

Odpisovanie rôznych primerane náročných textov v slovenskom jazyku.

Základné gramatické učivo

Slovenska abeceda; samohlásky (krátke, dlhé), dvojhásky, spoluhlásky (tvrdé, mäkké, obojaké), nácvik mäkkých a tvrdých slabík – opakovanie.

Rozlišovanie viet (oznamovacia, rozkazovacia, opytovacia) – opakovanie.

Základné číslovky – opakovanie.

Podstatné mena – vlastne, všeobecne; mužský, ženský a stredný rod.

Slovesa – prítomný, minulý, budúci čas.

Prídavné mena – mužský, ženský a stredný rod.

Zámená – osobne zámená; ukazovacie zámená – ten, ta, to.

Tematické zameranie rozvoja komunikačných schopností

Rodina a bývanie (byt – izby, kuchyňa, kúpeľňa).

Škola (začiatok a koniec školského roka, vysvedčenie, cestujeme na prázdniny, okolie školy, budova školy, trieda, rozvrh hodín).

Príroda (jar – jar v prírode, jarne kvety; jeseň – jesenná prechádzka, zber úrody; zima – vianočne blahoželanie, vianočne sviatky, Nový rok, zimné prázdniny).

Kalendár (ročne obdobia, mesiace, dni, týždne).

Čas (hodiny, minúty, určovanie času).

Svetové strany (východ, sever, západ, juh).

Cestovanie, doprava (na železničnej stanici, na križovatke).

Obchod, nakupovanie (napr. v obchodnom dome, nakupovanie rôznych druhov tovarov).

Zdravie a choroba (návšteva u lekára, ľudské telo – časti ľudského tela).

Zamestnania (poznávania rôznych zamestnaní).

Stravovanie (doma, v školskej jedálni, v reštaurácii – pravidlá stolovania a správania sa).

PROCES

Rozvíjať komunikačne zručnosti žiakov, aby žiaci vedeli samostatne odpovedať na otázky, samostatne tvoriť otázky, aplikovať osvojene rečové zručnosti v štandardných komunikačných situáciách, správne a aktívne využívať osvojenú slovnú zásobu. Rozširuje sa slovná zásoba, žiaci presnejšie rozlišujú význam slov. Učia sa zvoliť správny výraz a správne tvoriť vety. Začínajú sa aktivizovať náročnejšie druhy rečovej činnosti pomocou cvičení, ktoré majú tvorivý charakter a vyžadujú určitú samostatnosť. Žiaci nacvičujú plynule čítanie. V jazykových častiach sa zoznamujú s osobitosťami podstatných mien, slovíčok, prídavných mien a zámen (osobných, ukazovacích, prívlastňovacích). Napredovanie v poznávaní gramatických javov a závislosti sa podriaďuje rozvoju rečovej činnosti.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	6. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	5

Maďarský jazyk a literatúra - 5 VH týždenne - 6. ročník	
Jazyková komunikácia	1 VH týždenne
Komunikácia a sloh	1 VH týždenne
Čítanie a literatúra	3 VH týždenne

CIELE

- Dať žiakom základne poznatky o zvukovej, významovej a tvarovej rovine jazyka,
- oboznámiť žiakov s niektorými jednoducho formulovanými základnými pravidlami pravopisu,
- naučiť sa maďarskú abecedu a uvedomovať si význam jej praktickej využiteľnosti,
- poznávať slovesa v prítomnom, minulom a budúcom čase (v oznamovacom spôsobe),
- poznávať podstatné mena, prídavné mena,
- cvičiť sa v štylizácii (napr. dopĺňať vety, vyberať vhodné slova a pod.),
- cvičiť sa v tvorení jednoduchých ústnych prejavov,
- čítať plynule, správne s dorazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom,
- oboznámiť žiakov s ďalšími literárnymi druhmi,
- rozširovať slovnú zásobu žiakov,
- vytvárať u žiakov kladný vzťah k literatúre.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová a tvarová rovina jazyka a pravopis

Osvojenie si maďarskej abecedy, vedieť vymenovať samohlásky a spoluhlásky.

Zoradenie slov podľa abecedného poriadku – nácvik.

Vyhľadávanie slov v abecedných zoznamoch (napr. v slovníkoch, v detských lexikónoch).

Rozdeľovanie viacslabičných slov na základe slabičného princípu.

Osvojenie zručnosti správneho písania hlásky „j“ (j-ly).

Nácvik poznávania slovotvorného základu a prípon v známych slovách.

Poznávanie slovíes v prítomnom, minulom a budúcom čase (v oznamovacom spôsobe).

Poznávanie osobných zámen v súvislosti s časovaním slovíes.

Nácvik pravopisu slovíes s rôznymi príponami a pravopis slovíes v minulom čase.

Nácvik poznávania podstatných mien.

Rozdelenie podstatných mien na všeobecne a vlastne podstatne mena.

Nácvik pravopisu vlastných mien osôb a známych zemepisných názvov.

Poznávanie gramatických členov, ich správne používanie.

Nácvik poznávania prídavných mien.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov aj vlastnej činnosti a vyjadrovanie sa o nich.

Písomné obmieňanie slov vo vete, doplňovanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi.

Tvorenie písomných odpovedí na jednoduché otázky.

Nácvik reprodukovania krátkych textov so synonymickými obmenami slov a viet.

Nácvik rozprávania podľa obrázkov alebo série obrázkov.

Rozprávanie vlastných zážitkov podľa osnovy (s pomocou učiteľa).

Nácvik ústneho prejavu – opis triedy, miestnosti, osoby, obrázka (s dejovými prvkami), práce v domácnosti.

Vyžiadanie a podávanie stručných informácií v modelových situáciách (oslovenie známej i neznámej osoby, pozdravy, predstavenie sa, ospravedlnenie sa, odovzdávanie krátkych odkazov).

Napísanie jednoduchého blahoželanía na pohľadnicu.

Písanie oznámenia, prosby, poďakovania, ospravedlnenia formou e-mailu alebo sms.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Rozvíjanie čítania viet s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom.

Nácvik čítania viet s pochopením ich obsahu.

Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich.

Rozširovanie slovnej zásoby žiakov a jej využívanie pri reprodukcii prečítaných textov podľa jednoduchej osnovy primeranej ich schopnostiam.

Literárna výchova

Osvojovanie literárnych textov hlasným čítaním, počúvaním.

Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.

Nácvik orientácie v deji rozprávok, poviedok, povesti a členenie ich deja na časti.

Pri rozprávaní spájanie jednotlivých časti do celkového deja.

Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho jednoduchého textu.

Poznávanie, rozlišovanie ľudovej a umelej rozprávky, balady, povesti (bez ich definovania).

PROCES

Jazyková komunikácia

Jazykové vyučovanie v 6. ročníku pozostáva z aktivizácie poznatkov zo 4. a 5. ročníka, hláskovania, pravopisu, z tvaroslovia a zo súhrnného opakovania. Nácvik a osvojovanie si gramatického učiva slúži k prehĺbeniu pravopisných zručností žiakov.

Komunikácia a sloh

V rámci tejto oblasti sa žiaci cvičia v pozorovaní, pozorovane predmety a javy pomenúvajú a jednoducho sa o nich vyjadrujú ústne aj písomné. Výcvik v súvislých prejavoch pozostáva z nasledujúcich zložiek: odpovede na otázky, reprodukcia, rozprávanie, opis a formy spoločenského styku. Nácvik rozprávania podľa osnovy prebieha tak, že najprv ju zostaví celý kolektív s pomocou učiteľa. Pri rozprávaní sa sústreďujú na podstatne dejové udalosti a dodržiavajú časovú postupnosť rozprávkových dejov.

Čítanie a literárna výchova

Osvojovanie literárnych textov prebieha hlásnym čítaním, počúvaním zvukových nahrávok, sledovaním vhodného televízneho alebo videoprogramu pre deti. Pri práci s textom sa učia vnímať, prežívať a chápať ilustrácie v čítanke, v literatúre a časopisoch pre deti. Príležitostne sa odporúča návšteva divadelného alebo filmového predstavenia. Žiakov vedieme k tomu, aby o videnom programe vedeli rozprávať, resp. vyjadriť svoje zážitky. Pri čítaní ľudových i autorských rozprávok si žiaci rozvíjajú fantáziu a formujú si vzťah k pravde a dobru. Čítaním vybraných povesti poznávajú dejiny svojho národa a formuje sa ich národné povedomie. Prostredníctvom náučnej literatúry si žiaci rozširujú poznatky o prírode a spoločnosti.

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

Poézia – vyber z tvorby maďarských básnikov: Petőfi Sándor, Szabó Lőrinc, Weores Sándor, Arany János, Csanádi Imre, Gyurkovics Tibor, Gazdag Erzsébet a iní.

Prozaická tvorba – vyber z tvorby maďarských, slovenských a inonárodných spisovateľov:
Benedek Elek, Mora Ferenc, Feher Klára, Janikovszky Eva, Lázar Ervin, Fekete István,
Rudo Móric, Maria Ďuričková, H. Ch. Andersen, J. a W. Grimmovci, La Fontaine a iní.

a) Rozprávky a rozprávkové dobrodružstva

b) Bajky a poviedky

c) Povesti, balady, historické poviedky

Náučná literatúra: Ablak –Zsiráf obrázkový detský lexikon, detské encyklopédie atď.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vlastiveda

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vlastiveda	6. ročník
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Oboznámiť sa so začiatkom našich národných dejín,
- orientovať sa na mape Slovenskej republiky,
- prehĺbiť si poznatky o človeku,
- získať poznatky o niektorých nerastoch a horninách,
- oboznámiť sa s praktickým meraním a vážením materiálov,
- získať praktické poznatky z chémie a z fyziky.

OBSAH

Začiatky našich národných dejín (5. – 15. storočie)

Príchod Slovanov na naše územie.

Samova ríša - prvý pokus o vytvorenie štátu.

Veľká Morava – prvý štát západných Slovanov.

Význam príchodu Cyrila a Metoda a ich prínos pre rozvoj našej vzdelanosti a kultúry.

Rozkvet a pád Veľkej Moravy.

Slovensko súčasťou uhorského štátu.

Vznik českého štátu.

Románska kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Slovensko v 12. – 14. storočí. Vznik a rozvoj miest. Vpády Tatárov.

Slovensko v 14. – 15. storočí – hospodársky najrozvinutejšia časť uhorského štátu. Vznik miest a rozvoj remesiel, zakladanie cechov.

Matúš Čák Trenčiansky.

Český štát v 14. storočí, Karol IV.

Gotická kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Husitské hnutie.

Majster Ján Hus.

Husitskí hajtmani – J. Žižka.

Husiti na Slovensku.

Uhorský kráľ Matej Korvín a rozvoj vzdelanosti. Academia Istropolitana.

Kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Zem a jej zobrazenie

Glóbus, mapa sveta.

Orientácia na mape.

Slovenská republika

Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky, sídlo republikových orgánov a inštitúcií.

Historické a kultúrne pamiatky v Bratislave.

Priemysel a doprava Bratislavy.

Juhozápadné Slovensko. Nitra. Povrch – pohoria, nížiny. Podnebie. Poľnohospodárska výroba. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Severné Slovensko. Poprad. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Stredné Slovensko. Banská Bystrica. Povrch – pohorie, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Východné Slovensko. Košice. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Naše štátne symboly (zástava, znak, hymna, pečať – ich používanie).

Sviatky, pamätné dni a významné výročia

Živá príroda

Človek a starostlivosť o jeho zdravie.

Stavba ľudského tela.

Vývojové etapy v živote človeka (detstvo, dospelosť, mladosť, dospelosť, staroba).

Zdravie a choroba, infekčné choroby.

Základné hygienické pravidlá.

Zásady správnej výživy.

Prvá pomoc pri úrazoch a zlomeninách.

Neživá príroda

Uhlie, ropa, zemný plyn, kamenná soľ, železná ruda.

Piesok, žula, hlina, vápenec – stavebný materiál.

Výroba malty – laboratórna práca.

Poznávanie látok

Veci a látky.

Zmeny látok (hrdza, topenie a tuhnutie, rozpustnosť).

Spoločné a odlišné vlastnosti látok.

Cukor, soľ – vlastnosti týchto látok.

Porovnávanie a meranie

Dĺžka

Jednotky dĺžky – km, m, mm. Praktické meranie.

Hmotnosť

Jednotky hmotnosti – kg, g. Praktické váženie.

Objem

Jednotky objemu – liter, deciliter. Praktické meranie.

Teplota

Jednotka teploty - °C. Bod varu. Bod mrazu. Praktické meranie.

Čas

Pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy (dĺžka dňa a noci, striedanie ročných období).

Mesiac, týždeň deň, hodina, polhodina, štvrt'hodina, minúta.

Elektrická energia

Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti.

Elektrospotrebiče (k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza).

Bezpečnosť pri ich používaní.

Šetrenie elektrickou energiou.

Možnosti vzniku požiaru.

Predchádzanie požiaru v byte, budove.

Privolanie požiarnikov.

PROCES

Prostredníctvom multimédií, obraznej prezentácie, zaujímavým rozprávaním o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov oboznamujeme žiakov so začiatkom našich národných dejín.

Pri učive o prírode pestujeme u žiakov hlboký vzťah k prírode, k tvorbe a ochrane životného prostredia v prospech človeka.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Etická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Etická výchova	6. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Učiť sa efektívne komunikovať s rovesníkmi,
- upevniť si základy spoločenského správania,
- učiť sa základné pravidlá vyjadrovania citov,
- učiť sa spolupracovať s druhými, nadobúdať sociálne zručnosti- asertivitu, empatiu

OBSAH

I. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov

Naučiť sa identifikovať a vyjadriť city

Mimické vyjadrenie citov a postojov. Vedieť vyjadriť radosť a vďačnosť. Identifikovať vlastné city. Relaxácia. Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie.

Naučiť sa zvládnuť prudké emócie

Identifikovať negatívne city a ich zvládnutie. Depresia. Ovládať základné pravidlá vyjadrovania citov.

Vyššie emócie

Úloha vyšších emócií v rozvoji charakteru. Hľadať vhodné spôsoby ako ovládať negatívne city.

II. Empatia

Základné zručnosti emocionálnej a kognitívnej empatie

Neverbálne vyjadrenie empatie. Pochopenie druhých. Vžiť sa do situácie druhých.

Empatia v každodennom živote.

III. Asertivita

Pasívne, agresívne a asertívne správanie

Aktivity zamerané na pochopenie významu asertivity. Príčiny a opodstatnenosť svojho rozhodovania. Odmietnutie. Sťažnosť. Vysvetliť svoje názory a práva. Mať odvahu vysloviť návrh. Poznať nevhodnosť pasívneho a agresívneho správania. Riešenie konfliktov.

IV. Reálne a zobrazené vzory

Pozitívne vzory správania v každodennom živote. Pozitívne vzory správania v literatúre.

V. Prosociálne správanie

Spolupráca

Vedieť spolupracovať s druhými. Výhody spolupráce.

Pomoc, darovanie, delenie sa

Prijímať a dávať – základné prvky v medziľudských vzťahoch, priateľstve a láske.

Motivácia k prosociálnemu správaniu.

Priateľstvo

Význam a hodnota priateľstva.

PROCES

Prostredníctvom princípov aktívneho sociálneho učenia vytvárame pozitívne sociálne skúsenosti žiaka v interakcii s učiteľom i spolužiakmi. Prezентujeme pozitívne vzory správania v literatúre, v umení i v každodennom živote.

Prežitú skúsenosť postupne žiaci rozumovo chápu a vytvárajú si tak racionálne komponenty svojho prosociálneho správania.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	6. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

Matematika - 4 VH týždenne - 6. ročník	
Aritmetika	3 VH týždenne
Geometria	1 VH týždenne

CIELE

- Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť sčítať a odčítať v obore do 1000,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore do 100,

- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10 000,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10 000 spamäti a písomne,
- vedieť násobiť a deliť 10, 100 a 1000,
- osvojiť si základné jednotky času
- vedieť merať a rysovať úsečky, rysovať rôznobežky, rovnobežky a kolmice, štvorec a obdĺžnik,
- osvojiť si popis základných vlastností kocky a kvádra

OBSAH

ARITMETIKA

Sčítanie a odčítanie v obore do 1 000

Písomné sčítanie a odčítanie. Príklady typov :

$$\begin{array}{r}
 732 \\
 248 \\
 \hline
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 345 \\
 455 \\
 \hline
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 695 \\
 236 \\
 \hline
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 980 \\
 - 248 \\
 \hline
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 800 \\
 - 455 \\
 \hline
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 931 \\
 - 236 \\
 \hline
 \end{array}$$

Násobenie a delenie v obore do 100

1. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 100
  - tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 100.
2. Násobilka číslom 7, 8, 9 a 10 – pamäťový nácvik.
3. Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie.

Prirodzené čísla v obore do 10 000. Sčítanie a odčítanie

1. Numerácia do 10 000, orientácia na číselnej osi, porovnávanie čísel.
2. Násobenie a delenie 10, 100, 1 000 a precvičovanie na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu.
3. Sčítanie a odčítanie do 10 000.
  - sčítanie a odčítanie spamäti,
  - písomné sčítanie a odčítanie,
  - riešenie jednoduchých slovných úloh.

Jednotky času

Základné jednotky sekunda, minúta, hodina.

Určovanie času.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

1. Jednotky dĺžky – mm, km
- premieňanie jednotiek.
2. Meranie dĺžky, rysovanie úsečiek danej dĺžky (aj v mm)

Rôznobežky, rovnobežky a kolmice

1. Rysovanie priamok daným bodom a danými dvoma bodmi.
2. Rysovanie rôznobežných priamok.
3. Rysovanie rovnobežných priamok.
4. Rysovanie kolmíc pomocou trojuholníka s ryskou.
5. Pravý uhol.

Rovinné obrazce

Trojuholník, štvorec, obdĺžnik.

Vyznačovanie, popis, vlastnosti strán.

Rysovanie štvorca a obdĺžnika.

Geometrické telesá

Popis základných vlastností – kocka, kváder.

PROCES

Uplatňujeme metódy, ktoré rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov pri samostatnej práci s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Vo vyučovacom procese aj pri zadávaní domácich úloh uplatňujeme diferencovaný prístup.

Dbáme o to, aby sa správne používala zásada názornosti v závislosti od intelektovej úrovne žiakov, aby sa nebrzdil rozvoj ich abstraktného myslenia, čo je jedným z dôležitých konečných cieľov vyučovania matematiky.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Informatická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Informatická výchova	6. ročník
ŠVP	0,5
Voliteľné hodiny	0,5
ŠkVP	1

CIELE

- Zopakovať a rozšíriť poznatky a zručnosti z piateho ročníka,
- rozšíriť poznatky a zručnosti pri práci s myšou a klávesnicou,
- oboznámiť sa s prostredím jednoduchého textového editora,
- písať a upraviť text, doplniť text o obrázok,
- získať základy algoritmického myslenia,
- vedieť pracovať v programe Skicár
- spustiť CD, DVD, hru cez Internet,
- prijať a poslať e-mail
- spracovať a prezentovať jednoduchý projekt

OBSAH

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom

Pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy.

Samostatné ovládanie klávesnice a myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
Práca v textovom editore, písanie a upravovanie textu, jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka, kurzíva). Mazanie a ukladanie dokumentu. Dopĺňanie textu o obrázok, ilustráciu.

Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, učiteľke, spolužiakom).

Samostatne alebo s pomocou otvoriť schránku, prečítať, napísať a poslať e- mail.

Ochrana osobných údajov v e-mailovej komunikácii.

Využitie adresára, zisťovanie e- mailových adries spolužiakov, rodičov.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Osvojenie pojmov – www, webový prehliadač, webová stránka.

Uvedomenie si bezpečnostných rizík pri práci s Internetom.

Vyhľadávanie informácií na Internete a ich správne použitie.

Detské webové stránky, on-line hry – výber.

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmi- detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí .

Práca s programom Skicár- otvorenie programu, popis panela nástrojov, osvojenie si práce s nástrojmi: pero, štetec, čiara, paleta, práca s farebnou výplňou. Uloženie súboru, dokončenie existujúceho súboru, úpravy.

Princípy fungovania IKT

Funkcie vybraných klávesov

Práca s klávesnicou: používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock.

Tlačiareň

Funkcia tlačiarne. Zapínanie a vypínanie, vkladanie papiera, poznávanie funkcie jednotlivých tlačidiel.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD a DVD cez „tento počítač“.

Spúšťanie hry a hudby z CD.

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety (Encyklopédia prírody, Vedomosti v hrsti. Oskar na farme, Oskar pri jazere, Oskar v lese).

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

Ovládanie jednoduchých hier.

PROCES

Žiaci sa oboznamujú s prostredím jednoduchého grafického editora pri kreslení obrázkov, samostatne, ale aj podľa návodu kreslia obrázky, učia sa ich ukladať a otvoriť. Orientujú sa v jednoduchých hrách. S pomocou učiteľa sa učia založiť si vlastnú e-mailovú schránku, posielat' a prijímať e-maily, používať jednoduché zásady ich písania. Rozpoznávajú vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné i náučné. Učia sa písať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky. Učia sa pracovať v prostredí jednoduchého textového editora a upravovať text. Ovládajú zásady správneho sedenia pri počítači, psychohygienu.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	6. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CIELE

- Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- osvojiť si základné vedomosti a zručnosti v spracovaní pôdy, siatí semien, sadení priesad a zbere plodín,
- upevniť poznatky o základných druhoch dreva a prehĺbiť manuálne zručnosti pri práci s ním,
- oboznámiť sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi,
- zdokonaľovať rozličné spôsoby montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch
- osvojiť si manuálne zručnosti pri práci so strojčekmi na mletie mäsa, maku, strúhanky,
- osvojiť si názvoslovie pracovných nástrojov a postupov

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Starostlivosť o vlasy – česanie, umývanie šampónom.

Ničenie vši detskej.

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Zdokonaľovanie osvojenej techniky, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. Zošívanie zošitov, meranie, orezávanie, rezanie, lepenie a používanie knihárskeho materiálu a pomôcok.

Zhotovovanie zošitov s orezanými okrajmi, škatúľ, dosiek s pláteným chrbtom, rámik – pasparta a iné.

Modelovanie

Modelovanie dutých predmetov aj s použitím modelárskeho očka a špachtle – guľa, valec, hrnčeky, vázy, misy, duté vajíčka. Modelovanie figúrky s vystihnutím pohybu.

Práca so sadrou, odlievanie do formy, kaširovanie, vyškrabovanie predkresleného vzoru - sadrové odliatky, geografické makety.

Montážne a demontážne práce

Samostatná práca podľa predlohy.

Zostavovanie zložitých pohyblivých modelov z kovovej stavebnice.

Zdokonaľovanie rozliĎných spôsobov montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich roĎníkoch.

Práce s drevom

Upevnenie poznatkov o základných druhoch dreva (mäkké a tvrdé drevo) a oboznamovanie sa s ich priemyselným spracovaním (rezivo – hranoly, dosky, latky, preglejky, dyhy).

Obrábanie dreva základnými technikami, používanie svorkovnic.

Rezanie malou rámovou pílkou a chvostovkou.

Vrtanie nebožiecom a kolovrátkom. Spájanie dreva skrutkami do dreva, brúsenie, lakovanie.

Výrobky: podložka pod hrniec, jednoduchý svietnik, hračka, vešiak na šaty, krmidlo.

Práce s kovom

Práca s medeným, hliníkovým a tenkým oceľovým drôtom, oboznamovanie sa s ich vlastnosťami a najvhodnejším využitím.

Meranie, strihanie, spleťanie, ohýbanie, vyrovnávanie drôtu, používanie rôznych kliešti.

Práce s plastmi

Oboznamovanie sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi.

Ich opracovanie- meranie, obrysovanie, rezanie, vrtanie, pílenie, brúsenie, leštenie.

Lepenie novoduru.

Výrobky: geometrické tvary, stojan na servítky, stierka, dekoračné a úžitkové predmety.

Práce s rozliĎným materiálom

Náplň urĎí uĎiteľ.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok.

Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.

Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.

Príprava sadenic – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.

Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.

Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.

Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.

Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.

Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.

Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Zber ovocia a uskladnenie.

Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.

Kvety na balkóne a loggii.

Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.

Viazanie a aranžovanie kvetín.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Čistenie podlahovej krytiny, nábytku. Čistiace prostriedky a bezpečnosť pri práci s nimi.

Pranie osobnej bielizne.

Príprava pokrmov

Nátierky, puding, polievky, pokrmy zo zemiakov.

Obsluha plynového a elektrického sporáka.

Práca so strojčkami na mletie mäsa, maku, strúhanky.

Šitie

Oboznamovanie sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné šitie a s drobnou textilnou a technickou prípravou.

Základné stehy. Štopkanie. Pomocné stehy. Obnitkovacie stehy. Prišívanie zapínadiel.

Zošívanie dvoch látok jednoduchým stehom. (chňapka)

Oboznamovanie sa so šijacím strojom a jeho základnou obsluhou.

Navliekanie nite, šitie bez nití.

Háčkovanie

Háčkovanie s vlnou. Krátky a dlhý stĺpik. Pridávanie do kruhu.

Opakovanie a zdokonaľovanie techniky. (ihelníček, podložka)

Pletenie

Ručné pletenie hladkých a obrátených očiek, začínania a ukončenie. (šál, čelenka)

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovacie potreby, manipulácia s nimi.

Technické normalizované písmo.

Druhy čiar a ich využitie:

- hrubé – obrysové,
- tenké - pomocné, rozlišovacie (využívanie hrúbky čiar a tvrdosti ceruziek).

Rysovanie priamok, úsečiek :

- základné pojmy – opakovanie,
- rysovanie úsečiek danej dĺžky, označovanie úsečiek,
- premieňanie dĺžkových jednotiek,
- smer úsečiek, priamok.
-

PROCES

Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Byť opatrný pri šití na šijacom stroji, pri obsluhu kuchynských spotrebičov.

Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom.

Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	6. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Získané poznatky a nadobudnuté zručnosti z predchádzajúcich ročníkov dopĺňať, rozvíjať a zdokonaľovať,
- rozvíjať vnímanie, predstavivosť, tvorivosť a fantáziu žiakov,
- učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého sa námet čerpá,
- odhaľovať zákonitosti stavby prírodných a umelých foriem.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Námety tematických prác je potrebné orientovať na skutočné zážitky detí, aby sa pretransponovaním skutočnosti rozvíjala predstavivosť a na základe predstáv i fantázia.

V tematických prácach učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety. Nezabúdať pri tom i na uplatňovanie spontánneho prejavu.

Námety - ilustrácie krátkych dejových celkov: rozprávky, poviedky, filmové príbehy.

Zážitky z exkurzií a vychádzok. Zobrazenie pracovných činností

Výtvarné techniky:

kresba - kolorovaná perokresba, kresba drevkom

maľba – tempera, suchý a mastný pastel

grafika – tlač z kartónovej koláže, tlač z textilnej koláže

Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.

Učiť žiakov správne vidieť a zobrazovať predmety dennej potreby, viesť ich k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu – ľudská hlava (portrét spolužiaka), postava, zvieratá, rastliny, školské potreby.

Výtvarné techniky:

kresba - ručička, mäkká ceruzka, perokresba, fixy

maľba – tempera, gvaš

materiálové techniky – mozaika z papiera, prírodnín, koláž

modelovanie – hliny, reliéf z plastelíny, cesto, kašírovanie

Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V plošných dekoratívnych prácach využívanie výtvarných techník spojených s experimentovaním. Orientácia na farebné cítenie detí, obohacovanie používania farebnej škály. Zameriavanie sa na farebnú výplň plochy a ornamentálnu tvorbu, rozširovanie poznatkov o technikách výtvarnej tvorby. Jednoduchými formami oboznamovanie žiakov s tradičnou ľudovou technikou textilnej tvorby.

Výtvarné techniky: techniky spojené s experimentovaním – zapúšťanie do riedenej klovatiny, hra s akvarelovými škvrkami preklápaním, rozfukovanie tušových škvŕn s dotváraním, farebná výplň dekoratívnej plochy, vosková rezerva, odkrývanie na vosku, radenie prvkov odtlačaním..., modrotlač návrh na dekoračnú látku do detskej izby, na šatovku.

Výtvarné materiály: voskový pastel, parafín (biela svieca), tuš, farebný tuš, akvarelové farby, klovatina – podľa výberu techník.

V priestorovom vytváraní orientovanie sa na tvar ako hlavný výtvarno-výrazový prostriedok. Na modelovanie využiť rôzny odpadový materiál. Vychádzať z jednoduchých foriem a tvarov. Citlivo využívať ukážky ľudových artefaktov formou besied, návštevou ľudových umelcov v ich pracovnom prostredí, podľa regionálnych možností.

Výtvarné techniky: modelovanie, priestorové vytváranie z papiera, montážne práce z rôzneho materiálu.

Výtvarné materiály: hlina, plastelína, modulit, cesto, rôzny odpadový materiál, krabičky, drôt, kaširovací hmoty (novinový papier, buničina, škrob), sadra.

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, dospelých, návštevy galérií a múzeí. Priblížiť žiakom diela ilustrátorov detských kníh (A.Brunovský, V. Bombová)

PROCES

Skvalitňovanie názorov žiakov na kultúru bývania, odievania, a prispôsobovania, pretvárania prostredia. Pestovanie vkusu, ochrana prírody.

Oboznamovanie žiakov s umením a kultúrou nášho národa.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	6. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Prehlbovať čistotu kolektívneho spevu,
- oboznámiť sa s notami, notovými čiarami a husľovým kľúčom,
- rozlišovať zvuk symfonického orchestra a detského zboru
- získať prvé poznatky o hudobných skladateľoch.

OBSAH

Piesne na spev - Messze száll a fecske, A kis kakas, A horgosi csárda, Zelená sa bučina, Z brezového dreva voda kvapká, Tri dni ma naháňali (ľudová), Tam okolo Levoči (ľudová), Kicsiny a hordócska, Sárga csikó, Kocsi szekér, kocsi szán, Tizenhárom fodor van a szoknyámon, Jól van dolga a mostani huszárnak, Kecskemét is kiállítja, A szántói híres utca, Szlovák himnusz

Piesne a skladby na počúvanie – Smetana: Vltava, Csajkovszkij: Diótörő, Erkel: Felhát a új világért, Suchoň: Aká si mi krásna, Kodály: Fényes napsugár, Kacsóh: János vitéz, Gerschwin: Kék rapszódia, Egy amerikai Párizsban, Beethoven. V. szimfónia, Szlovák himnusz, könnyűzene

Hudobno–pohybové hry a tance

Tájegységre jellemző népi tánc. A kassai szőlő hegyen. Házasodik a tücsök

PROCES

V speváckych prejavoch žiakov skvalitňovať mäkké nasadenie a znenie hlasu, snažiť sa o ľahkú a presnú spevnú artikuláciu, odlišovať plynulý a úsečný spev (legato a staccato), prehlbovať čistotu kolektívneho spevu. Opierať sa o zrkovú orientáciu v notovom zápise pri osvojovaní jednoduchých piesní podľa počutia.

Spev piesní obohacovať inštrumentálnym sprievodom, predohrou a dohrou, ktoré sa tvoria pomocou ostinátnych motívov.

Oboznámiť žiakov s notami, notovými čiarami, husľovým kľúčom.

Jednoduchým pohybom rozlišovať párne a nepárne metrum, plynulú a úsečnú melódiu.

Spevom, nástrojovou hrou a pohybom si tvorivo osvojovať výrazné rytmy v 2/4 a 3/4 takte.

V osvojovaných skladbách objavovať výrazné kontrasty, opakovanie a posunutie melódie. V spievaných piesňach a skladbách na počúvanie rozoznávať striedanie rôznych melodických častí. Medzi inými tanečnými skladbami poznávať valčík.

V skladbách na počúvanie sa oboznamovať s hrou na harfe a prehlbovať si schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje.

Poznávať hru nástrojových skupín – sláčikové, drevené a plechové dychové nástroje, bicie nástroje. Rozlišovať zvuk symfonického orchestra a detského zboru.

Všimáť si rozdiely hudobného výrazu osvojovaných piesní a skladieb na počúvanie.

Získavať prvé poznatky o B. Smetanovi a P. I. Čajkovskom v tesnom spojení s osvojovanými skladbami.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	6. ročník
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Rozvíjať aktivitu žiakov,
- osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovnia,

- naučiť sa chápať význam pohybovej aktivity v živote človeka,
- rozvíjať pružnosť, ohybnosť, rovnováhu, priestorovú orientáciu.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
- Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
- Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
- Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
- Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
- Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.

Športová gymnastika

- Akrobacia.
- Viacnásobný kotúľ.
- Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
- Kotúľ vzad s obmenami.
- Stoj na hlave.
- Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl).

Kladina – výška 1 m

- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Šplh

- Šplh s prírazom.
- Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

Trampolínka

- Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Jazda na bicykli

- Cvičenie rovnováhy a obratnosti.
- Nácviik pomalej a rýchlej jazdy.

Rytmická gymnastika a tanec

- Krok prísunný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
- Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
- Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.

Atletika

- Vysoký štart.
- Beh.
- Stupňovanie rovinky.
- Beh na 60 m.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m)

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

- Skok technikou „nožničky“.
- Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

- Hod z krátkeho rozbehu.
- Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

- Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

- Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

- Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
- Dribling na mieste v pohybe.
- Strel'ba z krátkej vzdialenosti, strel'ba trestných bodov.
- Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Plán obce, terénu.
- Mapa, turistické značky.
- Kompas.
- Orientácia v cestovnom poriadku.
- Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika

- Chôdza podľa plánu.
- Terénne hry.

Odporúčame korčuľovanie, plavecký výcvik (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Postupne rozvíjame veku zodpovedajúcu úroveň kondičných a koordinačných schopností.

Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať.

Žiaci si postupne osvojujú pravidlá pohybových i športových hier. Učia sa prejavovať primeranú rozhodnosť, nebojnosť, snahu po lepšom výkone, radosť z víťazstva, schopnosť oceniť súpera a zmieriť sa s prehrou.

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

7 . ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Slovenský jazyk a slovenská literatúra	7. ročník A v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

Slovenský jazyk a slovenská literatúra - 4 VH týždenne – 7. ročník	
Jazyková komunikácia	1 VH týždenne
Komunikácia a sloh	1 VH týždenne
Čítanie a literatúra	2 VH týždenne

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Slovenský jazyk je štátnym jazykom v Slovenskej republike (slovenský jazyk má štatút štátneho jazyka, používanie ktorého reguluje Zákon Národnej rady Slovenskej republiky 318/2009 Z. z. z 30. júna 2009, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 270/1995 Z. z. z 15. novembra 1995 o niektorých štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákonov) a je nástrojom dorozumenia občanov maďarskej národnosti s občanmi inej národnosti v Slovenskej republike.

Slovenský jazyk zaberá v hierarchii učebných predmetov popredné miesto: slúži na vyjadrenie vlastných myšlienok na veku primeranej úrovni žiakov, má napomáhať celkovému osobnostnému rozvoju žiaka, získavaniu návykov slušného správania špeciálne v rečovej oblasti, kladne pôsobiť na vývin jeho rečovo-analogických schopností, rozvoj jazykového čítania, tvorivosti a kladných postojov k slovenskému jazyku.

Na hodinách slovenského jazyka žiaci vnímajú slovenskú reč na základe osvojených poznatkov v materinskom jazyku. Vyučovanie slovenského jazyka preto úzko súvisí aj ostatnými učebnými predmetmi. Žiaci tejto vekovej kategórie sa orientujú hlavne na hrové situácie a formy vyučovania.

Cieľom pedagóga je, aby žiaci získali aj základnejšie jazykové a rečové zručnosti. Konečným cieľom vyučovania slovenského jazyka je dosiahnuť, aby žiaci v závere špeciálnej základnej školy vyjadrovali svoje myšlienky ústne aj písomne po slovensky primerane veku a mentálnym danostiam, t. j. dosiahnuť mierne pokročilú úroveň A1 – A2 ovládania slovenského jazyka podľa vzoru európskeho jazykového portfólia.

A1	Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a frázy dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, o ľuďoch, ktorých pozná, o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.
A2	Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú. Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými termínmi opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb.

Východiskovou stratégiou vyučovania je komunikatívne vyučovanie, komunikatívny prístup k tvorbe koncepcie a stratégie vyučovania. Ťažiskovými princípmi sú:

- princíp cieľavedomosti,
- princíp podriadenosti jazykových prostriedkov nácviku komunikatívnych zručností s prihliadaním na funkčnosť pri výbere jazykových prostriedkov s osobitným zreteľom na kontextualizáciu, kontrastívnosť a dlhodobosť,
- situačný princíp,
- princíp autentickosti komunikačných procesov,
- princíp hodnotenia komunikačnej činnosti žiakov vo vzťahu k daným cieľom a úlohám.

Pre vyučovanie slovenského jazyka platia všeobecne platné psychologické zásady a zásady technológie vyučovania cudzích jazykov. Vzhľadom na ciele komunikatívneho vyučovania treba dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka. Pre konkrétny výber slov pri obohacovaní slovnej zásoby a v tvorení slovných asociácií je potrebné prihliadať na vývinové špecifiká a na špecifiká postihnutia.

Komunikatívny prístup k tvorbe obsahu a procesu vyučovania, učenia sa a osvojovania slovenského jazyka sa riadi princípom tematického modelovania jazyka a princípom prednášania jazyka cez rečový kanál komunikácie. V edukačnom procese sa musí rešpektovať

a využívať jazykový kód už osvojený žiakom vo svojej materinskej reči a súčasne rešpektovať aj osvojený jazykový kód v slovenskom jazyku, získaný prirodzeným osvojovaním slovenského jazyka v dvojjazyčnom prostredí.

V začiatkovej etape budovania pevných základov jazykových zručností obsah predmetu tvorí počúvanie s porozumením, ústna interakcia a úvod do písania a čítania s umožnením maximálnej diferenciacie s ohľadom na rôzne jazykové kompetencie žiakov. V úvodnom ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia. Postupne sa integruje počúvanie s porozumením a hovorenie do usmerňovaného rozhovoru. Vyššia úroveň osvojenia slovenského jazyka sa dosiahne aj využitím medzipredmetových vzťahov, konkrétnych každodenných situácií, názorným vyučovaním a tvorivou aplikáciou získaných poznatkov. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

V ďalšej etape sa počúvanie s porozumením integruje do usmerňovaného rozhovoru v rámci partnerských komunikatívnych činností. Obsah zložky hovorenie tvoria usmerňované rozhovory s dôrazom na dramatizáciu, v ktorom sa žiaci naučia vnímať repliku partnera v rozličných rečových situáciách, a tvorba krátkych jednoduchých súvislých prejavov na základe obrázkov, otázok, vypočutých textov a pod. V procese osvojovania tvorby ústnych prejavov formou praktických cvičení, na úrovni lexikálneho osvojovania sa žiaci oboznamujú aj so základnými gramatickými javmi nevyhnutnými pre správne ústne a písomné vyjadrovanie.

Úlohou zložky čítanie je osvojenie techniky čítania a zručnosti čítania s porozumením, úlohou zložky písanie je osvojiť si slovenské písmená a základné pravopisné zručnosti. Treba zdôrazniť potrebu zabezpečenia priechodnosti zavedenia čítania a písania vo 4. ročníku podľa jazykových schopností žiakov a stupňa mentálneho postihnutia.

CIELE

V edukačnom procese sa naďalej kladie dôraz na počúvanie s porozumením, čítanie, ústny a písomný prejav. Nepretržite prebieha precvičovanie a utvrdzovanie správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti, rozvíjanie komunikatívnych schopností v ústnej a písomnej podobe. Zvýšená pozornosť sa venuje hlasnému čítaniu a čítaniu s porozumením. V

procesе osvojovania tvorby ústnych a písomných prejavov na úrovni lexikálneho osvojovania sa žiaci oboznamujú formou praktických cvičení so základnými gramatickými javmi nevyhnutnými pre správne ústne a písomné vyjadrovanie.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných povelov, pokynov, pozdravov, zdvorilostných prejavov.

Vnímanie prejavu učiteľa a presné porozumenie jeho hlavných častí.

Globálne porozumenie východiskového textu vo vzorovom prednese vyučujúceho.

Porozumenie rozprávky, ktorá má obdobu aj v maďarčine.

Porozumenie otázok učiteľa.

Porozumenie krátkemu dialógu v rozsahu 3-4 replík.

Ústny prejav

Správna výslovnosť a artikulácia hlások, frekventovaných slov, slovných spojení a viet.

Používanie zámen (osobné: ja, ty, on, ona, my, oni, ukazovacie: ten, tá, to, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké, zvrtné, privlastňovacie: môj, moja, moje, tvoj, tvoja, tvoje, náš, naša, naše, váš, vaša, vaše).

Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (oslovenia, pozdravy: Dobrý deň!, Dobré ráno!, Dobrý večer! Dovidenia!, Ahoj!, Bozkávam!, poďakovanie: Ďakujem!, prosba: Prosím ťa/prosím vás, Pomôž/Pomôžte, ospravedlnenie: Prepáč/prepáčte!, blahoželanie: Blahoželám!), privítanie (Vítam ťa/vás).

Predstavovanie sa (Volám sa...), poďakovanie sa za pomoc (Ďakujem!).

Používanie gramatických rodov, čísiel najfrekventovanejších podstatných a prídavných mien.

Používanie najfrekventovanejších zvrtných sloviess.

Používanie slovesa byť v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Používanie slovesa mať v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Používanie najfrekventovanejších sloviess v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Používanie základných a radových čísloviek.

Používanie predložkových väzieb (nad, za, na, pri) a prísloviess miesta (tu, tam, hore, dolu).

Reprodukovanie jednoduchých viet, ktoré žiaci majú poznať spamäti.

Ovládanie naspamäť jednoduchých piesní, riekaniess, hádaniess a básní určených na memorovanie.

Presné opakovanie krátkych viet po učiteľovi.

Vymenovanie členov rodiny.

Tvorenie viet o škole, rodine, slávnosti, výlete na základe obrázkov a otázok.

Tvorenie krátkych viet o známom obrázku, o sérii obrázkov na základe otázok.

Rozprávanie o nejakej udalosti alebo činnosti na základe ilustrácie, obrázkov, pomocných otázok.

Riešenie hádaniek, tajničiek, krížoviek s pomocou.

Jednoduchá charakteristika rodičov na základe pomocných otázok.

Jednoduchý opis predmetov, známych zvierat na základe pomocných otázok.

Usmerňovaný rozhovor

Dramatizácia precvičeného textu alebo krátkej známej rozprávky.

Zahranie (bábkovej) scény.

Zapojenie sa do rozhovoru.

Ovládanie dialógov v rozsahu max. 3 replík naspamäť.

V rámci precvičenej témy tvorenie odpovedí na otázky s pomocou.

Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiakov v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia (otec, mama), súrodenci (brat, sestra), starí rodičia (dedko, babka), príbuzní (strýko, teta, sesternica, bratanec), slovenská podoba svojho mena), adresa bydliska žiaka (obec, ulica), zamestnanie členov rodiny, jednoduchá charakteristika rodičov,

Dom a domov (Slovenská republika, Bratislava – hlavné mesto SR, okresné mesto, obec, v ktorej žijem, dom - rodinný dom, bytovka, byt, miestnosti, zariadenie, činnosti, domáce práce, pomoc v domácnosti, udržiavanie čistoty a poriadku, práce okolo domu a v záhrade),

Každodenný život, zamestnania (denný režim, najznámejšie povolania s veľmi jednoduchým opisom činnosti – Čo robí?, zamestnanie rodičov)

Voľný čas, zábava, šport (činnosti vo voľnom čase, karneval, šport, obľúbený šport),

Cestovanie (dopravné prostriedky, kultúra cestovania, orientácia v mieste bydliska, v okolí školy),

Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela, zdravie, choroba, u lekára, u zubára, osobná hygiena, obliekanie, zdravá výživa, životospráva, šport),

Škola a trieda (budova školy, trieda, zariadenie triedy, učebné predmety – rozvrh hodín, učebné pomôcky, personál školy, školská jedáleň, telocvičňa, školský dvor, okolie školy, pravidlá slušného správania, udržiavanie čistoty a poriadku),

Obchod/nakupovanie a služby (kultúra nakupovania: Prosím si..., Ďakujem., v obchodnom dome, v nákupnom centre, na pošte, v cukrárni, v kine, peniaze, počet – Koľko?),

Počasie, kalendár (rok, mesiac, týždeň, deň – pracovný deň, víkend, časti dňa: ráno, poludnie, večer, noc, ročné obdobia, čas – Koľko je hodín? - celé hodiny, minúty, aktuálne počasie: slnko, dážď, sneh, teplo, chladno/zima, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Silvester, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, Deň detí, školský rok, vysvedčenie, prázdniny),

Príroda, ročné obdobia (domáce, známe poľné a lesné zvieratá, rastliny: známe jarne, letné, poľné kvety, najznámejšie liečivé rastliny, najznámejšie kríky, ovocie a ovocné stromy, zelenina, starostlivosť o zvieratá a životné prostredie).

Jazykové prostriedky

Slovné spojenia typu:

1. *Pomenovanie osôb, zvierat a vecí.* Kto je to? Čo je to? To je otec. To je sliepka. To je pero.
2. *Činnosti osôb, zvierat.* Čo robí mamička? Čo robí kohút? Mamička číta. Kohút kikiríka.
3. *Činnosti vzťahujúce sa na 1. a 2. gramatickú osobu.* Čo robím? Čo robíš? Ja sedím. Ty kreslíš.
4. *Vlastnosti osôb, zvierat a vecí.* Aký/Aká/Aké je....? Peter (ten) je usilovný. Kohút (ten) je hnedý. Zošit (ten) je nový. Katka (tá) je usilovná. Sliepka (tá) je hnedá. Kniha (tá) je nová. Dievčatko (to) je usilovné. Mačiatko (to) je hnedé. Auto (to) je nové.

Slovné spojenia:

1. Podmet – slovesný prísudok – príslovkové určenie miesta, času, spôsobu.

Kde číta Evka? Evka číta v izbe. Kedy píše Peter? Peter píše večer. Ako kreslí Marika? Marika kreslí pekne.

2. Podmet – prísudok – priamy predmet.

Čo píše Marika? Marika píše list.

3. Podmet – prísudok vyjadrený slovesom „*mať*“ – predmet.

Čo má Karol? Karol má kocku.

4. Podmet – prísudok – prívlastkom rozvitý priamy predmet.

Mamička kupuje rozprávkovú knihu. Peter má štyri eurá.

Čítanie

Technika čítania

Plynulé hlasné čítanie známych textov po príprave. Dodržiavanie správneho tempa, intonácie, výslovnosti a interpunkčných znamienok.

Čítanie s porozumením

Čítanie s porozumením krátkych známych textov z učebnice po príprave.

Tvorenie odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom. Vyhľadanie základných informácií z textu. Reprodukcia stručného obsahu prečítaného textu s pomocou na základe pomocných otázok alebo osnovy.

Písomný prejav

Písanie slovenskej abecedy. Písanie slov s dvojhláskami. Písanie najznámejších slov so slabikotvornými spoluhláskami. Písanie najznámejších slov so slabikami -hy, -chy, -ky, -gy, -dy, -ty, -ny, -ly, -či, -ši, -ti, -dți, -ci, -dzi, -ji, -de, -te, -ne, -le, -di, -ti, -ni, -li. Písanie interpunkčných znamienok známych z maďarského jazyka v rámci štyroch druhov viet. Odpisovanie krátkych textov, ktoré neobsahujú neznáme slová. Delenie najznámejších slov. Písanie množného čísla najfrekventovanejších podstatných a prídavných mien. Písanie slovíes v minulom čase. Tvorba písomných odpovedí na otázky k textom v učebnici podľa vzoru. Písanie pozdravu, blahoželania podľa vzoru.

PROCES

Vyučuje sa lingvomotorickou metódou spojenou s čiastočne redukovanou direktnou metódou. V edukačnom procese sa efektívne využívajú aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania. Odporúča sa používať takú metódu, ktorá modeluje prirodzenú komunikáciu, podnecuje záujem žiakov o ďalšie oblasti spoločenského života. Vyššia úroveň osvojenia slovenského jazyka sa dosiahne aj využitím medzipredmetových vzťahov, konkrétnych každodenných situácií, názorným vyučovaním a tvorivou aplikáciou získaných poznatkov.

V edukačnom procese sa odporúča striedanie kontrolovaných, čiastočne kontrolovaných a nekontrolovaných techník výučby. Z organizačných foriem sa odporúča frontálna a individuálna práca so žiakmi, v menšej miere práca vo dvojici, resp. v malých skupinách.

Pri plánovaní a príprave sa odporúča využívať materiálno-technické prostriedky pre vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre základné školy s vyučovacím jazykom maďarským, odbornú literatúru z oblasti vyučovania slovenského jazyka, slovenskej literatúry a cudzích jazykov, literatúru pre deti a mládež, detské a mládežnícke časopisy, služby školských a obecných knižníc. Mimo vyučovania a školy sa odporúča organizovanie záujmových krúžkov, besied, návštev divadla, kina a výstav, stretnutí so žiakmi škôl s

vyučovacím jazykom slovenským, priateľstvo so žiakmi slovenskej národnosti. Celkovú úroveň reči môžu vhodne ovplyvňovať televízne a rozhlasové relácie v slovenskom jazyku. V edukačnom procese treba dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	7. ročník A v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

Maďarský jazyk a literatúra - 4 VH týždenne - 7. ročník	
Jazyková komunikácia	1 VH týždenne
Komunikácia a sloh	1 VH týždenne
Čítanie a literatúra	2 VH týždenne

CIELE

- Dať žiakom základné poznatky o zvukovej, významovej a tvarovej rovine jazyka,
- oboznámiť žiakov s niektorými jednoducho formulovanými základnými pravidlami pravopisu,
- poznávať stavbu slov, v jednoduchých prípadoch určiť slovotvorný základ, predpony a prípony,
- poznávať slovesá v oznamovacom, rozkazovacom a podmieňovacom spôsobe,
- poznávať podstatné mená, prídavné mená, číslovky a zámená,

- cvičiť sa v štylizácii a kompozícii a v tvorení súvislých ústnych prejavov,
- čítať plynule, správne s dôrazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov,
- oboznámiť žiakov s ďalšími literárnymi druhmi a žánrami,
- rozširovať slovnú zásobu a vytvárať u žiakov kladný vzťah k literatúre.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová a tvarová rovina jazyka a pravopis

Opakovanie maďarskej abecedy, zoradenie slov podľa abecedného poriadku.

Rozdeľovanie viacslabičných slov na základe slabičného princípu, slabikovanie.

Forma s význam slov: jednovýznamové, viacvýznamové slová, antonymá, synonymá.

Poznávanie slovotvorného základu a prípon v známych slovách.

Pravopis najznámejších prípon: -ból, -böl, -ról, -röl, -ban, -ben, -ba, -be, -val, -vel, atď.

Poznávanie slovies v oznamovacom, podmieňovacom a rozkazovacom spôsobe.

Pravopis slovies v rozkazovacom spôsobe (napr. adj, menj).

Pravopis slovesných predpôn typu: kimegy, lemegy.

Poznávanie, rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.

Pravopis vlastných podstatných mien (vlastné mená osôb, zvierat, zemepisných názvov – známych miest, ulíc, riek, štátu, názvy literárnych diel, časopisov).

Poznávanie prídavných mien, stupňovanie prídavných mien.

Pravopis stupňovaných prídavných mien.

Poznávanie čísloviek, pravopis čísloviek do dvetisíc.

Poznávanie zámen – osobných, opytovacích, ukazovacích, vzťahných.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov aj vlastnej činnosti a vyjadrovanie sa o nich.

Tvorenie písomných odpovedí na jednoduché otázky, týkajúce sa ich života a blízkeho okolia.

Reprodukcia čítankových textov.

Rozprávanie vlastných zážitkov, príbehu prečítaných textov podľa osnovy (úvod, jadro, záver)

s dodržaním časovej postupnosti.

Opis predmetov, obrázkov, osôb, pracovného postupu.

Zostavenie jednoduchej správy (napr. na nástenku).

Napísanie listu s jednoduchým oznámením (forma a úprava listu, obálky)

Vyžiadanie a podávanie informácií, tvorenie otázok v modelových situáciách – telefonovanie (začiatok a koniec telefonického rozhovoru).

Písanie oznámenia, blahoželania, vyplňovanie rôznych formulárov.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Rozvíjanie čítania krátkych, jednoduchých textov s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom.

Čítanie krátkych jednoduchých textov s porozumením.

Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich.

Rozširovanie slovnej zásoby žiakov a jej presnejšie využívanie pri reprodukcii prečítaných textov.

Dramatizácia krátkych textov s použitím priamej reči.

Literárna výchova

Osvojovanie literárnych textov výrazným hlasným čítaním a počúvaním.

Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.

Nácvik orientácie v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti.

Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja.

Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho textu, poskytnutie základných informácií o prečítanom texte.

Poznávanie pojmov a výrazov v praktických činnostiach s textom (bez ich definovania) – poézia, próza; poviedka, báj, román, historická próza, encyklopédia, náučná literatúra.

PROCES

Jazyková komunikácia

Jazykové vyučovanie pozostáva z aktivizácie poznatkov 6. ročníka, s oboznámením žiakov so stavbou slov – v jednoduchých prípadoch určovať slovotvorný základ, slovotvornú predponu

a slovotvornú príponu. Pokračovať vo výcviku určovať slovné druhy. Poznávať oznamovací, podmieňovací a rozkazovací spôsob slovíes, poznávať všeobecné a vlastné podstatné mená, prídavné mená, zámená a číslovky.

Nácvik a osvojovanie si gramatického učiva aj v 7. ročníku slúži k prehĺbeniu pravopisných zručností žiakov.

Komunikácia a sloh

V rámci štylizácie a kompozície si žiaci osvojujú rozlišovať spisovné a nespisovné jazykové prostriedky, učia sa výstižne vyjadrovať (doplňovanie, rozširovanie viet, určenie správneho slovosledu vo vete). V rámci súvislých jazykových prejavov sa učia kolektívne zostaviť osnovu príbehu, textu. Na základe osnovy dokážu samostatne, súvisle rozprávať a svoje myšlienky dokážu napísať aj jednoduchými, krátkymi vetami. Dodržiavajú základné členenie jazykového prejavu (úvod, hlavnú časť a zakončenie).

Výcvik v súvislých prejavoch pozostáva z nasledujúcich zložiek: odpovede na otázky, reprodukcia, rozprávanie, opis a formy spoločenského styku.

Čítanie a literárna výchova

Osvojovanie literárnych textov prebieha väčšinou už výrazným hlasným čítaním, ale aj počúvaním zvukových nahrávok, sledovaním vhodného televízneho alebo videoprogramu pre deti. Podľa možnosti sa odporúča návšteva divadelných a filmových predstavení pre deti a mládež (na ich návštevu sú vopred pripravení). Žiakov vedieme naďalej k tomu, aby o videnom programe vedeli rozprávať a vyjadriť svoje zážitky.

Pri práci s textom sa žiaci učia uvedomelo chápať ilustrácie a spájať ich s obsahom textu. Pri čítaní a počúvaní ukážok z literárnych diel si žiaci 7. ročníka rozvíjajú vzťah k prírode a spoločnosti, rozširujú a obohacujú si slovnú zásobu, presnejšie rozlišujú význam slov, vyjadrujú sa výstižnejšie, s väčšou presnosťou.

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

Poézia – výber z tvorby maďarských básnikov: Petőfi Sándor, Arany János, Szabó Lőrinc, Weöres Sándor, Fazekas Mihály a iní.

Prozaická tvorba – výber z tvorby maďarských, slovenských a inonárodných spisovateľov: Benedek Elek, Móra Ferenc, Fekete István, Móricz Zsigmond, Móra Ferenc, Marie Majerová, Rudo Moric, Erich Kästner, Jack London, Daniel Defoe, Karl May a iní.

Náučná literatúra: Ablak –Zsiráf obrázkový detský lexikón, detské encyklopédie atď.

Vzdelávacia oblasť: Človek a príroda

Fyzika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Fyzika	7. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Porozumieť základným fyzikálnym javom v bezprostrednom okolí žiakov,
- vedieť rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá,
- vedieť odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa, urobiť zápis nameraných hodnôt,
- vedieť overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti telies,
- vedieť merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky,
- nadobudnúť schopnosť pracovať v tíme,
- osvojiť si vybrané metódy práce a súbor činností, ako je pozorovanie a meranie vybraných fyzikálnych veličín.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Telesá z tuhých, kvapalných a plynných látok. Látka a teleso.

Vlastnosti tuhých telies – krehkosť, tvrdosť, pružnosť, tvárnosť. Merateľné vlastnosti telies: hmotnosť, váhy, váženie, jednotky hmotnosti - 1kg, 1g, 1t.

Dĺžka, meradlá dĺžky, meranie dĺžkovým meradlom, jednotky dĺžky – 1m, 1cm, 1mm, 1km. Meranie dĺžky nepravidelných telies, odhad dĺžky. Objem, odmerný valec, meranie objemu geometricky nepravidelných telies, jednotky objemu 1l, 1ml.

Vlastnosti kvapalín – nestlačiteľnosť, tekutosť. Tlak v kvapalinách. Využitie takmer nestlačiteľnosti kvapalín v praxi.

Nadľahčovanie telies v kvapalinách, plávanie, vznášanie a potápanie sa telies v kvapalinách.

Vlastnosti plynov – stlačiteľnosť, rozpínanosť, tekutosť plynov. Nadľahčovanie telies v plynoch. Vzduch, atmosféra, tlak v plynoch. Znečisťovanie vzduchu.

Teplota, premeny skupenstva látok

Tuhé, kvapalné a plynné skupenstvo látok. Meranie teploty, teplomer, Celziova stupnica, jednotka teploty °C.

Meranie teploty a času, jednotka času 1s, 1min, 1h.

Premena vody na paru

Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var. Meranie teploty a času v priebehu varu vody, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.

Skvapalňovanie (kondenzácia)

Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode. Kyslé dažde a ich vplyv na prírodu.

Topenie a tuhnutie

Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Tuhnutie. Topenie. Meranie teploty a času v priebehu topenia ľadu, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.

Meteorologické pozorovanie

Pozorovanie a predpoveď počasia. Meteorologická stanica. Zriadenie meteorologickej stanice, meranie teploty a objemu zrážok, zisťovanie prítomnosti nečistôt v zrážkach a v ovzduší. Zisťovanie smeru vetra. Záznam pozorovaní a nameraných hodnôt teploty, objemu zrážok, smeru vetra.

PROCES

Na vyučovacích hodinách sa opierame o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ na utváranie predstáv a pojmov. Pri praktických cvičeniach, ktoré robíme v malých skupinách alebo vo dvojiciach, učíme žiakov spolupracovať so spolužiakmi, dorozumievať sa pri práci, spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok, udržiavať poriadok na pracovisku. Učíme ich porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke, aby mali predstavu konkrétneho deja.

Vzdelávacia oblasť: Človek a príroda

Biológia

Hodinová dotácia učebného predmetu

Biológia	7. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Poznať živočíchy, rastliny a iné organizmy v závislosti od prostredia, v ktorom žijú,
- poznať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím,
- učiť sa poznávať najznámejších predstaviteľov živočíchov, rastlín a iných organizmov
- oboznámiť sa s ochranou a tvorbou životného prostredia.

OBSAH

Príroda a jej prírodné deje

Rozmanitosť a život organizmov. Hlavné skupiny organizmov v prírode, ich znaky – baktérie, huby, rastliny, živočíchy. Životné prostredie, jeho vplyv na živé organizmy.

Voda ako životné prostredie

Závislosť organizmov od prostredia, v ktorom žijú. Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka. Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

Živočíchy a rastliny stojatých vôd – močiarov, jazier, rybníkov a nádrží.

Rastliny stojatých vôd: pálka úzkolistá, lekno biele, žaburinka menšia.

Živočíchy stojatých vôd: kapor obyčajný, mlok veľký, korytnačka bahenná, pijavica lekárska, larvy komárov.

Živočíchy tečúcich vôd: pstruh potočný, štika obyčajná, ostriež riečny, rak riečny.

Rastliny a živočíchy brehov vôd.

Najčastejšie rastliny: vrba biela, jelša lepkavá, záružlie močiarna, nezábudka močiarna.

Živočíchy: ondatra pižmová, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, vážka ploská, komár piskľavý.

Chránené živočíchy: rosnička zelená, bocian biely.

Pozorovanie predstaviteľov rastlín a živočíchov vo vodnom prostredí a pri vode v najbližšom okolí.

Les – spoločenstvo organizmov

Vzťahy medzi živými organizmami a životným prostredím v lese.

Les – hospodársky významné spoločenstvo organizmov.

Lesné dreviny: ihličnaté, listnaté, stromy a kríky.

Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny.

Lesné živočíchy: srna hôrna, ropucha krátkonohá, d'ateľ veľký, vretenica obyčajná, lykožrút smrekový a iné, v lese žijúce organizmy.

Huby: jedovaté (muchotrávka zelená), nejedlé (hríb satanský), jedlé (hríb dubový).

Potravné vzťahy medzi organizmami – potravné reťazce.

Význam lesov, ich ochrana.

Pozorovanie v lese, poznávanie niektorých živočíchov, rastlín a iných organizmov žijúcich v lese.

Vysokohorská vegetácia

Význam a ochrana vysokohorskej vegetácie.

Charakteristickí predstavitelia rastlín (machy, lišajníky, kosodrevina, borievka nízka, plesnivec alpínsky) a živočíchov (kamzík vrchovský, svišť horský, orol skalný).

Lúky a pasienky – spoločenstvo organizmov

Ošetrovanie lúk a pasienkov, zúrodňovanie – ich význam.

Vzájomný vzťah medzi rastlinami a živočíchmi.

Rastliny: trávy, ďatelina lúčna, lúčne kvety.

Živočích: ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, lienka veľká, motýle, ovad hovädzí.

Polia

Pôda a jej význam pre človeka.

Starostlivosť o pôdu.

Ochrana pôdy.

Hospodársky významné rastliny: obilniny, okopaniny, olejnin, krmoviny.

Buriny – vlčí mak a iné.

Biologická ochrana rastlín, chemická ochrana rastlín – ich význam.

Živočích polí: zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný. Škodcovia: pásavka zemiaková, krtonôžka obyčajná.

Záhrady a sady

Vzťah medzi rastlinami a živočíchmi v spoločenstve záhrad a sadov, ich význam pre človeka.

Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach.

Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach.

Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety – jednoročné, dvojročné trvalky.

Najčastejšie živočích: krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obalovač jablčný, slimák záhradný, dážd'ovka obyčajná.

Opel'ovače: včela medonosná, čmeľ zemný.

PROCES

Nadväzujeme na poznatky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch vo vlastivede. Učia sa poznávať vzájomné vzťahy medzi organizmami a medzi organizmami a prostredím.

Vyučovanie biológie realizujeme najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia prostredníctvom vychádzok a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou žiakov.

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Dejepis

Hodinová dotácia učebného predmetu

Dejepis	7. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Vytvoriť elementárne historické predstavy žiakov,
- poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín so zameraním na pokrok,
- naučiť žiaka pracovať s učebnicou,
- naučiť žiaka čítať súvislý text a snažiť sa mu porozumieť,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky.

OBSAH

Neskorý stredovek v našich národných dejinách

Zámorské objavy a ich vplyv na rozvoj hospodárstva.

Renesančné kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Život šľachty a poddaných v 16. storočí.

Turecké nájazdy do Uhorska.

Bratislava – hlavné mesto Uhorska.

Bitka pri Moháči.

Roľnícke a banícke povstania v Uhorsku.

Vznik habsburskej monarchie.

České stavovské povstanie. Bitka na Bielej hore.

J. A. Komenský.

J. Jánošík – symbol boja za slobodu a spravodlivosť.

Baroková kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Hospodárska a sociálna situácia v našich krajinách v 18. – 19. Storočí

Vznik a vývoj manufaktúr.

Vývoj priemyslu na Slovensku.

Začiatok nového veku pre naše národy – národné obrozenie

Postavenie Slovákov v Uhorsku.

Slovenské národné obrozenie a jeho vývoj.

A. Bernolák a bernolákovci.

L. Štúr a štúrovci. Vytvorenie spisovného slovenského jazyka a rozvoj kultúry.

Revolučný rok 1848 v našich dejinách.

Memorandum slovenského národa a Matica slovenská, slovenské národné školstvo.

Vznik Rakúsko – Uhorska.

PROCES

Na vyučovacích hodinách dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno–historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Geografia

Hodinová dotácia učebného predmetu

Geografia	7. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Získať základné poznatky o postavení Zeme v slnečnej sústave,
- informatívne vedieť základné pojmy, ktorými sú označené objekty vesmíru,
- osvojiť si základné informácie o Európe,
- vedieť sa orientovať na mape Európy,
- naučiť sa pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Tvar a veľkosť Zeme.

Glóbus ako zobrazenie Zeme.

Základné pohyby Zeme.

Vesmír – Slnečná sústava. Výskum vesmíru. Kozmonautika.

Mapa zemských pologúl. Svetadiely, oceány.

Určovanie polohy na mape podľa svetových strán.

Európa ako svetadiel

Európa – poloha, členitosť, povrch.

Podnebie a vodstvo Európy.

Obyvateľstvo, štáty Európy.

SR – jej poloha v Európe.

Hranice, naši susedia.

Európske štáty.

Stredná Európa: Česko, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko.

Východná Európa: Ukrajina, Bielorusko, Rusko.

Západná Európa: Veľká Británia, Írsko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko.

Južná Európa: Španielsko, Portugalsko, Taliansko.

Juhovýchodná Európa: Grécko, Slovinsko, Chorvátsko a bývalé štáty Juhoslávie, Albánsko, Moldavsko, Rumunsko a Bulharsko.

Severná Európa: Švédsko, Nórsko, Fínsko, Dánsko, Island, Lotyšsko, Litva, Estónsko.

Najmenšie štáty v Európe: Lichtenštajnsko, Andorra, Malta, Vatikán, Luxembursko, Monako.

PROCES

Žiakov vedieme k získaniu zručnosti pracovať s mapami a vyvodzovať z nich základné charakteristiky zobrazovaného územia. Učíme ich chápať odlišnosti a tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami. V rámci vyučovania venujeme dostatočný priestor práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Žiakom prezentujeme aj informácie, ktoré pomáhajú žiakom získať vzťah k predmetu.

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Občianska výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Občianska výchova	7. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Poznať funkciu rodiny a školy,
- upevniť u žiakov elementárne mravné postoje, hygienické a kultúrne návyky,
- oboznámiť žiakov so zásadami dopravnej disciplíny a bezpečnostných opatrení,

- ovplyvňovať poznanie a konanie žiakov v duchu demokracie, humanizmu a morálky.

OBSAH

Život v spoločnosti

Rodina

Význam rodiny pre mladého človeka a pre štát.

Kto tvorí rodinu (mama, otec, súrodenci, starí rodičia, širšia rodina – príbuzní).

Rodičia a deti, vzťahy medzi nimi. Správanie sa v rodine – úcta, porozumenie, vzájomná pomoc. Sviatky a významné udalosti v rodine.

Škola

Škola ako súčasť moderného človeka. Poslanie školy, funkcie školy.

Ako sa učiť, narábať s vedomosťami.

Správanie sa v škole – školský poriadok.

Základy spoločenského styku

Ako by sa mal správať každý človek doma a na verejnosti; pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, kultúrne správanie na verejnosti (na ulici, v obchode, v dopravnom prostriedku, na pošte, u lekára, na návšteve, na kultúrnom predstavení).

Starostlivosť o vlastné zdravie, prevencia ochorenia a úrazu

Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia.

Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami.

Škodlivosť fajčenia, alkoholizmu a drog pre mladého človeka, boj proti ich požívaniu, negatívny príklad dospelých. Nebezpečenstvo AIDS.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť na cestách, cesta do a zo školy, orientácia okolo domu, školy, v obci či meste.

Dodržiavanie dopravných predpisov pre chodcov a cyklistov.

Charakterové a mravné hodnoty človeka

Vytváranie dobrých medziľudských vzťahov v rodine a na verejnosti.

Základné mravné hodnoty – úcta k sebe a k druhým ľuďom, čestnosť, statočnosť, spravodlivosť, pravdovravnosť, pracovitosť, láska k vlasti a ich uplatňovanie v živote človeka.

Charakter človeka – kladné a záporné vlastnosti človeka, vplyv rodiny a spoločnosti na charakterové vlastnosti človeka. Vplyv výchovy a sebvýchovy na charakter človeka.

Zmysel života – spolužitie ľudí na zásadách spolupráce a tolerance (schopnosť rozumieť druhým ľuďom, dobre s nimi vychádzať). Štúdium, práca, rodina, oddych.

PROCES

Pri vyučovaní občianskej výchovy uplatňujeme väzby výchovy a vzdelávania, spájame teoretické poznatky s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Oboznamujeme žiakov s normami spoločenského správania a ich uplatňovaním v bežnom živote.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Etická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Etická výchova	7. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie,
- učiť sa obhájiť svoje práva a názory,
- učiť sa kultivovane prejavovať svoj názor,
- chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny.

OBSAH

I. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity

Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku.

Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti.

Zdravé sebavedomie.

Prijatť sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe.

Rovnakú šancu dávať iným.

II. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách.

Opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny.

Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.

III. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Nový vzťah k druhým.

Nezávislosť a rešpektovanie, ponúkajúce a prijímanie slobody ako predpokladu pre schopnosť preberať zodpovednosť.

Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie.

Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti – prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách.

IV. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny – ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov.
Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny – byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym.

Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine.

Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.

V. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Rozvíjanie sexuálnej identity.

Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami.

Priateľstvo a láska.

Utváranie predstáv o budúcom partnerovi.

„Zázrak života“ – počatie a prenatálny život ľudského plodu.

Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou.

Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky.

Pohlavné choroby a AIDS.

Sloboda a zodpovednosť v dozrievaní sexuálnych vzťahov v manželský a rodinný zväzok.

VI. Vzťah k starým, k chorým a k osobám so špecifickými potrebami

Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi.

Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.

PROCES

Žiakov učíme poznávať samých seba, objavovať svoju identitu, preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Prehlbujú si svoju sexuálnu identitu, uvedomujú si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom. Rozvíjame u nich pozitívny postoj k postihnutým, chorým a k iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu -

Matematika	7. ročník A v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

Matematika - 4 VH týždenne - 7. ročník	
Aritmetika	3 VH týždenne
Geometria	1 VH týždenne

CIELE

- Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- osvojiť si násobenie a delenie mimo oboru násobilky,
- vedieť písomne násobiť trojciferné číslo jednociferným činiteľom,
- vedieť písomne deliť jednociferným deliteľom bez zvyšku,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do milióna,
- vedieť používať kalkulačku na sčítanie a odčítanie,
- osvojiť si jednoduché konštrukcie kružidlom,
- vedieť vyznačovať a rýsovať uhly,
- osvojiť si výpočet obvodu rovinných obrazcov.

OBSAH

ARITMETIKA

Násobenie a delenie mimo oboru násobilky

Násobenie a delenie mimo oboru násobilky – písomne.

Príklady typu: $3 \cdot 13 = 39$ $2 \cdot 15 = 30$

$39 : 3 = 13$ $30 : 2 = 15$

Delenie so zvyškom

Uhol

1. Vyznačovanie a rysovanie uhla, popis uhla.
2. Pojmy – pravý uhol, priamy, ostrý, tupý uhol.
3. Precvičovanie na rovinných obrazcoch (štvorec, obdĺžnik, trojuholník).

Obvod rovinných obrazcov

1. Obvod trojuholníka.
2. Obvod obdĺžnika.
3. Obvod štvorca.

PROCES

Násobenie a delenie číslami 6 – 9 je pre žiakov náročnejšie. V čase preberania tohto učiva by mali mať žiaci osvojený algoritmus násobenia a delenia mimo oboru násobiliek.

Slovné úlohy vychádzajú z konkrétnych životných situácií. Pri ich riešení je potrebné naučiť žiaka rozlíšiť kľúčové slová, s ktorými je spojený konkrétny matematický postup. Riešenie slovnej úlohy obsahuje zápis, výpočet a odpoveď.

Žiakov učíme pracovať s bežnou kalkulačkou, ale učíme ich využívať aj kalkulačku v mobilnom telefóne.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Informatická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Informatická výchova	7. ročník A v.
ŠVP	0,5
Voliteľné hodiny	0,5
ŠkVP	1

CIELE

- Zopakovať a rozšíriť poznatky zo šiesteho ročníka,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vkladať klipart, wordart, upraviť text pomocou efektov,
- vedieť používať e- mail, Internet,
- vedieť vložiť, spustiť, vybrať CD,
- pracovať s multimediálnou informáciou – zvuk, video,
- vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt

OBSAH

Informácie okolo nás

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Rozširovanie zručnosti v práci s textom, vkladanie klipartu, wordartu, upravovanie textu pomocou efektov, farieb. Estetická úprava textu.

Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.

Samostatne s obrázkom pracovať a používať operácie – kopírovanie, prilepenie, otáčanie, prevrátenie.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Zdvorilosť pri komunikácii. Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie

Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie.

Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom.

Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch.

Školské portály.

Postupy, riešenie problémov

Detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí.

Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice.

Využívanie geometrických tvarov. Práca s programom Skicár, LogoMotion.
Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie a precvičovanie rutinných činností ako aritmetické operácie, vybrané slová a iné.

Princípy fungovania IKT

Funkcie vybraných klávesov

Používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock, Ctrl + c, Ctrl + v.

Tlačiareň

Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie textu, obrázka.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč.

Ukladanie informácií

Ukladanie informácií: súbor, meno súboru. Vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie edukačných programov a hier.
Bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES

Pomocou edukačných programov využívame vedomosti žiakov z matematiky a slovenského jazyka. Pri práci s textom pracujeme najprv s hotovým krátkym textom a na ňom sa učia žiaci najprv pohybovať so šípkami a robiť jednoduchú úpravu.

Algoritmické úlohy orientujeme len na postupnosť jednoduchých príkazov v priamom režime. Žiaci môžu vo dvojiciach alebo v malej skupinke pracovať na malom, krátkom projekte, pri prezentovaní nejakej učebnej látky alebo zaujímavosti z učiva niektorého predmetu, kde využijú prácu s textom, obrázkom, grafikou (s pomocou učiteľa).

Nároky na prácu s PC sú u jednotlivých žiakov závislé od ich individuálnych schopností.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	7. ročník A v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CIELE

- Upevňovať vedomosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť urobiť záznam o pracovnom postupe,
- vedieť pracovať podľa výkresu,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci,
- oboznámiť sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami,
- oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších príkladoch.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Poučenie o kozmetike rúk a nôh.

Starostlivosť o nechty.

Založenie domácej lekárničky.

Hygiena v domácnosti.

Umývanie okien a dverí.

Čistenie odevov a obuvi.

Práce v dielni

Práce s papierom

Meranie, strihanie, rezanie, lepenie papiera a kartónu.

Príklady výrobkov: stojan na ceruzky, puzdro na ihlice, darčkové vrečko, leporelo.

Montážne a demontážne práce

Montáž a demontáž bicykla. Údržba bicykla.

Práce s drevom

Obrábanie dreva základnými technikami. Spájanie dreva klincami, skrutkami do dreva, plátovaním a glejením. Dlabanie.

Úprava povrchu výrobkov brúsením, hydrovoskovaním, leštením, morením, lakovaním.

Tmelenie, brúsenie výrobkov pred natieraním, natieranie farbou.

Čítanie jednoduchých výkresov, kreslenie jednoduchých náčrtov, obrysovanie materiálu.

Príklady výrobkov: podložka pod riad, sušiak na uteráky a utierky, polička na kvety, křmidlo pre vtáky, búdky, lopáriky, rám spájaný plátovaním, debničky, vešiak na kľúče.

Práce s kovom

Oboznamovanie sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami.

Obrysovanie, ohýbanie, pílenie, prebįjanie, nitovanie, spájanie skrutkami, maticou.

Úprava povrchu brúsením a lakovaním.

Rezanie pákovými nožnicami. Používanie raznice.

Príklady výrobkov: zvieratka podľa šablóny, menovka na záhony, štítky na kľúče, plechová škatuľka, chrániče na zveráky, háky.

Práce s plastami

Pokračovanie v práci s organickým sklom a novoduroom. Ohýbanie.

Príklady výrobkov: škatuľky, ťažidlo, nôž na papier, ozdobný háčik, tabuľka k menovke, hračky.

Práce s kořou a kořenkou

Meranie, rezanie, strihanie, prebįjanie, spájanie koře a kořenky.

Príklady výrobkov: ozdobné privesky, opasok, puzdra.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Umývanie okien a dverí.

Čistenie odevov a obuvi.

Príprava pokrmov

Polievky. Úprava pokrmov z ryže. Zeleninové šaláty.

Konzervovanie zeleniny sušením a solením.

Šitie

Spojovacie stehy (perličkový, základný).

Spájanie a začisťovanie látky. Prišitie pútka.

Oboznámenie sa so strihom na najjednoduchších príkladoch (posteľná bielizeň).

Šitie na stroji – rovné šitie.

Ozdobný steh – hladkovanie.

Príklady výrobkov: vankúšik, čelenka, pútka.

Pletenie

Pridávanie a uberanie.

Výrobok: jednoduché oblečenie.

Háčkovanie

Háčkovanie jednoduchého vzoru.

Výrobok: jednoduché oblečenie.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie.

Úprava hriadok.

Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.

Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.

Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.

Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.

Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.

Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.

Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.

Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.

Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Zber ovocia a uskladnenie.

Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.

Kvety na balkóne a loggii.

Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.

Viazanie a aranžovanie kvetín.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovanie rovnobežiek:

- manipulácia s rysovacími potrebami pri rysovaní rovnobežiek,
- základné vlastnosti rovnobežiek.

Kružnice, rysovanie kružníc:

- stred kružnice, priemer, polomer,
- kótovanie dier a kružníc.

PROCES

V pestovateľských prácach obsah učiva prispôbíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy. Nadväzujeme na dosiahnutú úroveň vedomostí a zručností zo 6.ročníka.

Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom.

Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.

Žiakov vedieme k čistote pracovného prostredia, dbáme na to, aby po práci uložili náradie a materiál na určené miesto.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Svet práce

Hodinová dotácia učebného predmetu

Svet práce	7. ročník A v.
ŠVP	0,5
Voliteľné hodiny	0,5
ŠkVP	1

CIELE

- Získať základné informácie o povolaniach v jednotlivých oblastiach,
- oboznámiť sa s charakteristikou práce, pracovnými podmienkami a uplatnením v jednotlivých povolaniach,
- oboznámiť sa s kvalifikačnými predpokladmi a odbornou prípravou jednotlivých povolání.

OBSAH

Povolania v oblasti poľnohospodárskej a potravinovej výroby.

Povolania v oblasti lesného a vodného hospodárstva.

Povolania a zamestnania v oblasti zdravotníctva.

Povolania v oblasti obchodu a spoločného stravovania.

Povolania a remeslá v oblasti služieb. Povolania v oblasti stavebníctva.

PROCES

V každom povolaní, ktoré je vhodné pre uplatnenie žiaka s mentálnym postihnutím posudzujeme štyri charakteristické znaky: pracovnú činnosť (ako pracuje), pracovné prostredie (kde pracuje), pracovné prostriedky (s čím pracuje) a pracovné ciele, objekty (čo je cieľom práce, o čo sa stará).

Informatívne môžeme žiakov oboznámiť aj s povolaniami iných oblastí (školy, kultúry a umenia, prírodných a spoločenských vied, výpočtovej techniky, služby v oblasti bezpečnosti a ochrany osôb, zdravia a majetku, strojárstva a elektrotechniky, ťažby a spracovania surovín).

Odporúčaná literatúra: Kolektív autorov: Úvod do sveta práce, Bratislava: Logos, 2000
+ 15 publikácií *Svet práce*, Bratislava: Logos, 2000.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	7. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov,
- kultivovať výtvarný prejav žiakov bez násilných zásahov do spontánnej detskej tvorby,
- prehľbovať vzťah k umeniu a prírode.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Znázorňovanie dejového celku v kompozíciách väčšieho formátu.

Postupné stupňovanie náročnosti na usporiadanie kompozičných prvkov.

Rozširovanie obzoru poznania detí v náuke o farbách – vlastnosti farieb a ich využitie.

Príklady námetov: zážitky z výletov, exkurzií, motív krajiny, postava v krajine, športové námety, školské aktivity, predstava o budúcom povolání.

Rozvíjanie priestorového videnia, cítenia a vyjadrovania vnímaním a pozorovaním priestorových útvarov a javov v prírode.

Nenásilné upriamovanie pozornosti na perspektívne zobrazovanie rotačných a hranatých telies a učenie žiakov ich zobrazovaniu.

Príklady námetov: námety čerpať z ľudovej tvorby – zobrazovanie hlinených nádob rôzneho tvaru a veľkosti, pomôcky v domácnosti, pracovné náradie, prírodniny, ľudská postava.

Výtvarné techniky: maľba (mokré a suché materiály), kolorovaná kresba uhl'om, kolorovaná perokresba, maľba na sklo. Grafické techniky – linoryt, tlač z kartónovej a textilnej koláže, suchá ihla (do kartónu). Kresba (rudka, uhoľ, mäkká ceruzka), frotáž, textilná aplikácia.

Výtvarné materiály: volíme podľa výberu výtvarných techník

Práca s výtvarnými prostriedkami

Pri plošných dekoratívnych prácach uplatňujeme výtvarno – výrazové prostriedky grafických techník – línia, plocha (negatívna, pozitívna, štrukturovaná), využívame kontrast svetla a tmy vlastnosti farieb.

Príklady námetov: jednoduché návrhy na plagáty, návrhy na prestieranie, knižné prebaly, obrusy, dekoračné látky.

Výtvarné techniky:

práce z kartónu (vystrihovanie, preklápanie, lepenie),

konštrukčné práce z kartónových krabičiek (liekoviek) s výtvarným dotváraním priestoru, kaširovanie, modelovanie z hliny, modulitu, cesta.

Výtvarný materiál: výber výtvarného materiálu určuje zvolená výtvarná technika.

Výtvarné umenie

Využívame všetky formy výtvarných aktivít vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží. Citlivo stupňujeme náročnosť výberu umeleckých a ďalších prostriedkov k besedám o umení.

Krajinomaľba – porovnanie tvorby M. Benku a M. Bazovského.

Figurálna kompozícia, postava v krajine – E. Fulla, Galanda, C. Majerník.

PROCES

Žiaci sa učia znázorňovať priestor na ploche a citlivo odstraňovať chyby v komponovaní typické pre mentálne postihnuté deti. (Prvky perspektívneho zobrazovania – členenie plochy na prvý, druhý a tretí plán – popredie, stredný plán – poradie, zmenšovanie prvkov v pozadí a pod.) Vytvárame symetrické a asymetrické kompozície. Žiaci poznávajú zákonitosti využitia písma v užitom umení.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	7. ročník A v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Spievať osvojované piesne správne rytmicky a čisto intonačne v durovej a molovej tónine,
- poznávať dvojdielnosť a trojdielnosť melódie v piesňach a skladbách na počúvanie,
- vedieť rozoznať zvuk mužského speváckeho zboru,
- vedieť rozlišovať pieseň so sprievodom, zborovú scénu a melodrámu,
- prehlbovať schopnosť rozoznávať symfonický a dychový orchester, malý inštrumentálny súbor, hru jednotlivých známych nástrojov a nástrojových skupín.

OBSAH

Piesne na spev – Kysuca, Kysuca (ľudová), Tavaszi szél, Erdő, erdő, erdő, marosszéki kerek erdő, Gerencséri utca, Szép szatmári lányok, Csallóközben, Ablakomba, ablakomba, A malomnak nincsen köve, Csillagok, csillagok, Két szál pünkösdrózsa, Erdő, erdő, de magas a teteje, Zöld erdőben, zöld mezőben, Zörög a kocsi, pattog a Jancsi, A jó lovas katonának, Csínom Palkó, Čierne oči choďte spať, Tri dni ma naháňali, Jedna ruža, dve ruže.

Piesne a skladby na počúvanie

Szlovák himnusz, könnyűzene, dzsessz, Vivaldi: Négy évszak, (Tavaszi), Suchoň: Preletel sokol, Krútnava (részlet: Altatódal), Liszt: Magyar rapszódia, Kodály: Hány János, Szabó: Ludas Matyi, Janáček: Lašské tance, Moyzes: Keď komára ženili, J. Strauss: Cigány báró

Hudobno-pohybové hry a tance

Elmentem a piacara, verbunkos, csárdás, keringő, a könnyűzene hallgatását kifejező mozgás

PROCES

V piesňach žiaci vyhľadávajú rozmanité rytmické útvary. Jednoduchým pohybom, spevom a nástrojovou hrou ich precvičujú a obmieňajú, sluchom ich porovnávajú a rozlišujú.

V ľudovej tanečnej hre vytvárajú jednoduchú pohybovú charakteristiku rozličných postáv. Osvojujú si tanečný krok polky a karičky. Rozvíjajú inštrumentálne sprievody piesní na melodických elementárnych nástrojoch pomocou päťtónového radu (e, d, c, g, a).

V tesnom spojení s osvojovanými skladbami získavajú prvé poznatky o A. Dvořákovi, M. Schneiderovi-Trnavskom a J. Cikkerovi.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	7. ročník A v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Rozvíjať aktivitu žiakov,
- osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovia,
- uvedomele dodržiavať disciplínu a tak prispievať k vyššej efektívnosti vyučovacích hodín,
- mať pozitívny vzťah ku kondičným cvičeniam, uvedomele ich využívať i v čase mimo vyučovania v spontánnej, alebo organizovanej pohybovej aktivite,
- dodržiavať pravidlá a bezpečnosť pri pohybových hrách.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
- Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
- Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
- Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
- Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
- Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.
- Preťahovanie, pretláčanie.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

- Akrobacia.
- Viacnásobný kotúľ.
- Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
- Kotúľ vzad s obmenami.
- Stoj na hlave.
- Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl).
- Roznožka, skrčka.
- Preskok s oddialeným mostíkom.

Kladina – výška 1 m

- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Šplh

- Šplh s prírazom.
- Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

Trampolínka

- Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Rytmická gymnastika a tanec

- Krok prísunný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
- Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
- Jednoduchý krajo­vý tanec v 2/4 takte.

Atletika

- Vysoký štart.
- Beh.
- Stupňovanie rovinky.
- Beh na 60 m.
- Nízky štart z blokov.

- Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m)

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

- Skok technikou „nožničky“.
- Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

- Hod z krátkeho rozbehu.
- Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

- Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

- Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

- Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
- Dribling na mieste v pohybe.
- Strel'ba z krátkej vzdialenosti, strel'ba trestných bodov.
- Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Volejbal

- Prípravné hry a cvičenia s údermi, s odbíjaním, s odbíjaním ľahkej lopty, prehadzovaná.
- Odbíjanie a prihrávka obojruč zdola.
- Odbíjanie a prihrávka obojruč zvrchu.
- Odbíjanie cez sieť.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Plán obce, terénu.
- Mapa, turistické značky.
- Kompas.
- Orientácia v cestovnom poriadku.
- Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika

- Chôdza podľa plánu.
- Terénne hry.

Cykloturistika

- Jazda na vozovke, jazda v skupine, predchádzanie na bicykli.
- Jazda z kopca, do kopca.
- Prechádzanie zúženým miestom.

Odporúčame plavecký výcvik, lyžiarsky výcvik, korčuľovanie (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať.

Vhodným výberom pohybových hier zámerne rozvíjame pohybové schopnosti a zdokonaľujeme niektoré pohybové činnosti žiakov. Zaradenie pohybových hier do vyučovacej hodiny spájame s osvojovaním vybraných poznatkov.

Rámcový obsah vzdelávania pre 7. ročník – variant A Špeciálnej základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským bol schválený pedagogickou radou 31.08.2011 . Účinnosť nadobúda od 01.09.2011.

v Rimavskej Sobote, 26.08.2011

PaedDr. Iveta Tóthová
riaditeľka školy

Obsah vzdelávania

pre žiakov so stredným stupňom

mentálneho postihnutia /B variant/

s vyučovacím jazykom

maďarským

**Učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia
s vyučovacím jazykom maďarským**

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	Prípravný	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Spolu ŠkVP
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a slovenská literatúra				3	3	3	3	3	3	3	3	24
	maďarský jazyk a literatúra		2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	
	rozvíjanie komunikačných schopností	5	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	31
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	1	1	1	1	1	1					
92													
Príroda a spoločnosť	vecné učenie	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	25
25													
Človek a hodnoty	etická výchova /náboženská výchova						1	1	1	1	1	1	6
6													
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	35
	informatická výchova								1	1	1	1	
39													
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4	4	4,5	4,5	4,5	4,5	46

	svet práce									0,5	0,5	0,5	0,5	2
														48
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
														22
Zdravie a pohyb	telesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	35
		1	2	2	1	1	1	1	1			1	1	
														35
ŠVP		18	18	19	23	23	24	24	25	25	25	25	249	
Voliteľné hodiny		2	4	4	1	1	1	1	1	1	1	1	18	
Spolu: ŠkVP		20	22	23	24	24	25	25	26	26	26	26	267	

Poznámky k učebnému plánu pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom maďarským

- Hodinovú dotáciu v predmete **maďarský jazyk a literatúra** v 2. ročníku sme navýšili o 1 vyučovaciu hodinu. Hodina bude venovaná na precvičovanie a upevňovanie učiva z prvého ročníka.
- Zvýšili sme týždennú časovú dotáciu v predmete **matematika** v prípravnom a v 2. ročníku o 1 vyučovaciu hodinu a v 1. ročníku o 2 vyučovacie hodiny. Hodiny budú venované hlavne opakovaniu a upevňovaniu učiva. Na dosiahnutie trvácnych vedomostí našich žiakov je hodinová dotácia ŠVP nepostačujúca.
- Posilnili sme vyučovanie **telesnej výchovy** v prípravnom, 3. až 10.ročníku o 1 vyučovaciu hodinu a v 1. a 2 ročníku o 2 vyučovacie hodiny, pričom sme zohľadnili špecifiká vývinu a osobitosti telesných prejavov našich žiakov.

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

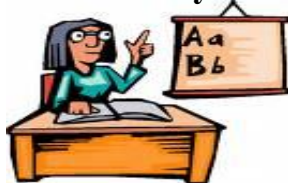
pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

1. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	1. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie maďarského jazyka a literatúry pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je základom celej výchovy a vzdelávania, pretože si žiaci osvojujú učebný obsah všetkých zložiek výučby v materinskom jazyku t.j. v maďarskom jazyku. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh maďarského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ostatných vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania maďarského jazyka a literatúry je vybaviť žiakov základnými poznatkami a praktickými zručnosťami, ktoré im umožňujú zapojiť sa do spoločenského života.

Čítanie, písanie

CIELE

- Vytvoriť predpoklady na vyučovanie čítania, písania,
- klásť dôraz na rozvoj grafomotorických zručností a zvládnutie malých písmen a z nich utvorených slabík,
- rozvíjanie slovnej zásoby.

OBSAH

Čítanie

- Príprava, motivácia žiakov na čítanie (oboznámenie žiakov s leporelami a knihami).
- Tvorenie jednoduchých viet, chápanie obsahu viet.
- Grafické znázornenie slov vo vete.
- Hlások a písmená **a, A, á, Á, o, O, ó, Ó**.

- Delenie slov sluchom na slabiky s využitím riekaniek a vyčítaniek.
- Skladanie slov zo slabík sluchovou metódou.

Písanie

- Nácvik správneho držania písacích potrieb.
- Horné a dolné oblúky oboma smermi.
- Horné a dolné oblúky (opakovane).
- Vodorovné čiary (zľava doprava).
- Zvislé a šikmé čiary (zhora nadol a zdola nahor).
- Krúženie okolo stredu.
- Krúžky, ovály, vlnovky, slučky.

Rozvíjanie slovnej zásoby

- Pomenovanie predmetov, javov, dejov.
- Tvorenie otázok a odpovedí.
- Tvorenie viet.
- Podporovanie samostatného vyjadrovania.
- Rozprávanie podľa obrázku.
- Rozprávanie krátkeho príbehu.
- Rozhovor na danú tému.

PROCES

Žiaci v 1. ročníku si osvoja samohlásky a, á, o, ó. Pri vyvodzovaní písmen sa používajú obrázky, riekanky a znázorňovanie písmen pohybom. Poradie osvojovaných písmen si určuje učiteľ podľa poradia písmen v používanej učebnici.

Súčasťou vyučovania písania je rozvíjanie grafických schopností žiakov, rozvíjanie grafomotorických zručností. Hodiny písania rozdeľujeme na menšie časové jednotky, aby žiaci písali niekoľkokrát týždenne. Sústavne dbáme na správne držanie písacích potrieb a správne sedenie pri písaní. Pri rozvíjaní grafomotorických zručností žiakov začíname od veľkých prvkov a prípravných cvikov. Veľký dôraz kladieme na motiváciu.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	1. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu rozvíjanie komunikačných schopností, ktorý sa preláina každým ročníkom a predmetom výchov a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov.

CIELE

- Rozvíjať schopnosti dieťaťa komunikovať jednoduchou verbálnou formou,
- rozvíjať neverbálne modality vrátane očného kontaktu ku komunikácii,
- spontánne vyjadrovať základné potreby,
- rozvíjať schopnosti výberu,
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu,
- rozvíjať schopnosti často používané pri hraní hier,
- rozvíjať zručnosti sociálnych interakcií,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- učiť jednoduché domáce zručnosti.

OBSAH

Neustále podporovanie a rozvíjanie naučenej verbálnej expresie, v zmysle vyjadrovania bežných žiadostí dieťaťa (využívať vizualizáciu ako augmentatívnu komunikáciu),
V rámci každej komunikačnej situácie neprestajné vyžadovanie používania očného kontaktu so súčasnou verbalizáciou.

Spontánne vyjadrovanie potreby uhasenia smädu a hladu a hygienických potrieb dieťaťom.
Rozvíjanie existujúcich schopností vyjadrovania výberu, voľby, (požívanie vizuálnej formy komunikácie v zmysle augmentatívnej), rozširovanie príp. posúvanie komunikačných prostriedkov na vyššiu úroveň.

Priradovanie obrázkov rôznych ľudí, ktorí robia to isté, triedenie podľa pojmových kategórií.

Priradovanie množstva: priradovanie kariet so zobrazeným rovnakým počtom prvkov,.

Spolupráca so spolužiakom, s minimálnou pomocou učiteľa.

Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov, pri obliekaní a vyzliekaní, pri stravovaní.

Vytváranie základných domácich zručností (zametať, vysypať smetný kôš, umyť tanier, poutierať stôl, vyžmýkať handru a pod.).

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	1. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety ako napr. výtvarná výchova, hudobná výchova.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová... Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Plnenie vyučovacích cieľov a využívanie foriem a prostriedkov týchto dvoch zložiek od 5. ročníka úzko súvisí s rozvíjaním grafomotorických zručností a písaniam, a preto je vhodné túto zručnosť u žiakov rozvíjať v priamej nadväznosti na stanovený obsah a ciele gramatika a slohu.

CIELE

- Nadobudnúť prvé skúsenosti s používaním písacieho nástroja a vedením jeho stopy,
- zvládnuť prípravné cviky na písanie.

OBSAH

Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej aj hrubej motoriky.

Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) dlaňou.

Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) prstami.

Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní.

Zanechávanie farebnej stopy na podložke/papieri voľným čmáraním.

Čmáranie dominantnou rukou – kruhové čmáranie, čmáranie vertikálnym smerom.

Obkresľovanie makiet s geometrickými tvarmi.

Horné a dolné oblúky.

Vodorovné čiary zľava doprava. Zvislé a šikmé čiary (oboma smermi: zhora nadol a naopak).

Obkresľovanie veľkých tvarov písmen – samohlások A, I, ak sa s nimi žiak oboznamuje na čítaní.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	1. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na

jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy, tieto vyjadriť manipuláciou s predmetmi, slovne, kresbou, pohybom,
- spoznávať a pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú v triede a v škole,
- vedieť sa orientovať v triede,
- poznať mená ročných období,
- poznať mená dní v týždni,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- vedieť šetrne zaobchádzať s pomôckami, nepoškodzovať zariadenie triedy,
- osvojiť si základné pravidlá správnej životosprávy a kultúrneho správania.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Pomôcky a zariadenie triedy.

Školské potreby a hračky.

Poznanie svojho mena, priezviska, meno svojho učiteľa a mená spolužiakov.

Rozlíšenie vyučovacej hodiny a prestávky.

Základné návyky slušného správania – pozdravenie, poprosenie, poďakovanie.

Poznávanie najbližšieho okolia školy.

Orientácia v čase

Porozumenie časovým údajom a vzťahom: deň–noc, ráno–večer, dnes–zajtra, teraz–potom, určenie dní v týždni.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode a počasia.

Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov: jar, leto, jeseň, zima.

Osvojovanie základných pojmov umožňujúcich poznať sledované predmety a javy: teplo, zima, slnko, vietor, dážď, sneh, mráz,

Zvieratá v prírode

Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň.

Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška,

Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka.

Rastliny v prírode

Kvety: ruža, tulipán a iné.

Stromy: hruška, jablň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, ich plody.

Kríky: maliny, ríbezle.

Starostlivosť o zdravie

Vnímanie a poznávanie jednotlivých častí ľudského tela: hlava, krk, ruky, nohy.

Zdravie, choroba, lieky, lekár.

Základné hygienické návyky, význam pre zdravie.

Význam zdravej výživy pre zdravie.

Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty prostredia.

Bezpečnosť cestnej premávky

Chôdza po chodníku.

Prechádzanie cez cestu, prechod pre chodcov, semaforey.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.

Poznávanie rozličného tovaru, najmä potravín: ovocia, zeleniny.

Poznávanie mincí.

Zameranie sa na správanie v obchode.

Domov a rodina

Rodičia, súrodenci – ich mená.

Vzťahy medzi členmi rodiny.

Pomenovanie časti bytu: kuchyňa, izba, kúpeľňa, WC a iné.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	1. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	2
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

- Rozvíjať schopnosť triediť a priradovať činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
- utvárať prvotné predstavy o čísle,

- zoznámiť sa so základnými matematickými pojmami,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.

Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto, malý – veľký, krátky – dlhý.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec. Vlastnosti: okrúhly a hranatý, vzťahy: dopredu – dozadu, hore – dole.

Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradovanie predmetov k číslu 1. Čítanie a písanie číslice 1.

Znázorňovanie čísla 1.

Číslo 2. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradovanie predmetov k číslu 2. Čítanie a písanie číslice 2.

Znázorňovanie čísla 2.

Porovnávanie čísel 1, 2. Rozklad čísla 2.

Vzťahy väčší, menší, rovná sa. znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc.

Znaky $>$, $<$, $=$. nerovnosti $1 < 2$, $2 > 1$, rovnosti $1 = 1$, $2 = 2$.

Sčítovanie v obore do 2. Znak + (plus). Zápis príkladov sčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

Odčítavanie v obore do 2. Znak – (mínus). Zápis príkladov odčítavania.

Kupovanie a platenie skutočnými peniazmi (mince 1 a 2).

Precvičovanie a utvrdzovanie učiva (manipulácia s predmetmi)

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	1. ročník B v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave

jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a sebaobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
- adekvátne používať predmety,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozlišovať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena – nácvik potrebných činností a postupov.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.

Používanie WC, splachovanie, používanie toaletného papiera a vreckovky.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.

Používanie zipsu, patentiek s pomocou.

Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla.

Osvojenie si základných stravovacích návykov.

Spoznať potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať ich.

Používanie lyžice pri jedle.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Utieranie prachu s pomocou.

Vynášanie odpadkov s pomocou.

Vedieť vymeniť uterák.

Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Púšťanie vody – páková batéria, kohútik.

Primerané používanie rôznych predmetov a hračiek.

Oboznámenie sa so zariadením kuchyne.

Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov s pomocou.

Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou.

Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu.

Odkladanie špinavého riadu zo stola.

Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

- Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína, prírodniny a iné.
- Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru.
- Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie.
- Namotávanie a splietanie vlny a špagátov rôznej hrúbky.
- Strihanie papiera, textilu, vlny, špagátov.
- Viazanie uzlov.

Práce s papierom

- Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera.
- Obkresľovanie, vytrhávanie, lepenie a vyfarbovanie šablóny z papiera.
- Nalepovanie samolepiek.

Montážne a demontážne práce

- Navliekanie drobných predmetov a prírodnín: korále, šípky, vhodné cestoviny a iné.
- Manipulovanie s kockami: ukladanie kociek na seba, vedľa seba.
- Odskrutkovanie a zaskrutkovanie predmetov a hračiek.

- Práce so stavebnicami: mozaika, domino a iné.
- Skladanie jednoduchého puzzle.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou.

Oboznámiť sa so sadením, klíčením a rastom rastlín.

Práca so záhradným náradím: hrable.

Zbieranie plodov z listnatých a ihličnatých stromov.

PROCES

Žiaci si zvyšujú samostatnosť pri hygienických a stravovacích návykoch, pri sebaobslužných zručnostiach.

Všetky pracovné činnosti, ktoré si žiaci osvojujú sa snažíme nacvičovať v prirodzených podmienkach, v ktorých ich žiak bude vedieť v praktickom živote vykonávať. Čiastkovú úlohu nacvičovanej činnosti, ktorú žiak nezvláda, možno preniesť do pracovnej úlohy uloženej v škatuli, aby si ju žiak mohol osvojiť častejším precvičovaním.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	1. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa

rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať koordináciu oko – ruka,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Kresba kruhov, špirály, vlnovky.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: strom, ker, lopta, kľbko.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.

- Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drevko, akvarelové farby, temperové farby)

- Liatie, kvapkanie, odtlačanie farby.

- Hra s farbou: dotváranie farebných škvŕn drevkom, prstami.

Modelovanie (plastelína, modurit)

- Manipulácia s modelovacími materiálmi – miesenie modelovacej hmoty jednou a oboma rukami, šúľanie, stláčanie, valkanie, vytváranie tvarov jednoduchých predmetov: guľôčka, had, ovocie.

- Používanie štípcov – vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

PROCES

Žiaci majú možnosť pracovať aj v iných polohách ako sediačky, napr. postojačky, podľa formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	1. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia. Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej

psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach – speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov.

Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

CIELE

- Rozvíjať zrkové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

OBSAH

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (CD, kazete a pod.).

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši atď.) – najprv s vizuálne vnímaných zdrojom zvuku, potom bez vizuálne vnímaného zdroja zvuku.

Určovanie zdroja zvuku.

Motivácia dieťaťa k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov – dĺžky, intenzity (dlhý tón/zvuk – krátky, hlasný – tichý, hudba – ticho, hudba/ľudský hlas – reč).

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	1. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele a obsah predmetu telesná výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypii a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom – okrem

rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele telesnej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím

- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo – sledovej pamäti,

- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

CIELE

- Rozvoj sociálnych a komunikačných schopností v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- učenie funkčného používania komunikačných prostriedkov,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- rozvíjanie schopnosti realizovať spoločné pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti,

- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvoj koordinácie oko – ruka.

OBSAH

Zdravotné cvičenia

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia

Chôdza – správne držanie tela pri chôdzi, voľný pohyb rúk počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, lane, a pod., chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi.

Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze.

Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10-15 cm do drepu.

Lezenie – ľubovoľným spôsobom smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok.

Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, hodenej učiteľom. Podávanie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie lôpt na cieľ, do terča.

Manipulácia s rôznymi drobnými

predmetmi: zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.

Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny. Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky. Sed na švédskej debne, kľak, preliezanie dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Sed roznožmo s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe. Vzpor drepmo, kolíska, váľanie z mierneho svahu. Aktivity na rozvoj

rovnováhy, lateralít a koordináciu pohybov. Nácvik prvej fázy kotúľa vpred.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu. V jarnom a letnom období turistika, plávanie.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu.

Loptové hry – gúľanie, podávanie.

Hudobno – pohybové hry

Koordinácia pohybu v rytme hudby. Nácvik prísunného kroku bokom. Pohybové vyjadrenie pojmov **ticho – silno** Hudobno–pohybové hry: riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Koordináčné a relaxa n  cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomenie si telesnej schémy. Nácvik správneho dýchania.

PROCES

Aktivity sú zamerané na správne dr žanie tela a na zvládnutie základných pohybových zručností.

Zameriavame sa na zvládnutie základných pohybových zručností – chôdze a behu, na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení.

Medzi cvičenia zaraďujeme aj zdravotn  cviky, ako aj jednoduch  akrobatick  cvičenia, ktoré pomáhajú prekonávať strach.

ODPOR ČAN  LITERATÚRA

U ebn  osnovy zdravotnej telesnej výchovy a integrovanej telesnej výchovy pre 1. – 9 ročník základnej školy a špeciálnej školy schválených Ministerstvom školstva SR dňa 19. 1. 2003 pod č. 526/2003-41.

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským

2. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	2. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CIELE

- Poznávať ďalšie hlásky a príslušné písmená, čítať slová zložené z otvorených slabík,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti a zvládnuť písanie ďalších písmen a z nich utvorených slabík,
- rozvíjať slovnú zásobu.

OBSAH

Čítanie

Hlásky a písmená – spoluhláska: m, M; samohlásky: e, E, é, É, i, I, í, Í.

Slabiky: ma, Ma, má, Má, mo, Mo, mó, Mó, me, Me, mé, Mé, mi, Mi, mí, Mí.

Čítanie dvojslabičných slov: mama, mami, íme, Imi, Emma.

Čítanie dvojslabičných slov zložených zo známych slabík.

Nácvik čítania slov zložených z otvorených slabík.

Tvorenie jednoduchých viet.

Delenie slov na slabiky s využitím riekaniek a vyčítaniek.

Písanie

Opakovanie nacvičených prvkov písmen z 1. ročníka.

Nácvik šikmých čiar, horného a dolného zátrhu.

Nácvik písania písmen: e, é, m, i, í, a, á, o, ó.

Nácvik písania slabík: ma, má, mo, mó, me, mé, mi, mí.

Rozvíjanie slovnej zásoby

Pomenovanie obrázkov (predmetov, činností).

Tvorenie otázok a odpovedí.

Tvorenie viet.

Podporovanie samostatného vyjadrovania.

Rozprávanie podľa obrázku.

Rozprávanie krátkeho príbehu.

Rozhovor na danú tému.

PROCES

Žiaci si osvoja v 2. ročníku ďalšie samohlásky e, é, i, í a spoluhlásku m. Pri vyvodzovaní písmen sa používajú obrázky, riekanky a znázorňovanie písmen pohybom. Prebieha nácvik čítania dvojslabičných slov zložených z otvorených slabík.

Súčasťou vyučovania písania je aj v 2. ročníku rozvíjanie grafomotorických zručností, s dôrazom na motiváciu. Je dôležité dbať na správne držanie písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	2. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Rozvíjať schopnosti žiaka komunikovať jednoduchou verbálnou formou,
- spontánne vyjadrovať základné potreby,
- rozvíjanie očného kontaktu pri komunikácii
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu,
- rozvíjať zručnosti sociálnych interakcií,
- rozvíjať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- upevniť jednoduché domáce zručnosti,
- rozširovať a aktivizovať pasívnu slovnú zásobu.

OBSAH

Rozvíjame už naučené verbálne vyjadrovanie žiakov. Rozvíjame zrkové a sluchové vnímanie, schopnosť žiakov počúvať reč a iné zvuky. Žiaci sa snažia napodobňovať prírodné zvuky a hlasy zvierat. Rozlišovanie sily zvuku (silný – slabý), výšky zvuku (vysoký - nízky), rozlišovanie zvuku a reči, hlások.

Rozvíjame u žiakov schopnosť fonematickej diferenciácie. Na začiatku sluchovej analýzy celých slov volíme slová krátke, s otvorenými slabikami, potom so zatvorenými slabikami a až nakoniec slová so zloženými spoluhláskovými skupinami.

Vyjadrovanie potrieb žiaka. Rozvíjanie schopností vyjadrovania výberu, voľby, posúvanie komunikačných schopností na vyššiu úroveň. Rozvíjať základy schopností žiakov viesť rozhovor, striedanie rolí v bežných denných situáciách.

Pomenovanie predmetov, javov, dejov (konkrétnych alebo na obrázkoch). Tvorenie otázok a odpovedí, rozvíjanie a stimulovanie slovnej zásoby podľa dosiahnutej úrovne reči.

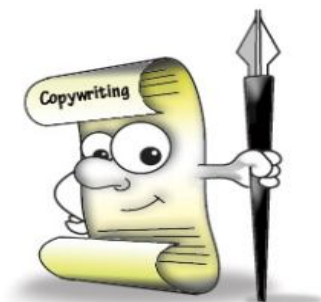
Rozvíjanie návykov osobnej hygieny, spolupráca pri sebaobsluhe, pri konzumácii jedla.

Vytváranie a upevňovanie zručností pri udržiavaní poriadku v triede i pri domácich prácach.

PROCES

V rámci každej komunikačnej situácie vyžadujeme používanie očného kontaktu so súčasnou verbalizáciou. Pri rozvíjaní komunikačných schopností vedieme žiaka ku spolupráci so spolužiakom. Hrou a častými cvikmi sluchového vnímania zlepšujeme schopnosť žiakov diferencovať zvuky. Riekanky a krátke básničky nacvičujeme rytmizáciou. Nacvičujeme vyjadrovanie a výslovnosť žiakov. Od pomenovania predmetov a javov prechádzame k nácviku vecných formulácií. Nacvičujeme pozdravy, krátke oznámenia, vyjadrenie jednoduchej prosby, poďakovanie.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	2. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- naučiť sa správne držať písacie potreby a správne sedieť pri písaní.

OBSAH

- Opakovanie nacvičených prvkov. Slučky, ovály, vlnovky.
- Šikmé „zuby na píle“. Horný a dolný zátrh.
- Písmená e, l, m, i.
- Slabiky me, mi, le, li, em, im, el, il.

PROCES

Hodiny rozvíjania grafomotorických zručností rozdeľujeme na menšie časové jednotky, aby žiaci písali niekoľkokrát týždenne. Začíname od veľkých prvkov a prípravných cvikov, ktoré sa postupne znižujú a spresňujú. Zameriavame sa na koordináciu pohybov ruky a oka. Sústavne dbáme na správne držanie písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	2. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Poznať priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v triede a v školskej budove,
- vedieť pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú,
- poznať názvy ročných období,
- osvojiť si názvy dní v týždni
- oboznamovať sa so zásadami osobnej hygieny a kultúrneho správania
- poznať niektoré rastliny a zvieratá

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Predstavovanie sa, pozdravenie, poďakovanie, prosba.

Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy.

Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Uvedomovanie si rozdielu v požiadavkách na správanie počas vyučovania a cez prestávku.

Orientácia v budove školy.

Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.

Orientácia v čase

Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno – večer, teraz – potom, dnes – zajtra.

Určovanie dní v týždni.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia.

Osvojovanie základných pojmov teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad na základe konkrétneho vnímania, potom s použitím obrázkov, na záver spájanie niekoľkých pojmov na základe asociácií.

Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach.

Zvieratá v prírode

Pomenovanie zvierat a ich triedenie.

Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň a ich mláďatá.

Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška.

Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka.

Rastliny v prírode

Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín.

Kvety: ruža, tulipán, snežienka, fialka.

Stromy: hruška, jablň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, poznávanie ich plodov. Poznávať ovocie podľa tvaru, chuti a vône.

Kry: maliny, ríbezle.

Starostlivosť o zdravie

Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela : hlava, krk, ruky, nohy.

Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši.

Zdravie a choroba : bolesť hlavy, hrdla, teplota, návšteva lekára, lieky.

Osobná hygiena: umývanie rúk, čistenie zubov, česanie.

Zdravá výživa a jej význam. Čo jeme.

Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty. Ochrana pred slnkom a mrazom.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku.

Bezpečné prechádzanie cez cestu po vyznačenom priechode pre chodcov.

Semafor: červená – stoj, zelená –choď.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávajúce obchodov podľa zamerania, poznávajúce nápisy na obchode – globálnou metódou.

Hra na obchod. Poznávajúce a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko.

Pojem peniaze, poznávajúce mincí.

Pravidlá správania sa v obchode.

Domov a rodina

Rodičia, súrodenci – ich mená .

Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec.

Vzťahy medzi členmi rodiny.

Náš byt. Pomenovanie častí bytu- kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón.

Zariadenie bytu – poznávajúce a pomenovanie častí nábytku.

PROCES

Žiaci sa učia dobre orientovať v budove školy, poznávajú najbližšie okolie školy. Osvojujú si návyk udržiavať poriadok na svojej lavici, vedieť sa správať počas hodiny a prestávky.

Osvojujú si základné časové pojmy. Pozorujú charakteristické znaky počasia v jednotlivých ročných obdobiach.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	2. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CIELE

- Rozvíjať schopnosť triediť predmety podľa určitých kritérií,

- utvárať predstavy o čísle,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 4,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 4,
- utvrdiť si základné geometrické predstavy

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Vzťahy: veľa – málo, väčší – menší, kratší – dlhší.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník.

Znaky väčší, menší. Porovnávanie čísel 1, 2.

Číslo 3. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradžovanie predmetov k číslu 3. Čítanie a písanie číslice 3.

Znázorňovanie čísla 3.

Porovnávanie čísel 1, 2, 3. Znaky $<$, $>$, $=$.

Sčítanie v obore do 3. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania.

Odčítanie v obore do 3. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Rozklad čísla 2 a 3.

Riešenie slovných príkladov.

Číslo 4. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradžovanie predmetov k číslu 4. Čítanie a písanie číslice 4.

Znázorňovanie čísla 4.

Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4. Znaky $<$, $>$, $=$.

Sčítanie v obore do 4. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Odčítanie v obore do 4. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Rozklad čísla 2, 3, 4.

Riešenie slovných príkladov.

Mince 1 €, 2 €, počítanie s mincami.

PROCES

Žiaci sa učia triediť predmety, tvoriť skupinu predmetov podľa určeného znaku, zoradovať predmety podľa pokynov.

Osvojujú si prvky numerácie a počtové výkony v obore do 4.

Nácvik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej.

Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene.

Učia sa rozpoznávať rovinné útvary kruh, štvorec, trojuholník.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	2. ročník B v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CIELE

- Utvárať a upevňovať základné hygienické návyky,
- utvárať a upevňovať základné stravovacie návyky a základné pravidlá stolovania,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- rozvíjať schopnosť verbalizovať danú činnosť,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena - umývanie rúk a tváre, nácvik alebo utvrdenie správneho postupu, používanie mydla a uteráka.

Používanie vreckovky a hrebeňa.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, následná hygiena rúk - samostatne alebo s pomocou.

Vyzliekanie a obliekanie odevu. Vytváranie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, háčikov a patentiek.

Obúvanie a vyzúvanie samostatne alebo s pomocou, rozväzovanie a zaväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie pomocou suchých zipsov.

Stolovanie v triede - hygiena stolovania, používanie obrúska, malej lyžičky. Sebaobsluha pri desiatovaní.

Stolovanie v školskej jedálni – používanie taniera a lyžice. Používanie vidličky a noža s pomocou (závisí od individuálnej schopnosti žiaka).

Práce v domácnosti

Samostatné odkladanie predmetov v triede na určené miesto.

Samostatné odkladanie odevu a obuvi v šatni. Čistenie topánok od prachu.

Utieranie prachu z lavíc, parapetných dosiek, utieranie tabule.

Nácvik zametania smetí z podlahy pomocou malej metličky a lopatky.

Vynášanie odpadkov z koša do smetnej nádoby s pomocou.

Upevňujeme zručnosti pri púšťaní a zastavovaní vody podľa individuálnych schopností žiakov.

Odkladanie riadu na určené miesto. Pomenovanie základného riadu.

Základy stolovania – nácvik jednoduchého prestierania.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

- Poznávanie a triedenie drobného materiálu (prírodniny, kamienky, korálky) podľa veľkosti, farby a tvaru. Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob podľa pokynov.

- Manipulácia s drobným materiálom: skladanie mozaiky vkladáním, napichávaním, nalepovaním. Navliekanie korálok rovnakej farby alebo veľkosti.

- Namotávanie vlny na cievku, splietanie vlny a špagátov, nácvik viazania uzla, mašličky.

Práce s papierom

- Poznávanie základných vlastností papiera: hrúbka, povrch.

- Porovnávanie vlastností papiera.

- Trhanie, krčenie, nalepovanie, skladanie a strihanie papiera. Práca s nožnicami.

Montážne a demontážne práce

Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Ukladanie na seba, vedľa seba, spájanie, skrutkovanie, zasúvanie.

Skladanie jednoduchého puzzle, domina, mozaiky.

Cvičenie motoriky, pozornosti, presnosti.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny : polievanie, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov od prachu,

odstraňovanie odumretých častí rastlín.

Práca so záhradným náradím – hrable, motyka. Hrabanie lístia.

Sadenie, klíčenie, rast rastlín – tráva, hrach, fazuľa (do črepníkov).

Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku.

PROCES

Všetky pracovné činnosti nacvičujeme v prirodzených podmienkach. Pri tom je potrebné zapájať reč vo forme verbalizácie vykonávanej činnosti, pomenovať materiály a pomôcky.

Snažíme sa viesť žiakov k dokončeniu práce, pestovať ich vôľové vlastnosti.

Zvyšujeme samostatnosť žiakov pri sebaobslužných zručnostiach.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	2. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Kresba čiar, oblúkov, kruhov, špirál, vlnoviek.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov : lopta, slnko, kvet a iné.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Maľovanky – vyfarbovanie.
- Kreslenie na betónovú alebo asfaltovú plochu hrubými kriedami.

Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempéry)

- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami.
- Ukladanie farieb hrubým štetcom na plochu papiera.
- Rytmičné radenie kontrastných farieb.

Modelovanie (plastelína, cesto, modurit, Aquasoft, Patcolor, Blandiver)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním. Formovanie materiálu prstami, dlaniami. Vytváranie modelov jednoduchého tvaru. Modelovanie z piesku pomocou formičiek.

PROCES

Precvičujeme motoriku rúk a prstov. Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv ako miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, vietor, robia žiaci postojacky a na veľkej ploche. Prechádzame od veľkej plochy k menšej.

Prebúdžeme elementárny zmysel pre priestor v súvislosti s poznávaním životného prostredia vytváraním konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia žiaka na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, cesty) s využitím makiet domov a stromov.

Patcolor a Blandiver sú ľahko tvarovateľné modelovacie hmoty a nelepia sa, Aquasoft pláva na vode.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	2. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie,
- sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
- rozvíjať senzomotorické schopnosti,
- rozlišovať ľudský hlas a iné zvuky,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus
- prebúdzat' záujem o hudbu na princípe detskej hry.

OBSAH

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia bez vizuálneho vnímania zvuku.

Určovanie zdroja zvuku.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý – krátky tón, hlasný – tichý tón, hudba – ľudský hlas.

Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Detské popevky, riekanky, vyčítanky (Varila myšička kašičku; Medveďku, daj labku; Hijo, hijo na koničku; Haju, haju, hajušky; Ťap, ťap, ťapušky a iné).

Detské piesne (Prší, prší; Čížiček, čížiček; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Šila som; Išla sova na tanec a iné)

Detské hudobno-pohybové hry (Kolo, kolo mlynské; Venček; Tanček; Na ručníček a iné)

Hra na telo na známe piesne, rečňovanky.

Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.

PROCES

Na princípe detskej hry utvárame predpoklady k primeranému vnímaniu hudby, spevu, rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus.

Hudobno-pohybovými hrami vytvárame interakcie s viacerými žiakmi, zjednocujeme kolektívny spev.

Učíme žiakov pohybom reagovať na počutú hudbu, snažíme sa kultivovať ich hudobnopohybové prejavy.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	2. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	2
ŠkVP	4

CIELE

- Rozvoj sociálnych a komunikačných schopností v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- prijatie stanovených pravidiel,
- vytvorenie sebakontroly,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- formovanie kladných postojov k pohybovej aktivite,
- vytváranie základných hygienických návykov pri pohybových činnostiach.

OBSAH

Zdravotné cvičenia

- cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín,
- cvičenia na získavanie návykov správneho držania tela,
- cvičenia na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice (krúženie, otáčanie, vystieranie, ohýbanie, kmitanie postupne v jednotlivých kĺboch v ľahu, v sede, v stoji).

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel pri chôdzi, správne držanie tela pri chôdzi (vyrovnávanie hlavy), práca paží počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze. Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi.

Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru.

Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Nácvik sedu a udržanie rovnováhy na fit – lopte a skákanie v sede.

Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízky rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny.

Hádzanie a chytanie - nácvik chytania lopty guľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, nácvik chytania lopty hodenej učiteľom. Hádzanie lopty do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie.

Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny. Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Vzpor drepmo, sed roznožný s predklonom, „váľanie sudov,, z mierneho svahu, kotúľ vpred, rovnovážny postoj na jednej nohe, aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordinácie pohybov.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stávanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu.

V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne, jazda na trojkolke. Ak sú vhodné podmienky – plavecký výcvik.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu, naháňačky.

Hry s využitím lopty – guľanie, podávanie, chytanie.

Hudobno - pohybové hry

Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.

Koordináčne a relaxačné cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu.

Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie.

Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.

PROCES

Aktivity zameriavame na nácvik osobnej hygieny žiaka, návyk správneho držania tela, cvičenia na úpravu držania hlavy a trupu, rozvoj hrudného dýchania, koordináciu dýchania s pohybom paží a trupu. Rozvíjame priestorovú orientáciu, rovnovážnu schopnosť a pohybovú koordináciu žiaka.

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským

3. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Slovenský jazyk a slovenská literatúra	3. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Slovenský jazyk je štátnym jazykom v Slovenskej republike (slovenský jazyk má štatút štátneho jazyka, používanie ktorého reguluje Zákon Národnej rady Slovenskej republiky 318/2009 Z. z. z 30. júna 2009, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 270/1995 Z. z. z 15. novembra 1995 o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a je nástrojom dorozumenia občanov maďarskej národnosti s občanmi inej národnosti v Slovenskej republike.

Na hodinách slovenského jazyka žiaci vnímajú slovenskú reč na základe osvojených poznatkov v materinskom jazyku. Žiaci sa orientujú hlavne na hrové situácie a formy vyučovania.

Cieľom pedagóga je, aby žiaci získali najzákladnejšie jazykové a rečové zručnosti. Konečným cieľom vyučovania slovenského jazyka je dosiahnuť, aby žiaci po skončení špeciálnej základnej školy vyjadrovali svoje myšlienky ústne slovensky primerane veku a mentálnym danostiam.

Pre vyučovanie slovenského jazyka platia všeobecne platné psychologické zásady a zásady technológie vyučovania cudzích jazykov. Pre konkrétny výber slov pri obohacovaní slovnej zásoby je potrebné prihliadať na vývinové špecifiká a na špecifiká postihnúť.

Obsah predmetu tvorí počúvanie s porozumením a ústna interakcia s umožnením maximálnej diferenciácie s ohľadom na rôzne jazykové kompetencie žiakov. V ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti. Treba dbať o to, aby sa náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka.

CIELE

V ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia, lebo vyjadrovacia schopnosť žiakov nie je na požadovanej úrovni, ale radi sa zapájajú do rôznych hrových rečových činností, preto v tomto období môžu reagovať na povely a pokyny učiteľa pohybom. Táto etapa sa vhodne využíva na rozvoj neverbálnej komunikácie. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných povelov a pokynov, (Pozor!, Vstaň!, Sadni si!, Pod' sem!, Chod' na miesto!, Prines!, Odnes!, Pozeraj!, Pozri!, Ukáž!, Hovor!, Opakuj!, Povedz!, Odlož!, Pracuj!, Otvor!, Zatvor!, Dávaj pozor!), pozdravov (Dobrý deň! Ahoj! Dovidenia!), zdvorilostných prejavov (Prosím ťa, Ďakujem!, Prepáč!, Pomôž..).

Vnímanie a globálne porozumenie krátkeho prejavu učiteľa.

Porozumenie veľmi jednoduchých otázok učiteľa.

Ústny prejav

Výslovnosť a artikulácia hlások, najfrekventovanejších slov.

Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (pozdravy: Ahoj!, poďakovanie: Ďakujem!, prosba: Prosím, ospravedlnenie: Prepáč!).

Opakovanie veľmi jednoduchých viet po učiteľovi.

Predstavovanie sa (Volám sa...), poďakovanie sa za pomoc (Ďakujem!).

Usmerňovaný rozhovor

Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiakov v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: otec, mama, slovenská podoba svojho mena),

Dom a domov (dom, miestnosti v byte,)

Cestovanie (dopravné prostriedky: auto, bicykel, autobus, vlak),

Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela: hlava, telo, ruka, noha),

Škola a trieda (škola, trieda, predmety, chlapec, dievčatko, ujo, teta, farba, čísla do 5),

Obchod/nakupovanie (kultúra nakupovania: Prosím si..., Ďakujem., základné potraviny, počet: 0 - 5),

Počasie, kalendár (ročné obdobia: jar, leto, jeseň, zima, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Veľká noc, prázdniny),

Príroda, ročné obdobia (domáce zvieratá: pes, mačka, ovocie, zelenina, strom, kvet).

PROCES

V edukačnom procese sa spája rečová činnosť s pohybom, vyučuje sa audiovizuálnou štruktúrno–globálnou metódou spojenou s lingvomotorickou metódou. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa efektívne využívajú aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	3. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Poznávať ďalšie hlásky a príslušné písmená, čítať slová zložených z otvorených a zatvorených slabík,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti a zvládnuť písanie ďalších písmen a z nich utvorených slabík,
- rozvíjať slovnú zásobu.

OBSAH

Čítanie

Opakovanie, prehĺbenie učiva z 2. ročníka.

Osvojovanie veľkých a malých písmen; spoluhlásky: **l, L, v, V, t, T**; samohlásky: **ö, Ö, Ó, ő, u, U, ú, Ú, ü, Ü, ű, Ű**.

Čítanie otvorených slabík z osvojených písmen (napr. lö, ló, vu, vú, tü, tú).

Čítanie zatvorených slabík (napr. év, út, ól, tél, lát, vet).

Čítanie dvojslabičných slov zložených zo známych otvorených a zatvorených slabík.

Čítanie tlačенých písmen, slabík a slov.

Čítanie písaných písmen a slabík nacvičovaných v písaní.

Tvorenie jednoduchých viet.

Delenie slov na slabiky s využitím riekaniiek a vyčítaniiek.

Písanie

Opakovanie nacvičených prvkov písmen z predchádzajúcich ročníkov.

Písanie písmen: l, v, t, ö, ő, u, ú, ü, ű.

Písanie slabík s nacvičenými písmenami (napr. lö, ló, vu, vú, tü, tú).

Rozvíjanie slovnej zásoby

Pomenovanie obrázkov (predmetov, činností).

Vyhľadávanie protikladov.

Tvorenie otázok a odpovedí.

Tvorenie viet.

Rozprávanie podľa obrázkov.

Rozprávanie krátkeho príbehu.

Rozhovor na danú tému.

PROCES

Žiaci si v 3. ročníku osvojujú ďalšie malé a veľké písmená - spoluhlásky (l, v, t) a samohlásky (ö, ő, u, ú, ü, ű). Pri všetkých písmenách prebieha vyvodenie hlásky a písmena rovnakým spôsobom – s pomocou obrázkov a riekaniek. Postupne sa prechádza na nácvik čítania zatvorených slabík.

Súčasťou vyučovania písania je rozvíjanie grafomotorických schopností žiakov. Pri rozvíjaní grafických zručností žiakov začíname od veľkých prvkov a prípravných cvikov, ktoré sa postupne znižujú a spresňujú. Veľký dôraz kladieme na motiváciu. Pri písaní je potrebné uskutočňovať všetky pohyby uvoľnene, pokiaľ možno plynule. Je možné pri tom využívať rytmické riekanky, prípadne hudobný sprievod. Písanie slabík s nacvičenými písmenami realizovať jednoduchými spájacími ťahmi. Nacvičené prvky je potrebné stále opakovať s použitím inej motivácie a iných písacích potrieb. Sústavne dbáme na správne držanie písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

Hodiny písania rozdeľujeme na menšie časové jednotky, aby žiaci písali niekoľkokrát týždenne. Poradie osvojovaných písmen si určuje učiteľ podľa poradia písmen v používanej učebnici.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	3. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu a neverbálnu komunikáciu žiaka
- vedieť poznávať a pomenovať veci a osoby v najbližšom okolí,
- rozširovať a aktivizovať pasívnu slovnú zásobu.

OBSAH

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti

Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík, rozlišovanie počtu slabík v slove.

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Postupne prechádzame od poznávania skutočných predmetov k obrázkom.

Rozvíjanie expresívnej reči

Námetové, edukačné a konštrukčné hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spolukomentovanie s pomocou učiteľky. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Jednoduché rozprávanie zážitku alebo príbehu podľa obrázkov. Práca s detskými leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám. Výmena rolí v rozhovore (napr. hra s telefónom a iné).

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete *Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie*. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky AAK.

Nakoľko praktické používanie prvkov AAK si vyžaduje určitú úroveň rozvoja motorických schopností, zaraďujeme medzi aktivity v predmete RKS cvičenia hrubej i jemnej motoriky, koordinačné cvičenia, hry zamerané na tréning imitácie pohybov a pod. Pre podporu výkonu hovorenej reči odporúčame zaradenie cvikov na správne dýchanie a rozvíjanie motoriky artikulačných orgánov vo forme hry, ktoré je vhodné pripravovať v spolupráci s logopédom.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	3. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- vytvárať návyk prakticky si usporiadať potreby na lavici pri písaní,
- vytvárať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi,
- spresňovať správny tvar písaného písmena.

OBSAH

Postupný nácvik písmen **a, o, p, t, v u**.

Písanie slabík z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi.

Nácvik uvoľneného, plynulého pohybu.

Zmenšovanie a spresňovanie tvaru písaného písmena.

PROCES

Pri písaní je možné využívať rytmické riekanky, prípadne hudobný sprievod. Nacvičené prvky stále opakujeme s použitím inej motivácie a iných písacích potrieb.

Zaraďujeme cvičenia na uvoľňovanie ruky, odstránenie zlého, kŕčovitého držania písacích potrieb a prílišného tlaku na podložku.

Žiaci najprv každý tvar pozorujú, uvedomujú si súvislosť s nápovedným obrázkom a potom nacvičujú jednotlivé tvary a spoje s inými písmenami.

Ak žiak nie je schopný zvládnuť písaný tvar písma, odporúčame pristúpiť k nácviku písania veľkých tlačených písmen.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	3. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Utvrdiť si jednoduché priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v najbližšom okolí školy,
- osvojenie základných pojmov súvisiacich s ročnými obdobiami a orientáciou v čase,
- osvojovanie elementárnych zásad osobnej hygieny,
- osvojovanie základov kultúrneho správania
- poznať niektoré ďalšie rastliny a zvieratá.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Upevnenie spoločenských návykov - predstavenie sa, pozdravenie, prosba a poďakovanie.

Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy.

Pomenovanie zariadenia triedy, pomenovanie školských potrieb.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Osvojovanie návyku ticho si sadieť a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, udržiavať poriadok v lavici.

Orientácia v budove školy – umiestnenie triedy, šatne, telocvične, jedálne, toalety.

Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.

Orientácia v čase

Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno – poludnie - večer, teraz – potom - neskôr, dnes – zajtra. Určovanie dní v týždni. Pracovné dni, voľné dni. Kalendár.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Kalendár prírody.

Utvrdenie základných pojmov: teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad s použitím obrázkov.

Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach.

Zvieratá v prírode

Pomenovanie zvierat a ich triedenie. Poznávanie zvierat v skutočnosti, na obrázku, CD a video.

Ďalšie domáce zvieratá: kačka, morka.

Ďalšie voľne žijúce zvieratá: bažant, žaba.

Vtáky a hmyz: vrana, vrabec, osa.

Počúvanie krátkych poviedok o zvieratkách.

Rastliny v prírode

Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín.

Ďalšie kvety: narcis, púpava.

Ďalšie stromy: višňa, orech, poznávanie ich plodov.

Záhradné kry: ríbezle, egreše, vinič hroznorodý.

Starostlivosť o zdravie

Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela : hlava, krk, trup, ruky, nohy.

Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši, jazyk, zuby, vlasy.

Ruka: dlaň, prsty, palec.

Osobná hygiena: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, česanie, čistenie nosa.

Umývanie ovocia a zeleniny pred konzumáciou.

Jedovaté rastliny, huby. Ochrana pred otravou.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku.

Bezpečné prechádzanie vozovky.

Semafor: červená – stoj, zelená –chod'. Dopravná značka: prechod pre chodcov.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.

Hra na obchod. Poznávanie a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko, mäso, saláma, vajcia. Pojem peniaze, rozoznávanie mincí 1 €, 2 €. Poznávanie bankovky 5 €. Pravidlá správania sa v obchode.

Domov a rodina

Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec, strýko, teta.

Náš byt. Pomenovanie častí bytu - kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón.

Kuchyňa – vybavenie kuchyne kuchynským riadom.

Praktická manipulácia s predmetmi a obrázkami predmetov.

PROCES

Učivo je usporiadané tak, aby nadväzovalo na poznatky z druhého ročníka a tie sa u žiakov upevnili. V učive o zvieratách a rastlinách v prírode najprv upevníme učivo z druhého ročníka (myš, jež, medveď líška, drozd, lastovička a iné; rastliny – ruža, tulipán, snežienka, fialka, hruška, jabloň a iné), až potom preberáme nové učivo.

Vedíme ich k osvojeniu si základných spoločenských, pracovných a hygienických návykov. Na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí sa spresňuje predstava žiakov o roku a ročných obdobiach. V hre na obchod sa učia správaniu pri nakupovaní.

Zmyslovým vnímaním a činnosťou s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	3. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností : množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.

Vzťahy : viac – menej, patrí – nepatrí, dlhý – krátky, pred – za, hneď pred – hneď za.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník, priradovanie názvu.

Číslo 5. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priradovanie predmetov k číslu 5. Čítanie a písanie číslice 5. Znázorňovanie čísla 5. Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4, 5.

Znaky <, >, =.

Sčítanie v obore do 5. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania. Riešenie slovných príkladov na sčítanie. Odčítanie v obore do 5. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania. Rozklad čísla 5. Riešenie slovných príkladov. Mince 1 €, 2 €. Bankovka 5 €.

Číslo 0. Číselný rad 0- 5. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 0. Porovnávanie čísel 0 - 5. Znaky $<$, $>$, $=$.

Sčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov sčítania. Rozklad čísla v obore do 5. Slovné príklady na sčítanie. Odčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov odčítania. Slovné príklady na odčítania. Pamäťový nácvik príkladov sčítania a odčítania.

PROCES

Žiaci sa učia triediť predmety, tvoriť skupinu predmetov podľa určeného znaku, zoraďovať predmety podľa pokynov.

Osvojujú si numeráciu a počtové výkony v obore do 5 a počtové výkony s číslom 0.

Nácvik určovania počtu predmetov realizujeme počítaním po jednej.

Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne.

Učia sa riešiť slovné príklady.

Učia sa rozpoznávať a pomenovať rovinné útvary kruh, štvorec a trojuholník.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu -

Pracovné vyučovanie	3. ročník B v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CIELE

- Upevňovať základné hygienické návyky,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- upevňovať základné stravovacie návyky,

- utvárať základné manuálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť verbalizovania činnosti,
- rozlišovať rôzne materiály,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena – utvrdenie správneho postupu umývania rúk a tváre, používanie mydla, uteráka, hrebeňa a vreckovky.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, hygiena rúk – samostatne.

Vyzliekanie a obliekanie odevov a bielizne. Utvrdenie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, patentiek. Upevňovanie opaskov.

Samostatné obúvanie a vyzúvanie, rozväzovanie alebo zväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie suchých zipsov.

Stolovanie v triede a v školskej jedálni. Sebaobsluha pri jedení. Vytváranie zručnosti pri používaní vidličky a noža.

(Úroveň dosiahnutia zručnosti závisí od individuálnej schopnosti žiaka.)

Práce v domácnosti

Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky. Samostatné odkladanie pomôcok v triede na určené miesto. Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška.

Utieranie prachu z nábytku v triede, utieranie tabule.

Vytváranie zručnosti pri zemetaní podlahy metličkou a lopatkou.

Samostatné zbieranie odpadkov a vynášanie koša do smetnej nádoby.

Samostatné odkladanie odevov a obuvi v šatni.

Odomykanie a zamykanie dverí.

Osvojenie názvov základného riadu. Odkladanie riadu. Utieranie plastovej tácky.

Utváranie zručnosti v jednoduchom prestieraní

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Triedenie rôznych druhov drobného materiálu podľa veľkosti, farby a tvaru

Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob, škatúl a zásuviek podľa pokynov. Manipulácia s drobným materiálom: presýpanie, prekladanie, skladanie mozaiky (vkladaním, napichávaním, nalepovaním). Navliekanie korálok podľa pokynov.

Namotávanie vlny na cievku. Spletanie špagátikov.

Strihanie povrázkov, slamy, vlny, handričiek. Precvičovanie viazania uzla a mašličky.

Zbieranie a rozlišovanie listov, nalepovanie listov.

Práce s papierom

Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností. Povrch (hladký, drsný), hrúbka (tenký, hrubý), farba.

Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera (skladačky, mozaiky).

Potláčanie papiera odtlačkami rozličných predmetov, detskými tlačidielkami.

Montážne a demontážne práce

Stavanie z kociek (komíny, mosty, steny, domy).

Skladanie, rozkladanie, skrutkovanie predmetov, hračiek, stavebníc.

Zostavovanie tvarov zo špajlí, tyčiek, drievok.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny – upevnenie základov starostlivosti o izbové rastliny z predošlého ročníka.

Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone.

Poznávanie podmienok pre život rastlín – voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda – pozorovanie klíčenia a rastu rastlín (tráva, fazuľa, hrach, obilie).

Práca so záhradným náradím- hrable, motyka, krhla.

Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku.

Hrabanie lístia. Zbieranie šišíek, plodov gaššana, duba, buka, šípok.

PROCES

Pri práci s nožnicami poučíme žiakov o bezpečnosti a ich správnom používaní. Používame nožnice so zaguľatenými hrotmi. Žiaci prekladajú papier na polovice, na štvrtiny, vystrihujú tvary s rovnými čiarami. Pri pestovateľských prácach žiaci pozorujú zmeny na semenách pri klíčení a začiatočnom raste v miskách a črepníkoch, ale pozorujú aj rast rastlín, vytváranie kvetov a plodov na školskom pozemku.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	3. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať zmyslové vnímanie a pozornosť,
- rozvíjať predstavivosť,
- naučiť žiakov používať výtvarné materiály a pomôcky,
- vedieť rozlišovať a pomenovať základné farby,
- rozvíjať grafický prejav a estetické cítenie žiakov.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Voľné kreslenie – rozvíjanie grafického pohybu ruky.
Horizontálne a vertikálne čiary, oblúky, kruhy, vlnovky, špirály veľkým aj malým pohybom.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: jablko, slivka, strom, had a iné.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Maľovanky – vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov.
- Kreslenie na veľkú plochu hrubými farebnými kriedami.

Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery)

- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami – rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, kontrast svetlých a tmavých farieb.
- Ukladanie farby štetcom na plochu papiera, prerušovanie ťahu štetca bodkami, čiarkami, vytváranie jednoduchých tvarov zväčšovaním škvŕn zo stredu.
- Pracovať prstovou farbou, tvoriť odtlačky dlane, prstov, chodidla.
- Nanášať farbu prstom technikou kresby. Rozotierať farebnú škvŕnu prstom alebo drievkom.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, rôzne modelovacie materiály)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním, šúľaním. Modelovanie gule medzi dlaňami krúživým pohybom rúk. Váľanie valčeka medzi dlaňami a medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk.

Vytváranie objemu točením ušúľaného valčeka (miska, košík, pečivo a iné).

Modelovanie jednoduchej skutočnosti uplatňovaním schopnosti splošťovať guľu, ohýbať okraje placky (ovocie, huby, had, lopta).

Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole.

PROCES

Rozvíjame pozorovacie schopnosti a zrakovú pamäť. Žiaci vnímajú a pozorujú jednoduché predmety zo svojho okolia, voľne ich zobrazujú. Pracujeme na rôznych plochách, podľa účelu striedame veľké a menšie formáty. Vedeť žiakov k spresňovaniu ich výtvarného prejavu.

Využívame mäkký grafický materiál. Na vytváranie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s rozvíjaním hmatu využívame hmatové hádanky, hru na slepú babu.

Pri práci s prstovými farbami musí zloženie farby rešpektovať zdravotné riziká.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	3. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Utvrdzovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
- vytvárať predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy,
- rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť a predstavivosť,
- rozvíjať zmysel pre tonalitu,
- osvojiť si nové piesne a hudobno-pohybové hry.

OBSAH pre triedy:

Počúvanie a reprodukcia detských riekaniek.

Rytmické cvičenia.

Počúvanie ľahkých ľudových piesní, ich sprevádzanie tleskaním, hrou na telo.

Využitie rytmických nástrojov Orffovho inštrumentária pri rytmických cvičeniach.

Počúvanie a spev ľahkých ľudových piesní (napr. Gólya gólya gilice, Iglíce szívem iglice,....)

PROCES

Pri speve sa snažíme, aby žiaci mäkko nasadzovali tón, uvoľňovali hlasové orgány, učíme ich prirodzene vdychovať a prostredníctvom rôznych podnetných hier upevňovať správnu výslovnosť a artikuláciu. Pri pohybových činnostiach vedieme žiakov k tomu, aby sa naučili pohybom reagovať na zmenu výšky, dĺžky, sily tónov, aby sa podľa rôznych úderov (napr. na bubienok) naučili meniť smer, tempo a druhy chôdze, behu, pochodu i poskokov.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	3. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CIELE

- Formovať kladné postoje k pohybovej aktivite,
- upevňovať základné hygienické návyky pri pohybovej aktivite,
- viesť žiakov k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu žiakov,
- zautomatizovať už zvládnuté pohyby, spresňovať polohu a pohyby rúk a nôh
- vytvárať predpoklady pre správne držanie tela a predchádzať funkčným nedostatkom pohybového systému.

OBSAH

Zdravotné cvičenia

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Chôdza na akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel, správne držanie tela pri chôdzi, práca paží, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza v rytme udávanom bicími nástrojmi, riekankami. Obchádzanie

prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Chôdza vo výpone, chôdza naboso v bezpečnom teréne.

Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru. Opakovaný krátky beh 10 – 15 sekúnd. Beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore.

Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Sed a udržanie rovnováhy na fit – lopte, skákanie na lopte v sede. Skoky znožmo v chôdzi. Skoky z nohy na nohu. Výskoky s naťahovaním sa za predmetom umiestneným nad hlavou žiaka.

Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízký rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny, obruče na stojanoch, Polikarpova stavebnica. Lezenie k cieľu. Lezenie od značky po značku.

Hádzanie a chytanie - chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytania lopty hodenej učiteľom. Hod loptou do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie. Triaťanie loptou pri hre s plastovými kolkami.

Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny.

Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Vzpor drepmo, sed roznožný s predklonom. Plynulé prevaľovanie- „sudy“ aj na mierne šikmej podložke, prevaľovanie z boka na bok v ľahu s pažami pri tele. Kotúľ vpred. Rovnovážny postoj na jednej nohe, stoj na jednej nohe s prednožovaním, unožovaním, zanožovaním v nízkej polohe.

Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov. Kolíska. Nácvik zmeny postojov a polôh.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stavenie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu.

Prekonávanie strachu z kĺzania.

V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne. Jazda na trojkolke. Jazda na kolobežke: cvičenie rovnováhy, nácvik rýchlosti.

Ak sú vhodné podmienky – plavecký výcvik.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom, naháňacky s jednoduchými pravidlami.

Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie, hádzanie.

Hudobno - pohybové hry

Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky, jednoduché rytmické pohyby rúk a nôh, tlieskanie, podupy a poskoky na mieste a z miesta.

Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít (sejeme, melieme, miešame, hojdáme, prelievame, klopeme, striháme a iné).

Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.

Koordinačné a relaxačné cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu.

Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, uvoľňovanie končatín vytriasaním v ľahu na chrbte, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie. Vedomé uvoľňovanie tela v ľahu na chrbte (handrový panáčik).

Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.

PROCES

Na zlepšovanie pohyblivosti jednotlivých kĺbov rúk zaraďujeme cvičenia na krúženie, točenie, ohýbanie, vystieranie, cvičenia prstami.

Umožňujeme žiakom vytvoriť si individuálne tempo cvičenia. Rozvíjame schopnosť zvládnuť bezpečné prekonávanie prekážok preliezaním alebo podliezaním.

V hudobno-pohybových hrách si žiaci osvojujú estetické a rytmizované pohyby ako aj techniku estetického držania tela v rôznych polohách. Kultivuje sa ich pohybový prejav.

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

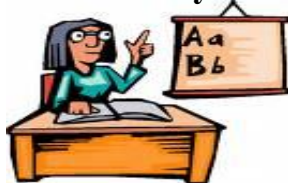
pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

3. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	1. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie maďarského jazyka a literatúry pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je základom celej výchovy a vzdelávania, pretože si žiaci osvojujú učebný obsah všetkých zložiek výučby v materinskom jazyku t.j. v maďarskom jazyku. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh maďarského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ostatných vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania maďarského jazyka a literatúry je vybaviť žiakov základnými poznatkami a praktickými zručnosťami, ktoré im umožňujú zapojiť sa do spoločenského života.

Čítanie, písanie

CIELE

- Vytvoriť predpoklady na vyučovanie čítania, písania,
- klásť dôraz na rozvoj grafomotorických zručností a zvládnutie malých písmen a z nich utvorených slabík,
- rozvíjanie slovnej zásoby.

OBSAH

Čítanie

- Príprava, motivácia žiakov na čítanie (oboznámenie žiakov s leporelami a knihami).
- Tvorenie jednoduchých viet, chápanie obsahu viet.
- Grafické znázornenie slov vo vete.
- Hlások a písmená **a, A, á, Á, o, O, ó, Ó**.

- Delenie slov sluchom na slabiky s využitím riekaniek a vyčítaniek.
- Skladanie slov zo slabík sluchovou metódou.

Písanie

- Nácvik správneho držania písacích potrieb.
- Horné a dolné oblúky oboma smermi.
- Horné a dolné oblúky (opakovane).
- Vodorovné čiary (zľava doprava).
- Zvislé a šikmé čiary (zhora nadol a zdola nahor).
- Krúženie okolo stredu.
- Krúžky, ovály, vlnovky, slučky.

Rozvíjanie slovnej zásoby

- Pomenovanie predmetov, javov, dejov.
- Tvorenie otázok a odpovedí.
- Tvorenie viet.
- Podporovanie samostatného vyjadrovania.
- Rozprávanie podľa obrázku.
- Rozprávanie krátkeho príbehu.
- Rozhovor na danú tému.

PROCES

Žiaci v 1. ročníku si osvoja samohlásky a, á, o, ó. Pri vyvodzovaní písmen sa používajú obrázky, riekanky a znázorňovanie písmen pohybom. Poradie osvojovaných písmen si určuje učiteľ podľa poradia písmen v používanej učebnici.

Súčasťou vyučovania písania je rozvíjanie grafických schopností žiakov, rozvíjanie grafomotorických zručností. Hodiny písania rozdeľujeme na menšie časové jednotky, aby žiaci písali niekoľkokrát týždenne. Sústavne dbáme na správne držanie písacích potrieb a správne sedenie pri písaní. Pri rozvíjaní grafomotorických zručností žiakov začíname od veľkých prvkov a prípravných cvikov. Veľký dôraz kladieme na motiváciu.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	1. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu rozvíjanie komunikačných schopností, ktorý sa preláina každým ročníkom a predmetom výchov a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov.

CIELE

- Rozvíjať schopnosti dieťaťa komunikovať jednoduchou verbálnou formou,
- rozvíjať neverbálne modality vrátane očného kontaktu ku komunikácii,
- spontánne vyjadrovať základné potreby,
- rozvíjať schopnosti výberu,
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu,
- rozvíjať schopnosti často používané pri hraní hier,
- rozvíjať zručnosti sociálnych interakcií,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- učiť jednoduché domáce zručnosti.

OBSAH

Neustále podporovanie a rozvíjanie naučenej verbálnej expresie, v zmysle vyjadrovania bežných žiadostí dieťaťa (využívať vizualizáciu ako augmentatívnu komunikáciu),
V rámci každej komunikačnej situácie neprestajné vyžadovanie používania očného kontaktu so súčasnou verbalizáciou.

Spontánne vyjadrovanie potreby uhasenia smädu a hladu a hygienických potrieb dieťaťom.
Rozvíjanie existujúcich schopností vyjadrovania výberu, voľby, (požívanie vizuálnej formy komunikácie v zmysle augmentatívnej), rozširovanie príp. posúvanie komunikačných prostriedkov na vyššiu úroveň.

Priradovanie obrázkov rôznych ľudí, ktorí robia to isté, triedenie podľa pojmových kategórií.

Priradovanie množstva: priradovanie kariet so zobrazeným rovnakým počtom prvkov,.

Spolupráca so spolužiakom, s minimálnou pomocou učiteľa.

Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov, pri obliekaní a vyzliekaní, pri stravovaní.

Vytváranie základných domácich zručností (zametať, vysypať smetný kôš, umyť tanier, poutierať stôl, vyžmýkať handru a pod.).

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	1. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety ako napr. výtvarná výchova, hudobná výchova.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová... Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Plnenie vyučovacích cieľov a využívanie foriem a prostriedkov týchto dvoch zložiek od 5. ročníka úzko súvisí s rozvíjaním grafomotorických zručností a písaniam, a preto je vhodné túto zručnosť u žiakov rozvíjať v priamej nadväznosti na stanovený obsah a ciele gramatika a slohu.

CIELE

- Nadobudnúť prvé skúsenosti s používaním písacieho nástroja a vedením jeho stopy,
- zvládnuť prípravné cviky na písanie.

OBSAH

Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej aj hrubej motoriky.

Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) dlaňou.

Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) prstami.

Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní.

Zanechávanie farebnej stopy na podložke/papieri voľným čmáraním.

Čmáranie dominantnou rukou – kruhové čmáranie, čmáranie vertikálnym smerom.

Obkresľovanie makiet s geometrickými tvarmi.

Horné a dolné oblúky.

Vodorovné čiary zľava doprava. Zvislé a šikmé čiary (oboma smermi: zhora nadol a naopak).

Obkresľovanie veľkých tvarov písmen – samohlások A, I, ak sa s nimi žiak oboznamuje na čítaní.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	1. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na

jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy, tieto vyjadriť manipuláciou s predmetmi, slovne, kresbou, pohybom,
- spoznávať a pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú v triede a v škole,
- vedieť sa orientovať v triede,
- poznať mená ročných období,
- poznať mená dní v týždni,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- vedieť šetrne zaobchádzať s pomôckami, nepoškodzovať zariadenie triedy,
- osvojiť si základné pravidlá správnej životosprávy a kultúrneho správania.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Pomôcky a zariadenie triedy.

Školské potreby a hračky.

Poznanie svojho mena, priezviska, meno svojho učiteľa a mená spolužiakov.

Rozlíšenie vyučovacej hodiny a prestávky.

Základné návyky slušného správania – pozdravenie, poprosenie, poďakovanie.

Poznávanie najbližšieho okolia školy.

Orientácia v čase

Porozumenie časovým údajom a vzťahom: deň–noc, ráno–večer, dnes–zajtra, teraz–potom, určenie dní v týždni.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode a počasia.

Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov: jar, leto, jeseň, zima.

Osvojovanie základných pojmov umožňujúcich poznať sledované predmety a javy: teplo, zima, slnko, vietor, dážď, sneh, mráz,

Zvieratá v prírode

Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň.

Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška,

Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka.

Rastliny v prírode

Kvety: ruža, tulipán a iné.

Stromy: hruška, jablň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, ich plody.

Kríky: maliny, ríbezle.

Starostlivosť o zdravie

Vnímanie a poznávanie jednotlivých častí ľudského tela: hlava, krk, ruky, nohy.

Zdravie, choroba, lieky, lekár.

Základné hygienické návyky, význam pre zdravie.

Význam zdravej výživy pre zdravie.

Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty prostredia.

Bezpečnosť cestnej premávky

Chôdza po chodníku.

Prechádzanie cez cestu, prechod pre chodcov, semaforey.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.

Poznávanie rozličného tovaru, najmä potravín: ovocia, zeleniny.

Poznávanie mincí.

Zameranie sa na správanie v obchode.

Domov a rodina

Rodičia, súrodenci – ich mená.

Vzťahy medzi členmi rodiny.

Pomenovanie časti bytu: kuchyňa, izba, kúpeľňa, WC a iné.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	1. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	2
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

- Rozvíjať schopnosť triediť a priradovať činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
- utvárať prvotné predstavy o čísle,

- zoznámiť sa so základnými matematickými pojmami,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.

Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto, malý – veľký, krátky – dlhý.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec. Vlastnosti: okrúhly a hranatý, vzťahy: dopredu – dozadu, hore – dole.

Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradovanie predmetov k číslu 1. Čítanie a písanie číslice 1.

Znázorňovanie čísla 1.

Číslo 2. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradovanie predmetov k číslu 2. Čítanie a písanie číslice 2.

Znázorňovanie čísla 2.

Porovnávanie čísel 1, 2. Rozklad čísla 2.

Vzťahy väčší, menší, rovná sa. znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc.

Znaky $>$, $<$, $=$. nerovnosti $1 < 2$, $2 > 1$, rovnosti $1 = 1$, $2 = 2$.

Sčítovanie v obore do 2. Znak + (plus). Zápis príkladov sčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

Odčítavanie v obore do 2. Znak – (mínus). Zápis príkladov odčítavania.

Kupovanie a platenie skutočnými peniazmi (mince 1 a 2).

Precvičovanie a utvrdzovanie učiva (manipulácia s predmetmi)

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	1. ročník B v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave

jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a sebaobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
- adekvátne používať predmety,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozlišovať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena – nácvik potrebných činností a postupov.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.

Používanie WC, splachovanie, používanie toaletného papiera a vreckovky.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.

Používanie zipsu, patentiek s pomocou.

Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla.

Osvojenie si základných stravovacích návykov.

Spoznať potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať ich.

Používanie lyžice pri jedle.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Utieranie prachu s pomocou.

Vynášanie odpadkov s pomocou.

Vedieť vymeniť uterák.

Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Púšťanie vody – páková batéria, kohútik.

Primerané používanie rôznych predmetov a hračiek.

Oboznámenie sa so zariadením kuchyne.

Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov s pomocou.

Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou.

Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu.

Odkladanie špinavého riadu zo stola.

Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

- Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína, prírodniny a iné.
- Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru.
- Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie.
- Namotávanie a splietanie vlny a špagátov rôznej hrúbky.
- Strihanie papiera, textilu, vlny, špagátov.
- Viazanie uzlov.

Práce s papierom

- Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera.
- Obkresľovanie, vytrhávanie, lepenie a vyfarbovanie šablóny z papiera.
- Nalepovanie samolepiek.

Montážne a demontážne práce

- Navliekanie drobných predmetov a prírodnín: korále, šípky, vhodné cestoviny a iné.
- Manipulovanie s kockami: ukladanie kociek na seba, vedľa seba.
- Odskrutkovanie a zaskrutkovanie predmetov a hračiek.

- Práce so stavebnicami: mozaika, domino a iné.
- Skladanie jednoduchého puzzle.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou.

Oboznámiť sa so sadením, klíčením a rastom rastlín.

Práca so záhradným náradím: hrable.

Zbieranie plodov z listnatých a ihličnatých stromov.

PROCES

Žiaci si zvyšujú samostatnosť pri hygienických a stravovacích návykoch, pri sebaobslužných zručnostiach.

Všetky pracovné činnosti, ktoré si žiaci osvojujú sa snažíme nacvičovať v prirodzených podmienkach, v ktorých ich žiak bude vedieť v praktickom živote vykonávať. Čiastkovú úlohu nacvičovanej činnosti, ktorú žiak nezvláda, možno preniesť do pracovnej úlohy uloženej v škatuli, aby si ju žiak mohol osvojiť častejším precvičovaním.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	1. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa

rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať koordináciu oko – ruka,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Kresba kruhov, špirály, vlnovky.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: strom, ker, lopta, kľbko.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.

- Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drevko, akvarelové farby, temperové farby)

- Liatie, kvapkanie, odtlačanie farby.

- Hra s farbou: dotváranie farebných škvŕn drevkom, prstami.

Modelovanie (plastelína, modurit)

- Manipulácia s modelovacími materiálmi – miesenie modelovacej hmoty jednou a oboma rukami, šúľanie, stláčanie, valkanie, vytváranie tvarov jednoduchých predmetov: gulôčka, had, ovocie.

- Používanie štipcov – vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

PROCES

Žiaci majú možnosť pracovať aj v iných polohách ako sediačky, napr. postojačky, podľa formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	1. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia. Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej

psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach – speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov.

Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

CIELE

- Rozvíjať zrkové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

OBSAH

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (CD, kazete a pod.).

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši atď.) – najprv s vizuálne vnímaných zdrojom zvuku, potom bez vizuálne vnímaného zdroja zvuku.

Určovanie zdroja zvuku.

Motivácia dieťaťa k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov – dĺžky, intenzity (dlhý tón/zvuk – krátky, hlasný – tichý, hudba – ticho, hudba/ľudský hlas – reč).

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	1. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele a obsah predmetu telesná výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypii a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom – okrem

rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele telesnej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím

- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo – sledovej pamäti,

- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédská debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

CIELE

- Rozvoj sociálnych a komunikačných schopností v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- učenie funkčného používania komunikačných prostriedkov,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- rozvíjanie schopnosti realizovať spoločné pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti,

- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvoj koordinácie oko – ruka.

OBSAH

Zdravotné cvičenia

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia

Chôdza – správne držanie tela pri chôdzi, voľný pohyb rúk počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, lane, a pod., chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi.

Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze.

Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10-15 cm do drepu.

Lezenie – ľubovoľným spôsobom smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok.

Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, hodenej učiteľom. Podávanie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie lôpt na cieľ, do terča.

Manipulácia s rôznymi drobnými

predmetmi: zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.

Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny. Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky. Sed na švédskej debne, kľak, preliezanie dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Sed roznožmo s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe. Vzpor drepmo, kolíska, váľanie z mierneho svahu. Aktivity na rozvoj

rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov. Nácvik prvej fázy kotúľa vpred.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu. V jarnom a letnom období turistika, plávanie.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu.

Loptové hry – gúľanie, podávanie.

Hudobno – pohybové hry

Koordinácia pohybu v rytme hudby. Nácvik prísunného kroku bokom. Pohybové vyjadrenie pojmov **ticho – silno** Hudobno–pohybové hry: riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Koordináčné a relaxačné cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomenie si telesnej schémy. Nácvik správneho dýchania.

PROCES

Aktivity sú zamerané na správne držanie tela a na zvládnutie základných pohybových zručností.

Zameriavame sa na zvládnutie základných pohybových zručností – chôdze a behu, na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení.

Medzi cvičenia zaraďujeme aj zdravotné cviky, ako aj jednoduché akrobatické cvičenia, ktoré pomáhajú prekonávať strach.

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

Učebné osnovy zdravotnej telesnej výchovy a integrovanej telesnej výchovy pre 1. – 9 ročník základnej školy a špeciálnej školy schválených Ministerstvom školstva SR dňa 19. 1. 2003 pod č. 526/2003-41.

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským

4. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	2. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CIELE

- Poznávať ďalšie hlásky a príslušné písmená, čítať slová zložené z otvorených slabík,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti a zvládnuť písanie ďalších písmen a z nich utvorených slabík,
- rozvíjať slovnú zásobu.

OBSAH

Čítanie

Hlásky a písmená – spoluhláska: m, M; samohlásky: e, E, é, É, i, I, í, Í.

Slabiky: ma, Ma, má, Má, mo, Mo, mó, Mó, me, Me, mé, Mé, mi, Mi, mí, Mí.

Čítanie dvojslabičných slov: mama, mami, íme, Imi, Emma.

Čítanie dvojslabičných slov zložených zo známych slabík.

Nácvik čítania slov zložených z otvorených slabík.

Tvorenie jednoduchých viet.

Delenie slov na slabiky s využitím riekaniek a vyčítaniek.

Písanie

Opakovanie nacvičených prvkov písmen z 1. ročníka.

Nácvik šikmých čiar, horného a dolného zátrhu.

Nácvik písania písmen: e, é, m, i, í, a, á, o, ó.

Nácvik písania slabík: ma, má, mo, mó, me, mé, mi, mí.

Rozvíjanie slovnej zásoby

Pomenovanie obrázkov (predmetov, činností).

Tvorenie otázok a odpovedí.

Tvorenie viet.

Podporovanie samostatného vyjadrovania.

Rozprávanie podľa obrázku.

Rozprávanie krátkeho príbehu.

Rozhovor na danú tému.

PROCES

Žiaci si osvoja v 2. ročníku ďalšie samohlásky e, é, i, í a spoluhlásku m. Pri vyvodzovaní písmen sa používajú obrázky, riekanky a znázorňovanie písmen pohybom. Prebieha nácvik čítania dvojslabičných slov zložených z otvorených slabík.

Súčasťou vyučovania písania je aj v 2. ročníku rozvíjanie grafomotorických zručností, s dôrazom na motiváciu. Je dôležité dbať na správne držanie písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	2. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Rozvíjať schopnosti žiaka komunikovať jednoduchou verbálnou formou,
- spontánne vyjadrovať základné potreby,
- rozvíjanie očného kontaktu pri komunikácii
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu,
- rozvíjať zručnosti sociálnych interakcií,
- rozvíjať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- upevniť jednoduché domáce zručnosti,
- rozširovať a aktivizovať pasívnu slovnú zásobu.

OBSAH

Rozvíjame už naučené verbálne vyjadrovanie žiakov. Rozvíjame zrkové a sluchové vnímanie, schopnosť žiakov počúvať reč a iné zvuky. Žiaci sa snažia napodobňovať prírodné zvuky a hlasy zvierat. Rozlišovanie sily zvuku (silný – slabý), výšky zvuku (vysoký - nízky), rozlišovanie zvuku a reči, hlások.

Rozvíjame u žiakov schopnosť fonematickej diferenciácie. Na začiatku sluchovej analýzy celých slov volíme slová krátke, s otvorenými slabikami, potom so zatvorenými slabikami a až nakoniec slová so zloženými spoluhláskovými skupinami.

Vyjadrovanie potrieb žiaka. Rozvíjanie schopností vyjadrovania výberu, voľby, posúvanie komunikačných schopností na vyššiu úroveň. Rozvíjať základy schopností žiakov viesť rozhovor, striedanie rolí v bežných denných situáciách.

Pomenovanie predmetov, javov, dejov (konkrétnych alebo na obrázkoch). Tvorenie otázok a odpovedí, rozvíjanie a stimulovanie slovnej zásoby podľa dosiahnutej úrovne reči.

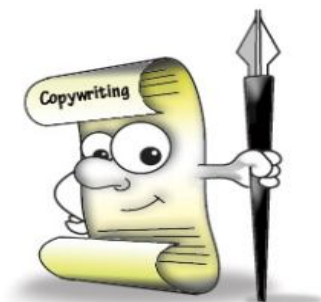
Rozvíjanie návykov osobnej hygieny, spolupráca pri sebaobsluhe, pri konzumácii jedla.

Vytváranie a upevňovanie zručností pri udržiavaní poriadku v triede i pri domácich prácach.

PROCES

V rámci každej komunikačnej situácie vyžadujeme používanie očného kontaktu so súčasnou verbalizáciou. Pri rozvíjaní komunikačných schopností vedieme žiaka ku spolupráci so spolužiakom. Hrou a častými cvikmi sluchového vnímania zlepšujeme schopnosť žiakov diferencovať zvuky. Riekanky a krátke básničky nacvičujeme rytmizáciou. Nacvičujeme vyjadrovanie a výslovnosť žiakov. Od pomenovania predmetov a javov prechádzame k nácviku vecných formulácií. Nacvičujeme pozdravy, krátke oznámenia, vyjadrenie jednoduchej prosby, poďakovanie.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	2. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- naučiť sa správne držať písacie potreby a správne sedieť pri písaní.

OBSAH

- Opakovanie nacvičených prvkov. Slučky, ovály, vlnovky.
- Šikmé „zuby na píle“. Horný a dolný zátrh.
- Písmená e, l, m, i.
- Slabiky me, mi, le, li, em, im, el, il.

PROCES

Hodiny rozvíjania grafomotorických zručností rozdeľujeme na menšie časové jednotky, aby žiaci písali niekoľkokrát týždenne. Začíname od veľkých prvkov a prípravných cvikov, ktoré sa postupne zmenšujú a spresňujú. Zameriavame sa na koordináciu pohybov ruky a oka. Sústavne dbáme na správne držanie písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	2. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Poznať priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v triede a v školskej budove,
- vedieť pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú,
- poznať názvy ročných období,
- osvojiť si názvy dní v týždni
- oboznamovať sa so zásadami osobnej hygieny a kultúrneho správania
- poznať niektoré rastliny a zvieratá

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Predstavovanie sa, pozdravenie, poďakovanie, prosba.

Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy.

Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Uvedomovanie si rozdielu v požiadavkách na správanie počas vyučovania a cez prestávku.

Orientácia v budove školy.

Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.

Orientácia v čase

Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno – večer, teraz – potom, dnes – zajtra.

Určovanie dní v týždni.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia.

Osvojovanie základných pojmov teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad na základe konkrétneho vnímania, potom s použitím obrázkov, na záver spájanie niekoľkých pojmov na základe asociácií.

Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach.

Zvieratá v prírode

Pomenovanie zvierat a ich triedenie.

Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň a ich mláďatá.

Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška.

Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka.

Rastliny v prírode

Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín.

Kvety: ruža, tulipán, snežienka, fialka.

Stromy: hruška, jabloň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, poznávanie ich plodov. Poznávať ovocie podľa tvaru, chuti a vône.

Kry: maliny, ríbezle.

Starostlivosť o zdravie

Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela : hlava, krk, ruky, nohy.

Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši.

Zdravie a choroba : bolesť hlavy, hrdla, teplota, návšteva lekára, lieky.

Osobná hygiena: umývanie rúk, čistenie zubov, česanie.

Zdravá výživa a jej význam. Čo jeme.

Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty. Ochrana pred slnkom a mrazom.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku.

Bezpečné prechádzanie cez cestu po vyznačenom priechode pre chodcov.

Semafor: červená – stoj, zelená – choď.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávajúce obchodov podľa zamerania, poznávajúce nápisy na obchode – globálnou metódou.

Hra na obchod. Poznávajúce a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko.

Pojem peniaze, poznávajúce mincí.

Pravidlá správania sa v obchode.

Domov a rodina

Rodičia, súrodenci – ich mená .

Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec.

Vzťahy medzi členmi rodiny.

Náš byt. Pomenovanie častí bytu- kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón.

Zariadenie bytu – poznávajúce a pomenovanie častí nábytku.

PROCES

Žiaci sa učia dobre orientovať v budove školy, poznávajú najbližšie okolie školy. Osvojujú si návyk udržiavať poriadok na svojej lavici, vedieť sa správať počas hodiny a prestávky.

Osvojujú si základné časové pojmy. Pozorujú charakteristické znaky počasia v jednotlivých ročných obdobiach.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	2. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CIELE

- Rozvíjať schopnosť triediť predmety podľa určitých kritérií,

- utvárať predstavy o číslach,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 4,
- osvojiť si základné početné výkony v obore prirodzených čísel do 4,
- utvrdiť si základné geometrické predstavy

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Vzťahy: veľa – málo, väčší – menší, kratší – dlhší.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník.

Znaky väčší, menší. Porovnávanie čísel 1, 2.

Číslo 3. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradžovanie predmetov k číslu 3. Čítanie a písanie číslice 3.

Znázorňovanie čísla 3.

Porovnávanie čísel 1, 2, 3. Znaky $<$, $>$, $=$.

Sčítanie v obore do 3. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania.

Odčítanie v obore do 3. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Rozklad čísla 2 a 3.

Riešenie slovných príkladov.

Číslo 4. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradžovanie predmetov k číslu 4. Čítanie a písanie číslice 4.

Znázorňovanie čísla 4.

Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4. Znaky $<$, $>$, $=$.

Sčítanie v obore do 4. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Odčítanie v obore do 4. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Rozklad čísla 2, 3, 4.

Riešenie slovných príkladov.

Mince 1 €, 2 €, počítanie s mincami.

PROCES

Žiaci sa učia triediť predmety, tvoriť skupinu predmetov podľa určeného znaku, zoradovať predmety podľa pokynov.

Osvojujú si prvky numerácie a početné výkony v obore do 4.

Nácvik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej.

Početné výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene.

Učia sa rozpoznávať rovinné útvary kruh, štvorec, trojuholník.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	2. ročník B v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CIELE

- Utvárať a upevňovať základné hygienické návyky,
- utvárať a upevňovať základné stravovacie návyky a základné pravidlá stolovania,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- rozvíjať schopnosť verbalizovať danú činnosť,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena - umývanie rúk a tváre, nácvik alebo utvrdenie správneho postupu, používanie mydla a uteráka.

Používanie vreckovky a hrebeňa.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, následná hygiena rúk - samostatne alebo s pomocou.

Vyzliekanie a obliekanie odevu. Vytváranie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, háčikov a patentiek.

Obúvanie a vyzúvanie samostatne alebo s pomocou, rozväzovanie a zaväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie pomocou suchých zipsov.

Stolovanie v triede - hygiena stolovania, používanie obrúska, malej lyžičky. Sebaobsluha pri desiatovaní.

Stolovanie v školskej jedálni – používanie taniera a lyžice. Používanie vidličky a noža s pomocou (závisí od individuálnej schopnosti žiaka).

Práce v domácnosti

Samostatné odkladanie predmetov v triede na určené miesto.

Samostatné odkladanie odevu a obuvi v šatni. Čistenie topánok od prachu.

Utieranie prachu z lavíc, parapetných dosiek, utieranie tabule.

Nácvik zametania smetí z podlahy pomocou malej metličky a lopatky.

Vynášanie odpadkov z koša do smetnej nádoby s pomocou.

Upevňujeme zručnosti pri púšťaní a zastavovaní vody podľa individuálnych schopností žiakov.

Odkladanie riadu na určené miesto. Pomenovanie základného riadu.

Základy stolovania – nácvik jednoduchého prestierania.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

- Poznávanie a triedenie drobného materiálu (prírodniny, kamienky, korálky) podľa veľkosti, farby a tvaru. Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob podľa pokynov.

- Manipulácia s drobným materiálom: skladanie mozaiky vkladáním, napichávaním, nalepovaním. Navliekanie korálok rovnakej farby alebo veľkosti.

- Namotávanie vlny na cievku, splietanie vlny a špagátov, nácvik viazania uzla, mašličky.

Práce s papierom

- Poznávanie základných vlastností papiera: hrúbka, povrch.

- Porovnávanie vlastností papiera.

- Trhanie, krčenie, nalepovanie, skladanie a strihanie papiera. Práca s nožnicami.

Montážne a demontážne práce

Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Ukladanie na seba, vedľa seba, spájanie, skrútkovanie, zasúvanie.

Skladanie jednoduchého puzzle, domina, mozaiky.

Cvičenie motoriky, pozornosti, presnosti.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny : polievanie, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov od prachu,

odstraňovanie odumretých častí rastlín.

Práca so záhradným náradím – hable, motyka. Hrabanie lístia.

Sadenie, klíčenie, rast rastlín – tráva, hrach, fazuľa (do črepníkov).

Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku.

PROCES

Všetky pracovné činnosti nacvičujeme v prirodzených podmienkach. Pri tom je potrebné zapájať reč vo forme verbalizácie vykonávanej činnosti, pomenovať materiály a pomôcky.

Snažíme sa viesť žiakov k dokončeniu práce, pestovať ich vôľové vlastnosti.

Zvyšujeme samostatnosť žiakov pri sebaobslužných zručnostiach.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	2. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Kresba čiar, oblúkov, kruhov, špirál, vlnoviek.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov : lopta, slnko, kvet a iné.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Maľovanky – vyfarbovanie.
- Kreslenie na betónovú alebo asfaltovú plochu hrubými kriedami.

Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempéry)

- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami.
- Ukladanie farieb hrubým štetcom na plochu papiera.
- Rytmicke radenie kontrastných farieb.

Modelovanie (plastelína, cesto, modurit, Aquasoft, Patcolor, Blandiver)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním. Formovanie materiálu prstami, dlaňami. Vytváranie modelov jednoduchého tvaru. Modelovanie z piesku pomocou formičiek.

PROCES

Precvičujeme motoriku rúk a prstov. Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv ako miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, vietor, robia žiaci postojacky a na veľkej ploche. Prechádzame od veľkej plochy k menšej.

Prebúdžeme elementárny zmysel pre priestor v súvislosti s poznávaním životného prostredia vytváraním konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia žiaka na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, cesty) s využitím makiet domov a stromov.

Patcolor a Blandiver sú ľahko tvarovateľné modelovacie hmoty a nelepia sa, Aquasoft pláva na vode.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	2. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie,
- sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
- rozvíjať senzomotorické schopnosti,
- rozlišovať ľudský hlas a iné zvuky,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus
- prebúdzat' záujem o hudbu na princípe detskej hry.

OBSAH

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia bez vizuálneho vnímania zvuku.

Určovanie zdroja zvuku.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý – krátky tón, hlasný – tichý tón, hudba – ľudský hlas.

Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Detské popevky, riekanky, vyčítanky (Varila myšička kašičku; Medveďku, daj labku; Hijo, hijo na koničku; Haju, haju, hajušky; Ťap, ťap, ťapušky a iné).

Detské piesne (Prší, prší; Čížiček, čížiček; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Šila som; Išla sova na tanec a iné)

Detské hudobno-pohybové hry (Kolo, kolo mlynské; Venček; Tanček; Na ručníček a iné)

Hra na telo na známe piesne, rečňovanky.

Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.

PROCES

Na princípe detskej hry utvárame predpoklady k primeranému vnímaniu hudby, spevu, rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus.

Hudobno-pohybovými hrami vytvárame interakcie s viacerými žiakmi, zjednocujeme kolektívny spev.

Učíme žiakov pohybom reagovať na počutú hudbu, snažíme sa kultivovať ich hudobnopohybové prejavy.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	2. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	2
ŠkVP	4

CIELE

- Rozvoj sociálnych a komunikačných schopností v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- prijatie stanovených pravidiel,
- vytvorenie sebakontroly,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- formovanie kladných postojov k pohybovej aktivite,
- vytváranie základných hygienických návykov pri pohybových činnostiach.

OBSAH

Zdravotné cvičenia

- cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín,
- cvičenia na získavanie návykov správneho držania tela,
- cvičenia na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice (krúženie, otáčanie, vystieranie, ohýbanie, kmitanie postupne v jednotlivých kĺboch v ľahu, v sede, v stoji).

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel pri chôdzi, správne držanie tela pri chôdzi (vyrovnávanie hlavy), práca paží počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze. Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi.

Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru.

Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Nácvik sedu a udržanie rovnováhy na fit – lopte a skákanie v sede.

Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízky rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny.

Hádzanie a chytanie - nácvik chytania lopty guľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, nácvik chytania lopty hodenej učiteľom. Hádzanie lopty do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie.

Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny. Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Vzpor drepmo, sed roznožný s predklonom, „váľanie sudov,, z mierneho svahu, kotúľ vpred, rovnovážny postoj na jednej nohe, aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordinácie pohybov.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stávanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu.

V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne, jazda na trojkolke. Ak sú vhodné podmienky – plavecký výcvik.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu, naháňačky.

Hry s využitím lopty – guľanie, podávanie, chytanie.

Hudobno - pohybové hry

Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.

Koordináčne a relaxačné cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu.

Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie.

Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.

PROCES

Aktivity zameriavame na nácvik osobnej hygieny žiaka, návyk správneho držania tela, cvičenia na úpravu držania hlavy a trupu, rozvoj hrudného dýchania, koordináciu dýchania s pohybom paží a trupu. Rozvíjame priestorovú orientáciu, rovnovážnu schopnosť a pohybovú koordináciu žiaka.

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským

3. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Slovenský jazyk a slovenská literatúra	3. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Slovenský jazyk je štátnym jazykom v Slovenskej republike (slovenský jazyk má štatút štátneho jazyka, používanie ktorého reguluje Zákon Národnej rady Slovenskej republiky 318/2009 Z. z. z 30. júna 2009, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 270/1995 Z. z. z 15. novembra 1995 o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a je nástrojom dorozumenia občanov maďarskej národnosti s občanmi inej národnosti v Slovenskej republike.

Na hodinách slovenského jazyka žiaci vnímajú slovenskú reč na základe osvojených poznatkov v materinskom jazyku. Žiaci sa orientujú hlavne na hrové situácie a formy vyučovania.

Cieľom pedagóga je, aby žiaci získali najzákladnejšie jazykové a rečové zručnosti. Konečným cieľom vyučovania slovenského jazyka je dosiahnuť, aby žiaci po skončení špeciálnej základnej školy vyjadrovali svoje myšlienky ústne slovensky primerane veku a mentálnym danostiam.

Pre vyučovanie slovenského jazyka platia všeobecne platné psychologické zásady a zásady technológie vyučovania cudzích jazykov. Pre konkrétny výber slov pri obohacovaní slovnej zásoby je potrebné prihliadať na vývinové špecifiká a na špecifiká postihnúť.

Obsah predmetu tvorí počúvanie s porozumením a ústna interakcia s umožnením maximálnej diferenciácie s ohľadom na rôzne jazykové kompetencie žiakov. V ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti. Treba dbať o to, aby sa náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka.

CIELE

V ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia, lebo vyjadrovacia schopnosť žiakov nie je na požadovanej úrovni, ale radi sa zapájajú do rôznych hrových rečových činností, preto v tomto období môžu reagovať na povely a pokyny učiteľa pohybom. Táto etapa sa vhodne využíva na rozvoj neverbálnej komunikácie. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných povelov a pokynov, (Pozor!, Vstaň!, Sadni si!, Pod' sem!, Chod' na miesto!, Prines!, Odnes!, Pozeraj!, Pozri!, Ukáž!, Hovor!, Opakuj!, Povedz!, Odlož!, Pracuj!, Otvor!, Zatvor!, Dávaj pozor!), pozdravov (Dobrý deň! Ahoj! Dovidenia!), zdvorilostných prejavov (Prosím ťa, Ďakujem!, Prepáč!, Pomôž..).

Vnímanie a globálne porozumenie krátkeho prejavu učiteľa.

Porozumenie veľmi jednoduchých otázok učiteľa.

Ústny prejav

Výslovnosť a artikulácia hlások, najfrekvencovanejších slov.

Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (pozdravy: Ahoj!, poďakovanie: Ďakujem!, prosba: Prosím, ospravedlnenie: Prepáč!).

Opakovanie veľmi jednoduchých viet po učiteľovi.

Predstavovanie sa (Volám sa...), poďakovanie sa za pomoc (Ďakujem!).

Usmerňovaný rozhovor

Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiakov v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: otec, mama, slovenská podoba svojho mena),

Dom a domov (dom, miestnosti v byte,)

Cestovanie (dopravné prostriedky: auto, bicykel, autobus, vlak),

Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela: hlava, telo, ruka, noha),

Škola a trieda (škola, trieda, predmety, chlapec, dievčatko, ujo, teta, farba, čísla do 5),

Obchod/nakupovanie (kultúra nakupovania: Prosím si..., Ďakujem., základné potraviny, počet: 0 - 5),

Počasie, kalendár (ročné obdobia: jar, leto, jeseň, zima, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Veľká noc, prázdniny),

Príroda, ročné obdobia (domáce zvieratá: pes, mačka, ovocie, zelenina, strom, kvet).

PROCES

V edukačnom procese sa spája rečová činnosť s pohybom, vyučuje sa audiovizuálnou štruktúrno–globálnou metódou spojenou s lingvomotorickou metódou. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa efektívne využívajú aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	3. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Poznávať ďalšie hlásky a príslušné písmená, čítať slová zložených z otvorených a zatvorených slabík,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti a zvládnuť písanie ďalších písmen a z nich utvorených slabík,
- rozvíjať slovnú zásobu.

OBSAH

Čítanie

Opakovanie, prehĺbenie učiva z 2. ročníka.

Osvojovanie veľkých a malých písmen; spoluhlásky: **l, L, v, V, t, T**; samohlásky: **ö, Ö, Ó, ő, u, U, ú, Ú, ü, Ü, ű, Ű**.

Čítanie otvorených slabík z osvojených písmen (napr. lö, ló, vu, vú, tü, tú).

Čítanie zatvorených slabík (napr. év, út, ól, tél, lát, vet).

Čítanie dvojslabičných slov zložených zo známych otvorených a zatvorených slabík.

Čítanie tlačенých písmen, slabík a slov.

Čítanie písaných písmen a slabík nacvičovaných v písaní.

Tvorenie jednoduchých viet.

Delenie slov na slabiky s využitím riekaniiek a vyčítaniiek.

Písanie

Opakovanie nacvičených prvkov písmen z predchádzajúcich ročníkov.

Písanie písmen: l, v, t, ö, ő, u, ú, ü, ű.

Písanie slabík s nacvičenými písmenami (napr. lö, ló, vu, vú, tü, tú).

Rozvíjanie slovnej zásoby

Pomenovanie obrázkov (predmetov, činností).

Vyhľadávanie protikladov.

Tvorenie otázok a odpovedí.

Tvorenie viet.

Rozprávanie podľa obrázkov.

Rozprávanie krátkeho príbehu.

Rozhovor na danú tému.

PROCES

Žiaci si v 3. ročníku osvojujú ďalšie malé a veľké písmená - spoluhlásky (l, v, t) a samohlásky (ö, ő, u, ú, ü, ű). Pri všetkých písmenách prebieha vyvedenie hlásky a písmena rovnakým spôsobom – s pomocou obrázkov a riekaniek. Postupne sa prechádza na nácvik čítania zatvorených slabík.

Súčasťou vyučovania písania je rozvíjanie grafomotorických schopností žiakov. Pri rozvíjaní grafických zručností žiakov začíname od veľkých prvkov a prípravných cvikov, ktoré sa postupne znižujú a spresňujú. Veľký dôraz kladieme na motiváciu. Pri písaní je potrebné uskutočňovať všetky pohyby uvoľnene, pokiaľ možno plynule. Je možné pri tom využívať rytmické riekanky, prípadne hudobný sprievod. Písanie slabík s nacvičenými písmenami realizovať jednoduchými spájacími ťahmi. Nacvičené prvky je potrebné stále opakovať s použitím inej motivácie a iných písacích potrieb. Sústavne dbáme na správne držanie písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

Hodiny písania rozdeľujeme na menšie časové jednotky, aby žiaci písali niekoľkokrát týždenne. Poradie osvojovaných písmen si určuje učiteľ podľa poradia písmen v používanej učebnici.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	3. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu a neverbálnu komunikáciu žiaka
- vedieť poznávať a pomenovať veci a osoby v najbližšom okolí,
- rozširovať a aktivizovať pasívnu slovnú zásobu.

OBSAH

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti

Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík, rozlišovanie počtu slabík v slove.

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Postupne prechádzame od poznávania skutočných predmetov k obrázkom.

Rozvíjanie expresívnej reči

Námetové, edukačné a konštrukčné hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spolukomentovanie s pomocou učiteľky. Vytvárania situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Jednoduché rozprávanie zážitku alebo príbehu podľa obrázkov. Práca s detskými leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám. Výmena rolí v rozhovore (napr. hra s telefónom a iné).

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete *Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie*. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky AAK.

Nakoľko praktické používanie prvkov AAK si vyžaduje určitú úroveň rozvoja motorických schopností, zaraďujeme medzi aktivity v predmete RKS cvičenia hrubej i jemnej motoriky, koordinačné cvičenia, hry zamerané na tréning imitácie pohybov a pod. Pre podporu výkonu hovorenej reči odporúčame zaradenie cvikov na správne dýchanie a rozvíjanie motoriky artikulačných orgánov vo forme hry, ktoré je vhodné pripravovať v spolupráci s logopédom.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	3. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- vytvárať návyk prakticky si usporiadať potreby na lavici pri písaní,
- vytvárať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi,
- spresňovať správny tvar písaného písmena.

OBSAH

Postupný nácvik písmen **a, o, p, t, v u**.

Písanie slabík z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi.

Nácvik uvoľneného, plynulého pohybu.

Zmenšovanie a spresňovanie tvaru písaného písmena.

PROCES

Pri písaní je možné využívať rytmické riekanky, prípadne hudobný sprievod. Nacvičené prvky stále opakujeme s použitím inej motivácie a iných písacích potrieb.

Zaraďujeme cvičenia na uvoľňovanie ruky, odstránenie zlého, kŕčovitého držania písacích potrieb a prílišného tlaku na podložku.

Žiaci najprv každý tvar pozorujú, uvedomujú si súvislosť s nápovedným obrázkom a potom nacvičujú jednotlivé tvary a spoje s inými písmenami.

Ak žiak nie je schopný zvládnuť písaný tvar písma, odporúčame pristúpiť k nácviku písania veľkých tlačených písmen.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	3. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Utvrdiť si jednoduché priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v najbližšom okolí školy,
- osvojenie základných pojmov súvisiacich s ročnými obdobiami a orientáciou v čase,
- osvojovanie elementárnych zásad osobnej hygieny,
- osvojovanie základov kultúrneho správania
- poznať niektoré ďalšie rastliny a zvieratá.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Upevnenie spoločenských návykov - predstavenie sa, pozdravenie, prosba a poďakovanie.

Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy.

Pomenovanie zariadenia triedy, pomenovanie školských potrieb.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Osvojovanie návyku ticho si sadieť a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, udržiavať poriadok v lavici.

Orientácia v budove školy – umiestnenie triedy, šatne, telocvične, jedálne, toalety.

Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.

Orientácia v čase

Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno – poludnie - večer, teraz – potom - neskôr, dnes – zajtra. Určovanie dní v týždni. Pracovné dni, voľné dni. Kalendár.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Kalendár prírody.

Utvrdenie základných pojmov: teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad s použitím obrázkov.

Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach.

Zvieratá v prírode

Pomenovanie zvierat a ich triedenie. Poznávanie zvierat v skutočnosti, na obrázku, CD a video.

Ďalšie domáce zvieratá: kačka, morka.

Ďalšie voľne žijúce zvieratá: bažant, žaba.

Vtáky a hmyz: vrana, vrabec, osa.

Počúvanie krátkych poviedok o zvieratkách.

Rastliny v prírode

Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín.

Ďalšie kvety: narcis, púpava.

Ďalšie stromy: višňa, orech, poznávanie ich plodov.

Záhradné kry: ríbezle, egreše, vinič hroznorodý.

Starostlivosť o zdravie

Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela : hlava, krk, trup, ruky, nohy.

Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši, jazyk, zuby, vlasy.

Ruka: dlaň, prsty, palec.

Osobná hygiena: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, česanie, čistenie nosa.

Umývanie ovocia a zeleniny pred konzumáciou.

Jedovaté rastliny, huby. Ochrana pred otravou.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku.

Bezpečné prechádzanie vozovky.

Semafor: červená – stoj, zelená –chod'. Dopravná značka: prechod pre chodcov.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.

Hra na obchod. Poznávanie a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko, mäso, saláma, vajcia. Pojem peniaze, rozoznávanie mincí 1 €, 2 €. Poznávanie bankovky 5 €. Pravidlá správania sa v obchode.

Domov a rodina

Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec, strýko, teta.

Náš byt. Pomenovanie častí bytu - kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón.

Kuchyňa – vybavenie kuchyne kuchynským riadom.

Praktická manipulácia s predmetmi a obrázkami predmetov.

PROCES

Učivo je usporiadané tak, aby nadväzovalo na poznatky z druhého ročníka a tie sa u žiakov upevnili. V učive o zvieratách a rastlinách v prírode najprv upevníme učivo z druhého ročníka (myš, jež, medveď líška, drozd, lastovička a iné; rastliny – ruža, tulipán, snežienka, fialka, hruška, jabloň a iné), až potom preberáme nové učivo.

Vedíme ich k osvojeniu si základných spoločenských, pracovných a hygienických návykov. Na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí sa spresňuje predstava žiakov o roku a ročných obdobiach. V hre na obchod sa učia správaniu pri nakupovaní.

Zmyslovým vnímaním a činnosťou s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	3. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností : množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.

Vzťahy : viac – menej, patrí – nepatrí, dlhý – krátky, pred – za, hneď pred – hneď za.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník, priradovanie názvu.

Číslo 5. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priradovanie predmetov k číslu 5. Čítanie a písanie číslice 5. Znázorňovanie čísla 5. Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4, 5.

Znaky <, >, =.

Sčítanie v obore do 5. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania. Riešenie slovných príkladov na sčítanie. Odčítanie v obore do 5. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania. Rozklad čísla 5. Riešenie slovných príkladov. Mince 1 €, 2 €. Bankovka 5 €.

Číslo 0. Číselný rad 0- 5. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 0. Porovnávanie čísel 0 - 5. Znaky $<$, $>$, $=$.

Sčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov sčítania. Rozklad čísla v obore do 5. Slovné príklady na sčítanie. Odčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov odčítania. Slovné príklady na odčítania. Pamäťový nácvik príkladov sčítania a odčítania.

PROCES

Žiaci sa učia triediť predmety, tvoriť skupinu predmetov podľa určeného znaku, zoraďovať predmety podľa pokynov.

Osvojujú si numeráciu a počtové výkony v obore do 5 a počtové výkony s číslom 0.

Nácvik určovania počtu predmetov realizujeme počítaním po jednej.

Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne.

Učia sa riešiť slovné príklady.

Učia sa rozpoznávať a pomenovať rovinné útvary kruh, štvorec a trojuholník.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu -

Pracovné vyučovanie	3. ročník B v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CIELE

- Upevňovať základné hygienické návyky,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- upevňovať základné stravovacie návyky,

- utvárať základné manuálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť verbalizovania činnosti,
- rozlišovať rôzne materiály,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena – utvrdenie správneho postupu umývania rúk a tváre, používanie mydla, uteráka, hrebeňa a vreckovky.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, hygiena rúk – samostatne.

Vyzliekanie a obliekanie odevov a bielizne. Utvrdenie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, patentiek. Upevňovanie opaskov.

Samostatné obúvanie a vyzúvanie, rozväzovanie alebo zväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie suchých zipsov.

Stolovanie v triede a v školskej jedálni. Sebaobsluha pri jedení. Vytváranie zručnosti pri používaní vidličky a noža.

(Úroveň dosiahnutia zručnosti závisí od individuálnej schopnosti žiaka.)

Práce v domácnosti

Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky. Samostatné odkladanie pomôcok v triede na určené miesto. Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška.

Utieranie prachu z nábytku v triede, utieranie tabule.

Vytváranie zručnosti pri zemetaní podlahy metličkou a lopatkou.

Samostatné zbieranie odpadkov a vynášanie koša do smetnej nádoby.

Samostatné odkladanie odevov a obuvi v šatni.

Odomykanie a zamykanie dverí.

Osvojenie názvov základného riadu. Odkladanie riadu. Utieranie plastovej tácky.

Utváranie zručnosti v jednoduchom prestieraní

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Triedenie rôznych druhov drobného materiálu podľa veľkosti, farby a tvaru

Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob, škatúl a zásuviek podľa pokynov. Manipulácia s drobným materiálom: presýpanie, prekladanie, skladanie mozaiky (vkladaním, napichávaním, nalepovaním). Navliekanie korálok podľa pokynov.

Namotávanie vlny na cievku. Spletanie špagátikov.

Strihanie povrázkov, slamy, vlny, handričiek. Precvičovanie viazania uzla a mašličky.

Zbieranie a rozlišovanie listov, nalepovanie listov.

Práce s papierom

Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností. Povrch (hladký, drsný), hrúbka (tenký, hrubý), farba.

Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera (skladačky, mozaiky).

Potláčanie papiera odtlačkami rozličných predmetov, detskými tlačidielkami.

Montážne a demontážne práce

Stavanie z kociek (komíny, mosty, steny, domy).

Skladanie, rozkladanie, skrutkovanie predmetov, hračiek, stavebníc.

Zostavovanie tvarov zo špajlí, tyčiek, drevok.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny – upevnenie základov starostlivosti o izbové rastliny z predošlého ročníka.

Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone.

Poznávanie podmienok pre život rastlín – voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda – pozorovanie klíčenia a rastu rastlín (tráva, fazuľa, hrach, obilie).

Práca so záhradným náradím- hrable, motyka, krhla.

Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku.

Hrabanie lístia. Zbieranie šišíek, plodov gaššana, duba, buka, šípok.

PROCES

Pri práci s nožnicami poučíme žiakov o bezpečnosti a ich správnom používaní. Používame nožnice so zaguľatenými hrotmi. Žiaci prekladajú papier na polovice, na štvrtiny, vystrihujú tvary s rovnými čiarami. Pri pestovateľských prácach žiaci pozorujú zmeny na semenách pri klíčení a začiatočnom raste v miskách a črepníkoch, ale pozorujú aj rast rastlín, vytváranie kvetov a plodov na školskom pozemku.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	3. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať zmyslové vnímanie a pozornosť,
- rozvíjať predstavivosť,
- naučiť žiakov používať výtvarné materiály a pomôcky,
- vedieť rozlišovať a pomenovať základné farby,
- rozvíjať grafický prejav a estetické cítenie žiakov.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Voľné kreslenie – rozvíjanie grafického pohybu ruky.
Horizontálne a vertikálne čiary, oblúky, kruhy, vlnovky, špirály veľkým aj malým pohybom.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: jablko, slivka, strom, had a iné.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Maľovanky – vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov.
- Kreslenie na veľkú plochu hrubými farebnými kriedami.

Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery)

- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami – rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, kontrast svetlých a tmavých farieb.
- Ukladanie farby štetcom na plochu papiera, prerušovanie ťahu štetca bodkami, čiarkami, vytváranie jednoduchých tvarov zväčšovaním škvŕn zo stredu.
- Pracovať prstovou farbou, tvoriť odtlačky dlane, prstov, chodidla.
- Nanášať farbu prstom technikou kresby. Rozotierať farebnú škvŕnu prstom alebo drievkom.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, rôzne modelovacie materiály)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním, šúľaním. Modelovanie gule medzi dlaňami krúživým pohybom rúk. Váľanie valčeka medzi dlaňami a medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk.

Vytváranie objemu točením ušúľaného valčeka (miska, košík, pečivo a iné).

Modelovanie jednoduchej skutočnosti uplatňovaním schopnosti splošťovať guľu, ohýbať okraje placky (ovocie, huby, had, lopta).

Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole.

PROCES

Rozvíjame pozorovacie schopnosti a zrakovú pamäť. Žiaci vnímajú a pozorujú jednoduché predmety zo svojho okolia, voľne ich zobrazujú. Pracujeme na rôznych plochách, podľa účelu striedame veľké a menšie formáty. Vedeť žiakov k spresňovaniu ich výtvarného prejavu.

Využívame mäkký grafický materiál. Na vytváranie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s rozvíjaním hmatu využívame hmatové hádanky, hru na slepú babu.

Pri práci s prstovými farbami musí zloženie farby rešpektovať zdravotné riziká.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	3. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Utvrdzovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
- vytvárať predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy,
- rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť a predstavivosť,
- rozvíjať zmysel pre tonalitu,
- osvojiť si nové piesne a hudobno-pohybové hry.

OBSAH pre triedy:

Počúvanie a reprodukcia detských riekaniek.

Rytmické cvičenia.

Počúvanie ľahkých ľudových piesní, ich sprevádzanie tleskaním, hrou na telo.

Využitie rytmických nástrojov Orffovho inštrumentária pri rytmických cvičeniach.

Počúvanie a spev ľahkých ľudových piesní (napr. Gólya gólya gilice, Iglíce szívem iglice,....)

PROCES

Pri speve sa snažíme, aby žiaci mätko nasadzovali tón, uvoľňovali hlasové orgány, učíme ich prirodzene vdychovať a prostredníctvom rôznych podnetných hier upevňovať správnu výslovnosť a artikuláciu. Pri pohybových činnostiach vedieme žiakov k tomu, aby sa naučili pohybom reagovať na zmenu výšky, dĺžky, sily tónov, aby sa podľa rôznych úderov (napr. na bubienok) naučili meniť smer, tempo a druhy chôdze, behu, pochodu i poskokov.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	3. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CIELE

- Formovať kladné postoje k pohybovej aktivite,
- upevňovať základné hygienické návyky pri pohybovej aktivite,
- viesť žiakov k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu žiakov,
- zautomatizovať už zvládnuté pohyby, spresňovať polohu a pohyby rúk a nôh
- vytvárať predpoklady pre správne držanie tela a predchádzať funkčným nedostatkom pohybového systému.

OBSAH

Zdravotné cvičenia

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Chôdza na akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel, správne držanie tela pri chôdzi, práca paží, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza v rytme udávanom bicími nástrojmi, riekankami. Obchádzanie

prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Chôdza vo výpone, chôdza naboso v bezpečnom teréne.

Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru. Opakovaný krátky beh 10 – 15 sekúnd. Beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore.

Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Sed a udržanie rovnováhy na fit – lopte, skákanie na lopte v sede. Skoky znožmo v chôdzi. Skoky z nohy na nohu. Výskoky s naťahovaním sa za predmetom umiestneným nad hlavou žiaka.

Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízký rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny, obruče na stojanoch, Polikarpova stavebnica. Lezenie k cieľu. Lezenie od značky po značku.

Hádzanie a chytanie - chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytania lopty hodenej učiteľom. Hod loptou do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie. Triaťanie loptou pri hre s plastovými kolkami.

Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny.

Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Vzpor drepno, sed roznožný s predklonom. Plynulé prevaľovanie- „sudy“ aj na mierne šikmej podložke, prevaľovanie z boka na bok v ľahu s pažami pri tele. Kotúľ vpred. Rovnovážny postoj na jednej nohe, stoj na jednej nohe s prednožovaním, unožovaním, zanožovaním v nízkej polohe.

Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov. Kolíska. Nácvik zmeny postojov a polôh.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stávanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu.

Prekonávanie strachu z kĺzania.

V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne. Jazda na trojkolke. Jazda na kolobežke: cvičenie rovnováhy, nácvik rýchlosti.

Ak sú vhodné podmienky – plavecký výcvik.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom, naháňacky s jednoduchými pravidlami.

Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie, hádzanie.

Hudobno - pohybové hry

Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky, jednoduché rytmické pohyby rúk a nôh, tleskanie, podupy a poskoky na mieste a z miesta.

Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít (sejeme, melieme, miešame, hojdáme, prelievame, klopeme, striháme a iné).

Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.

Koordinačné a relaxačné cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu.

Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, uvoľňovanie končatín vytriasaním v ľahu na chrbte, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie. Vedomé uvoľňovanie tela v ľahu na chrbte (handrový panáčik).

Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.

PROCES

Na zlepšovanie pohyblivosti jednotlivých kĺbov rúk zaraďujeme cvičenia na krúženie, točenie, ohýbanie, vystieranie, cvičenia prstami.

Umožňujeme žiakom utvoriť si individuálne tempo cvičenia. Rozvíjame schopnosť zvládnuť bezpečné prekonávanie prekážok preliezaním alebo podliezaním.

V hudobno-pohybových hrách si žiaci osvojujú estetické a rytmizované pohyby ako aj techniku estetického držania tela v rôznych polohách. Kultivuje sa ich pohybový prejav.

**Rámcový obsah vzdelávania pre 3. Ročník – variant B Špeciálnej základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským bol schválený pedagogickou radou 30.08.2011 . Účinnosť nadobúda od 01.09.2011.
v Rimavskej Sobote, 26. 08.2011**

**PaedDr. Iveta Tóthová
riaditeľka školy**

**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským,
Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

Rámcový obsah vzdelávania

pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

5. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia predmetu

Slovenský jazyk a literatúra	5. ročník
ŠVP	3
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie slovenského jazyka pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia v špeciálnej základnej škole s vyučovacím jazykom maďarským sa orientuje výlučne na konverzáciu. Hlavným cieľom vyučovania slovenského jazyka je, aby žiaci boli schopní vnímať a používať iný, než materinský jazyk, rozumieť najbežnejším pojmom, výrazom a výzvam v slovenskom jazyku, vyjadrovať svoje potreby a požiadavky v slovenskom jazyku, ktoré sú nevyhnutné na komunikáciu v bežnom živote.

Pri vyučovaní slovenského jazyka sa plnia ciele, po dosiahnutí ktorých bude dieťa so stredným stupňom mentálneho postihnutia schopné vnímať slovenský jazyk ako komunikačný prostriedok, aby bolo schopné reagovať na nadväzovaný kontakt a vyjadriť svoje potreby. Žiaci sa učia predstaviť seba a svoju rodinu; naučia sa povedať svoju adresu; pomenovať najdôležitejšie inštitúcie v svojom najbližšom okolí; poznať základné termíny týkajúce sa školy; poznať časové pojmy a početové pojmy do 20; vedieť sa vyjadriť u lekára; poznať názvy potravín; pomenovať domáce zvieratá; recitovať slovenské riekanky, spievať slovenské pesničky.

CIELE

- Upevniť slová z predchádzajúceho ročníka.
- Rozšíriť slovnú zásobu – podstatné mená, slovesá
- Reprodukcia slov – ich zopakovanie po pedagógovi.
- Rozumieť pokynom, otázkam.

OBSAH

Počúvať jednoduché pokyny (ukáž, pozri, daj, pod', sadni si, vstaň), otázky pedagóga (Kto?, Kde?, Ako sa voláš?), porozumieť im a reagovať na ne neverbálne, prípadne verbálne.

Rozširovanie pasívnej slovnej zásoby – podstatné mená, slovesá (primerane schopnostiam žiakov, rovnomerne z každého tematického okruhu).

Rozvíjanie aktívnej slovnej zásoby – odpovede na otázky (Kto?, Čo?, Kde je?, Ako sa voláš?) jedným slovom – opakovanie po pedagógovi, prípadne samostatne.

Vyjadrenie súhlasu, nesúhlasu „áno, nie“

Tematické zameranie rozvoja komunikačných schopností

Rodina (ako sa volám, členovia rodiny: mama, otec, brat, sestra, babka, dedko).

Škola (pojmy – škola, trieda; pomenovanie niektorých učebných pomôcok, oslovenie zamestnancov školy).

Príroda (pojmy: jar, leto, jeseň, zima; pomenovanie niektorých domácich zvierat (napr. mačka, pes, krava, sliepka)

Orientácia v čase a matematike (pojmy: dnes, zajtra, včera; vymenovať dni v týždni, číslovky podľa aktuálnych vedomostí)

Obchod, nakupovanie (pojmy: obchod; pomenovanie názvy niektorých potravín (napr. chlieb, mlieko, maslo, syr mäso, ovocie, zelenina)

Zdravie (pojmy: zdravý, chorý, bolí, lekár, sestrička, liek; pomenovať hlavné časti tela (napr. hlava, ruky, nohy)

Naša vlasť (povedať svoju adresu).

PROCES

Nácvik podstatných mien striedame s nácvikom sloves – pokynov. Slovesá označujúce činnosť, ktorú vykonávajú postavy na obrázku, zaradíme až vtedy, keď žiak rozumie slovesám - pokynom. Slová „áno, nie ukáž, pozri, daj, pod', sadni si, vstaň“ postupne po jednom pridávame do nášho rečového prejavu na hodine slovenského jazyka, t.j. nevyčleníme

ich ako samostatný tematický okruh, ale pripájame ich k tematickým okruhom podstatných mien.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	5. ročník
ŠVP	3
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie maďarského jazyka a literatúry pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je základom celej výchovy a vzdelávania, pretože si žiaci osvojujú učebný obsah všetkých zložiek výučby v materinskom jazyku t.j. v maďarskom jazyku. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh maďarského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ostatných vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania maďarského jazyka a literatúry je vybaviť žiakov základnými poznatkami a praktickými zručnosťami, ktoré im umožňujú zapojiť sa do spoločenského života.

Čítanie, písanie

CIELE

- Postupne osvojovať si hlásky a písmená,
- čítať dvojslabičné slová a jednoduché, krátke texty s porozumením,
- klásť dôraz na rozvoj grafomotorických zručností a zvládnutie malých a veľkých písmen

a z nich utvorených slabík, slov.

OBSAH

Čítanie

- Postupné osvojovanie hlások a písmen **p, P, r, R, j, J, f, F, h, H, d, D, g, G**.
- Čítanie dvojslabičných slov s otvorenými i zatvorenými slabikami.
- Čítanie jednoduchých, krátkych textov s porozumením.

Písanie

- Písanie malých písmen, ktoré sa žiaci učia čítať (**p, r, j, f, h, d, g**).
- Písanie veľkých písmen **C, U, Ú, Ť, Ó, V, J, E, É**.
- Písanie slabík s precvičovanými písmenami.
- Písanie slov s jednoduchým hláskovým zložením.
- Odpisovanie a prepisovanie slabík a slov jednoduchého hláskového zloženia.

PROCES

V čítaní si žiaci osvojujú ďalšie veľké a malé tlačené písmená, ktoré čítajú v dvojslabičných slovách z otvorených a zatvorených slabík. Okrem tlačených textov si žiaci osvojujú čítanie písaných písmen, slabík a slov, hneď ako sa s nimi oboznámia v písaní. Poradie osvojovaných písmen si určuje učiteľ podľa poradia v používanej učebnici.

Rozvíjanie grafomotorických zručností je súčasťou vyučovania aj v 5. ročníku. Uvoľňovacie cviky, nácvik prvkov písmen, prípadne písmená môžu byť zaradené ako samostatné práce v priebehu iných zložiek výchovy. Počet a poradie písmen môže učiteľ meniť podľa individuálnych schopností žiakov.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	5. ročník
ŠVP	3
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu rozvíjanie komunikačných schopností, ktorý sa prelína každým ročníkom a predmetom výchov a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov.

CIELE

- Nacvičovať sociálne verbálne rutiny,
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie.

OBSAH

Používanie sociálnych verbálnych rutín (zdravenie, prosba, ospravedlnenie).

Komentovanie vlastnej činnosti.

Verbalizácia voľby, ak sú možnosti exponované, verbalizácia voľby, ak sú možnosti (podnety) vylúčené.

Spontánne žiadanie predmetov, hračiek, bez akéhokoľvek pomocného podnetu.

Komentovanie videného, ako reakcia na otázku: „Čo vidíš?“ (jednoslovné až viacslovné komentovanie),

Reakcia na otázku: „Čo máš?“, (jednoslovná až viacslovná, jednoduché až násobné pomenúvanie: „Mám ceruzku a pero a gumu.“),

Aplikácia: „Čo mám.“ – v rozhovore.

Ukázať, predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejavit' spokojnosť, záujem.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	5. ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety ako napr. výtvarná výchova, hudobná výchova.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová... Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Plnenie vyučovacích cieľov a využívanie foriem a prostriedkov týchto dvoch zložiek od 5. ročníka úzko súvisí s rozvíjaním grafomotorických zručností a písaniam, a preto je vhodné túto zručnosť u žiakov rozvíjať v priamej nadväznosti na stanovený obsah a ciele gramatika

a slohu.

CIELE

- Nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek predmetu slovenský jazyk,
- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené cieľmi zložiek gramatika a sloh predmetu slovenský jazyk,
- vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

OBSAH

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	5. ročník
ŠVP	2
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek

spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Orientovať sa v okolí školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- určovať čas a miesto,
- poznať príbuzenské vzťahy,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam aktívnej ochrany prírody,
- naďalej prehĺbovať poznatky o ľudskom tele,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania.

OBSAH

Škola a okolie školy

Poznávanie okolia školy: významné stavby, závody, verejné budovy.

Orientácia v okolí školy.

Orientácia v čase a priestore

Porozumenie časovým údajom a vzťahom: včera, dnes, zajtra, dni v týždni.

Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum.

Určenie času: podľa hodín.

Určenie miesta: nad, pod, pred, za, vedľa, atď.

Príroda

Ročné obdobia v prírode.

Jeseň

Charakteristické znaky prírody na jeseň – zmeny počasia.

Odlietanie vtákov.

Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín, ich využite.

Zima

Pozorovanie počasia: sneh, ľad, zima, mráz.

Listnaté a ihličnaté stromy.

Starostlivosť o zvieratá v zime, voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok niektorých zvierat.

Bezpečnosť pri hrách na snehu.

Jar

Pozorovanie zmien počasia na jar.

Charakteristické prejavy počasia na jar.

Jarné práce – na poli, v záhrade.

Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období: stromy, kry, kvety,

Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvety, plod.

Poznávanie rastlín: breza, ovocné stromy, šípka, zlatý dážď a iné.

Pozorovanie zmien v živočíšnej ríši – vtáky, zvieratá a ich mláďatá.

Leto

Pozorovanie zmien v prírode v lete.

Typické letné práce na poli – žatva, kosenie trávy, sušenie, zber sena.

Zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky.

Jedlé a jedovaté huby.

Správanie sa v prírode.

Nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky, ochrana prírody.

Starostlivosť o zdravie

Prehľad poznatkov o ľudskom tele.

Zmyslové ústroje, starostlivosť o ne.

Utvrdenie základných hygienických návykov.

Zdravie a choroba.

Zdravá výživa.

Lekár, zdravotná sestra, zdravotné stredisko, správanie sa u lekára.

Lekáreň, lieky, zaobchádzanie s liekmi.

Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období – odev, obuv.

Rodina, obec

Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica.

Príbuzný – známy.

Vek osôb v príbuzenstve – starý, mladý, starší, mladší.

Poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi.

Správanie sa v obchode pri nákupe.

Návšteva obchodného centra, strediska.

Názov obce, ulice školy, bydliska, atď..

Poznávanie okolia obce, vychádzky.

Pozorovanie krajiny v okolí obce.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Etická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Etická výchova	5. ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

CIELE

- Získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učiť sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

OBSAH

Úvodná hodina

Oboznámenie žiakov s obsahom predmetu etická výchova.

VI. Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca

Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.

Zrakový kontakt

Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou,

výrazom tváre a pod..

Úsmev

Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať, ...).

Pozdrav

Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev. Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky.

Otázka a prosba

Osvojiť si základné prvky komunikácie. Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí.

Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponížovania seba samého.

Poďakovanie a ospravedlnenie

Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby.

Rozhovor

Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania: orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.

Počúvanie

Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozerat' striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).

Pravda a lož

Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

VII. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe.

Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.

Pozitívne sebahodnotenie

Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Poznať svoje slabé a silné stránky

Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebapoznávanie, ochota nechať sa poznať.

VIII. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach.

Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie. Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých.

Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažných podmienkach“

Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus). Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

IX. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

Tvorivé myslenie žiakov

Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Riešenie problémov

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

X. Etické aspekty ochrany prírody

Životné prostredie

Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.).

POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.

LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. – KRIŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.

LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.

LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III. K predmetu etická výchova*. Bratislava:

MC, 1995.

ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Poctus Istropolitana, 1992.

JOYEUX, H.: *Přichází puberta*. Sexuální výchova od 10 do 13 let. Praha: Portál, 1994.

Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	5. ročník
ŠVP	3
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	3

CIELE

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 20,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 (bez prechodu cez desiatku),
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Rad čísel od 10 do 20, vymenovanie radu názvov čísel, určovanie počtu predmetov počítaním po jednom, k číslu priradiť skupinu predmetov, čítanie a písanie číslíc.

Rozklad čísel v obore do 20.

Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20, zápis pomocou znakov nerovnosti a rovnosti.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 20 bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru, zápis príkladov sčítovania a odčítavania v obore do 20.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník,

Valec – priradovanie k názvu, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života.

PROCES

Žiaci si osvojujú prvky numerácie a počtové výkony v obore do 20 bez prechodu cez desiatku. Návnik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej.

Rozklad čísel – využívame predmety, ktoré sú žiakom známe, napr. skutočné peniaze.

Na návnik počtových výkonov využívame jednoduché situačné úlohy.

Žiaci sa zdokonaľujú v rozpoznávaní rovinných útvarov. Učia sa vyhľadávať medzi predmetmi každodenného života kocku a valec.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	5. ročník
ŠVP	4
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti

a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejšim.

Obsah predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a sebaobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozlišovať rôzne materiály,

- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky potrebné pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Opakovanie činností, postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a sebaobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku.

Zvyšovanie samostatnosti pri umývaní zubov.

Používanie kefy na nechty, vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky.

Používanie príboru pri stolovaní podľa pokynov.

Úprava zovňajšku: používať hrebeň, urobiť si účes, skontrolovať svoj výzor v zrkadle.

Práce v domácnosti

Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku.

Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.

Používanie ramienka na šaty.

Ukladanie a udržiavanie čistoty šiat podľa pokynov.

Utieranie prachu.

Utieranie a umývanie podlahy.

Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, visiaceho zámku.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.

Navliekanie nite do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite.

Zložitejšie prestieranie k stolovaniu – plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár.

Umývanie a utieranie riadu.

Príprava jednoduchého jedla: natrieť chlieb, pečivo, uvariť zemiaky.

Umývanie, čistenie ovocia a zeleniny.

Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, čaj, kakao.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

- Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov.

Manipulovanie s drobným materiálom. Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov.

- Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku.
- Namotávanie vlny a špagátu na kľbko.
- Viazanie uzla a mašličky.
- Navliekanie koralov podľa vzoru.
- Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť.
- Splietanie bužírky, špagátu, vlny.

Práce s papierom

- Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera.
- Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare.
- Skladanie a prekladanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúl.
- Oblepovanie predmetov papierom.
- Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na perforovaný kartón.

Práce s drevom

- Opracovanie povrchu dreva brúsnyim papierom.
- Zatĺkanie a vyťahovanie klincov.
- Úprava dreva pilníkom.

Montážne a demontážne práce

- Spájanie špagdli, drievok a konárikov drôtom a špagátom.
- Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.
- Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním.
- Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových rastlín, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov.

Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy.

Siatie do riadkov a jamiek.

Pozorovanie klíčenia semien.

Pestovanie kvetín.

Pletie záhonov.

PROCES

Pri činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov, tak isto je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá!

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	5. ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISRIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,

- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, zo štvorca a z obdĺžnika.
- Kresba ľudskej postavy.
- Koláž – textil, papier a dokresľovanie – dekoratívny motív.

Maľba (štetec, drievko, tampón, temperové farby, akvarelové farby)

- Poznávanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, husté a riedke farby, svetlé a tmavé farby.
- Kontrast farieb – radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov.
- Pochopenie jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Dbáme o vhodný výber farieb v dvoj – trojfarebných kombináciách.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)

- Modelovanie v piesku.
- Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky.

- Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drierka a špachtle.
- Dotváranie modelu iným drobným materiálom.
- Modelovanie zložitejších predmetov: pletená vianočka, korbáč, zvieratká a iné.

PROCES

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby a pozorovania prírodnín, vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho žiakom, z ich priamych zážitkov a skúseností. Realizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	5. ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia. Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach – speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov.

Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky

OBSAH

Vytváranie interakcií s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom

hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny.
 Počúvanie jednoduchých detských piesní (rôzny žáner).
 Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.,
 Učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek (výber individuálne závislý na preferencii dieťaťa).
 Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dlhých tónov.
 Hudobno-pohybové prejavy, tanečné prvky.
 Oboznámenie sa so štátnou hymnou (správanie sa pri hymne).

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	5. ročník
ŠVP	2
Voliteľné predmety	1
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele a obsah predmetu telesná výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypii a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom – okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele telesnej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne

stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím

- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo – sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela

- a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
  - prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
  - pohybové hry,
  - rytmické hry a základy tanca,
  - základy atletiky,
  - turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

CIELE

- Zvládanie zmeny formy vykonávanej aktivity,
- generalizácia ovládaných zručností v zmenenom vonkajšom prostredí,
- dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít,
- dodržiavanie určených pravidiel,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovanie pri pohybových aktivitách,
- dodržiavanie poradovosti,
- rozvoj kreativity a improvizáčnej schopnosti.

OBSAH

Zdravotné cviky

Posilňovanie, uvoľňovanie a pret'ahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze (tlieskanie, bubnovanie a pod.). Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Nácvik chôdze

po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou. s predmetom v ruke. Nácvik chôdze vo dvojiciach

s drzanm sa za ruky.

Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za urenm spolužiakom, beh v danom tempe, vybehnutie na dan signál: zo stoja. beh po nakreslenej krivke, vybehnutie na dan signál z drepu.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo i striedavo, poskoky daným smerom, poskoky do kola (okolo

predmetu na zemi),), preskok medzery medzi dvomainenkami - bez rozbehu (nácvik skoku do diaľky), skok cez čiaru, lano poloen na zemi, preskok napnutej gummy max. do výšky 20 cm, zoskok

z výšky 20 – 30 cm na mkku podložku do drepu, nácvik skoku do diaľky.

Lezenie – upevnovanie lezenia po kolenách smerom dopredu. Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekazok – preliezačky, lavička, švédska debna, obruče na stojanoch, lezenie nahor po nízkom rebríku (ribstol) maximálne do výšky 1 m. Spuťanie sa na klake.

Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Nácvik hádzania lopty učiteľovi, spolužiakovi. Nácvik hádzania lopty do diaľky horným oblúkom.

Hádzanie lopty do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami.

Prehadzovanie lopty cez nízke prekazky.

Gymnasticke cvcenia – prechod po lavičke s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok na 2 – 3 diely švédskej debny zo vzporu klamo, z klaku drep a stoj, prechod po lavičke s obratom, v sede, prípadne v ľahu vzad zdvíhanie plnej lopty.

Základy akrobatických cvcen

Kolíska na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s vystretými nohami. Nácvik kotúľa vpred zo širokého stoja rozkročného.

Sezónne innosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, prípadne šmýkanie, sánkovanie sa na miernom svahu. V jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Kolektívne innosti

Nahnaky. Loptove hry s jednoduchými pravidlami.

Hudobno – pohybove hry

Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávanom učiteľom. Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu (zvýraznený rytmus). Prísuný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach pri držaní sa za ruky v kombinácii učiteľ a žiak. Pohybové vyjadrenia hudobných pojmov **vysoko – nízko**.

**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským,
Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

Obsah vzdelávania

pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

6. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia predmetu

Slovenský jazyk a literatúra	6. ročník
ŠVP	3
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie slovenského jazyka pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia v špeciálnej základnej škole s vyučovacím jazykom maďarským sa orientuje výlučne na konverzáciu. Hlavným cieľom vyučovania slovenského jazyka je, aby žiaci boli schopní vnímať a používať iný, než materinský jazyk, rozumieť najbežnejším pojmom, výrazom a výzvam v slovenskom jazyku, vyjadrovať svoje potreby a požiadavky v slovenskom jazyku, ktoré sú nevyhnutné na komunikáciu v bežnom živote.

Pri vyučovaní slovenského jazyka sa plnia ciele, po dosiahnutí ktorých bude dieťa so stredným stupňom mentálneho postihnutia schopné vnímať slovenský jazyk ako komunikačný prostriedok, aby bolo schopné reagovať na nadväzovaný kontakt a vyjadriť svoje potreby. Žiaci sa učia predstaviť seba a svoju rodinu; naučia sa povedať svoju adresu; pomenovať najdôležitejšie inštitúcie v svojom najbližšom okolí; poznať základné termíny týkajúce sa školy; poznať časové pojmy a početové pojmy do 20; vedieť sa vyjadriť u lekára; poznať názvy potravín; pomenovať domáce zvieratá; recitovať slovenské riekanky, spievať slovenské

pesničky.

CIELE

- Upevniť slova z predchádzajúceho ročníka,
- rozšíriť pasívnu a aktívnu slovnú zásobu,
- rozumieť pokynom, otázkam,
- reprodukovat' slova.

OBSAH

Rozširovanie pasívnej slovnej zásoby – podstatne mena, slovesa.

Rozvíjanie aktívnej slovnej zásoby – odpovede na otázky.

Tvorenie jednoduchých otázok (s pomocou učiteľa).

Vyjadrenie súhlasu, nesúhlasu.

Tematické zameranie rozvoja komunikačných schopností

Rodina (predstaviť sa – meno, priezvisko; pomenovanie členov rodiny).

Škola (trieda - pomenovanie niektorých učebných pomôcok, zariadenia triedy, pomenovanie spolužiakov).

Príroda (pomenovanie ročných období, pomenovanie niektorých voľne žijúcich zvierat, napr. medveď, jež, liška, myš)

Orientácia v čase a počtoch (pojmy: deň – noc; ráno – večer; dni v týždni; číslovky podľa aktuálnych vedomostí)

Obchod, nakupovanie (pojmy: obchod, peniaze pomenovanie názvy niektorých potravín)

Zdravie (pojmy v súvislosti s osobnou hygienou – umývať si ruky, zuby; pomenovať hlavne časti tvare, napr. oči, nos, uši, ústa, vlasy)

Naša vlasť (pomenovať obec, v ktorej žije, povedať svoju adresu a názov krajiny).

PROCES

Rozširovanie pasívnej slovnej zásoby prebieha primerane schopnostiam žiakov, rovnomerne z každého tematického okruhu. V rámci rozvíjania aktívnej slovnej zásoby žiaci odpovedajú na učiteľove jednoduché otázky jedným slovom, podľa možnosti samostatne. Návnik podstatných mien striedame s návnikom slovíes.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	6. ročník
ŠVP	3
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie maďarského jazyka a literatúry pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je základom celej výchovy a vzdelávania, pretože si žiaci osvojujú učebný obsah všetkých zložiek výučby v materinskom jazyku t.j. v maďarskom jazyku. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh maďarského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ostatných vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania maďarského jazyka a literatúry je vybaviť žiakov základnými poznatkami a praktickými zručnosťami, ktoré im umožňujú zapojiť sa do spoločenského života.

Čítanie, písanie

CIELE

- Osvojovať si ďalšie hlásky a písmena,
- čítať dvojslabične, trojslabične slova a jednoduché, krátke texty s porozumením,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti,
- zvládnuť písanie ďalších písmen a z nich utvorených slabík, slov a slovných spojení.

OBSAH

Čítanie

Čítanie písmen: cs, Cs, sz, Sz, zs, Zs.

Čítanie dvojslabičných slov s otvorenými a zatvorenými slabikami.

Čítanie jednoduchých trojslabičných slov.

Nácvik plynulého čítania jednoduchých, krátkych textov s porozumením, pozostávajúcich zo známych slov a jednoduchých viet.

Jednoduché odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Rozprávanie podľa obrázka.

Rozširovanie osobného frekvenčného slovníka o slova s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku.

Písanie

Písanie malých písmen, ktoré sa žiaci učia čítať (cs, sz, zs).

Písanie veľkých písmen Z, T, F, P, R, B.

Písanie slabík s precvičovanými písmenami.

Odpisovanie a prepisovanie slov.

Písanie slovných spojení, napr. kis haz, szep to, uj kep.

PROCES

V rámci čítania si žiaci osvojujú ďalšie veľké a malé tlačene písmena, ktoré čítajú v dvojslabičných a trojslabičných slovách z otvorených a zatvorených slabík. Okrem tlačených textov si žiaci osvojujú čítanie písaných písmen, slabík a slov, hneď ako sa s nimi oboznámia v písaní. Poradie osvojovaných písmen si určuje učiteľ podľa poradia v používanej učebnici. Súčasťou vyučovania čítania sú aj cvičenia zamerané na vnímanie obsahu čítaného textu a rozvoj reči. Odporúča sa nacvičovanie a memorovanie jednoduchých básničiek. Učiteľ sústavne uskutočňuje cvičenia jemnej motoriky žiakov, uvoľňovacie cviky, dbá na správne držanie písacích potrieb i sedenia pri písaní. Počet a poradie písmen môže učiteľ meniť podľa individuálnych schopností žiakov. V rámci vyučovania písania sa odporúča písanie písmen, slabík a krátkych slov podľa diktátu.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	6. ročník
ŠVP	3
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu rozvíjanie komunikačných schopností, ktorý sa preláina každým ročníkom a predmetom výchov a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov.

CIELE

- Rozvíjať expresívne vyjadrovanie potrieb,
- rozvíjať schopnosti výberu,
- rozvíjať schopnosti často používané pri hraní hier,
- aktívne spolupracovať pri vykonávaní hygienických návykov a sebaobsluhy,
- vedieť formulovať jednoduchú vetu,
- vedieť odpovedať na otázky jednoduchou vetou

OBSAH

Nacvičovanie formulácie zložitejších (4 – 5 slovných) viet.

Odpovedanie na otázky jednoduchou (2 -3 slovnou) vetou.

Nácvik rečovník, vyčítaníek, básničiek.

Počúvanie krátkeho literárneho útvaru podporeného ilustráciami.

Nácvik jednoduchých odpovedí na otázky súvisiace s vypočutým textom, vyhľadávanie

klúčových slov alebo obrázkov súvisiacich s textom.

Opakovanie a utvrdzovanie čítania písmen a slov z predchádzajúceho ročníka.

Nácvik hlásky a písmena l, L.

Skladanie slabík la, le, li, lo, lu do slov.

Čítanie dvojslabičných slov.

Rozlišovanie začiatočnej hlásky v slove sluchovou analýzou.

PROCES

Rozvíjame už naučené verbálne vyjadrovanie žiakov.

Rozvíjame zrakové a sluchové vnímanie, schopnosť žiakov počúvať reč a iné zvuky.

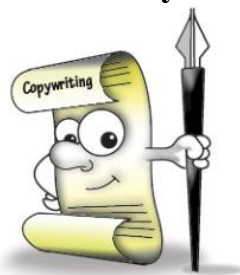
Žiaci rozlišujú silu zvuku (silný – slabý), výšku zvuku (vysoký – nízky).

Rozvíjame schopnosť fonematickej diferenciacie. Volíme krátke slová.

Riekanky a krátke básničky nacvičujeme rytmizáciou.

Nacvičujeme pozdravy a poďakovanie, spontánne žiadanie predmetov, hračiek

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	6. ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety ako napr. výtvarná výchova, hudobná výchova.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem

písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová... Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Plnenie vyučovacích cieľov a využívanie foriem a prostriedkov týchto dvoch zložiek od 5. ročníka úzko súvisí s rozvíjaním grafomotorických zručností a písaniam, a preto je vhodné túto zručnosť u žiakov rozvíjať v priamej nadväznosti na stanovený obsah a ciele gramatika a slohu.

CIELE

- Utvrdiť správne sedenie a držanie písacích potrieb,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti a priestorovú orientáciu,
- rozvíjať koordináciu zrak – ruka pri písaní.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.

Nácvik listovania v knihe.

Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov.

Opakovanie nacvičených tvarov (šikmé zuby, zátrh).

Upevnenie písania tvaru písmen e, m, i, o, u.

Nacvičovanie písania písmena l.

Nacvičovanie písania slabík me, mi, le, li, lo, lu.

PROCES

Pri písaní je nutné uskutočňovať všetky pohyby uvoľnene, pokiaľ možno plynulo.

Pri cvičeniach využívame motivované pohyby vychádzajúce z ramenného kĺbu, zápästia a pohybu dlane a prstov.

Snažíme sa o postupné zmenšovanie a spresňovanie písaných tvarov.

Pri písaní s perom dbáme na odstraňovanie tlaku pera na papier.

Ak postihnutie dieťaťa znemožňuje zvládať grafomotorickú náročnosť písania, odporúčame zaradiť prácu s PC.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	6. ročník
ŠVP	2
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším

okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Vedieť sa orientovať sa v širšom okolí školy,
- rozlišovať situácie v prírode podľa ročných období,
- vedieť pomenovať voľne žijúce zvieratá,
- vedieť rozlišovať listnaté a ihličnaté rastliny,
- vedieť sa orientovať vo vzťahoch v rodine a medzi príbuznými,
- vedieť sa správať v prírode.

OBSAH

Škola a okolie školy

Poznávanie bližších a vzdialenejších objektov v okolí školy. Názov ulice, kde sa škola nachádza a číslo domu.

Určovanie polohy objektov od školy. Upresňovanie pojmov.

Orientácia v čase a v priestore

Osvojovanie a utvrdzovanie pojmov včera, dnes, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.

Orientácia v dňoch.

Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu.

Určovanie času na celé hodiny.

Určovanie miesta: nad, pod, pri, za, vedľa, vpredu, vzadu.

Príroda

Ročné obdobia v prírode. Pojmy sad, záhrada, park, pole.

Jeseň

Charakteristické znaky prírody na jeseň. Zmeny počasia. Určovanie, aké je dnes počasi

(záznam o počasí symbolmi).

Vtáky na jeseň: príprava na zimu - vrabec, vrana, sýkorka. Odlet vtákov - lastovička, bocian.

Zber jesenného ovocia a spôsoby jeho odkladania. Význam vitamínov v ovocí pre zdravie.

Jeseň na poli: zber zemiakov, cukrovej repy a ich využitie.

Zima

Charakteristika počasia. Dĺžka dňa – stmievanie, rozodnievanie. Vlastnosti snehu a ľadu.

Určovanie, aké je dnes počasie.

Listnaté a ihličnaté stromy v zime.

Smrek, borovica – ich charakteristika.

Voľne žijúce zvieratá v zime : líška, zajac, jeleň, srna, veverica. Zimný spánok niektorých zvierat - medveď, jež.

Starostlivosť o vtákov a lesnú zver v zime.

Jar

Zmeny v prírode na jar. Charakteristika počasia. Určovanie počasia.

Jarné práce na poli: oranie, siatie, použitie poľnohospodárskych strojov.

Jarné práce v záhrade: pomenovanie činnosti a záhradného náradia.

Poznávanie rastlín: lipa, orgován, snežienka, fialka, konvalinka. Určovanie časti tela rastlín.

Zvieratá a ich mláďatá na jar.

Leto

Charakteristika počasia. Určovanie počasia.

Lúčne kvety: zvonček, margaréta, divý mak, púpava, bodliak.

Práce na poli – žatva. Poľnohospodárske stroje. Obilie.

Les. Lesné kry a ich plody: maliny, černice, čučoriedky.

Poznať niektoré rastliny ohrozujúce zdravie (jedovaté plody rastlín, huby).

Správanie sa v letnej prírode (nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky).

Starostlivosť o zdravie

Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele.

Poznať zmyslové ústroje, ich význam. Starostlivosť o zrak a sluch.

Starostlivosť o nechty, zuby, vlasy, úprava zovňajšku.

Význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie.

Zdravie a choroba.

Práca lekárov a zdravotných sestier. Zdravotné stredisko, nemocnica, sanitka.

Návšteva zdravotného strediska. Praktické meranie teploty.

Ošetrovanie odreniny – očistenie a priloženie rýchloobväzu.

Ochrana zdravia správnym odievaním a obúvaním.

Rodina, obec

Upevnenie poznatkov o príbuzenských vzťahoch. Utvrdenie pojmov starý, mladý, starší, mladší. Určovanie, kto je príbuzný a známy.

Deľba práce v domácnosti.

Pozitívne vzťahy v rodine: úcta k rodičom, starým rodičom, znášanosť a dobrosrdečnosť medzi súrodencami.

Adresa bydliska, dátum narodenia.

Poznávanie okolia obce, okolitej krajiny, vychádzky.

Návšteva obchodného centra, správanie sa v obchode.

Hra na obchod, poznávanie ďalších platidiel (5, 10, 20, 50 €) a manipulácia s nimi.

PROCES

Žiaci pozorujú zmeny počasia a uvedomujú si rozdiely. Aktuálne počasia označujú jednoduchými symbolmi do kalendára prírody. Poznávajú niektoré voľne žijúce zvieratá, oboznamujú sa s významom kŕmenia lesnej zveri a s nebezpečenstvom besnoty zvierat. Pozorujú vtáky na kŕmidle a porovnávajú ich vzhľad. Učia sa, ako sa majú správať v prírode, ako ju môžu chrániť. Učia sa ošetriť si drobnú odreninu, poznávajú prácu lekárov a zdravotných sestier.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Etická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Etická výchova	6. ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učí ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

CIELE

- Učiť sa efektívne komunikovať s rovesníkmi,
- upevniť si základy spoločenského správania,
- učiť sa základné pravidlá vyjadrovania citov,
- učiť sa spolupracovať s druhými, nadobúdať sociálne zručnosti - asertivitu, empatiu

OBSAH

I. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov

Identifikácia a vyjadrenie citov

Mimické vyjadrenie citov a postojov. Vyjadrovanie radosti a vďačnosti. Relaxácia.

Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie.

Zvládanie prudkých emócií

Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie. Ovládanie základných pravidiel vyjadrovania citov.

Vyššie emócie

Úloha vyšších emócií v rozvoji charakteru. Hľadanie vhodných spôsobov ako ovládať negatívne city.

II. Empatia

Základné zručnosti emocionálnej a kognitívnej empatie

Neverbálne vyjadrenie empatie. Pochopenie druhých. Vžívanie sa do situácie druhých.

Empatia v každodennom živote.

III. Asertivita

Pasívne, agresívne a asertívne správanie

Aktivity zamerané na pochopenie významu asertivity. Príčiny a opodstatnenosť svojho rozhodovania. Odmietnutie. Sťažnosť. Mať odvahu vysloviť návrh. Poznanie nevhodnosti pasívneho a agresívneho správania. Riešenie konfliktov.

IV. Reálne a zobrazené vzory

Pozitívne vzory správania v každodennom živote. Pozitívne vzory správania v literatúre.

V. Prosociálne správanie

Spolupráca

Spolupráca s druhými. Výhody spolupráce.

Pomoc, darovanie, delenie sa

Prijímanie a dávanie – základné prvky v medziľudských vzťahoch, priateľstve a láske.

Motivácia k prosociálnemu správaniu.

Priateľstvo

Význam a hodnota priateľstva.

PROCES

Prostredníctvom princípov aktívneho sociálneho učenia vytvárame pozitívne sociálne skúsenosti žiaka v interakcii s učiteľom i spolužiakmi. Prezentujeme pozitívne vzory správania v literatúre i v každodennom živote.

Prežitú skúsenosť postupne žiaci rozumovo chápu a vytvárajú si tak racionálne komponenty svojho prosociálneho správania.

POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

- BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.
- KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.
- LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.
- LENCZ, L. – KRIŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.
- LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.
- LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III. K predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1995.
- ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Poctus Istropolitana, 1992.
- JOYEUX, H.: *Přichází puberta. Sexuální výchova od 10 do 13 let*. Praha: Portál, 1994.
- Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	6. ročník
ŠVP	3
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	3

CIELE

- Osvojiť si numeráciu v obore prirodzených čísel do 100 počítaním po desiatkach,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 s prechodom cez základ,
- osvojiť si manipuláciu s peniazmi a s nimi súvisiace pojmy,
- vedieť určovať čas na celé hodiny,
- vedieť prakticky merať na metre a litre.

OBSAH

Numerácia v obore prirodzených čísel do 100.

Počítanie po desiatkach do 100.

Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich.

Čítanie a písanie číslíc.

Usporiadanie čísel, číselná os.

Porovnávanie desiatok, zápis pomocou znakov $>$, $<$, $=$.

Manipulácia s peniazmi.

Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €.

Osvojovanie pojmov drahší – lacnejší.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ.

Riešenie slovných príkladov.

Určovanie času – celé hodiny.

Praktické meranie dĺžky v metroch.

Praktické meranie objemu v litroch.

Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.

PROCES

Žiaci si osvojujú prvky numerácie v obore do 100 po desiatkach. Osvojujú si početné výkony v obore prirodzených čísel do 20 s prechodom cez základ. Riešia jednoduché slovné príklady.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	6. ročník
ŠVP	4
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručnosti potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú

základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

CIELE

- Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci,
- zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál,
- osvojiť si základné zručnosti a návyky pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti pri prácach v dielni a pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Učenie samostatnosti pri osobnej hygiene a sebaobslužných činnostiach.

Učenie samostatnosti pri umývaní zubov, čistení nechtov, úprave zovňajšku.

Učenie samostatnosti pri stolovaní v používaní príboru.

Učenie samostatnosti v ukladaní osobných pomôcok do školskej aktovky, do hygienického vrecúška.

Práce v domácnosti

Učenie samostatnosti pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.

Vešanie odevu na vešiak.

Čistenie šatstva kefovaním, čistenie obuvi.

Zamykanie a odomykanie dvier kľúčom, používanie visiaceho zámku.

Základná obsluha bežných domácich audio a video zariadení (zapnúť/vypnúť, zvýšiť/znížiť hlasitosť zvuku).

Utieranie prachu, umývanie podlahy.

Zdokonaľovanie sa v stolovaní bez pomoci: plytký a hlboký tanier, príbor, pohár, servítka.

Umývanie, utieranie, odkladanie riadu.

Príprava jednoduchého jedla: natrieť pečivo a vianočku maslom, džemom. Natrieť chlieb nátierkou a ozdobiť pokrújanou uhorkou, rajčinou.

Varenie zemiakovej kaše. Príprava kakaa v mikrovlnnej rúre. Príprava čaju s použitím varnej kanvice na vodu. Servírovanie čajového pečiva.

Umývanie, čistenie a krájanie ovocia a zeleniny.

Navliekanie nite do hrubej ihly, urobiť uzlík.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si žiaci osvojili v predchádzajúcich ročníkoch.

Zamerať sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovať správny pomer veľkosti a ladenia farieb.

Navliekanie korálok podľa vzoru.

Viazanie uzla a mašličky.

Prepichovanie papiera rôznej kvality a navliekanie na niť.

Splietanie bužírky, špagátu, vlny.

Prípravné práce na šitie: pret'ahovanie bužírky na cvičných drevených (plastových) doskách.

Práce s papierom

Strihanie papiera, vystrihovanie podľa predkreslenej čiary.

Skladanie, prekladanie, lepenie papiera, oblepovanie predmetov.

Prepletanie farebných pásikov. Použitie dierkovača, zošívачky.

Rozkladanie a skladanie škatúl. Balenie balíka.

Prepichovať hrubou ihlou so zdvojenou niťou kartón s narysovanými priamkami a bodmi
- jednoduchý steh.

Práce s drevom

Zatĺkanie a vyt'ahovanie klincov.

Opracovanie dreva pilníkom a rašpľou.

Úprava povrchu dreva brúsnyim papierom.

Montážne a demontážne práce

Skladanie puzzle a mozaiky.

Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice: spájať súčiastky pomocou matíc a skrutiek. Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín.

Príprava pôdy pred siatím: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok.

Siatie do riadkov a jamiiek: hrach, reďkovka, fazuľa.

Zber liečivých rastlín podľa miestnych podmienok.

PROCES

Ošetrovanie izbových rastlín sa vykonáva priebežne. Žiaci pomáhajú pri zbere zeleniny, ovocia. Učíme ich rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Osvojujú si správne názvy nástrojov a stavebnice a základné pracovné postupy.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	6. ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISRIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť,
- rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,
- oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcií výtvarných diel,
- rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

OBSAH

Kresba (krieda, ceruza, voskový pastel, fixka, rudka, suchý pastel)

- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu (lopta, snehuliak, kolesá), zo štvorca (utierka, dom), z obdĺžnika (balíček, vežiak, televízor, skriňa).
- Kresba ľudskej postavy.
- Schematické kreslenie zvierat.
- Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, z vlnoviek.
- Koláž – kombinovanie s inými technikami (dokresľovanie pastelkami, nalepovanie obrázkov).
- Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky).

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko)

- Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu (krajina, obloha).

- Hra s náhodou – dotváranie farebnej škvrny na základe predstáv.
  - Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny).
  - Dekoratívne práce – pomocou jednoduchých techník tlače (zvitok papiera, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov.
- V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.
- Modelovanie (piesok, hlina, plastelína, modurit, Aqasoft, Patcolor, Blandiver, cesto)
- Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie.
  - Vykrajovanie tvarov pomocou formičky, tvarovanie pomocou špachtle, drievka, dotváranie drobným materiálom.

PROCES

Vedíme žiakov k objavovaniu a pozorovaniu tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku a materiálu.

Pri kolektívnych výtvarných prácach učíme žiakov spolupracovať s ostatnými, prispôbovať sa požiadavkám skupiny. Pri kresbe ľudskej postavy vedíme žiakov k vystihnutiu proporcionality jednotlivých častí ľudského tela. Poznávajú vlastnosti rozličných modelovacích materiálov a porovnávajú rozdiely medzi nimi.

Oboznamujeme žiakov s ukázkami ilustrácií z kníh pre deti. Od jednoduchého opisu obrázka prechádzame k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	6. ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia. Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach – speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie

a obohacuje citový život žiakov.

CIELE

- Prehĺbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predošlých ročníkoch,
- viesť žiakov slovom, melódiou, rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu,
- hudbou a spevom vyvolávať v žiakoch kladné emócie,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky,
- oboznámiť sa so štátnou hymnou.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dĺžky tónov.

Detské piesne (Cestička belavá; Gúľalo sa, gúľalo; Fúka vetrík; Kde ideš, čierny barane;

Tancuj, tancuj; A tam hore na komíne; Konvalinka; Malí muzikanti a iné).

Rečňovanky, riekanky (Postojačky, posedačky; Stojí vŕba pri potoku; Princeznička na bále;

Ide vláčik; En ten tulipán; Pôjdeme my do hájička a iné).

Hudobno-pohybové hry (Ty a ja; Má milá má trnku; Šli dievčence vence vit'; Javorová brána;

Pásla ovečky a iné).

Počúvanie ľudových piesní, vokálnych a inštrumentálnych skladieb (Padá sniežik,

Kozipolka, Oženil sa Kulifaj, Koniček, Uspávanka a iné).

Slovenská štátna hymna.

PROCES

Žiaci si osvojujú nové piesne zborovým a skupinovým spevom. S pomocou vytvárajú inštrumentálne sprievody. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť a kladné emócie. Vede ich ku kultivovaným pohybovým prejavom. Nacvičujeme pochod, rytmické tanečné prvky ako prísuný krok bokom. Prehľbujeme rytmické cítenie žiakov. Nacvičujeme správanie žiakov pri počúvaní slovenskej štátnej hymny.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	6. ročník
ŠVP	2
Voliteľné predmety	1
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele a obsah predmetu telesná výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypii a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom – okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele telesnej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím

- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,

- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo – sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

CIELE

- Pasívne si osvojiť základné povely,
- dodržiavať poradovosť,
- dodržiavať určené pravidlá,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu,
- formovať kladné vlastnosti žiakov pri kolektívnych hrách.

OBSAH

Zdravotné cviky

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na upevnenie návykov správneho držania tela – opakovanie a obmieňanie cvikov používaných v predošlých ročníkoch.

Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli, na kolobežke.

Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela s vyrovnaným chrbtom a hlavou, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným sprievodom. Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.

Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.

Beh – v zástupe, beh daným smerom, daným tempom, po priamej a slalomovej dráhe, vybehnutie na daný signál zo stoja, z drepu, beh k danému cieľu. Zrýchľovanie a spomaľovanie podľa daného tempa.

Beh do 20 m po priamej dráhe s predbiehaním.

Skoky - poskoky na mieste i z miesta, znožmo i striedavo, daným smerom, okolo méty.

Preskok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 20 cm.

Zoskok z výšky 20 - 30 cm na mäkkú podložku do drepu.

Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Lezenie – upevňovanie lezenia vpred po kolenách po vyznačenej trase.

Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.

Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.

Lezenie na rebriny alebo na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke, prípadne lavičke zavesenej do rebrín.

Hádzanie a chytanie – chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.

Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.

Prihrávky vo dvojiciach.

Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie plnej lopty 1 kg na mieste i v pohybe.

Gymnastické cvičenia – prechod po lavičke s obratom, chôdza po lavičke v drepe.

Chôdza po šikmej ploche (po zavesenej lavičke). Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.

Výskok na 2 – 3 diely švédskej debny zo vzporu kľáčmo, prechod z kľaku do drepu a stoja, prechod po lavičke s obratom, v sede alebo v ľahu vzad dvíhanie plnej lopty 1 kg.

Základy akrobatických cvičení

Kolíška na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, vzpažmo.

Kotúľ vpred zo širokého stoja rozkročného.

Visy na nízkej hrazde za ruky, za nohy s výdržou.

Zmeny postojov a polôh.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Kolektívne činnosti

Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom.

Hudobno – pohybové hry

Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe. Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu. Prísuný krok bokom, prísuný krok vpred, cval bokom, točenie vo dvojiciach.

Pohybové vyjadrenie hudobných pojmov – vysoko, nízko.

Kondičné a relaxačné cvičenia

Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie.

Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.

PROCES

Rozvíjame obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu s využitím behu, skokov, prekonávaním prekážok, prenášaním ľahkých predmetov. Prostné cvičenia zameriavame na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch.

Pri kolektívnych činnostiach dbáme na formovanie kladných vlastností žiakov.

**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským,
Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

Rámcový obsah vzdelávania

pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

7. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Slovenský jazyk a slovenská literatúra	7. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

Naďalej sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením a rozvíjanie slovnej zásoby primerane schopnostiam žiakov. Nepretržite sa opakujú a utvrdzujú podstatné mená a slovesá z predchádzajúceho obdobia.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných povelov a pokynov, (Pozor!, Vstaň!, Sadni si!, Pod' sem!, Chod' na miesto!, Prines!, Odnies!, Pozeraj!, Pozri!, Ukáž!, Hovor!, Opakuj!, Povedz!, Odlož!, Pracuj!, Otvor!, Zatvor!, Dávaj pozor!), pozdravov (Dobrý deň! Ahoj! Dovidenia!), zdvorilostných prejavov (Prosím ťa, Ďakujem!, Prepáč!, Pomôž...).

Vnímanie a globálne porozumenie prejavu učiteľa.

Porozumenie jednoduchých otázok učiteľa.

Ústny prejav

Výslovnosť a artikulácia hlások, najfrekvencovanejších slov.

Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (pozdravy: Ahoj! Bozkávam!, poďakovanie: Ďakujem!, prosba: Prosím, Pomôž, ospravedlnenie: Prepáč!).

Opakovanie veľmi jednoduchých viet po učiteľovi.

Predstavovanie sa (Volám sa...), poďakovanie sa za pomoc (Ďakujem!).

Vyjadrenie súhlasu a nesúhlasu.

Pomenovanie členov rodiny.

Pomenovanie osôb, zvierat a predmetov z prostredia žiaka.

Usmerňovaný rozhovor

Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiakov v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: otec, mama, brat, sestra, slovenská podoba svojho mena, vek),

Dom a domov (dom, byt, miestnosti, zariadenie),

Cestovanie (dopravné prostriedky: auto, bicykel, autobus, vlak),

Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela: hlava, telo, ruka, noha, zuby, uši, oči, vlasy, lekár, zdravotná sestra, oblečenie, základné hygienické potreby), *Škola a trieda* (škola, trieda, zariadenie, učebné pomôcky, chlapec, dievčatko, ujo, teta, farba, čísla do 5, pomenovanie vyučujúceho, kamarátov),

Obchod/nakupovanie (kultúra nakupovania: Prosím si..., Ďakujem., základné potraviny, peniaze, počet: 0 - 5),

Počasie, kalendár (rok, dni v týždni, ročné obdobia: jar, leto, jeseň, zima, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Veľká noc, Deň matiek, Deň detí, škola, prázdniny),

Príroda, ročné obdobia (domáce a známe voľne a v zoo žijúce zvieratá, ovocie, zelenina, strom, najznámejšie kvety).

PROCES

V edukačnom procese sa spája rečová činnosť s pohybom, vyučuje sa audiovizuálnou štruktúrno–globálnou metódou spojenou s lingvomotorickou metódou. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa efektívne využívajú aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania. V závislosti od individuálnych schopností a miery postihnutia žiakov sa vhodne využíva a rozvíja neverbálna komunikácia.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	7. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Osvojovať si ďalšie hlásky a písmená,
- čítať slová, krátke vety a jednoduché, krátke texty s porozumením,

- používať osobné údaje v bežných životných situáciách,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti, zvládnuť písanie ďalších písmen.

OBSAH

Čítanie

Čítanie písmen: **ny, Ny, gy, Gy, ty, Ty, ly, Ly.**

Čítanie slabík a slov s osvojenými písmenami.

Čítanie slov s otvorenými a zatvorenými slabikami.

Čítanie nápisov, názvov článkov v novinách, názvov rozprávok, poviedok v literatúre pre deti.

Čítanie textu s písaným písmom.

Čítanie slabík a slov, ktoré žiaci napíšu samostatne.

Čítanie jednoduchých, krátkych textov s porozumením, pozostávajúcich zo známych slov a jednoduchých viet.

Jednoduché odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Rozprávanie podľa obrázkov.

Rozširovanie osobného frekvenčného slovníka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku.

Písanie

Písanie malých písmen, ktoré sa žiaci učia čítať (ny, gy, ty, ly).

Písanie veľkých písmen **D, H, K, L, S, G.**

Písanie slabík s precvičovanými písmenami.

Odpisovanie a prepisovanie slov.

Písanie krátkych, jednoduchých viet.

Písanie vlastného mena, dátumu narodenia, adresy.

Diktát jednoduchých dvojslabičných slov.

PROCES

V rámci čítania si žiaci osvojujú ďalšie veľké a malé tlačené písmená, ktoré čítajú v krátkych slovách. Cieľom vyučovania čítania v tomto ročníku je naučiť žiakov čítať jednoduché, krátke, obsahovo primerané texty s porozumením.

Žiaci si osvojujú čítanie textov aj s písaným písmom, ktoré pozostávajú zo slabík a slov.

Súčasťou vyučovania čítania sú aj cvičenia zamerané na vnímanie obsahu čítaného textu a rozvoj reči. Odporúča sa nacvičovanie a memorovanie jednoduchých básničiek.

Sústavne sa realizuje cvičenie jemnej motoriky žiakov, dbá sa na správne sedenie pri písaní a držanie písacích potrieb. V rámci vyučovania písania si žiaci osvojujú ďalšie malé a veľké písmená. Počet a poradie písmen môže učiteľ meniť podľa individuálnych schopností žiakov.

Žiaci v tomto ročníku majú zvládnuť odpisovanie a prepisovanie slov, jednoduchých viet, a odporúča sa písanie písmen, slabík a krátkych slov aj podľa diktátu.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	7. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii
- Rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť
- Rozvíjať porozumenie reči
- Podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka
- Podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka

OBSAH

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti

Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík, rozlišovanie počtu a dĺžky slabík v slove, rozlišovanie prvej a poslednej hlásky v slove.

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí.

Pri hrách sa odporúča používať primerané ilustrácie a obrázky.

Rozvíjanie expresívnej reči

Námetové, edukačné a konštrukčné hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spolukomentovanie s pomocou učiteľky.

Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie dvojslovných a trojslovných viet, slovných pomenovaní. Rozvíjanie jazykového citu. Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách.

Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti. Jednoduché rozprávanie zážitku alebo príbehu podľa obrázkov. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám, k čítaniu.

Výmena rolí v rozhovore.

Dramatizácia krátkych príbehov.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete *Slovenský jazyk a literatúra/Maďarský jazyk a literatúra a Vecné učenie*. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na stanici a pod.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaradíme prvky alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (AAK).

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	7. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Vedieť sa orientovať sa v širšom okolí školy,
- rozlišovať charakteristické znaky ročných období,

- vedieť určiť pojmy v priestore a orientovať sa podľa nich,
- vedieť rozlišovať domáce zvieratá a poznať úžitok z nich,
- poznať dopravné prostriedky a základné pravidlá cestnej premávky pre chodcov,
- poznať niektoré druhy zamestnaní.

OBSAH

Škola a okolie školy

Poznávanie názvov bližších ulíc v okolí školy. Orientácia v širšom okolí školy. Poznávanie budov v okolí školy. Uprušňovanie pojmov. Zariadenie školy, ochrana školského majetku. Učitelia a žiaci.

Orientácia v čase a v priestore

Opakovanie pojmov včera, dnes, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr. Pojmy: toho roku, vlni, budúci rok. Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu. Dátum narodenia. Určovanie času na celé hodiny. Určovanie miesta: vpredu, vzadu, blízko, ďaleko, vpravo, vľavo.

Príroda

Upevnenie učiva: ročné obdobia v prírode. Rozlišovať sad, záhradu, park, pole. Určovanie počasia, tvorenie záznamu o počasi symbolmi.

Živá príroda.

Zvieratá: Chov dobytky: krava, býk, teľa, ovca, baran, jahňa. Kravín, maštal', chliev. Starostlivosť o zvieratá. Úžitok z chovu zvierat. Vzťah človeka k zvieratám.

Rastliny: Listnaté stromy: dub, pagaštan. Ihličnaté stromy: smrekovec opadavý, jedľa. Okrasné kry: zlatý dážd', orgován, šipová ruža, tuja. Izbové rastliny napr.: muškát, fikus, begónia, kaktus, asparágus a iné.

Starostlivosť o zdravie

Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele. Vnútorne orgány človeka: mozog, srdce, pľúca, žalúdok, obličky a ich funkcie. Najbežnejšie ochorenia, ich príznaky. Ošetrovanie chorého v rodine. Praktické precvičovanie ošetrovania odreniny, drobnej reznej rany.

Rodina, obec

Zamestnanie rodičov. Najbežnejšie zamestnania (predavač, kuchár, pekár, vodič, poštový doručovateľ, upratovačka, lekár, zdravotná sestra, učiteľ a iné). Pozorovanie práce ľudí. Úcta k ľudskej práci a jej produktom. Dedina, mesto, kde žiaci žijú. Významné závody, pamiatky,

rieka, pohorie, vodná nádrž – všetko s ohľadom na miestne podmienky. Doprava v meste, susedná obec.

Doprava, pravidlá cestnej premávky

Pozemné dopravné prostriedky: auto, autobus, vlak, električka, trolejbus. Cestovanie a správanie sa v dopravných prostriedkoch. Uvoľnenie miesta starším osobám. Cestovanie autom. Zvukové a svetelné znamenia, podľa ktorých sa usmerňuje pohyb vozidiel.

PROCES

Pri učive o listnatých a ihličnatých stromoch precvičujeme rozoznávanie už prebratých stromov

(breza, lipa, vŕba, topoľ, smrek, borovica) a prehľbujeme poznatky o nich.

Učitelia oboznamujú žiakov s tými izbovými rastlinami, ktoré sa v škole pestujú.

Podľa miestnych podmienok sa žiaci v rámci exkurzie zúčastňujú pozorovania práce ľudí v jednotlivých povolaniach. Pozorujú prostredie, kde sa chová dobytok.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Etická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Etická výchova	7. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospelie,
- učiť sa obhájiť svoje práva a názory,
- učiť sa kultivovane prejavovať svoj názor,

- chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny.

OBSAH

I. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity

Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku.

Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti. Zdravé sebedomie. Prijat' sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe. Rovnakú šancu dávať iným.

II. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách.

Opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny. Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.

III. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Vzťah k druhým.

Vzájomná úcta pri komunikácii: pekne sa oslovovať, pozdraviť sa, počúvať sa navzájom. Úcta k vzájomným požiadavkám, vďačnosť za vykonané dobro: poprosiť, poďakovať. Vzájomná pomoc medzi spolužiakmi i členmi rodiny. Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti – prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách.

IV. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny – ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov. Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny – byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym. Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine. Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.

V. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Rozvíjanie sexuálnej identity. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi. „Zázrak života“ – počatie a prenatálny život ľudskeho plodu. Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou. Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky. Neprijateľná iniciatíva iných - sexuálne zneužívanie detí.

VI. Vzťah k starým, k chorým a k osobám so špecifickými potrebami

Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi. Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.

PROCES

Učíme žiakov uvedomovať si hodnoty rodiny, vedieť vyjadriť, čo sa im na ich rodine najviac páči, čo by mohli urobiť pre lepšie vzťahy v rodine. Vedeť ich ku kultivovanému správaniu voči osobám iného pohlavia, uvedomovaniu si svojej sexuálnej identity, chápaniu hodnoty priateľstva a lásky. Učíme žiakov ako odmietnuť neprijateľnú iniciatívu iných k sexuálnemu zneužitiu. Všetky aktivity na hodinách etickej výchovy realizujeme so zreteľom na mentálnu úroveň žiakov.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	7. ročník B v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CIELE

- Utvrdiť početové výkony sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ,
- utvrdiť súvislosti medzi sčítaním a odčítaním,
- vedieť vymenovať stúpajúci a klesajúci číselný rad a doplniť čísla v číselnom rade,
- pri písaní čísel rozvíjať vytrvalosť a húževnatosť,
- vedieť rozlíšiť geometrické tvary trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh,
- vedieť určovať čas na polhodiny.

OBSAH

Opakovanie a utvrdenie sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ.

Numerácia v obore do 100. Počítanie po desiatkach do 100, číselný rad do 100. Čítanie a písanie čísel do 100. Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10.

Manipulácia s peniazmi. Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €. Počítanie s kalkulačkou.

Praktické oboznamovanie sa s pojmami **polovica**, **štvrtina** na predmetoch a kresbách. Počtový zápis $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$. Určovanie času na polhodiny.

Dĺžkové miery 1m a 1 cm. Rysovanie čiar, meranie na cm.

Precvičovanie poznávania rovinných obrazcov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh). Poznávanie geometrických telies medzi predmetmi každodenného života : kocka.

PROCES

Matematické vedomosti a zručnosti sa budujú podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Žiakov učíme využívať svoje matematické poznatky pri riešení praktických úloh.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Informatická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Informatická výchova	7. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet informatická výchova má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im

v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Tieto zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory.

CIELE

- Oboznámiť sa s počítačom, monitorom, myšou, klávesnicou,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:

- poznávanie / pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš)
- ovládanie klávesnice a myši samostatne, alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora.

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, koordinácie pohybov
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Napríklad edukačné programy: Altík, Altíkove úlohy, Brepta, Méd'a – farby a tvary, Méd'a a obrázky, Méd'a počíta, Pasívne sledovanie – klikaj a sleduj, Catch me – program určený na nácvik ovládania štandardnej i alternatívnej počítačovej myši; Cirkus šaška Tomáša a iné podľa aktuálnych možností školy. Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	7. ročník B v.
ŠVP	4,5
Voliteľné hodiny	0,5
ŠkVP	5

CIELE

- Osvojiť si správne pomenovanie nástrojov a stavebnicových častí,
- oboznámiť sa s obsluhou žehličky, ručného krájača chleba,
- oboznámiť sa s postupom ošetrenia drobného poranenia,
- osvojiť si ďalšie manuálne zručnosti pri práci s drevom,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Precvičovanie samostatnosti pri osobnej hygiene: umývanie rúk, tváre, sprchovanie celého tela, čistenie zubov.

Precvičovanie samostatnosti pri sebaobslužných činnostiach: obliekanie, vyzliekanie, ukladanie častí odevov a obuvi na určené miesto, používanie vreckovky, úprava účesu, používanie príboru a riadu pri stolovaní a ich odkladanie.

Práce v domácnosti

Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy. Ustlanie postele, skladanie pyžama. Pranie a sušenie spodnej bielizne, vreckoviek. Oboznámenie sa s obsluhou žehličky, poučenie o bezpečnosti pri práci s elektrickým spotrebičom, žehlenie vreckoviek. Krájanie chleba ručným krájačom, nožom. Natieranie chleba, sendviča, vianočky, žemle - maslom, džemom, medom, nátierkou, paštétou. Krájanie a servírovanie zeleniny (rajčiny, papriky, uhorky, reďkovky). Varenie: príprava čaju, mlieka, kaka, bielej kávy. Vajíčko natvrdo a namätko. Príprava nátierky, obložených chlebičkov. Varenie polievok, zemiakov. Šitie: prišívanie gombíka, patentky, háčka. Ošetrovanie rany – odrenina, rezná rana, popáleniny.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností s náročnejšími úlohami. Zaväzovanie mašle. Prepichovanie prírodnín a iných predmetov, navliekanie na niť. Výroba náhrdelníkov, náramkov; mozaiky a koláže z rozličných materiálov. Zvieratka z plodov. Zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. Práce s papierom a kartónom

Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie. Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov. Vystrihovanie ozdôb, skladačiek, pásových vystrihovačiek, výroba záložky. Výroba mozaiky z farebného papiera.

Práce s textilom

Navliekanie nite do ihly, uzlík. Prišívanie gombíka na textil. Strihanie textilu na koláž, jednoduchá koláž z rozličného materiálu. Jednoduchý steh.

Práce s drevom

Utvrdenie učiva : povrchová úprava dreva, zatĺkanie a vyťahovanie klinčov. Stĺkanie a zlepovanie rôznych materiálov. Vrtanie dier do dreva pomocou vrtákov. Spájanie dreva skrutkami. Práca so skrutkovačom. Poučenie o bezpečnosti pri práci s náradím.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc. Demontáž modelov, ukladanie súčiastok do škatúl. Modely podľa stavebnicových predlôh. Osvojenie si názvov stavebnicových častí a nástrojov.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín. Príprava pôdy: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok. Siatie a sadenie zeleniny podľa miestnych podmienok. Pletie záhonov, prihnojovanie, zavlažovanie. Pestovanie trvaliek a starostlivosť o ne. Zber úrody a jej uskladnenie na zimu.

PROCES

Nakoľko sú veľké rozdiely v úrovni rozvoja motoriky žiakov, vyučujúci to zohľadňuje pri výbere úloh v jednotlivých činnostiach. Ustavične opakujeme názvy pracovných nástrojov a učíme žiakov poznať ich funkciu. V praktických činnostiach oboznamujeme žiakov s vlastnosťami dreva a porovnávame ich s vlastnosťami papiera, kartónu a látky.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Svet práce

Hodinová dotácia učebného predmetu

Svet práce	7. ročník B v.
ŠVP	0,5
Voliteľné hodiny	0,5
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu je oboznámiť žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia so svetom práce, rôznymi povolaniami ľudí, naučiť ich elementárnej orientácii v povolaniach ľudí, s ktorými sa dostanú do bezprostredného styku vo svojom živote.

Učíme ich vážiť si prácu každého človeka.

Z charakteru postihnutia žiaka vyplýva, že tieto informácie žiakovi poskytujeme cez konkrétne, praktické ukážky práce. Preto sú súčasťou vyučovania tohto predmetu vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky z rôznych odborov pracovnej činnosti.

V nižších ročníkoch realizujeme vyučovanie vychádzkami a pozorovaním práce v najbližšom okolí (obchody, zdravotné strediská, nemocnica, lekáreň, pošta, banka), vo vyšších ročníkoch exkurziami na mestský/obecný úrad, do vzdialenejších firiem, podnikov, prevádzok v oblasti služieb a poľnohospodárskych družstiev.

Pri plánovaní exkurzií odporúčame spolupracovať s výchovným poradcom.

CIELE

- Získať základné informácie o povolaniach v najbližšom okolí,
- oboznámiť sa s charakteristikou práce, pracovnými podmienkami a uplatnením v jednotlivých povolaniach na elementárnej úrovni, primeranej k chápaniu žiakov,
- naučiť žiakov vážiť si prácu iných ľudí.

OBSAH

Povolania v oblasti obchodu a spoločného stravovania

Návšteva obchodu v blízkom okolí – pozorovanie práce zamestnancov obchodu.

Malometrážne predajne, supermarket, hypermarket (podľa miestnych možností).

Predavač, pokladník, skladník, vedúci predajne, aranžér výkladov.

Návšteva školskej kuchyne – pozorovanie práce kuchárky a pomocného personálu.

Návšteva bufetu, cukrárne, reštaurácie.

PROCES

V každom povolaní žiakom približujeme na elementárnej úrovni štyri charakteristické znaky: pracovnú činnosť (ako pracuje), pracovné prostredie (kde pracuje), pracovné prostriedky (s čím pracuje) a pracovné ciele, objekty (čo je cieľom práce, o čo sa stará).

Snažíme sa, aby si žiaci osvojili vedomosti v oblasti sveta práce, ktoré dokážu využiť v osobnom živote. Pripravujeme ich v praktickom živote na integráciu do spoločnosti s ohľadom na ich mentálnu úroveň.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	7. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Spresňovať, rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- pestovať vkus a zmysel pre farebnosť,
- rozvíjať obrazotvornosť, fantáziu a spontánny prejav žiaka,
- zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a uplatňovať ju v kompozícii tematických prác,
- rozvíjať predstavivosť a tvorivosť pri výtvarnom vyjadrení figúr zo známych rozprávok.

OBSAH

Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)

Čo sa mi páči, čo mám rád, čo rád kreslím (zmenšovanie alebo zväčšovanie zvoleného tvaru).
Výtvarné vyjadrenie ľudskej postavy. Pokus o odlišenie mužskej, ženskej a detskej postavy.
Zobrazovanie ľudských a zvieracích figúr zo známej rozprávky, dotváranie pozadia - koláž,
kombinácia techník.

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a masťný pastel).

Zachytenie reality, proporcionalita jednotlivých častí k celku (napr. zobrazovanie dopravných prostriedkov, domov a iné).

Využívanie kontrastu studených a teplých farieb pri zobrazovaní prírodnín a predmetov dennej potreby.

Dotváranie pozadia mozaiky alebo koláže maľbou (napr. ryba, slnečnica a iné).

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit, cesto).

Priestorové geometrické tvary rôznych veľkostí (guľa, valec, kocka).

Vyťahovaním modelovacieho materiálu tvarovanie zvieracích a ľudských figúr.

Tvarovanie jednoduchých nádob (tanierov, misiek) z gule jej stláčaním dlaňou a vytláčaním prstami.

PROCES

V procese vyučovania výtvarnej výchovy neustále berieme do úvahy stupeň postihnutia žiaka s prihliadnutím na jeho individuálne možnosti.

Pri téme „Čo sa mi páči, čo mám rád, čo rád kreslím“ ako námet poslúžia hračky, zvieratká, ľudia, domy, kvety, stromy, autá. Žiak si vyberie jeden námet a ten nakreslí ako najmenší. Potom zväčšuje tento námet ešte 2 krát (malý – väčší – najväčší). Alebo uplatňujeme obrátený postup (veľký – menší – najmenší).

Ľudskú postavu môžeme tvoriť technikou koláže strihaním, vytrhávaním a nalepovaním, alebo kreslením a maľovaním využívajúc celú plochu papiera.

Pri maľbe suchým pastelom je vhodné používať papiere s drsnejším povrchom.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	7. ročník B v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Viest žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu,
- rozvíjať zmysel pre rytmus,
- uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku žiakov,
- rozvíjať sluchové vnímanie pri počúvaní skladieb,
- oboznámiť žiakov s hudobnými nástrojmi.

OBSAH:

Ľahké ľudové a detské umelé piesne do rozsahu kvinty a sexty.

Zoznámenie sa s hudobnými nástrojmi.

Rozvíjanie zmyslu pre rytmus, rytmické cvičenia.

Počúvanie skladieb s vyhranenou spoločenskou funkciou (uspávanka, pochod,...).

Počúvanie štátnej hymny.

Hudobno-pohybové hry.

PROCES

Učíme žiakov tvoriť ľahký tón, hospodárne dýchať, zreteľne vyslovovať a čisto intonovať.

V hudobných činnostiach vychádzame z individuálnych schopností žiakov.

V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk klavíra, huslí.

Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby, nejde o presný nácvik ľudových tancov. Výber piesní na spev a piesní na počúvanie možno doplniť regionálnou hudbou alebo hudbou podľa výberu učiteľa.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná výchova	7. ročník B v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CIELE

- Rozšíriť a zdokonaľiť základné lokomočné pohybové činnosti u žiakov,
- upevniť pohybové zručnosti a návyky,
- posilňovať kladný vzťah k fyzickému pohybu, k športu,
- vychovať k tolerantnosti, znášanlivosti a k zodpovednosti vo vzťahu k spolužiakom,
- osvojiť si jednoduché pravidlá loptových hier.

OBSAH

Zdravotné cviky

Opakovanie a obmieňanie cvikov z nižšieho a stredného stupňa. Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku. Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli. Nácvik bicyklovania na tricykloch a bicykloch.

Kondičné cvičenia

Chôdza- upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza v danom rytme aj cez nízke prekážky. Chôdza v zástupe, vo dvojiciach, v rade. Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s predmetom v ruke. Chôdza na mieste. Nácvik chôdze vzad. Chôdza v prírode, po nerovnom teréne vo vzdialenosti 1 km.

Beh - prirodzený beh s vybehnutím na daný signál zo stoja, z drepu, zo sedu – 10 minút. Plynulé zrýchľovanie a spomaľovanie behu podľa daného tempa, zmeny smeru udávaného pri behu. Beh okolo mét, beh po kružnici, beh po „osmičke“.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta daným smerom, znožmo i striedavo. Preskok nízkych prekážok, napnitej mäkkej gummy do výšky 30 cm. Zoskok z výšky 40 cm na mäkkú podložku do drepu. Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu i s krátkym rozbehom. Skok do diaľky do pieskoviska.

Lezenie – zdokonaľovanie skôr osvojených druhov lezenia, podliezania, preliezania. Výstup po šikmej lavičke lezením. Zliezanie prírodných prekážok.

Hádzanie a chytanie- zdokonaľovanie hádzania a chytania, gúľanie lopty do cieľa, Hod lopty do diaľky horným oblúkom, hádzanie a chytanie lopty odrazenej od zeme. Prehadzovanie cez vyššie prekážky, cez obruče.

Gymnastické cvičenia – chôdza po švédskej lavičke s dvoma prekážkami rozmiestnenými na lavičke. Cvičenia rovnováhy a obratnosti. Chôdza po zavesenej lavičke. Výskok na tri diely švédskej debny do vzporu kľačmo, z kľaku stoj. Zdvíhanie plnej lopty v kľaku a v stoj, gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení

Kolíška, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, prevaľovanie. Kotúľ vpred so správnym zbalením, aj na tvrdej podložke. Návrik ľahu vnesmo zo sedu skrčmo kolískou vzad. Rýchle zmeny polôh a postojov. Rovnovážne postoje. Rovnovážne cvičenia na dvoch a jednej dolnej končatine. Rovnováha pri pohybe z miesta.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu. V jarnom a letnom období turistika zameraná na chôdzu s prekonávaním terénnych prekážok, preliezanie, podliezanie, preskakovanie nízkych prekážok, dvíhanie a prenášanie drobných predmetov. Hry a súťaže na orientáciu v teréne. Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Kolektívne činnosti

Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom. Poznávanie a osvojovanie si jednoduchých pravidiel hier.

Hudobno – pohybové hry

Cval bokom a vpred. Prísuný krok vpred i vzad. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom, trojdupom. Pohybové vyjadrenie pojmov: vysoko, nízko, ticho, silno.

Kondičné a relaxačné cvičenia

Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie, aktivity na psychické uvoľnenie. Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.

PROCES

Vyrovňavacie, uvoľňovacie a kompenzačné cvičenia odporúčame zaraďovať aj do záverečných častí vyučovacích hodín.

Pri sezónnych cvičeniach si žiaci osvojujú techniku presunu v nerovnom teréne, zručnosť a bezpečnosť presunu po snehu a ľade, orientáciu v prírode.

Rámcový obsah vzdelávania pre 7. ročník – variant B Špeciálnej základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským bol schválený pedagogickou radou 30.08.2011 . Účinnosť nadobúda od 01.09.2011.

v Rimavskej Sobote, 26. 08.2011

PaedDr. Iveta Tóthová
riaditeľka školy

